VYHODNOTENIE PRIPOMIENKOVÉHO KONANIA

Aktualizácia integrovaného národného energetického a klimatického plánu na roky 2021 - 2030

LP/2024/560

Spôsob pripomienkového konania

Počet vznesených pripomienok, z toho zásadných:	354/124
Počet vyhodnotených pripomienok:	354
Počet akceptovaných pripomienok, z toho zásadných:	207/66
Počet čiastočne akceptovaných pripomienok, z toho zásadných:	85/50
Počet neakceptovaných pripomienok, z toho zásadných:	62/8
Počet vznesených hromadných pripomienok:	1
Počet vyhodnotených hromadných pripomienok:	1
Počet akceptovaných hromadných pripomienok:	0
Počet čiastočne akceptovaných hromadných pripomienok:	1
Počet neakceptovaných hromadných pripomienok:	0

Vysvetlivky k použitým skratkám v tabuľkách:

O – obyčajná A – akceptovaná
Z – zásadná N – neakceptovaná
ČA – čiastočne akceptovaná
NEP – neprihliada sa

Vyhodnotenie vecných pripomienok

Vznesené pripomienky

Subjekt	Typ	Pripomienka	Vyh.	Spôsob vyhodnotenia
APZD Asociácia priemyselných zväzov a dopravy	**Z**	**Kapitola 2 Národné zámery a ciele, 2.1. Rozmer Dekarbonizácia, časť. 2.1.2 Energia z obnoviteľných zdrojov, bod iv.** K časti 1 Všeobecný rámec, Oddiel A) Národný plán, Kapitola 2 Národné zámery a ciele, 2.1. Rozmer Dekarbonizácia, časť. 2.1.2 Energia z obnoviteľných zdrojov, bod iv. Text pripomienky: Do časti navrhujeme doplniť text (ako druhý odsek v poradí): „Drevná biomasa je obnoviteľný zdroj tepla, ktorý v podmienkach Slovenskej republiky predstavuje významný podiel na výrobe energie z obnoviteľných zdrojov. Základným predpokladom je dodržiavanie postupov udržateľného hospodárstva pri ťažbe drevnej hmoty.“ Odôvodnenie: V dokumente chýba zásadné kľúčové vymedzenie, že drevná biomasa je obnoviteľný zdroj tepla. Základným predpokladom drevnej biomasy ako obnoviteľného zdroja tepla je udržateľné hospodárstvo lesa, ako definuje Nová stratégia lesného hospodárstva EÚ do roku 2030.	A	Text doplnený v zmysle pripomienky

APZD Asociácia priemyselných zväzov a dopravy	**Z**	**2.1. Rozmer Dekarbonizácia, časť. 2.1.2 Energia z OZE, bod iv.** Časť 1 Všeobecný rámec, Oddiel A) Národný plán, Kapitola 2 Národné zámery a ciele, 2.1. Rozmer Dekarbonizácia, časť. 2.1.2 Energia z OZE, bod iv. Text pripomienky: Do časti, do bodu Využitie dreva na energetické účely navrhujeme doplniť text: „Využitie dreva na energetické účely je CO2 neutrálne. To znamená že pri horení uvoľní do ovzdušia len toľko oxidu uhličitého, koľko strom počas svojho života uviaže uhlíka. Drevo je tak vhodný doplnok ku ostatným obnoviteľným zdrojom energie pre naše domácnosti. Má pritom najnižšiu primárnu energiu – to znamená, že zatiaľ čo na 1kWh elektriny vynaloží spoločnosť približne 3 kW energie, na plyn 1,5 kW tak na drevo len 0,2 kW.“ Odôvodnenie: V dokumente chýba jednoznačné definovanie toho, že využitie dreva na energetické účely je CO2 neutrálne. Zo všetkých prepočtoch, prognózach a analýzach v dokumente to síce vyplýva, ale nie je to priamo pomenované. Táto skutočnosť bude mať zásadný význam pre prechod na ekologické a CO2 neutrálne technológie vykurovania a ich podporu zo strany štátu predovšetkým v nízko rozvinutých regiónoch alebo ako alternatíva k iným spôsobom vykurovania.	N	Predkladateľ materiálu nezdieľa názor, že využitie dreva na energetické účely je CO2 neutrálne.
APZD Asociácia priemyselných zväzov a dopravy	**Z**	**2.1 – Dekarbonizácia, časť 2.1.2. – Energia z OZE, tabuľka č. 8 Odhadované trajektórie OZE** K časti 2 - Národné zámery a ciele, časť 2.1 – Dekarbonizácia, časť 2.1.2. – Energia z OZE, tabuľka č. 8 Odhadované trajektórie OZE Text pripomienky:	ČA	Cieľ pre dosiahnutie 29% podielu OZE v doprave je záväzne stanovený smernicou EÚ. V rámci návrhu

		Žiadame cieľ OZE v doprave znížiť tak, aby zohľadnil realitu energetického mixu v SR a súčasne žiadame návrh upraviť tak, aby tieto ciele boli zreálnené a reálne dosiahnuteľné. Odôvodnenie: • Reálnosť cieľov a realita plnenia musia korelovať a musia byť reálne dosažiteľné aby pôsobili motivačne. Slovenská ekonomika a štruktúra hospodárstva ako aj prepravnej flotily nedáva predpoklad na splnenie cieľa 29 %, nakoľko Slovensko nemá adekvátne zdroje OZE a aj v rámci návrhu revízie NECP sa predpokladá len 3,2 % nárast výroby elektriny z OZE v roku 2030 v porovnaní s rokom 2024 a ani nie je v celom návrhu NECP zrejmé, kde by tieto mali vzniknúť, keďže splneniu uvedeného cieľa nenapomôže ani vysoký podiel jadrovej energetiky v kontexte uvažovanej elektromobility a výroby RFNBO. • Politiky OZE v okolitých štátoch ako aj globálny komoditný trh s palivami, vrátane biopalív. Sme toho názoru, že pri tvorbe dekarbonizačnej politiky do roku 2030, resp. politiky podpory obnoviteľných zdrojov v sektore dopravy je potrebné zohľadňovať aj dekarbonizačné politiky ostatných členských štátov tak, aby nedochádzalo k znevýhodňovaniu slovenského trhu a slovenských dodávateľov, z dôvodu odlišne nastavených cieľov. Keďže komoditný trh má najmä globálny charakter, biopalivá, suroviny na výrobu biopalív a alternatívne nástroje na znižovanie emisií smerujú na tie trhy, ktoré sú pre producentov ekonomicky najatraktívnejšie. • Aktuálnu mieru pokroku dosiahnutého v oblasti elektrifikácie vozidiel, dekarbonizácie sektora ťažkej dopravy a trhu s vozidlami využívajúcimi ako palivo plyn. Na základe revízie Akčného plánu rozvoja elektromobility v SR za rok 2024 (Akčný plán) sa uvádza, že v roku 2024 sa predpokladá počet		odhadovanej trajektórie OZE v sektore dopravy sa predpokladá využitie všetkých dostupných technológií, nie len kvapalných pohonných látok. Z toho dôvodu nepredpokladáme, že by v prípade poklesu prínosu ostatných technológií k dosiahnutiu celkového cieľa bola chýbajúca záťaž plnenia prenesená len na kvapalné palivá. Pri nastavovaní trajektórie bola braná do úvahy maximálna započítateľná miera konvenčných biopalív (7%) a palív zo surovín z prílohy IX.B (1,7%).

		BEV v kategórii M1 v počte 22 000 kusov. Aktuálne je však v SR k 30.6.2024 zaregistrovaných 12 893 kusov BEV, a to v kategóriách M1 a N1, čiže zatiaľ vývoj nárastu počtu elektromobilov je mierne optimistický. Vychádzajúc zo súčasnej situácie v oblasti predaja elektromobilov je podľa nášho názoru otázne, či bude v roku 2030 dosiahnutý počet BEV v SR tak ako sa to uvádza v predikcii v Akčnom pláne, pričom tento počet BEV sa predpokladá vo výške 183 000 kusov na čo predpokladáme, že reaguje aj cieľ OZE uvedený v predmetnej tabuľke kde sa predkladá, že do roku 2030 dôjde v SR k pomerne rýchlemu rozvoju elektromobility. Otázne však je akým spôsobom bude dosiahnutý v roku 2030 cieľ pre OZE v doprave vo výške 29 %, ak nedôjde k naplneniu cieľa v oblasti elektromobility v SR? Bude táto záťaž prenesená na dodávateľov kvapalných pohonných palív? Ak áno, je nutné skonštatovať, že naplnenie toho cieľa (29 %) zo strany povinných subjektov, ktoré uvádzajú na trh kvapalné pohonné palivá, je nereálne. • Pomer spotreby motorového benzínu a motorovej nafty v SR, kedy tento pomer je 1:3 v prospech motorovej nafty, z toho dôvodu je potrebné umožniť čo najvyššie portfólio alternatívnych palív pre použitie v automobiloch s naftovým pohonom, a to aj v rámci súčasného vozidlového parku. • Vek a štruktúru vozidlového parku v SR, ktorý má aktuálne cca 15 rokov, pričom vozidlá so spaľovacím motorovom budú aj v roku 2030 stále tvoriť prevládajúci druh vozidiel.		
APZD Asociácia priemyselných zväzov a dopravy	**Z**	**2.1 – Dekarbonizácia, časť 2.1.2. – Energia z OZE, tabuľka č. 12** K časti 2 – Národné zámery a ciele, časť 2.1 – Dekarbonizácia, časť 2.1.2. – Energia z OZE, tabuľka č. 12 – Odhad celkového očakávaného príspevku jednotlivých technológií z OZE v SR v	ČA	V tabuľke 12 bolo na záver riadka „Vodík z obnoviteľných zdrojov energie“ doplnené „vrátane RFNBO“.

		sektore dopravy (ktoe) Na účely plnenia cieľa OZE v doprave súčasne žiadame do tabuľky č. 12 doplniť predmetný cieľ plniť aj prostredníctvom RCF – recycled carbon fules, t. j. palivo s obsahom recyklovaného uhlíka. Sme toho názoru, že aj RCF majú potenciál výrazne zvýšiť úspory emisií v porovnaní s tradičnými fosílnymi palivami a stať sa náhradou pre náročnejšie „dekarbonizovateľné" odvetvia, ako je letectvo a ťažké nákladné vozidlá. RCF sa vyrábajú z odpadových plastov alebo pneumatík, alebo dokonca z priemyselných odpadových plynov, ktorým sa nemožno vyhnúť, opätovne ich použiť alebo recyklovať. Na základe charakteru surovín na výrobu RCF je jedným z hlavných problémov dostupnosť surovín a zabezpečenie minimálnych úspor skleníkových plynov vyrobeného paliva. Odôvodnenie: Čo sa týka vodíka z OZE sme toho názoru, že pre výrobu obnoviteľného vodíka sú dôležitým faktorom pre jeho výrobu dostatočné kapacity na výrobu elektrickej energie z obnoviteľných zdrojov, ktoré sú podľa nášho názoru nedostatočné, keďže sa predpokladá len 3,2%e nárast elektriny z OZE do roku 2030 v porovnaní s rokom 2024. V oblastiach, kde nie je možné alebo je veľmi nákladné používať priame alebo nepriame (batériové) riešenia využívajúce elektrickú energiu, by vodíkové technológie mohli byť vhodnou alternatívou s využitím možností prepravy vodíka. Na podporu využívania vozidiel na vodík je síce potrebná podpora rozvoja infraštruktúry avšak vzhľadom na zanedbateľný podiel vodíka používaného ako priame palivo by k dosiahnutiu cieľov a zvýšeniu využívania zeleného vodíka mohlo prispieť legislatívne umožnenie použitia toho vodíka ako medziproduktu vo výrobe konvenčných		

		pohonných látok a takto použitý vodík umožniť zahrnúť do plnenia OZE cieľov v sektore dopravy. Z toho dôvodu žiadame text v tabuľke č. 12 v časti „vodík z obnoviteľných zdrojov energie“ upraviť tak, aby bolo zrejmé, že na účely plnenia cieľa OZE v doprave sa zohľadní aj obnoviteľný/nízkouhlíkový vodík (ďalej len „RFNBO“), ktorý sa použije ako medziprodukt vo výrobe konvenčných pohonných látok. Uvedené súvisí aj so skutočnosťou, že napr. elektrolyzér s kapacitou 10 MW je schopný ročne vyrobiť cca. 1 600 t RFNBO, samozrejme za ideálnych výrobných podmienok, pričom toto množstvo ani zďaleka nezodpovedá množstvu RFNBO, ktoré bude potrebné na splnenie energetického cieľa pre RFNBO v roku 2030. Za pomerne otázne považujeme aj odhady prínosov uvedené v tabuľke č. 12 týkajúce sa: • celkového množstva pre pokročilé biopalivá podľa prílohy IXA smernice 2018/2001 o podpore využívania energie z OZE (smernica RED). Je nutné v tejto súvislosti skonštatovať, že vo vzťahu k výrobe pokročilých biopalív, v súčasnosti je ich výroba stále obmedzená. Hoci sa vyvíjajú mnohé spôsoby výroby, sú buď ešte v príliš skorej fáze na to, aby sa do roku 2030 mohla realizovať komerčná výroba, alebo by si vyžadovali tok surovín, ktorý je na trhu ťažko dostupný. V tomto smere môže byť problematická aj revízia prílohy IX smernice RED keďže niektoré suroviny, ktoré boli v mnohých členských štátoch považované za suroviny na výrobu pokročilého biopaliva sa presunuli do časti B prílohy IX smernice RED. Keďže došlo k presunu surovín do časti B prílohy IX smernice RED, považujeme za vhodné navýšiť maximálne povolené množstvo pre využitie týchto surovín pre plnenie cieľov v doprave. Čo sa týka pokročilého bioetanolu sa odhaduje, že poľnohospodárske zvyšky, ako je slama, sú k dispozícii v primeranom množstve,		

		avšak nízka energetická hustota sťažuje ich zber. Táto technológia pracuje s nízkym výnosom z krmiva na etanol, navyše sa zdá, že komercializácia je tiež náročná a mnohé projekty sa v posledných rokoch zastavili.		
APZD Asociácia priemyselných zväzov a dopravy	**Z**	**3.1.1. – Emisie skleníkových plynov a odstraňovanie, časť b) tabuľka 20** K časti 3 – Politiky a opatrenia, bod 3.1. – Dekarbonizácia, časť 3.1.1. – Emisie skleníkových plynov a odstraňovanie, časť b) – Sektorové politiky a opatrenia v doprave, tabuľka č. 20 – Zoznam opatrení v scenári WAM po roku 2030 Text pripomienky: V tabuľke č. 20 žiadame vypustiť opatrenie týkajúce sa predčasného vyraďovania vozidiel na spaľovací pohon vo veku aspoň 15 rokov, a to od roku 2045, ktoré znie: „Medzi rokmi 2045 a 2050 predčasné vyradenie vozidiel na spaľovací pohon vo veku aspoň 15 rokov za účelom dosiahnutia klimatickej neutrality“. Odôvodnenie: Toto navrhované opatrenie považujeme za protiústavné a sme toho názoru, že by sa jeho aplikáciu porušovali základné práva slobôd, a to právo na súkromné vlastníctvo a na ekonomické slobody. Súčasne predmetné opatrenie nezohľadňuje skutočnosť, že v súčasnosti EK pripravuje delegované nariadenie, ktorého predmetom je ustanovenie podmienok pre tzv. nízkoemisné palivá, ktorými môžu byť aj kvapalné palivá, ktoré je možné používať aj v bežnom vozidle so spaľovacím pohonom.	ČA	Text v príslušnom riadku tabuľky 20 sa mení takto: Poskytnutie dotácie na nákup bezemisného vozidla pri odovzdaní vozidla staršieho ako 15 rokov. Úprava emisných noriem za účelom dosiahnutia využívania bezemisných vozidiel alebo vozidiel na spaľovací pohon využívajúcich výhradne bezemisné palivá
APZD Asociácia priemyselných zväzov a dopravy	**Z**	**3.1. – Dekarbonizácia, časť 3.1.2 - Energia z OZE, tabuľka č. 31** K časti 3 – Politiky a opatrenia, bod 3.1. – Dekarbonizácia, časť 3.1.2 - Energia z OZE, tabuľka č. 31 - Opatrenia v sektore dopravy	ČA	Do tabuľky 31 bolo doplnené v bode 1 „zvyšovanie minimálneho podielu udržateľných

		Text pripomienky: V návrhu opatrenia č. 1 – zvyšovanie minimálneho podielu pre dodávateľov biopalív žiadame text upraviť takt, aby bolo zrejmé, že je nevyhnutné : • zachovať princíp technologickej neutrality a umožniť využitie podľa možnosti čo najväčšieho množstva nástrojov vedúcich k plneniu cieľa v oblasti obnoviteľnej energie v sektore dopravy (teda nielen povinné podiely biopalív pre dodávateľov palív), • v najväčšej možnej miere obmedziť používanie tých politík, ktoré by znižovali flexibilitu pre povinné osoby a teda ohrozovali plnenie cieľov. Navrhované opatrenie č. 4 žiadame doplniť podporu RFNBO (vodíka) o podporu RFNBO (vodíka), ktorý je uvedený na trh aj ako RFNBO (vodík) použitý ako medziprodukt pri výrobe konvenčných pohonných látok. V návrhu opatrenia č. 6 žiadame text upraviť tak, aby sa navrhovaná forma podpory vzťahovala nielen na 100% bionaftu (B100) ale aj na 100% parafinickú naftu, resp. 100% HVO. V nadväznosti na vyššie uvedené žiadame text v tabuľke č. 31 týkajúceho sa opatrenia č. 6 zmeniť nasledovne: a) V prvom stĺpci „Názov opatrenia“ v bode 6 zmeniť text na: prevádzková podpora pre rozvoj dopravy b) V druhom stĺpci „Druh opatrenia / stručný popis opatrenia“ v bode 6 zmeniť text na: finančné / oslobodenie od spotrebnej dane pre 100 % bionaftu (B100) a palivo, ktoré je 100 % HVO c) V treťom stĺpci „Očakávaný výsledok“ v bode 6 zmeniť text na: Zvýšenie podielu OZE v doprave d) V štvrtom stĺpci „Cieľová skupina“ v bode 6 zmeniť text na: dodávatelia palív e) V piatom stĺpci „Dátum začiatku a konca opatrenia“ v bode 6 zmeniť text na: 2025		pohonných látok pre dodávateľov palív“. Podpora RFNBO v priemysle je v INEKP uvedená v časti venovanej priemyslu. Opatrenie 6 bolo prehodnotené a oslobodenie od spotrebnej dane bude pre všetky 100 % pokročilé udržateľné pohonné látky. Opatrenie 7 bolo preformulované „Legislatívna úprava zavedenia kreditného systému pre nákup a predaj OZE v doprave, a to pre všetky obnoviteľné palivá vrátane elektriny, vodíka a biometánu“

		V tabuľke č. 31 žiadame text v tabuľke týkajúci sa opatrenia č. 7 zmeniť nasledovne: a) V druhom stĺpci „Druh opatrenia / stručný popis opatrenia“ v bode 7 zmeniť text na: regulačné/ Legislatívna úprava zavedenia kreditného systému pre nákup a predaj OZE v doprave, a to pre všetky obnoviteľné palivá vrátane elektriny, vodíka a biometánu b) V treťom stĺpci „Očakávaný výsledok“ v bode 7 zmeniť text na: Zvýšenie podielu OZE v doprave c) V štvrtom stĺpci „Cieľová skupina“ v bode 7 zmeniť text na: dodávatelia palív, dodávatelia obnoviteľných palív vrátane elektriny, vodíka a biometánu Odôvodnenie: K Opatreniu č. 1: z dôvodu znenia obsiahnuté v texte pripomienky. K Opatreniu č. 4: Vo všeobecnosti súhlasíme s návrhom opatrenia č. 4 avšak navrhujeme, aby sa podpora RFNBO (vodíka) neorientovala len na RFNBO (vodík), ktorý je uvedený na trh ako priame palivo ale aby sa podporovala aj možnosť, ak je RFNBO (vodíka) použitý ako medziprodukt pri výrobe konvenčných pohonných látok, a to vzhľadom na zanedbateľný podiel vodíka používaného ako priame palivo. Sme toho názoru, že aj táto možnosť využitia RFNBO (vodíka) má potenciál významne prispieť k diverzifikácii energie a energetickej bezpečnosti. Viaceré technológie na výrobu RFNBO (vodíka) sú vo vývoji alebo sú už k dispozícii, ale mnohé z nich sa ešte nepoužívajú v komerčnom meradle. V tejto súvislosti však poukazujeme na skutočnosť, že prekážkou v rozvoji týchto palív môžu byť vysoké počiatočné investície CAPEX, veľká dodatočná kapacita siete a výroba elektriny z obnoviteľných zdrojov. K Opatreniu č. 6: Výroba HVO je v súčasnosti pomerne		

		rozvinutá, pretože už existujú priemyselné jednotky a v nasledujúcich rokoch sa plánuje uviesť do prevádzky mnoho ďalších, pričom je reálne, že na základe avizovaných oznámení o pripravovaných, resp. prebiehajúcich projektoch bude mať EÚ kapacitu viac ako 10 miliónov ton HVO. Výhodou tohto paliva je, že na rozdiel od nafty B100 má HVO parafínovú petrochemickú štruktúru, ktorá je funkčne takmer identická s fosílnou naftou, a preto môže byť HVO použité a zapracované ako náhrada alternatívnej nafty k fosílnej nafte bez potreby úpravy infraštruktúry alebo čistenia existujúcich zásob, pričom už v súčasnosti je možné 100% HVO natankovať do štandardného vozidla na naftový pohon bez nutnosti akýchkoľvek úprav, napr. Euro6. Palivo, ktoré je 100% HVO má až o 90 % nižšie emisie CO2 a má pozitívny vplyv na zníženie emisií pevných častíc a uhľovodíkov, a to o 30 %, na zníženie emisií oxidu uhoľnatého o 24 % a tiež produkuje o 9 % menej oxidov dusíka. K Opatreniu č. 7: V tabuľke č. 31 vo všeobecnosti súhlasíme s návrhom opatrenia č. 7, t. j. zavedenie možnosti obchodovania s prebytkovou OZE energiou v doprave. Žiadame však, aby zavedenie mechanizmu umožňujúcemu dodávateľom palív (povinným osobám) vymieňať kredity za dodávky energie z obnoviteľných zdrojov bolo umožnené pre všetky obnoviteľné palivá, a to prostredníctvom transparentného kreditného systému a zavedenia jedného cieľa, ktorý by bol aplikovaný na všetky druhy palív v doprave v rovnakej miere.		
APZD Asociácia priemyselných zväzov a dopravy	**Z**	**Časť 3 – Politiky a opatrenia, bod 3.1. – Dekarbonizácia/Sektorové politiky** K časti 3 – Politiky a opatrenia, bod 3.1. – Dekarbonizácia/Sektorové politiky Text pripomienky:	ČA	Na rozporovom konaní bolo vysvetlené, že princíp prvoradosti energetickej efektívnosti je už v

		Navrhujeme pri príslušných ustanoveniach pojednávajúcich o CZT jednotlivé časti preformulovať tak aby bolo zrejmé, že prioritne by postup mal byť taký, že v prvom rade by malo dôjsť k úsporám vďaka opatreniam energetickej účinnosti či na strane výroby (zariadenia kombinovanej výroby, využívanie odpadného tepla a pod.) ďalej na strane spotreby a až následne by sa malo uvažovať o podieloch OZE v CZT. Odôvodnenie: V podmienkach Slovenského hospodárstva a štruktúry OZE surovín je pôvodné znenie v stanovenom časovom rámci nerealizovateľný cieľ. (čas povoľovacích procesov, časy výstavby a dodávky technológii, alebo čiastočné náhrady spotreby geotermálnymi zdrojmi.) Splneniu cieľa by tiež pomohlo kvalifikovanie tepla získaného z odpadu ako zdroja OZE. Rovnako, máme za to, že v NECP by mali byť zohľadnené odhadované náklady potrebné na rozvoj súčasnej a budúcej infraštruktúry ako CZT, tak elektrických distribučných sústav. Dôležitým aspektom je tiež regulácia uznateľných nákladov výrobcov tepla a cenová senzitivita odberateľov.		texte zakomponovaný v cieľoch a opatreniach energetickej efektívnosti aj pre CZT.
APZD Asociácia priemyselných zväzov a dopravy	**Z**	**Celému materiálu** Predloženie na pripomienkovanie dokument bez vyznačenia zmien a vykonanie SEA. Odôvodnenie: Dokument predložený na pripomienkovanie je veľmi dlhý, čo sťažuje jeho efektívne posúdenie. Taktiež považujeme za mätúce a zavádzajúce, bez reálnej možnosti zhodnotenia navrhovaných zmien, predložiť na pripomienkovanie zmenu strategického dokumentu bez toho, aby bolo jednoznačne identifikovateľné v čom spočívajú predložené zmeny a ktoré zmeny sa v dokumente vykonali. Strategické dokumenty sú predmetom posudzovania podľa	A	Formát dokumentu je v súlade s nariadením EP a Rady (EÚ) č. 2018/1999. Zmeny sú priebežne popísané v texte a úprava cieľov bola doplnená do kapitoly 1.3.v. Proces SEA prebiehal súbežne s pripomienkovaním materiálu a je

		zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie v znení neskorších predpisov. Pred schválením dokumentu je potrebné vykonať posudzovanie strategického dokumentu v zmysle § 4 zákona 24/2026 Z. z..		publikovaný na stránke https://www.enviroportal.sk/eia/detail/aktualizacia-integrovaneho-narodneho-energetickeho-klimatickeho-planu-. Rozhodnutie bolo vydané 4.11.2024.
APZD Asociácia priemyselných zväzov a dopravy	**Z**	**Kapitola 1.1. časť ii.** Žiadame do textu zapracovať ako jednu z nevyhnutných priorít aj potrebu zabezpečiť stabilitu sústavy pre pripojenie pripravovaných OZE. Odôvodnenie: Na zabezpečenie bezproblémového chodu užívania elektrickej distribučnej siete, najmä v kontexte nárastu množstva pripojených nových obnoviteľných zdrojov energie (OZE), je nevyhnutné implementovať opatrenia, ktoré zabezpečia stabilitu celej sústavy a minimalizujú riziko výpadkov.	ČA	Pripomienka nešpecifikuje konkrétne miesto v texte. Potreba zabezpečiť stabilitu sústavy pre pripojenie pripravovaných OZE je uvedená na viacerých miestach v materiáli (1.2.i, tabuľka 29, 3.5.i, 4.5.2.i).
APZD Asociácia priemyselných zväzov a dopravy	**Z**	**Celému materiálu** Vysporiadanie sa s odporúčaniami Komisie z roku 2023. Odôvodnenie: Požadujeme v samostatnej kapitole doplniť akým spôsobom sa SR vysporiadala s odporúčaniami komisie z 18. 12. 2023 týkajúce sa návrhu aktualizovaného Integrovaného národného energetického a klimatického plánu Slovenska na roky 2021 – 2030 a súladu opatrení Slovenska s cieľom dosiahnuť klimatickú neutralitu v Únii a so zabezpečovaním pokroku pri adaptácii.	A	V kapitole 1.3 v.) boli doplnené základné informácie o úprave cieľov a politík, ktoré boli vykonané na základe odporúčaní EK.

APZD Asociácia priemyselných zväzov a dopravy	**Z**	**Kapitola 2.1.1. Obehové hospodárstvo** Žiadame doplniť analýzu na základe čoho bol automobilový priemysel vyhodnotený ako jedným zo sektorov s najväčší potenciálom znižovania emisií skleníkových plynov. Odôvodnenie: V tejto súvislosti upozorňujeme na skutočnosť, že sa nevhodne spájajú do jedného dva rozdielne sektory – automobilový priemysel, čo je výroba automobilov a komponentov pre výrobu áut a doprava, ktorá určite má veľký potenciál na znižovanie emisií skleníkových ale s výrobou aut priamo nesúvisí.	ČA	Odrážka „Automobilový priemysel (zdieľanie vozidiel, trvanlivosť, zlepšenie životnosti)“ bola nahradená odrážkou „Automobilová doprava“.
APZD Asociácia priemyselných zväzov a dopravy	**Z**	**Celému materiálu** Financovanie dekarbonizačných opatrení Odôvodnenie: V súvislosti s možnosťou čerpania podpory priemyslu pre dekarbonizačné opatrenia je nereálne preukazovanie 30 % úspory. Požadujeme zvážiť zmenu nastavenia benchmarku najmä pre podniky, ktoré sú už v pokročilom štádiu dekarbonizačných opatrení. Okrem toho sú v rámci predkladaných výziev veľmi nereálne nastavené aj časové horizonty preukázania úspor (dlhé povoľovacie konania, poťažmo posudzovanie vplyvov na ŽP, výstavba a spustenie zariadenia a ešte nabehnutie prevádzky).	N	Zníženie emisií o 30 %vyplýva z bodu H.2 schémy štátnej pomoci na dekarbonizáciu priemyslu z POO a bolo výsledkom náročného notifikačného procesu z EK. V zmysle bodu N.5 schémy ŠP z POO vyplýva, že projekty musia byť ukončené najneskôr do 30.06.2026. Pri Modernizačnom fonde je možné realizovať projekty až do roku 2030 a podmienka 30 % zníženia emisií sa neuplatňuje. Rozpor odstránený

APZD Asociácia priemyselných zväzov a dopravy	**Z**	**Finančné opatrenia - podporné mechanizmy – priemysel - energetická efektívnosť budov** Vytvoriť podpornú schému na energetický audit budov pre priemyselné podniky. Odôvodnenie: V súvislosti so zabezpečením ambicióznych cieľov energetickej hospodárnosti budov pre všetky existujúce objekty a znížením energetickej náročnosti budov v priemyselných podnikoch sa očakáva, že pre podniky vzniknú dodatočné náklady na ich dosiahnutie, okrem realizácie samotných opatrení.	N	V rámci projektu „Zelená podnikom“ je podporná schéma na energetický audit budov k dispozícii pre MSP, nie pre veľké podniky. Tie majú možnosť čerpať iný druh podpory z Modernizačného fondu. Predkladateľ pripomienky trvá na požiadavke otvoriť podpornú schému na energetický audit budov aj pre veľké podniky. Rozpor pretrváva
APZD Asociácia priemyselných zväzov a dopravy	**Z**	**3.1. Rozmer: dekarbonizácia – 3.1.2. Energia z obnoviteľných zdrojov – iii. – bod 6. Prevádzková podpora výroby biometán** Časť 3. Politiky a opatrenia – 3.1. Rozmer: dekarbonizácia – 3.1.2. Energia z obnoviteľných zdrojov – iii. – bod 6. Prevádzková podpora výroby biometánu Text pripomienky: Žiadame v texte jasne pomenovať situáciu a hrozby, ktoré vyplývajú z obchodovania biometánu do zahraničia a opísať ako prevádzková podpora pomôže zamedziť týmto hrozbám. Odôvodnenie: Pri súčasnej legislatíve a trhových podmienkach ale aj	N	Požiadavka ide nad rámec strategického materiálu. Jeho súčasťou nie je SWOT analýza pre jednotlivé opatrenia, ani podrobný popis implementácie jednotlivých opatrení. Rozpor odstránený.

		smerujúcemu trendu v oblasti obchodovania s biometánom existuje vysoké riziko, že väčšina produkovaného biometánu bude predaná do zahraničia kvôli atraktívnejším ekonomickým podmienkam a vyšším výkupným cenám v iných štátoch. To môže viesť k tomu, že na slovenskom trhu zostane nedostatočné množstvo biometánu, čo výrazne skomplikuje dosiahnutie národných cieľov v oblasti obnoviteľných zdrojov energie a zníženia emisií skleníkových plynov. Pre zabezpečenie úspešného naplnenia cieľov je nevyhnutné zaviesť opatrenia, ktoré budú stimulovať domácu spotrebu biometánu, napríklad prostredníctvom vhodných podpôr, alebo daňových zvýhodnení pre spotrebiteľov využívajúcich biometán v rámci Slovenska. Bez týchto zásahov hrozí, že plánované prínosy z rozvoja biometánového sektora nebudú plne realizované a Slovensko nebude schopné efektívne plniť svoje záväzky voči Európskej únii.		
APZD Asociácia priemyselných zväzov a dopravy	**Z**	**3.1. Rozmer: dekarbonizácia – 3.1.2. Energia z OZE – i. – Kľúčové politiky pre OZE bod 5. podpora výro** Časť 3. Politiky a opatrenia – 3.1. Rozmer: dekarbonizácia – 3.1.2. Energia z obnoviteľných zdrojov – i. – Kľúčové politiky pre OZE bod 5. podpora výroby biometánu Text pripomienky: Žiadame prehodnotiť povinnosť propanizácie biometánu, aby sa podporil rozvoj obnoviteľných zdrojov energie. Odôvodnenie: V súčasnosti je na Slovensku povinné pre producenta biometánu obohacovať vyprodukovaný biometán pridaním propánu, aby sa dosiahla požadovaná výhrevnosť, keďže biometán má mierne nižšiu výhrevnú hodnotu než zemný plyn. Avšak celkový podiel biometánu v plynárenskej sieti príliš nízky a jeho vplyv na výhrevnosť plynového mixu je minimálny. Navyše, propán je	N	Pripomienka ide nad rámec predloženého materiálu. V tejto etape nie je možné tak podstatne meniť obsah dokumentu, vyžadovalo by si to širokú konzultáciu s trhom a jeho opätovné pripomienkovanie, čo z časového hľadiska to nie je reálne. Rozpor odstránený.

		fosílny plyn, takže jeho pridávanie do biometánu je v rozpore s cieľmi dekarbonizácie – prispieva k zvýšeniu emisnej stopy inak ekologického plynu.		
APZD Asociácia priemyselných zväzov a dopravy	**Z**	**3.1.1. Emisie skleníkových plynov a odstraňovanie - i. - e) Sektorové politiky a opatrenia v odpadovom hospodárstve** Časť 3. Politiky a opatrenia - 3.1. Rozmer: dekarbonizácia - 3.1.1. Emisie skleníkových plynov a odstraňovanie - i. - e) Sektorové politiky a opatrenia v odpadovom hospodárstve Text pripomienky: Žiadame ku vzťahu a podpore bioplynových staníc a kompostární doplniť kroky, ako sa zabezpečí spravodlivá podpora a rozdelenie pri spracovaní biologicky rozložiteľného odpadu pri bioplynových staniciach a kompostárňach. Odôvodnenie: Pre bioplynové stanice a kompostárne je efektívne spracovávať iný typ biologicky rozložiteľného odpadu, každá iným technologickým procesom. Kým pre bioplynové stanice je vhodnejší mastnejší a viac tekutý BRO aj s obsahom živočíšnej zložky napr. z domácností alebo reštaurácií, pre kompostárne je to najmä suchý záhradný a drevnatý rastlinný odpad. Preto by pri spracovaní biologicky rozložiteľného odpadu mali existovať v nekonkurenčnom vzťahu a pri podpore by mali byť zohľadnené ich pridané hodnoty a množstvá spracovaného odpadu. Už dnes je zmapované, ktoré substráty obsahujú aké množstvo využiteľnej energie. Je potrebné zohľadniť aj regionálne rozloženie a dostupnosť zariadení na zhodnocovanie jednotlivých druhov vstupných surovín na základe pripravovanej Cestovnej mapy odpadového biohospodárstva.	ČA	Doplnený text: "Pri podpore bioplynových staníc a kompostární sa musí zohľadňovať ich pridaná hodnota a nájsť rovnováha pre efektívne využitie biologicky rozložiteľného odpadu. Dôležitým podkladom mapujúcim potenciál bioplynu a biometánu je projekt „Rozvoj a podpora výroby udržateľného biometánu, organických hnojív a obehového hospodárstva“, ktorého aktivitou je aj vytvorenie komplexnej mapy produkčného potenciálu pre výrobu bioplynu a biometánu. Uvedený projekt realizuje Národné poľnohospodárske a

				potravinárske centrum."
APZD Asociácia priemyselných zväzov a dopravy	**Z**	**3.1.2. Energia z obnoviteľných zdrojov – i. – Kľúčové politiky pre OZE bod 5. podpora výroby biometánu** Časť 3. Politiky a opatrenia – 3.1. Rozmer: dekarbonizácia – 3.1.2. Energia z obnoviteľných zdrojov – i. – Kľúčové politiky pre OZE bod 5. podpora výroby biometánu Text pripomienky: Žiadame slová "Biometán je možné získavať z:" nahradiť slovami "Biometán je v súčasnosti možné efektívne získavať zo:" a následne odstrániť prvý bod - slová "prechodu z bioplynu na biometán" a pridať nové body, ktoré znejú "zhodnocovania čistiarenských kalov" a "zhodnocovania energetických cielene pestovaných plodín". Odôvodnenie: Biometán je možné získavať z rôznych zdrojov, medzi inými aj využitím pokročilých surovín trete generácie ako riasy, ktoré sú v súčasnosti testované najmä laboratórne. V najbližšej dobe je však potrebné zamerať sa na najefektívnejšie a odskúšané metódy. Prvý bod vôbec nepatrí do rozdelenia, nenaznačuje z akých surovín ani akým spôsobom je možné získavať biometán, preto navrhujeme tento bod odstrániť a doplniť spomenuté body, ktoré jasne stanovujú zaužívanú prax. Biometán je možné produkovať aj z čistiarenských kalov a cielene pestovaných surovín, Pri druhej spomenutej kategórii je prekážkou najmä nižšia cena zelených certifikátov, ktoré dodávajú biometánu trhovú hodnotu, avšak takto vyprodukovaný biometán sa stále dá použiť na plnenie emisných cieľov v redukovaní CO2.	A	Text upravený
APZD Asociácia	O	**1.2. Prehľad súčasnej politickej situácie – ii. písm. h)** Časť 1. Prehľad a postup stanovenia plánu - 1.2. Prehľad súčasnej politickej situácie – ii. Súčasné politiky a opatrenia v	A	Text upravený podľa pripomienky.

priemyselných zväzov a dopravy		oblasti energetiky a klímy týkajúce sa všetkých piatich rozmerov energetickej únie – Kontext politík na národnej úrovni: h) Legislatíva spoločného úsilia Text pripomienky: Vo vete “Patrí k nim podporovanie verejnej dopravy, štandardy energetickej hospodárnosti budov, efektívnejšie poľnohospodárske postupy, premena živočíšneho odpadu na bioplyn a opatrenia v odpadovom hospodárstve.” sa za slovo "živočíšneho" dopĺňajú slová “a rastlinného”. Odôvodnenie: Nespracovaný rastlinný odpad je rovnako ako živočíšny odpad zdrojom emisii a potenciálnym zdrojom bioplynu po nasmerovaní do bioplynových staníc. Slovenská republika v NECP deklaruje ciele dosiahnuť do roku 2030 určité množstvo bioplynu/biometánu a odpad z rastlinnej výroby najmä v poľnohospodárstve je súčasťou surovinového mixu, z ktorého sa bioplyn/biometán bude produkovať.		
APZD Asociácia priemyselných zväzov a dopravy	O	**2.1. Rozmer: dekarbonizácia – 2.1.2. Energia z obnoviteľných zdrojov - Tabuľka č. 12** Časť 2. Národné zámery a ciele – 2.1. Rozmer: dekarbonizácia – 2.1.2. Energia z obnoviteľných zdrojov - Tabuľka č. 12 Text pripomienky: V tabuľke 12 sa slovo “bioplyn” nahrádza slovom “bioCNG/bioLNG”. Odôvodnenie: Z obnoviteľných zdrojov sa v doprave z bioplynu využíva len dočistený bioplyn - biometán - vo formách bioCNG alebo bioLNG. Preto je túto kategóriu vhodné premenovať na bioCNG/bioLNG.	A	Text upravený podľa požiadavky
APZD Asociácia	O	**3.1.1. Emisie skleníkových plynov a odstraňovanie - i. - e) Sektorové politiky a opatrenia v odpadovom hospodárstve**	N	Pripomienka ide nad rámec predloženého

priemyselných zväzov a dopravy		Časť 3. Politiky a opatrenia - 3.1. Rozmer: dekarbonizácia - 3.1.1. Emisie skleníkových plynov a odstraňovanie - i. - e) Sektorové politiky a opatrenia v odpadovom hospodárstve Text pripomienky: Podobné druhy organického odpadu je tiež možné spracovať v bioplynových staniciach. Na rozdiel od kompostovania, tu sa odpad rozkladá anaeróbne (bez prístupu vzduchu) a vytvára sa bioplyn, ktorý sa môže spaľovať v kogeneračných jednotkách a tým sa vytvára energia, ktorá môže byť ďalej dodávaná do elektrickej siete a využívaná tiež na vykurovanie. Bioplynové stanice teda dokážu odpad zhodnocovať nie len materiálovo ale aj energeticky. Bioplyn je tiež možné dočisťovať na biometán a vstrekovať do plynovej distribučnej siete ako náhradu zemného plynu. Bioplynové stanice predstavujú dôležité koncové zariadenia na zhodnocovanie separovaného biologicky rozložiteľného odpadu z domácností alebo reštaurácií, ktoré môžu významne pomôcť pri cieli znížiť podiel biologicky rozložiteľného odpadu v zmesovom komunálnom odpade z dnešných 50 % na 25 % do roku 2025 v zmysle Programu odpadového hospodárstva. Separovaný biologicky rozložiteľný kuchynský odpad je jedným z vhodných typov surovín na výrobu biometánu. Bioplynové stanice sú nákladovo efektívne koncové zariadenia na spracovanie vedľajších živočíšnych produktov kategórie 2 a 3. Nasmerovaním tohto typu odpadu na bioplynové stanice sa zvýši reálna produkcia biometánu v zariadeniach a to prispeje k ďalším cieľom v oblasti zvyšovania energie z OZE a znižovaniu emisií skleníkových plynov na Slovensku. Digestát, ako produkt bioplynových staníc, je roložený zvyšok vstupných substrátov. Ide o stabilnú organickú hmotu bohatú na rozličné živiny, v závislosti na použitých vstupných surovinách.		materiálu. Predložený strategický materiál nerieši podrobný popis implementácie jednotlivých opatrení.

		Digestát môže byť priamo použitý na poľnohospodársku pôdu ako hnojivo, podobne ako hnoj a hnojovica. Môže byť ešte ďalej spracovaný na zabezpečenie vyššej kvality živín. Najčastejšie sa spracováva separáciou na tuhú časť (tzv. separát) a tekutú časť (tzv. fugát). Používaním digestátu sa znižuje potreba produkcie a použitia priemyselných minerálnych hnojív. V súčasnosti sa veľké množstvo minerálnych hnojív na Slovensku vyrába alebo je dovážaných z neobnoviteľných zdrojov a preto je v záujme cirkulárneho hospodárstva a prirodzeného kolobehu živín maximalizovať využívanie digestátu na poľnohospodárskej pôde. Odôvodnenie: Navrhovaná úprava textu k bioplynovým staniciam.		
APZD Asociácia priemyselných zväzov a dopravy	O	**4.2. Rozmer: dekarbonizácia - 4.2.2. Energia z obnoviteľných zdrojov - Analýza aktuálnej situácie - Biomasa** Časť 4. Aktuálna situácia a projekcie vychádzajúce z existujúcich politík a opatrení - 4.2. Rozmer: dekarbonizácia - 4.2.2. Energia z obnoviteľných zdrojov - Analýza aktuálnej situácie - Biomasa Text pripomienky: Navrhujeme upraviť časť textu vo vete “Kým v roku 2014 bolo aktívnych viac než 140 bioplynových staníc, začiatkom roka 2023 bolo aktívnych iba 76 bioplynových staníc.” na “... viac než 140 zariadení, ktoré produkovali bioplyn.” Odôvodnenie: Bioplynová stanica je samostatné a technologicky odlišné zariadenie od nádrží na anaeróbnu stabilizáciu kalu na čistiarňach odpadových vôd. Tvrdenie, že bolo aktívych 140 bioplynových staníc nie je pravdivé - Historicky bolo na Slovensku vybudovaných celkovo 109 bioplynových staníc.	A	Text upravený podľa pripomienky

APZD Asociácia priemyselných zväzov a dopravy	O	**4.2. Rozmer: dekarbonizácia - 4.2.2. Energia z obnoviteľných zdrojov - Analýza aktuálnej situácie - Biomasa** Časť 4. Aktuálna situácia a projekcie vychádzajúce z existujúcich politík a opatrení - 4.2. Rozmer: dekarbonizácia - 4.2.2. Energia z obnoviteľných zdrojov - Analýza aktuálnej situácie - Biomasa Text pripomienok: Žiadame vetu "Napriek postupnému uvoľňovaniu tzv. stop stavu dodnes nepribudlo nijaké nové zariadenie pripojené do siete a nové inštalácie slúžia výlučne pre lokálne využitie." nahradiť vetou "V blízkej budúcnosti sa pripravujú štyri zámery na bioplynové stanice a osem bioplynových staníc je v procese transformácie na výrobu biometánu, pričom dve z nich majú spustiť prevádzku v priebehu roka 2025." Odôvodnenie: V texte nie je zohľadnený aktuálny stav v odvetví bioplynu.	ČA	Text upravený nasledovne: Aktuálne sa pripravujú zámery na nové bioplynové stanice a niekoľko bioplynových staníc je v procese transformácie na výrobu biometánu, pričom dve z nich majú spustiť prevádzku v nasledujúcich rokoch.
APZD Asociácia priemyselných zväzov a dopravy	O	**4.4. Rozmer: energetická bezpečnosť - ii. - Prognóza vývoja zdrojovej základne do roku 2030** Časť 4. Aktuálna situácia a projekcie vychádzajúce z existujúcich politík a opatrení - 4.4. Rozmer: energetická bezpečnosť - ii. - Prognóza vývoja zdrojovej základne do roku 2030 Text pripomienky: Navrhujeme doplniť do časti textu "Väčšou novou investíciou pri výrobe biometánu je pri firme Enviral Leopoldov s kapacitou približne 30 mil. m3 biometánu / ročne (primárne pre využitie biometánu v doprave)." aj o informácie, že v roku 2024 sa pripravujú štyri zámery na bioplynové stanice a osem bioplynových staníc je v procese transformácie na výrobu biometánu, pričom dve z nich majú spustiť prevádzku v	ČA	Text upravený nasledovne: Aktuálne sa pripravujú štyri zámery na bioplynové stanice a osem bioplynových staníc je v procese transformácie na výrobu biometánu, pričom dve z nich majú spustiť prevádzku v priebehu roka 2025.

		priebehu roka 2025. Odôvodnenie: V texte nie je zohľadnený aktuálny stav v odvetví bioplynu.		
APZD Asociácia priemyselných zväzov a dopravy	O	**2.3. Rozmer: energetická bezpečnosť – iii. – Energetická transformácia distribučného systému, najmä na biometán** Časť 2. Národné zámery a ciele – 2.3. Rozmer: energetická bezpečnosť – iii. – Energetická transformácia distribučného systému, najmä na biometán Text pripomienky: Žiadame v texte zohľadniť využitie oxidu uhličitého z bioplynových/biometánových staníc. Odôvodnenie: Bioplynové stanice sú flexibilné zariadenia, ktoré môžu byť dovybavené technológiami na zachytávanie a ďalšie využitie oxidu uhličitého z kogeneračných jednotiek alebo pri výrobe biometánu. V súčasnosti túto technológiu na Slovensku využíva len jedna bioplynová stanica, ktorá následne aplikuje zachytený oxid uhličitý v skleníkoch na pestovanie plodín. Bioplynové stanice majú tak potenciál výrazne podporiť existujúci trh s oxidom uhličitým, a to najmä pre priemyselné účely. Podpora tejto technológie by prispela k udržateľnému využívaniu zdrojov, k zvýšeniu pridanej hodnoty bioplynových staníc a zníženiu ich uhlíkovej stopy.	N	Požadované zohľadnenie využitia oxidu uhličitého nebolo predmetom uvedeného opatrenia. Pripomienka ide nad rámec materiálu.
AZZZ SR Asociácia zamestnávateľských zväzov a združení Slovenskej republiky	**Z**	**Kap. 1.1, podkapitola Dimenzia energetická bezpečnosť Str. 9** Doplnenie vety za prvú vetu v prvom odseku: „Z pohľadu zaistenia bezpečnosti elektrizačnej sústavy je nevyhnutné zabezpečenie flexibility sústavy prostredníctvom dostatočného objemu frekvenčných a nefrekvenčných podporných služieb.“ Odôvodnenie: Doplnenie textu za účelom podrobnejšieho zadefinovania	A	Text upravený v zmysle pripomienky

		flexibility v dokumente. Je potrebné rozlišovať flexibilitu sústavy z pohľadu bezpečnosti prevádzky elektrizačnej sústavy a z pohľadu fungovania trhu s elektrinou. Flexibilita z pohľadu zaistenia bezpečnosti prevádzky elektrizačnej sústavy je zaistenie dostatočných objemov frekvenčných a nefrekvenčných podporných služieb, či už na úrovni prenosovej alebo distribučnej sústavy. Je potrebné mať na vedomí aj nefrekvenčné podporné služby, ktoré budú pri odľahčených stavoch elektrizačnej sústavy, rozvoji OZE v distribučných sústavách a kabelizácii častí elektrizačnej sústavy kľúčové pri zaistení bezpečnej prevádzky elektrizačnej sústavy.		
AZZZ SR Asociácia zamestnávatelských zväzov a združení Slovenskej republiky	**Z**	**Kap. 1.1, podkapitola Dimenzia vnútorný trh s energiou Str 10** Doplnenie druhej vety na konci o „za účelom zaistenia flexibility sústavy z pohľadu efektívneho fungovania a likvidity vnútorného trhu s elektrinou“. Odôvodnenie: Doplnenie textu za účelom podrobnejšieho zadefinovania flexibility v dokumente. Je potrebné rozlišovať flexibilitu sústavy z pohľadu bezpečnosti prevádzky elektrizačnej sústavy a z pohľadu fungovania trhu s elektrinou. Flexibilita z pohľadu fungovania trhu s elektrinou je zaistenie dostatočného objemu flexibilných zdrojov s elektrinou schopných reagovať na prebytky a nedostatky elektriny v sústave, resp. na trhu s elektrinou prostredníctvom cenových signálov, čím sa zvýši efektivita a likvidita trhu s elektrinou.	A	Text doplnený v zmysle pripomienky
AZZZ SR Asociácia	**Z**	**Tabuľka 2 Str. 12** Druhý a tretí odsek v riadku Vnútorný trh a stĺpci opatrenia	A	Text upravený v zmysle pripomienky

zamestnávateľských zväzov a združení Slovenskej republiky		znejú: „Zabezpečenie ďalšej integrácie a prepájania trhov s elektrinou vrátane plnenia výhľadových cieľov a cieľových hodnôt v rámci budovania jednotného trhu s elektrickou energiou EÚ v súlade s priamo aplikovateľnou európskou legislatívou ako aj odstraňovanie úzkych miest v prenosovej sústave Zvyšovanie flexibility elektrizačnej sústavy SR z pohľadu fungovania vnútorného trhu s elektrinou vzhľadom na očakávaný nárast výroby elektriny OZE do roku 2030“ Odôvodnenie: Doplnenie „odstraňovania úzkych miest v prenosovej sústave“, čo je kľúčové z pohľadu fungovania prepojeného trhu s elektrinou v jednotlivých časových horizontoch (Day Ahead a Intrady), pri ktorých je v prevádzke spoločná metodika výpočtu, založená na maximalizácii benefitu z prevádzky spoločného trhu s elektrinou. Úprava textu v súlade s pripomienkou č. 1 a č. 2 - podrobnejšieho zadefinovania flexibility v dokumente.		
AZZZ SR Asociácia zamestnávateľských zväzov a združení Slovenskej republiky	**Z**	**Tabuľka 2 Str. 12** Druhý a tretí odsek v riadku Zvyšovanie energetickej bezpečnosti a stĺpci Opatrenia znejú: „Zabezpečenie zdrojovej primeranosti a sebestačnosti vo výrobe elektriny s primeranou proexportnou bilanciou elektrizačnej sústavy SR Zabezpečenie flexibility elektrizačnej sústavy z pohľadu bezpečnosti prevádzky elektrizačnej sústavy zabezpečením dostatočnosti frekvenčných a nefrekvenčných podporných služieb“. Odôvodnenie: Úprava textu za účelom významovej jednoznačnosti. Úprava textu v súlade s pripomienkou č. 1 a č. 2 - podrobnejšie zadefinovanie flexibility v dokumente.	A	Text upravený v zmysle pripomienky

AZZZ SR Asociácia zamestnávateľských zväzov a združení Slovenskej republiky	**Z**	**Kap. 2.1.2. Str. 52** Časť 2.1.2 (str. 52) uvádza: Tabuľka 8 Odhadované trajektórie 2024 2025 2026 2027 2028 2029 2030 OZE - výroba tepla a chladu (%) 22,4 24,4 25,2 26,0 30,2 32,8 33,7 OZE – výroba elektriny (%) 23,1 22,9 23,8 24,4 24,7 25,1 26,3 OZE – doprava vrátane multiplikácie (%) 9,6 10,4 11,7 13,5 16,0 20,8 29,0* Celkový podiel OZE (%) 19,2% 20,3% 21,0% 21,5% 23,2% 24,4% 25,0% Zdroj MH SR Pôvodná verzia aktualizácie INEKP 2023 uvádzala 2024 2025 2026 2027 2028 2029 2030 OZE - výroba tepla a chladu (%) 21,7 22,8 23,8 24,8 25,7 27,0 28,3 OZE – výroba elektriny (%) 25,2 25,4 26,3 26,9 27,3 28,0 29,5 OZE – doprava vrátane multiplikácie (%) 9,6 10,2 10,7 11,4 12,1 13,2 14,7 Celkový podiel OZE (%) 18,9 19,5 20,2 20,9 21,5 22,1 23,0 Pripomienka: Pokles cieľa v OZE – výroba elektriny, vysiela extrémne negatívny signál voči záväzkom Slovenska a istoty investorov, ktorý plánovali budovanie zdrojov OZE. Navrhujeme aby pre výrobu elektriny OZE boli ciele ako vo verzií roku 2023. Zmeny je potrebné vykonať v Tabuľke 10 Odhad celkového očakávaného príspevku (inštalovaná kapacita, hrubé množstvo vyrobenej elektriny) jednotlivých technológií výroby energie z	N	Celkový trend je stále rastúci, klesá ale podiel OZE, lebo nerastie výroba elektriny z bioplynu a biometánu.

		obnoviteľných zdrojov v SR pri výrobe elektriny v období rokov 2023 – 2030. Rozumieme, že niektoré zložky (najmä voda nad 10MW a biometán) boli ponížené, ale ich pôvodne zamýšľaný príspevok by sme navrhovali rozdeliť medzi vietor a FVE.		
AZZZ SR Asociácia zamestnávatelských zväzov a združení Slovenskej republiky	**Z**	**Kap. 2.3, podkapitola Elektroenergetika Str. 65** V časti „Elektroenergetika“ na str. 65 sa pôvodné znenie prvej vety v šiestom odstavci nahrádza týmto znením: „Problémom SR v oblasti poskytovania flexibility pri výrobe elektriny je nízky inštalovaný výkon elektrární, ktoré dokážu flexibilne reagovať na aktuálne požiadavky sústavy. Spoločne so zvyšujúcim sa podielom volatilných obnoviteľných zdrojov na výrobe elektriny, rastú požiadavky na zaistenie objemov niektorých druhov podporných služieb, ktoré prevádzkovateľ prenosovej sústavy nie je schopný vo výberových konaniach naplniť v niektorých mesiacoch roka.“ Odôvodnenie: Úprava textu za účelom správnosti textu a jednoznačnosti významu.	ČA	Text upravený: „Problémom SR v oblasti poskytovania flexibility pri výrobe elektriny je nízky inštalovaný výkon elektrární, ktoré dokážu flexibilne reagovať na aktuálne požiadavky sústavy. Spoločne so zvyšujúcim sa podielom volatilných obnoviteľných zdrojov na výrobe elektriny, rastú požiadavky na zaistenie objemov niektorých druhov podporných služieb. Prevádzkovateľ PS bude zohľadňovať nástroje pre hodnotenie potrieb flexibility a dimenzovať potrebu flexibility a

				podporných služieb v súlade s metodikou ENTSO-E schválenou podľa nariadenia (EÚ) 2024/1747.“.
AZZZ SR Asociácia zamestnávateľských zväzov a združení Slovenskej republiky	**Z**	**Kap. 2.3, podkapitola Elektroenergetika Str. 66** V časti „Elektroenergetika“ na str. 66 sa odstraňujú body „obmedzením výroby OZE v prípade ich nadvýroby“ a „prenosovým vedením“. Odôvodnenie: Obmedzenie výroby OZE v prípade ich nadvýroby nie je opatrenie, ktorým sa zvýši flexibilita sústavy, ale naopak ide o prevádzkové opatrenie, ktoré sa z dôvodu nedostatočnej flexibility sústavy využíva pri stavoch ohrozujúcich bezpečnosť sústavy. Výstavbou prenosového vedenia sa flexibilita sústavy nezvýši.	ČA	Text upravený podľa kompromisného znenia: Bod „obmedzením výroby OZE v prípade ich nadvýroby“ sa nahrádza bodom „obmedzením výroby OZE“. Bod „prenosovým vedením“ sa nahrádza bodom „zvýšením kapacity prenosových a distribučných vedení“.
AZZZ SR Asociácia zamestnávateľských zväzov a združení Slovenskej republiky	**Z**	**Kap. 2.3, podkapitola Elektroenergetika Str. 66** Na str. 66 v časti Elektroenergetika sa znenie textu „Vyššie využitie slovenských PVE znamená, že pre ďalší rozvoj flexibility v slovenskej elektrizačnej sústave je vhodné uvažovať o modernizácii existujúcich PVE – zvýšením celkovej účinnosti sa zvyšuje aj celkový objem flexibility, ktorú dokáže PVE poskytnúť.“ nahrádza týmto znením: „Vyššie využitie slovenských PVE znamená, že pre ďalší rozvoj flexibility v slovenskej elektrizačnej sústave je vhodné uvažovať o modernizácii existujúcich PVE a VE – prostredníctvom	A	Text upravený v zmysle pripomienky

		zvýšenia inštalovaného výkonu, zvýšenia celkovej účinnosti, regulačného rozsahu alebo prevádzkového maxima sa zvyšuje aj celkový objem flexibility, ktorú dokáže PVE poskytnúť.“ Odôvodnenie: Rozsah modernizácie prečerpávacích vodných elektrární a VE zahŕňa viaceré prvky, nielen zvýšenie celkovej účinnosti, ale napr. aj zvýšenie inštalovaného výkonu, regulačného rozsahu alebo prevádzkového maxima. Tieto prvky by mali byť v texte taktiež zohľadnené.		
AZZZ SR Asociácia zamestnávateľských zväzov a združení Slovenskej republiky	**Z**	**Kap. 2.3, podkapitola Elektroenergetika Str. 66** Na str. 66 v časti „Elektroenergetika“ sa za odsek o PVE Čierny Váh vkladá tento odsek: „V tejto súvislosti je preto kľúčový plánovaný projekt SE Integrátor, ktorý sa zameriava na ambicióznu modernizáciu PVE Čierny Váh. Projekt SE Integrátor Projekt SE Integrátor je jedinečný hybridizačný projekt, ktorý pozostáva z modernizácie prečerpávacej vodnej elektrárne („PVE“) Čierny Váh s inštalovaným výkonom 735 MW a vybudovanie batériového úložiska s inštalovaným výkonom v rozsahu do 80 MW. Realizátorom projektu je spoločnosť Slovenské elektrárne, a.s. (SE,a.s.). Predpokladaná realizácia projektu je do roku 2030. Projekt SE Integrátor je súčasťou ENTSO-E desaťročného plánu rozvoja siete pre rok 2022 („TYNDP 2022“) a v novembri 2023 bol zaradený na 6. zoznam projektov spoločného záujmu (PCI) Európskej únie. Modernizácia v zmysle projektu SE Integrátor predĺži prevádzkovú životnosť PVE Čierny Váh minimálne o dobu 25 rokov a spolu s integráciou batériového úložiska umožní, v kontexte narastajúceho podielu OZE, zabezpečiť efektívnym	A	Text upravený v zmysle pripomienky

		spôsobom potreby flexibility a podporných služieb pre slovenskú elektrizačnú sústavu. Projekt SE Integrátor poskytne flexibilitu v podobe podporných služieb (FCR, aFRR, mFRR, kontrola napätia, služba Štartu z tmy), ktoré sú kľúčové v kontexte dopadu zvyšovania podielu OZE, dekarbonizácie energeticky náročného priemyslu a odstavovania fosílnych elektrární, ktoré sú v súčasnosti najväčším poskytovateľom týchto služieb. Projekt SE Integrátor bude kombinovať najmodernejšiu technológiu PVE pre dve zo šiestich ternárnych prečerpávacích jednotiek s výstavbou batériového úložiska. Prostredníctvom tejto unikátnej hybridizácie a koordinovanej prevádzky dôjde k vzájomnej synergií oboch technológií - obrovská zásoba energie v hornej nádrži (až 4 GWh) s rýchlym reakčným časom batérie. Práve táto synergia poskytne flexibilitu v podobe podporných služieb (FCR, aFRR, mFRR, kontrola napätia, služba Štartu z tmy), čím umožní integráciu veľkého množstva obnoviteľných zdrojov energie. Predpokladaná realizácie projektu je stanovená na rok 2030.“ Odôvodnenie: PVE Čierny Váh je v súčasnosti najväčším zariadením na uskladňovanie elektriny na Slovensku a vďaka svojim parametrom patrí k unikátnym typom prečerpávacích vodných elektrární. Projekt SE Integrátor má za cieľ zrealizovať ambicióznu modernizáciu PVE Čierny Váh, pričom význam projektu SE Integrátor bol potvrdený aj Európskou komisiou, ktorá ho v roku 2023 zaradila na 6. zoznam projektov spoločného záujmu (PCI). Vzhľadom na významné benefity tohto projektu pre oblasť flexibility elektrizačnej sústavy, ako aj fakt, že iné projekty PCI sú podrobnejšie popísané v iných častiach, považujeme za		

		vhodné uviesť viac informácií o tomto PCI projekte v tejto časti textu.		
AZZZ SR Asociácia zamestnávateľských zväzov a združení Slovenskej republiky	**Z**	**Kap. 2.4.2 Str. 70** V časti „Infraštruktúra prenosu elektriny“ v kapitole 2.4.2. sa znenie tretieho odseku: „V rámci útlmu 220 kV PS sa plánuje zrealizovať pripojenie PVE Čierny Váh do 400 kV prenosovej sústavy a to vybudovaním novej severnej vetvy 400 kV linkou PVE Čierny Váh – Spišská Nová Ves ako druhé vedenie k existujúcemu pripojeniu PVE Čierny Váh – r 400 kV Liptovská Mara z dôvodu predpokladaného zvýšeného významu PVE Čierny Váh pre stabilizáciu siete pri vyššom podiele OZE, poskytovaním flexibilty a podporných služieb.“ nahrádza týmto znením: „V rámci útlmu 220 kV PS plánuje prevádzkovateľ PS zrealizovať v prípade modernizácie PVE Čierny Váh vybudovanie novej severnej vetvy, 400 kV vedenie PVE Čierny Váh – Spišská Nová Ves, ako druhé vedenie k existujúcemu pripojeniu PVE Čierny Váh – R400 kV Liptovská Mara z dôvodu predpokladaného zvýšeného významu PVE Čierny Váh pre stabilizáciu sústavy pri vyššom podiele OZE, poskytovaním flexibility a podporných služieb.“ Odôvodnenie: PVE Č. Váh je v súčasnom stave pripojení do 400 kV sústavy. Vybudovanie druhej severnej vetvy ako náhradu za 220 kV odstavené vedenie je v kompetencii PPS. Uvedený text v navrhovanom znení bude taktiež aj v súlade s textom uvedeným na strane 275.	ČA	Po dohode sa celý odsek vypúšťa. Rozpor odstránený.
AZZZ SR Asociácia zamestnávateľský	**Z**	**Kap. 2.4.3 Str. 75** V kapitole 2.4.3. na str. 75 sa za 5 odsek (Nová regulačná politika ...) vkladá odsek v znení:	ČA	Text upravený v kompromisnom znení: „V súlade s vyššie

ch zväzov a združení Slovenskej republiky		„V súlade s vyššie uvedeným je nevyhnutné, aby ciele uvedené v regulačnej politike SR boli premietnuté aj do regulačného rámca v príslušných legislatívnych dokumentoch, čo umožní plniť ciele vyplývajúce z európskej a národnej legislatívy, zaistiť bezpečnosť prevádzky elektrizačnej sústavy a efektívne fungovanie vnútorného trhu s elektrinou. Je nevyhnutné, aby pripravované legislatívne dokumenty pojednávajúce o regulačných rámcoch určovali podmienky vykonávania nových regulovaných činností ako sú agregácia flexibility, zdieľanie elektriny, poskytovanie frekvenčných a nefrekvenčných podporných služieb aj na úrovni distribučných sústav, aby mohli byť efektívne odstraňované úzke miesta plnenia cieľov, ako sú napríklad zvyšovanie flexibility elektrizačnej sústavy z pohľadu bezpečnosti prevádzky sústavy a flexibility z pohľadu fungovania vnútorného trhu s elektrinou.“ Odôvodnenie: Text vložený z dôvodu, že aj keď regulačná politika pojednáva o cieľoch ohľadom flexibility, avšak v platnom regulačnom rámci nie sú uvedené spomínané nové činnosti a nové právomoci účastníkov trhu. Potreba ich implementácie do regulačného rámca je nevyhnutná pre plnenie cieľov.		uvedeným je potrebné, aby ciele uvedené v regulačnej politike SR boli premietnuté aj do regulačného rámca v príslušných legislatívnych dokumentoch, čo umožní plniť ciele vyplývajúce z európskej a národnej legislatívy, zaistiť bezpečnosť prevádzky elektrizačnej sústavy a efektívne fungovanie vnútorného trhu s elektrinou. Je potrebné, aby pripravované legislatívne dokumenty upravujúce regulačný rámec obsahovali vhodné a stimulačné podmienky vykonávania nových regulovaných činností ako sú agregácia flexibility, zdieľanie elektriny, poskytovanie frekvenčných a nefrekvenčných

				podporných služieb a to aj na úrovni distribučných sústav, aby mohli byť efektívne odstraňované bariéry pre plnenie cieľov, ako sú napríklad zvyšovanie flexibility elektrizačnej sústavy z pohľadu bezpečnosti prevádzky sústavy a flexibility z pohľadu fungovania vnútorného trhu s elektrinou.“.
AZZZ SR Asociácia zamestnávatelských zväzov a združení Slovenskej republiky	**Z**	**Kap. 2.4.3 Str. 77** Na koniec časti Trh s elektrinou v podkapitole Integrácia a prepájanie trhov v kap. 2.4.3 sa dopĺňa odsek v znení: „Z pohľadu plnenia cieľov vyplývajúcich z príslušnej národnej a európskej legislatívy v oblasti efektívneho fungovania trhu s elektrinou a bezpečnosti prevádzky elektrizačnej sústavy je nevyhnutné včas identifikovať úzke miesta, navrhnúť opatrenia na ich odstránenie a transparentne o nich informovať účastníkov trhu s elektrinou. V prípade investičných opatrení je tieto potrebné uvádzať v Desaťročnom pláne rozvoja prenosovej sústavy, v koordinovanej spolupráci s dotknutými účastníkmi trhu s elektrinou.“ Odôvodnenie: Doplnenie textu pre zdôraznenie faktu, že za účelom plnenia cieľov v oblasti prepojenia trhov s elektrinou a ich efektívne fungovanie pri zaistení bezpečnej prevádzky elektrizačnej	ČA	Text upravený v kompromisnom znení: „Z pohľadu plnenia cieľov vyplývajúcich z príslušnej národnej a európskej legislatívy v oblasti efektívneho fungovania trhu s elektrinou a bezpečnosti prevádzky elektrizačnej sústavy je nevyhnutné včas identifikovať ďalšie úzke miesta v prenosovej sústave SR a navrhnúť opatrenia

		sústavy je potrebné navrhovať vhodné opatrenia na odstraňovanie úzkych miest a informovať o tom dotknutých účastníkov trhu s elektrinou.		na ich odstránenie. V tejto súvislosti je v pokročillej fáze prípravy projekt priameho prepojenia V490 na cezhraničné vedenie do Maďarska V449 (viď. súvisiace časti, bod 2.4.2 Infraštruktúra prenosu energie).“.
AZZZ SR Asociácia zamestnávatelských zväzov a združení Slovenskej republiky	**Z**	**Kap. 2.4.3 Str. 84** Znenie tretieho odseku: „SR zatiaľ nemá stanovený štandard spoľahlivosti (VoLL, EENS, LOLE) a neuplatňuje kapacitný mechanizmus na zabezpečenie zdrojovej primeranosti. Pre stanovenie týchto parametrov je potrebné zohľadniť sociálno-ekonomický a národohospodársky záujem energetickej sebestačnosti, teda cenu nedodanej energie na základe predpokladaného zdrojového mixu v súlade s klimaticko-energetickými cieľmi a tiež na základe technických limitov prepojení národnej a celoeurópskej sústavy.“ sa nahrádzajú znením: „SR zatiaľ nemá stanovený štandard spoľahlivosti (VoLL, EENS, LOLE) a v súčasnosti sa neuplatňuje kapacitný mechanizmus na zabezpečenie zdrojovej primeranosti. Pre stanovenie týchto parametrov je potrebné zohľadniť sociálno-ekonomický a národohospodársky záujem energetickej sebestačnosti, teda cenu nedodanej energie na základe predpokladaného zdrojového mixu v súlade s klimaticko-energetickými cieľmi a tiež na základe technických limitov	ČA	Text upravený podľa kompromisného znenia: "SR zatiaľ nemá stanovený štandard spoľahlivosti (VoLL, EENS, LOLE) a v súčasnosti sa neuplatňuje kapacitný mechanizmus na zabezpečenie zdrojovej primeranosti. Pre stanovenie týchto parametrov je potrebné zohľadniť sociálno-ekonomický a národohospodársky záujem energetickej sebestačnosti, teda cenu nedodanej

		prepojení národnej a celoeurópskej sústavy.“ Na koniec štvrtého odseku sa dopĺňa veta: „Z hľadiska predpokladaného rozvoja sústavy by bolo vhodné, aby sa stanovil pre SR štandard spoľahlivosti za účelom možného uplatnenia kapacitného mechanizmu v podmienkach SR.“ Odôvodnenie: Vyprecízovanie textu, nakoľko vzhľadom na nárast výroby OZE a odstavovanie zdrojov poskytujúcich flexibilitu je možné, že SR bude musieť zaviesť kapacitný mechanizmus z dôvodu nedostatku zdrojov poskytujúcich podporné služby za účelom zaistenia bezpečnosti a spoľahlivosti prevádzkovania sústavy.		energie na základe predpokladaného zdrojového mixu v súlade s klimaticko-energetickými cieľmi a tiež na základe technických limitov prepojení národnej a celoeurópskej sústavy.“ Na koniec tretieho odseku sa dopĺňa veta: „Podľa predpokladaného rozvoja sústavy a v prípade zavedenia kapacitného mechanizmu v SR, MH SR v spolupráci s prevádzkovateľom PS stanoví štandard spoľahlivosti v podmienkach SR, v súlade s platnou európskou a národnou legislatívou.“
AZZZ SR Asociácia zamestnávateľských zväzov a združení	**Z**	**Kap. 2.4.3 Str. 86** Na str. 86 sa za odsek o poskytovaní mFRR-, ktorú v súčasnosti poskytujú v súčasnosti najmä vodné elektrárne vrátane prečerpávajúcich vkladá odsek v znení: „Jedným z významných plánovaných projektov zameraný na	A	Text doplnený v zmysle pripomienky

Slovenskej republiky		zvýšenie poskytovania podporných služieb na prečerpávacích vodných elektrárňach je projekt SE Integrátor, ktorý bol zaradený na zoznam projektov spoločného záujmu EÚ (pozri kap. 2.3.iv Národné zámery vzhľadom na zvyšovanie flexibility vnútroštátneho energetického systému).“ Odôvodnenie: Vzhľadom na benefity projektu SE Integrátor v oblasti poskytovania flexibility by mal byť spomenutý aj v kapitole 2.4.3.iv Národné zámery pri zabezpečovaní primeranosti elektrizačnej sústavy, ako aj pružnosti energetického systému vzhľadom na výrobu elektriny z obnoviteľných zdrojov vrátane harmonogramu dosahovania zámerov.		
AZZZ SR Asociácia zamestnávateľských zväzov a združení Slovenskej republiky	**Z**	**Tabuľka 29 Str. 128** Pôvodné znenie tretieho riadka v tabuľke 29: „2. Podpora nových prvkov flexibility“, „technické / rozvoj a integrácia prvkov flexibility do trhu s elektrinou za účelu limitovať negatívne dopady variabilných OZE na elektrizačnú sústavu“, „zabezpečenie stability elektrizačnej sústavy“, „Prevádzkovatelia sústav“, „2024 - “ sa nahrádza týmto znením: „2. Zvýšenie flexibility elektrizačnej sústavy“, „technické / rozvoj a integrácia prvkov flexibility do trhu s elektrinou za účelu limitovať negatívne dopady variabilných OZE na elektrizačnú sústavu, legislatívne / legislatívny a regulačný rámec pre poskytovanie flexibility“, „zabezpečenie bezpečnosti elektrizačnej sústavy a fungovanie vnútorného trhu s elektrinou“, „Prevádzkovatelia sústav a Úrad pre reguláciu sieťových odvetví“, „2024 - “. Odôvodnenie: Upravené znenie príslušnej časti tabuľky 29 z dôvodu, že nie je potrebné prijímať len technické opatrenia, ale aj legislatívne	ČA	Riadok tabuľky „2.Podpora nových prvkov flexibility“ upravený nasledovne: V druhom stĺpci: „technické / legislatívne, rozvoj a integrácia prvkov flexibility do trhu s elektrinou za účelom limitovať negatívne dopady variabilných OZE na elektrizačnú sústavu, legislatívny a regulačný rámec pre poskytovanie flexibility. V treťom stĺpci: zabezpečenie stability

		opatrenia za účelom zvyšovania flexibility v elektrizačnej sústave.		a bezpečnosti elektrizačnej sústavy a fungovania trhu s elektrinou. V štvrtom stĺpci: Prevádzkovatelia sústav /ÚRSO.
AZZZ SR Asociácia zamestnávateľských zväzov a združení Slovenskej republiky	**Z**	**Kap. 3.1.2 Str. 128 a kap 4.2.2 Str. 248 a 249** Časť 3.1.2 (str. 128) Navrhované legislatívne, regulačné a technické opatrenia v oblasti elektroenergetiky uvádza: Tabuľka 29 Prehľad opatrení pre elektroniku Názov opatrenia Druh opatrenia/Stručný popis opatrenia Očakávaný výsledok Cieľová skupina Dátum začiatku a konca opatrenia 3. Zadefinovanie akceleračných zón pre rozvoj OZE legislatívne / určenie zón vhodných na prednostnú výstavbu technológií OZE zrýchlenie povoľovacích procesov Výrobcovia energie 2024 - 2026 Časť 4.2.2 (str. 248 a 249) Veterná energia – na pevnine uvádza: „Súčasťou rozvoja využívania veternej energie je aj vytvorenie do roku 2026 dvoch tzv. akceleračných zón pre rozvoj veternej energie, v ktorých bude umožnené rýchlejšie povoľovanie a výstavba veterných elektrární. V zmysle komponentu 19 Plánu obnovy a odolnosti bude rozvoj veternej energie podporený aj prostredníctvom novej metodiky pre určenie oblastí vhodných na využitie veternej energie, zrýchľovania povoľovacích procesov (najmä EIA), a prípadnej investičnej podpory z Plánu obnovy a odolnosti, alebo ostatných finančných mechanizmov (Modernizačný fond, EŠIF). Vypracovanie metodiky je v súlade s požiadavkami smernice RED III, ktorá predovšetkým vyžaduje mapovanie a určenie	ČA	V časti 4.2.2.i) Veterná energia na pevnine boli doplnené atribúty pre perspektívne oblasti vytvorenia akceleračných zón. NECP ale nie je legislatívny materiál a nemôže zaviesť povinnosť pre samosprávy vyčleniť v územných plánoch akceleračné zóny.

		akceleračných zón, ktoré sú považované za obzvlášť vhodné pre rozvoj jeden alebo viacero OZE, a zároveň zrýchlenie povoľovacieho konania. Slovensko sa v decembri 2023 pripojilo k Európskej charte pre vietor, ktorej obsahom je okrem iného aj zrýchlenie povoľovacích procesov či záväzok členských štátov vybudovať nové kapacity. Na základe tohto stavu je možné predpokladať, že do roku 2030 bude možné postaviť a spustiť do prevádzky veterné elektrárne s celkovým inštalovaným výkonom 750 MW.“ Pripomienka: Uvedené jediné dve zmienky venujúce sa akceleračným zónam sú absolútne nedostatočné. Mala by sa zaviesť povinnosť pre jednotlivé VUC vyčleniť v ich územných plánoch krajov akceleračné zóny v minimálnej definovanej percentuálnej výmere (navrhujeme priemernú hodnotu pre Slovensko 1% územia kraja v roku 2030, pričom NR a TT kraje by hodnotu mali stanovenú na 2%, Bratislavský samosprávny kraj by nemal stanovený žiaden cieľ), príkladom tohto prístupu je napríklad Nemecko, kde majú schválený zákon Wind-am-Land-Gesetz, kde sa stanovuje cieľ: Mehr Windenergie für Deutschland | Bundesregierung. Znenie zákona, vrátane cieľov pre jednotlivé spolkové krajiny: Bundesgesetzblatt BGBl. Online-Archiv 1949 - 2022 | Bundesanzeiger Verlag Bez zavedenia spôsobov ako sa určia územia pre rozvoj OZE cieľov smerom zhora nadol (celoslovenský cieľ → ciele pre samosprávne kraje → jednotlivé akceleračné územia), vždy bude vznikať odpor NIMBY. Jedine týmto spôsobom si kraje v rámci svojich rozvojových cieľov, vedia dohodnúť aj kompenzačné opatrenia (čo nie je		

		schopný realizovať žiaden investor do OZE), napríklad za súhlas s vybudovaním akceleračnej zóny, kraj zvýši investície do danej oblasti (napríklad opraví cesty, školy, domovy sociálnych služieb) a tak bude mať z vybudovania akceleračnej zóny daná obec (zóna) dvojaký úžitok, ktorý bude kompenzovať prípadne externality (napríklad subjektívne vnímanie zhoršenia vizuálneho prostredia a rázu krajiny).		
AZZZ SR Asociácia zamestnávateľských zväzov a združení Slovenskej republiky	**Z**	**Kap. 3.2 Str. 179** V odseku „Vyhláška ÚRSO o cenovej regulácii ...“ sa znenie hrubou vyznačenej prvej vety „Vyhláška ÚRSO o cenovej regulácii v elektroenergetike zvýhodňuje pre individuálne sadzby taríf koncových odberateľov elektriny priamo pripojených do prenosovej sústavy“ nahrádza znením: „Vyhláška ÚRSO o cenovej regulácii v elektroenergetike zvýhodňuje individuálnymi sadzbami tarify za prevádzkovanie systému a tarify za systémové služby koncových odberateľov elektriny spĺňajúcich podmienky pre udelenie individuálnych sadzieb uvedených taríf“. Odôvodnenie: Úprava textu za účelom súladu s cenovou vyhláškou ÚRSO.	A	Text upravený v zmysle pripomienky
AZZZ SR Asociácia zamestnávateľských zväzov a združení Slovenskej republiky	**Z**	**Kap. 4.4., podkapitola Jadrové elektrárne Str. 264** Do kap. 4.4, podkapitoly „Jadrové elektrárne“ do odseku „3. blok EMO prifázovali k sieti 31. januára 2023. V roku 2025 sa predpokladá začiatok prevádzky 4. bloku EMO. SR tak bude mať v prevádzke 6 jadrových blokov so celkovým inštalovaným výkonom 2944,88 MW.“ sa dopĺňa nasledujúca veta: „V budúcnosti sa uvažuje so zvyšovaním výkonu na viacerých jadrových elektrárňach.“ Odôvodnenie:	A	Text doplnený v zmysle pripomienky.

		Vzhľadom na plánované zvyšovanie výkonu navrhujeme doplnenie uvedenej informácie.		
AZZZ SR Asociácia zamestnávateľských zväzov a združení Slovenskej republiky	**Z**	**Kap. 4.4, podkapitola Prognóza vývoja zdrojovej základe do roku 2030 Str. 266** Na str. 266 sa za odsek o PVE Čierny Váh vkladá tento odsek: „Jedným z významných plánovaných projektov zameraný na zvýšenie poskytovania podporných služieb na prečerpávacích vodných elektrárňach je projekt SE Integrátor, ktorý bol zaradený na zoznam projektov spoločného záujmu EÚ (pozri kap. 2.3.iv Národné zámery vzhľadom na zvyšovanie flexibility vnútroštátneho energetického systému).“ Odôvodnenie: Vzhľadom na benefity projektu SE Integrátor v oblasti poskytovania flexibility by mal byť spomenutý aj v kapitole 4.4..ii Projekcie vývoja vzhľadom na existujúce politiky a opatrenia aspoň do roku 2040 (vrátane projekcií do roku 2030)	A	Text doplnený v zmysle pripomienky
AZZZ SR Asociácia zamestnávateľských zväzov a združení Slovenskej republiky	**Z**	**Kap. 4.4, podkapitola Prognóza vývoja zdrojovej základe po roku 2030 Str. 267** V prvom odseku podkapitoly „Prognóza vývoja zdrojovej základne po roku 2030“ sa na koniec vkladá veta v znení: „Vývoj v tejto oblasti bude sledovaný a v dostatočnom časovom predstihu budú navrhnuté prípadné opatrenia s minimálnym dopadom na koncovú cenu elektriny, komunikované príslušným účastníkom trhu s elektrinou za účelom plnenia stanovených cieľov a bezpečnosti prevádzky elektrizačnej sústavy SR.“ Odôvodnenie: Nakoľko ide o vážnu problematiku z pohľadu plnenia cieľov v oblasti OZE a má dopad aj na koncovú cenu elektriny, doplnenie má indikovať, že touto problematikou sa budú zaoberať príslušné orgány štátnej správy a ostatné príslušné subjekty.	A	Text doplnený v zmysle pripomienky

AZZZ SR Asociácia zamestnávateľských zväzov a združení Slovenskej republiky	**Z**	**Kap. 4.4, podkapitola Prognóza vývoja zdrojovej základe po roku 2030 Str. 268** Veta „Pred rozhodnutím o realizácii je potrebné prehodnotiť realizovateľnosť tohto projektu po technickej, obchodnej, finančnej a environmentálnej stránke, prípadná výstavba by mohla začať najskôr o 4 roky po takomto rozhodnutí.“ sa nahrádza vetou „Pred rozhodnutím o realizácii je potrebné prehodnotiť realizovateľnosť tohto projektu po technickej, obchodnej, finančnej a environmentálnej stránke.“ Odôvodnenie: Vypustenie konkrétneho údaju o výstavbe tohto projektu z predmetnej vety.	A	Text upravený v zmysle pripomienky
AZZZ SR Asociácia zamestnávateľských zväzov a združení Slovenskej republiky	**Z**	**Kap. 4.4, podkapitola Nové inovatívne technológie Str. 268** Na str. 268 sa za odsek o projekte Fénix vkladá odsek v znení: „Významným posunom v roku 2024 v oblasti budovania SMR bol úspech Slovenskej republiky v ďalšom grantovom projekte pod názvom „NEXT“, financovanej ministerstvom zahraničných vecí Spojených štátov amerických. Grantový projekt NEXT má za cieľ financovať aktivity, ktoré napomôžu krajinám k rozhodnutiu výstavby SMR a vytváranie kapacít na implementáciu. Okrem poradenských služieb v oblasti technických a regulačných požiadaviek pre SMR je medzi podporovanými aktivitami aj spolupráca s univerzitami, jadrovými zariadeniami, či príprava stratégií na zavádzanie SMR. Projekt NEXT úspešne nadväzuje na projekt Fénix zameraný na financovanie štúdie uskutočniteľnosti SMR. Po výbere najvhodnejšej lokality vyplývajúcej z tejto štúdie bude potrebné spraviť na mieste hĺbkové prieskumy, ktoré zabezpečia jasnú a kontinuálnu cestu pri realizácii plánu SMR.“ Odôvodnenie:	ČA	Bol vložený text: „Ďalším posunom v oblasti implementácie SMR bol úspech Slovenskej republiky v ďalšom grantovom projekte pod názvom „NEXT“, financovanom Ministerstvom zahraničných vecí Spojených štátov amerických. Grantový projekt NEXT má za cieľ financovať aktivity, ktoré napomôžu krajinám k rozhodnutiu výstavby

		V roku 2024 zaznamenala Slovenská republika konkrétny posun v rámci budovania SMR a považujeme za vhodné túto skutočnosť v materiáli uviesť, aby bol reflektovaný najnovší vývoj v oblasti rozvoja technológie SMR.		SMR a vytváranie kapacít na implementáciu. Projekt NEXT úspešne nadväzuje na projekt Fénix pričom sa zameriava aj na konzultácie v oblasti ďalšej stratégie SMR na Slovensku.“
AZZZ SR Asociácia zamestnávatelských zväzov a združení Slovenskej republiky	**Z**	**Kap. 4.5.2, podkapitola Charakteristika Prenosovej sústavy SR Str. 275** Na str. 275 sa znenie odseku „Pripojením ďalšej kapacity z OZE a zvýšenia dovozu elektriny zo zahraničia sa predpokladá väčšie využívanie PpS. To môže mať za následok vznik rizikových situácií na severe a východe Slovenska a neefektívnosť vyťažovanie siete. Na základe podpory Európskej komisie prostredníctvom vyčlenených investícií v Action Plan for Grids sa preto plánuje zrealizovať pripojenie PVE Čierny Váh do 400 kV prenosovej sústavy a to vybudovaním novej severnej vetvy 400 kV linkou PVE Čierny Váh – Spišská Nová Ves ako druhé vedenie k existujúcemu pripojeniu PVE Čierny Váh – r 400 kV Liptovská Mara . V nadväznosti na požiadavku rozvoja a stability siete v Pláne obnovy a odolnosti (REPowerEU), je daný projekt rozhodujúci kvôli útlmu 220kV PS. Posilnenie severnej vetvy (vybudovanie druhého vedenia z PVE Čierny Váh) posilní spoľahlivosť a možnosť využitia PVE Čierny Váh z pohľadu poskytovania podporných služieb a fexibility počas odstávok, alebo poruchových stavov existujúceho vedenia, čím bude zabezpečená celková vyššia spoľahlivosť vyvedenia výkonu z	ČA	Po dohode sa celý odsek vypúšťa. Rozpor odstránený.

		PVE Čierny Váh a tým aj poskytovanie flexibility a podporných služieb z tohto zdroja.“ nahrádza týmto znením: „Pripojením ďalšej kapacity z OZE a zvýšenia dovozu elektriny zo zahraničia sa predpokladá väčšie využívanie PpS. To môže mať za následok vznik rizikových situácií na severe a východe Slovenska a neefektívnosť vyťažovanie siete. Na základe podpory Európskej komisie prostredníctvom vyčlenených investícií v Action Plan for Grids sa preto plánuje zrealizovať vybudovanie novej 400 kV severnej vetvy PVE Čierny Váh – Spišská Nová Ves ako druhé vedenie k existujúcemu pripojeniu PVE Čierny Váh – r 400 kV Liptovská Mara. V nadväznosti na požiadavku rozvoja a stability siete v Pláne obnovy a odolnosti (REPowerEU), je daný projekt rozhodujúci kvôli útlmu 220kV PS. Posilnenie severnej vetvy (vybudovanie druhého vedenia z PVE Čierny Váh) posilní prepojenie sústavy medzi západom a východom sústavy v severnej vetve a taktiež zvýši spoľahlivosť a možnosť využitia PVE Čierny Váh z pohľadu poskytovania podporných služieb a flexibility počas odstávok, alebo poruchových stavov existujúceho vedenia, čím bude zabezpečená celková vyššia spoľahlivosť vyvedenia výkonu z PVE Čierny Váh a tým aj poskytovanie flexibility a podporných služieb z tohto zdroja, ktoré sú veľmi dôležité pre PPS.“ Odôvodnenie: PVE Č. Váh je už v súčasnosti pripojený do 400 kV sústavy. Realizácia druhého 400 kV vedenia, ktorá okrem iného zvýši pre prevádzkovateľa PS spoľahlivosť dodávky podporných služieb, je náhrada za 220 kV vedenie z dôvodu zachovania dvojitého prepojenia východu a západu v rámci severnej vetvy.		
AZZZ SR Asociácia	**Z**	**1.1.** Prečo v tab.č.1 má SR k roku 2030 vyšší cieľ pre zníženie emisie	A	Z pohľadu MŽP ide len o otázku, ale v

zamestnávateľských zväzov a združení Slovenskej republiky		skleníkových plynov (k roku 1990) a to - 64,3,% v porovnaní s cieľom EÚ – 55 %		súvislosti s pripomienkou uvádzame, že cieľ v tabuľke č.1 pre zníženie emisií skleníkových plynov k roku 1990 „-64,3%" je hodnota, ktorá je výstupom modelovania v scenári WAM, t. j. v prípade implementácie všetkých navrhovaných opatrení pre dekarbonizačný scenár WAM by bola dosiahnuteľná.
AZZZ SR Asociácia zamestnávateľských zväzov a združení Slovenskej republiky	**Z**	**k stati 3.2. Rozmer: energetická efektívnosť na str. 153** Formuláciu: "Výmena starých plynových kotlov za nové kondenzačné má potenciál znížiť spotrebu zemného plynu v domácnostiach o takmer 1 TWh (3 - 4 % z konečnej energetickej spotreby domácností). Poskytovanie finančných stimulov na inštaláciu samostatných kotlov na fosílne palivá bude však od 1.1.2025[2] zakázané, čo znemožní poskytovanie príspevkov na podporu aj pre sociálne a ekonomicky znevýhodnené domácnosti. Zavedením podpory na nákup nových kondenzačných plynových kotlov formou výmeny aspoň pre zraniteľné domácnosti, by sa popri úspore energie rádovo v desiatkach GWh, dosiahlo predovšetkým zmiernenie nepriaznivých sociálnych dopadov."	A	Text doplnený v zmysle pripomienky

		navrhujeme doplniť vetou: V zmysle Oznámenia Komisie o postupnom ukončení finančných stimulov na samostatne stojace kotly na fosílne palivá podľa prepracovaného znenia smernice o energetickej hospodárnosti budov (C/2024/6206) z 18.10.2024 bude možné z verejných zdrojov podporovať hybridné vykurovacie systémy, napríklad plynový kondenzačný kotol v kombinácii so solárnym ohrevom. Odôvodnenie: Je dôležité do budúcnosti umožniť podporu všetkých možností, ktoré môžu byť vhodným riešením zvýšenia energetickej efektívnosti vo vykurovaní domácností a sú v súlade s princípom „hodnoty za peniaze“.		
AZZZ SR Asociácia zamestnávateľských zväzov a združení Slovenskej republiky	**Z**	**Príloha č. 1** Tabuľka s údajmi použitými pri tvorbe modelov WEM a WAM k časti 2: Zoznam parametrov a premenných, ktoré sa majú nahlásiť v oddiele B národného plánu: Pri tvorbe WEM a WAM scenárov navrhujeme zosúladiť údaje so štúdiou SEPS „Hodnotenie zdrojovej primeranosti ES SR do roku 2040 (MAF SEPS 2023)“: https://www.sepsas.sk/engine/wp-content/uploads/2023/10/MAF_SEPS.pdf Údaje o počte tepelných čerpadiel v prílohe č. 1 a v štúdii SEPS poukazujú na výraznú diferenciu pre základné scenáre: Príloha č. 1: Štúdia SEPS:	N	Údaje použité pri tvorbe scenárov WEM a WAM nie je možné spätne upraviť. MH SR a SEPS pri tvorbe scenárov v budúcnosti zosúladia použité údaje.

		Scenár Elektromobily 2040 TČ 2040 Noví odberatelia-priemysel USS KE Slovalco A 650000 ks (2,8TWh) 100000 ks (1TWh) 0TWh 2,6 TWh 0 TWh B 680000 ks (3,3 TWh) 390000 ks (3,9TWh) 2,2 TWH 2,6 TWh 2,6 TWh C 1080000 ks (5,1 TWh) 600000 ks (6,0 TWh) 2,2 TWh 2,6 TWh 2,6 TWh Scenáre pre hodnotenie zdrojovej primeranosti ES SR: Základný scenár (A) predpokladá mierny nárast spotreby, mierny nárast OZE, včasné dokončenie EMO4 a udržanie PPC Malženice v prevádzke po celú dobu hodnotenia primeranosti ES SR – toto je možné považovať za WEM scenár. Progresívny scenár (B) predpokladá výraznejší nárast spotreby oproti základnému scenáru (A), výrazný rast OZE, včasné dokončenie EMO4 a nedostupnosť PPC Malženice od roku 2035. Dekarbonizačný scenár (C) predpokladá výrazný nárast spotreby, výrazný rast OZE, nedokončenie EMO4 a nedostupnosť PPC Malženice. WEM scenár INEKP by mal zahŕňať predpokladaný počet tepelných čerpadiel ako Základný scenár (A) štúdie zdrojovej primeranosti, avšak intrapolovaný pre rok 2030 (štúdia zdrojovej primeranosti obsahuje predpokladaný počet tepelných čerpadiel pre rok 2040). Odôvodnenie		

		Máme za to, že pri modelovaní scenárov WEM a WAM v INEKP je potrebné zosúladiť ich so scenármi zdrojovej primeranosti ES SR do roku 2040, a to najmä v súvislosti so smernicou Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/1788 z 13. júna 2024 o spoločných pravidlách pre vnútorné trhy s obnoviteľným plynom, so zemným plynom a s vodíkom, ktorou sa mení smernica (EÚ) 2023/1791 a zrušuje smernica 2009/73/ES (prepracované znenie). Podľa článku 55 tejto smernice má byť 10-ročný plán rozvoja siete v rámci členského štátu v súlade s integrovaným národným energetickým a klimatickým plánom a jeho aktualizáciami rovnako ako plán rozvoja vodíkovej distribučnej siete (článok 56).		
AZZZ SR Asociácia zamestnávatelských zväzov a združení Slovenskej republiky	**Z**	**Str. 245** Navrhujeme opraviť v 1. vete tretieho odseku na strane 245 slová „24 MW“ na „14MW“. Nové znenie : „Z pohľadu veľkých vodných elektrární s inštalovaným výkonom nad 10 MW je v posudzovaní vplyvov na životné prostredie jeden zámer – Vodná elektráreň Čunovo II. U tejto VE je vypočítaný inštalovaný výkon v hodnote 14 MW a začatie výstavby v roku 2026“ Odôvodnenie: V texte je uvedený výkon VE Čunovo II v hodnote 24MW. Podľa štúdie Orgrezu (2023) je predpokladaný inštalovaný výkon 2x6,65 MW (spolu 13,3MW) a pri dosiahnutí maximálneho spádu 2x7,2 MW (spolu 14,4 MW).	A	Text upravený v zmysle pripomienky
AZZZ SR Asociácia zamestnávatelských zväzov a	O	**Kapitola 1.2 Str. 13 a 14** Odstránenie bodu „kvalita dodávok energie za prijateľné ceny“ a zmena bodu z „zvyšovanie bezpečnosti dodávok energie“ na „zvyšovanie bezpečnosti a kvality dodávok energie za primerané	A	Text upravený podľa pripomienky

združení Slovenskej republiky		ceny;“. Odôvodnenie: Doplnenie textu za účelom vyprecizovania významu.		
AZZZ SR Asociácia zamestnávateľských zväzov a združení Slovenskej republiky	O	**Kapitola 1.2 Str. 14** Posledný bod v časti „Priority energetickej politiky SR“ znie „zvyšovanie bezpečnosti a spoľahlivosti prevádzky jadrových elektrární“. Odôvodnenie: Doplnenie textu.	A	Text upravený podľa pripomienky
AZZZ SR Asociácia zamestnávateľských zväzov a združení Slovenskej republiky	O	**Kapitola 1.2. Str. 14** Do druhého bodu časti „Nové priority, ktorým sa dopĺňajú vyššie uvedené priority“ sa na koniec dopĺňa „za účelom zvýšenia flexibility elektrizačnej sústavy z pohľadu bezpečnosti prevádzky elektrizačnej sústavy a z pohľadu fungovania vnútorného trhu s elektrinou“. Odôvodnenie: Doplnenie za účelom jednoznačnosti účelu podpory	A	Text doplnený podľa pripomienky
AZZZ SR Asociácia zamestnávateľských zväzov a združení Slovenskej republiky	O	**Kap. 2.4.1 Str. 70** Slovo „elektrických sietí“ sa nahrádza slovom „elektrických sústav“ v nadpise kap. 2.4.1. Odôvodnenie: Úprava textu za účelom súladu pojmu so zákonom č. 251/2012 Z. z. o energetike a o zmene a doplnení niektorých zákonov.	N	Pojem vyplýva z názvu kapitoly podľa nariadenia (EÚ) 2018/1999 a je zaužívaný v EÚ legislatíve, jeho nahradenie by sa v texte príslušnej kapitoly nehodilo.
AZZZ SR Asociácia zamestnávateľských zväzov a	O	**Kap. 2.4.3 Str. 75** V predposlednom odseku kap. 3.4.3. Integrácia trhov, Trh s elektrinou sa upravuje termín pripájania Slovenska do medzinárodných platforiem. Slová „V budúcom roku sa	N	Text upravený podľa pripomienky

združení Slovenskej republiky		Slovensko....“ sa nahrádzajú slovami „Koncom roku 2024 sa Slovensko...“. Odôvodnenie: Aktualizácia textu za účelom jeho zosúladenia s aktuálnym stavom v danej problematike.		
AZZZ SR Asociácia zamestnávateľských zväzov a združení Slovenskej republiky	O	**Kap. 2.4.3 Str. 80** Znenie odseku „Návrh novely zákona o energetike prináša okrem iného:“ sa nahrádza znením: „Novela zákona o energetike priniesla okrem iného:“. Odôvodnenie: Aktualizácia textu.	A	Text aktualizovaný podľa pripomienky
AZZZ SR Asociácia zamestnávateľských zväzov a združení Slovenskej republiky	O	**Kap. 2.4.3 Str. 86** V poslednom odseku kap. 2.4.3 sa znenie textu „ktorá je v súčasnosti v legislatívnom procese“ nahrádza znením „prišlo“. Odôvodnenie: Vyprecizovanie textu a aktualizácia z dôvodu už zmeneného zákona č. 250/2012 Z. z. o regulácii v sieťových odvetviach v znení neskorších predpisov.	A	Text upravený podľa pripomienky
AZZZ SR Asociácia zamestnávateľských zväzov a združení Slovenskej republiky	O	**Kap. 3.3 Str. 186** V poslednom odseku kap. 3.4.1. ii. sa rok výstavby nového 2x400 kV vedenia do Ukrajiny upravuje z „20302“ na „2030“. Odôvodnenie: Odstránenie chyby v písaní	ČA	Text upravený podľa aktuálnych podkladov SEPS
AZZZ SR Asociácia zamestnávateľských zväzov a združení	O	**Kap. 4.5.2, podkapitola Charakteristika Prenosovej sústavy SR Str. 274** Odporúčame zaktualizovať schému prenosovej sústavy na Obrázku 5, nakoľko značná časť 220 kV sústavy už nie je v súčasnosti v prevádzke a absentujú v nej nové 400 kV vedenia	A	Obrázok a text aktualizované podľa pripomienky

Slovenskej republiky		do Maďarska. Taktiež odporúčame zaktualizovať text pod Obrázkom 5, keďže má SR s ČR už iba jedno jednoduché 220 kV vedenie a 5 vedení do Maďarska. Taktiež odporúčame zaktualizovať počet vedení v podkapitole Elektrické vedenia. Odôvodnenie: Navrhovaná úprava je z dôvodu aktualizácie údajov za účelom ich súladu so súčasným stavom, nakoľko časť 220 kV sústavy je už mimo prevádzky a v prevádzke sú už nové vedenia do Maďarska.		
AZZZ SR Asociácia zamestnávateľských zväzov a združení Slovenskej republiky	O	**Všeobecne k vlastnému materiálu** Odporúčame používať v rámci elektroenergetiky pojem „sústava“ namiesto pojmu „sieť“, za účelom zosúladenia terminológie so zákonom o energetike. (napr. str. 69, 70 ...) Odôvodnenie: Zosúladenie pojmov so Zákonom o energetike	N	Pojem vyplýva z názvu kapitoly podľa nariadenia (EÚ) 2018/1999 a je zaužívaný v EÚ legislatíve
AZZZ SR Asociácia zamestnávateľských zväzov a združení Slovenskej republiky	O	**2.1.2** Podiely energie vyrobenej z OZE v % pre roky 2025, 2027 sú podľa nás nadhodnotené	A	
BPB Budovy pre budúcnosť	O	**Čl. k hlavnému materiálu** V rámci stanovenia cieľovej hodnoty ročných úspor energie na úrovni ekvivalentných úspor energie v budovách podľa čl. 6 odseku 1 výrazne odporúčame dodržiavať postup stanovený odporúčaním Komisie (EÚ) 2024/1716 z 19. júna 2024, ktorým sa stanovujú usmernenia k výkladu článkov 5, 6 a 7 smernice	ČA	Ciele budú prepočítané a uvedené podľa oboch metodík.

		Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2023/1791. Metodika výpočtu cieľovej hodnoty MH SR nie je v súlade s príslušným odporúčaním EK a zámerom samotného článku Smernice. Výslednú cieľovú hodnotu pre čl. 6 aj v prípade alternatívneho prístupu nemožno násobiť podielom budov verejného sektora obnoviteľných do energetickej triedy A0 do roku 2030 vzhľadom na nákladovú efektívnosť a technickú uskutočniteľnosť. Takýto postup je v plnom rozpore s daným odporúčaním a so zámerom Smernice. Navrhujeme preto stanoviť cieľovú hodnotu ročnej úspory energie na úrovni 104,28 GWh (bez prenásobenia podielom obnoviteľných budov), tak ako vyplýva z výpočtu MH SR. Odôvodnenie: Presný výklad a odporúčania implementácie čl. 6 smernice Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2023/1791 stanovuje Odporúčanie Komisie (EÚ) 2024/1716 z 19. júna 2024, ktorým sa stanovujú usmernenia k výkladu článkov 5, 6 a 7 smernice Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2023/1791. Vo vzťahu k implementácii, postupu a stanoveniu cieľov pre čl. 6 upravuje dané Odporúčanie viacero nejasností, ktoré v samotnom znení smernice neboli dostatočne interpretované. Odporúčanie detailne popisuje možnosti a postup stanovenia cieľa pre čl. 6 z pohľadu toho, aké budovy sa zahŕňajú do zoznamu budov, ktorý sa používa na výpočet ročnej požiadavky na obnovu (t. j. do východiskovej hodnoty), aj v prípade využitia		

		alternatívneho prístupu. V tabuľke č. 3 Odporúčanie jasne popisuje, ktoré budovy sa zahŕňajú do východiskovej hodnoty pre výpočet ročného cieľa. Podľa tabuľky 3 sa zahŕňajú do východiskovej hodnoty aj budovy, ktorých premena na budovy s takmer nulovou potrebou energie nie je technicky, ekonomicky alebo funkčne uskutočniteľná (článok 6 ods. 2 pododsek 2). Postup MH SR je teda v rozpore s týmto odporúčaním. O rovnakom postupe hovorí aj druhý odsek bodu 5.2 daného Odporúčania. Podľa Odporúčania platí, že ak členské štáty posúdia, že premena určitej budovy na budovu s takmer nulovou potrebou energie nie je technicky, ekonomicky alebo funkčne uskutočniteľná, a takúto budovu obnovia na nižšiu úroveň, nezapočítajú obnovu tejto budovy do plnenia požiadavky. Tieto budovy sa však naďalej zahŕňajú do zoznamu budov, ktorý sa používa na výpočet ročnej požiadavky na obnovu (t. j. do východiskovej hodnoty). Postup MH SR je teda aj tomto prípade v rozpore s týmto odporúčaním. Rovnako tak považujeme za nesprávnu metodiku stanovenia podielu budov verejného sektora obnoviteľných do energetickej triedy A0. Podľa metodiky MH SR ide o priemer obnovených budov terciárneho sektora do energetickej triedy A0 v období rokov 2014 – 2023. Takýto predpoklad považujeme za nesprávny. Požiadavka na dosiahnutie energetickej triedy A0 je platná pre budovy verejného sektora od roku 2018 a pre všetky ostatné budovy od roku 2021. Minimálnu požiadavku na energetickú hospodárnosť budovy je zároveň povinné splniť k času podania žiadosti o stavebné povolenie. Uvažovať s		

		podielom budov v roku 2014 až 2018 považujeme za vysoko nesprávne a zavádzajúce. Budovy, ktoré museli splniť požiadavku na energetickú triedu A0 sa začali kolaudovať s odstupom roka až dvoch od vstúpenia požiadavky do platnosti. V realite je teda toto obdobie ešte o niečo posunuté. Vstúpenie požiadavky na energetickú triedu A0 do platnosti možno badať na výraznom vzostupe budov obnovených do triedy A0 v rokoch 2020 až 2023. Predovšetkým teda v roku 2023 kedy sa začali kolaudovať prvé obnovené budovy terciárneho sektora (mimo verejné budovy) do triedy A0. Ide o viac ako 7 násobný nárast oproti rokom 2014 – 2017 kedy požiadavky na triedu A0 nebola vôbec v platnosti. Z tohto dôvodu je zrejmé, že cieľom metodiky MH SR bolo výrazne znížiť cieľovú hodnotu úspor energie. Takýto postup je však v plne v rozpore so zámerom samotnej smernice a považujeme ho za nesprávny. Zároveň je nutné poznamenať, že úroveň A0 je stanovená na základe výpočtu nákladovo optimálnych úrovní minimálnych požiadaviek na energetickú hospodárnosť budov a prvkov budovy, ktorý bol naposledy realizovaný v roku 2023. Výpočet potvrdil, že úroveň A0 je nákladovo optimálna. Nie je preto vhodné stanovovať výpočet cieľa na základe predpokladov o budovách, ktoré sú neobnoviteľné do úrovne A0, nakoľko úroveň A0 je podľa oficiálneho dokumentu MD SR považovaná za nákladovo-optimálnu.		
Cyklokoalícia Cyklokoalícia	O	**Čl. 1.4.7 Príloha 2** Opatrenie 3.1.2 Výstavba nových úsekov diaľnic a rýchlostných ciest navrhujeme odstrániť. Zaradenie výstavby nových úsekov diaľnic a rýchlostných ciest do INEKP považujeme za nevhodné. Naopak ide o opatrenie,	N	Toto opatrenie nie je nové. Opatrenie je citované zo schváleného a platného zoznamu opatrení v rámci Programu

		ktoré vedie k opačným cieľom, ako sú ciele INEKP vzhľadom na príspevok k rozvoju IAD. To ostatne uvádza napr. aj Metodické usmernenie k uplatňovaniu zásady "Nespôsobovať významnú škodu" (MIRRI SR, 2024) v Programe Slovensko, ktorého sa opatrenie týka v časti 15. A.: "Investície do kľúčových úzkych miest v oblasti cestnej infraštruktúry a modernizácie a výstavby ciest I., II. a III. triedy môžu mať negatívny vplyv vo zvýšení podielu cestnej dopravy na deľbe prepravnej práce."		Slovensko. Výstavba prinesie úsporu najmä v kamiónovej doprave, keď pri plynulej jazde po obchvate spotrebuje menej paliva než pri jazde cez mesto, spojenej s opakovaným zastavovaním a rozbiehaním sa.
eustream eustream, a.s.	O	**§ bod 1.1. ods. iii.** Prehľad vo forme tabuľky s kľúčovými zámermi, politikami a opatreniami – časť Stratégia/ politika – zvyšovanie energetickej bezpečnosti – doplniť „ podpora zmeny účelu existujúcej plynárenskej infraštruktúry na prepravu nízkouhlíkových a obnoviteľných plynov";	N	Požadovaný obsah je už zahrnutý vo formulácii "Vytváranie podmienok pre prístup nízkouhlíkových a obnoviteľných plynov do plynárenskej infraštruktúry"
eustream eustream, a.s.	O	**§ 1.2 ods. i.** Str. 13 – do priorít energetickej politiky SR navrhujeme doplniť: „podpora využívania existujúcej plynárenskej infraštruktúry na prepravu nízkouhlíkových a obnoviteľných plynov na základe zmeny účelu tejto infraštruktúry;	N	Požadovaný obsah je už zahrnutý v odrážkach "- rozvoj energetickej infraštruktúry", "- diverzifikácia energetických zdrojov a prepravných trás" a "- maximálne využitie prenosových sietí a tranzitných sústav

				prechádzajúcich cez územie SR".
eustream eustream, a.s.	O	**§ 2.3** Str. 54, časť Plyn – doplniť „podpora využívania existujúcej plynárenskej infraštruktúry na prepravu nízkouhlíkových a obnoviteľných plynov na základe zmeny účelu tejto infraštruktúry;“	N	Požadovaný obsah je už zahrnutý v bode "Vytváranie podmienok pre prístup nízkouhlíkových a obnoviteľných plynov do plynárenskej infraštruktúry".
eustream eustream, a.s.	O	**§ 2.3 ods. ii.** Str.58, časť Plyn – je nesprávne uvedená informácia, že je potrebné dobudovať prepojenie v smere sever – juh, nakoľko realizáciou projektu Poľsko – slovenského plynárenského prepojenia, ktorý bol uvedený do prevádzky v roku 2022, prepojenie sever – juh už bolo zrealizované. Na základe toho je možné získať dodávky plynu i z Poľskej republiky (vzhľadom na túto skutočnosť je potrebné upraviť i 2. a 3. ods.).	A	Text upravený v zmysle pripomienky.
eustream eustream, a.s.	O	**§ 2.3. ods. iii.** Str. 61 Energetická transformácia prepravného systému, najmä na vodík – vymenované kategórie projektov zameraných na energetickú transformáciu prepravnej siete je potrebné zmeniť na : • Redukcia metánových emisií, • Zvýšenie energetickej efektivity prepravnej siete, • Preprava zemného plynu s prímesou vodíka, • Preprava čistého vodíka.	A	Text upravený v zmysle pripomienky.
eustream eustream, a.s.	O	**§ 2.3 ods. iii.** Str.62 – Preprava zemného plynu s prímesou vodíka – text nahradiť nasledovným textom “ Eustream venuje významnú pozornosť Európskej stratégii zameranej na využívanie vodíka,	A	Text upravený v zmysle pripomienky.

		jeho výrobu a prepravu. V rámci spoločnosti prebiehajú analýzy možností budúcej prepravy vodíka v prepravnej sieti. Úvodné analýzy boli zamerané na maximálny prípustný obsah prímesi vodíka v zemnom plyne, tak aby bolo možné vodík bezpečne prepravovať s už inštalovanými technológiami. Z výsledkov prebiehajúcich analýz sa určili opatrenia a projekty, ktoré zabezpečia pripravenosť infraštruktúry prepravovať zmes vodíka so zemným plynom podľa požiadaviek legislatívy EU, ktorá je v súčasnosti v procese prípravy. Vyššie uvedené opatrenia sú a naďalej budú zamerané najmä na obchodné, meracie, istiace a bezpečnostné zariadenia. Analýzy budú postupne dopĺňané o nové informácie, z ktorých bude možné meniť stratégiu vmiešavania vodíka do zemného plynu s cieľom efektívne a bezpečne navyšovať obsah prepravovaného vodíka v zemnom plyne v budúcich obdobiach. Realizáciou projektov zaradených v tejto kategórii sa umožní preprava prípustných koncentrácií vodíka primiešaného do zemného plynu v rámci plynárenskej prepravnej siete Slovenskej republiky. Prepravou zemného plynu s prímesou vodíka sa umožní zníženie negatívneho vplyvu fosílnych palív na životné prostredie a napĺňanie energetických a environmentálnych cieľov Európskej únie.“		
eustream eustream, a.s.	O	**§ 2.3 ods. iii.** Str. 62 – Preprava nízkouhlíkového vodíka – na záver doplniť vetu „V súčasnosti je projekt pozastavený.	A	Text upravený v zmysle pripomienky.
eustream eustream, a.s.	O	**§ 2.3. ods. iii.** Str. 62 názov Repurpose jednej línie na vodík doplniť o text v zátvorke „(Slovak Hydrogen Backbone)“ a celý text nahradiť nasledovným textom „Spoločnosť Eustream sa stala súčasťou viacerých vodíkových iniciatív v priestore strednej Európy a prepravný systém spoločnosti by mal tvoriť integrálnu súčasť European Hydrogen Backbone, ktorá bude prepravovať	A	Text upravený v zmysle pripomienky.

		významné objemy vodíka, ktoré budú prúdiť cez všetky hraničné prepojovacie body prepravnej siete. Energetická transformácia EÚ a rozvoj elektromobility si budú vyžadovať import veľkého množstva energie zo zdrojov mimo EÚ. Predpokladá sa, že medzi takéto lokality bude patriť Severná Afrika, Ukrajina, Balkán a potenciálne Stredný Východ. Potenciálne navýšenie prepravných kapacít vodíka zabezpečia dva projekty výstavby nových kompresorových staníc s elektrickým pohonom kompresorov. Transformácia si vyžiada nemalé investičné náklady, a to hlavne na výmenu, či retrofit nevhodných súčastí systému a výstavbu nových kompresorových staníc určených na vodík. Slovak Hydrogen Backbone, v procese výberu a procesovania dôležitých projektov spoločného záujmu (IPCEI) známy aj ako projekt H2I-TR, bol zaradený na 3. zoznam IPCEI projektov v oblasti vodíkových technológií, ktorý schválila Európska komisia dňa 15.februára 2024. Zmenou účelu využitia jednej z existujúcich plynárenských línií, ktorá spája Ukrajinu na východe s rakúskou a českou prepravnou sieťou na západe s plánovanou prevádzkou v r.2030 sa projekt H2I-TR zaradil medzi 33 projektov zo 7 krajín na zozname IPCEI, ktorých úlohou je podporiť vodíkovú infraštruktúru, zvýšiť dodávky obnoviteľného vodíka, znížiť závislosť od zemného plynu a tým prispieť k dosiahnutiu cieľov Európskeho zeleného dohovoru a plánu REPowerEU.“		
eustream eustream, a.s.	O	**§ 2.4** bod 2.4. Rozmer : vnútorný trh s energiou, pod nadpis „Trh s plynom „ doplniť nový bod v znení „podporí zmenu účelu existujúcej plynárenskej infraštruktúry na prepravu nízkouhlíkových a obnoviteľných plynov“;	N	Navrhovaný obsah je už zahrnutý v bode "zabezpečí integráciu nízkouhlíkových a obnoviteľných plynov (vrátane biometánu) do systému v súlade s

				ustanoveniami plynárenského balíčka".
eustream eustream, a.s.	O	**§ 2.4.2** Str. 71 – bod 2.4.2. - Stredoeurópsky vodíkový koridor – v poslednej vete zmeniť 120 GWh/d na 144 GWh/d	A	Text upravený v zmysle pripomienky.
eustream eustream, a.s.	O	**§ 2.4.2** Str. 71 – za časť Stredoeurópsky vodíkový koridor doplniť text v nasledovnom znení: „Iniciatíva H2EU + Store na základe partnerstva spoločností Eustream, RAG Austria, Eco-Optima, Bayerngas, bayernets, OGE, Gas Connect Austria, NAFTA, MND a partnerov z Ukrajiny je zameraná na celý hodnotový reťazec (od výroby, prepravy a skladovania vrátane spotrebiteľov) budúceho trhu s vodíkom s cieľom importovať zelený vodík z krajín s potenciálne vysokou produkciou zeleného vodíka (napríklad z Ukrajiny) do Rakúska a Nemecka s využitím uskladňovacích kapacít na pokrytie sezónneho dopytu. Iniciatíva SunsHyne Corridor je podporovaná 5 poprednými prevádzkovateľmi prepravných sietí EÚ – SNAM, Trans Austria Gasleitung, Eustream, NET4GAS a OGE. Cieľom iniciatívy je preprava zeleného vodíka z budúcich produkčných oblastí v severnej Afrike cez Taliansko, Rakúsko, Slovensko a Českú republiku do oblastí s očakávaným vysokým dopytom v Nemecku ako i v ďalších krajinách. Iniciatíva EASTGATE – H2V, na ktorej participuje i spoločnosť Eustream, je iniciatívou Košického samosprávneho kraja za účelom výroby, prepravy a využitia vodíka na území Slovenska. Iniciatíva SEEHyC, ktorá je podporovaná prevádzkovateľmi prepravných sietí OGE, NET4GAS, Eustream a FGSZ, je v prípravnom štádiu. Jej cieľom je realizovať vodíkový koridor	A	Text upravený v zmysle pripomienky.

		vedúci z produkčných oblastí do oblastí spotreby v spolupráci s prevádzkovateľmi prepravných sietí Transgaz Romania, DESFA a Bulgartransgaz.		
eustream eustream, a.s.	O	**§ 2.4.2** 12. Str. 73, časť Plyn – vzhľadom na skutočnosť, že Nariadenie 2024/1789 definuje zmiešavanie vodíka so zemným plynom ako last – resort solution, nakoľko je menej efektívne ako využitie vodíka v jeho čistej forme a zároveň znižuje hodnotu vodíka – navrhujeme z vety v posledný ods. vypustiť slovné spojenie „a zmiešavania so zemným plynom“ Predmetná veta po úprave bude znieť nasledovne: „Oba právne akty okrem riešenia otázok týkajúcich sa zemného plynu sa zaoberajú aj oblasťou nízkouhlíkových resp. obnoviteľných plynov, ktoré by sa mali stať súčasťou plynárenského odvetvia v súvislosti s ich prístupom do siete.“	N	Nariadenie 2024/1789 počíta aj so zmiešavaním vodíka so zemným plynom.
eustream eustream, a.s.	O	**§ 3.1.3** Str.139, časť 3.1.3 Iné prvky tohto rozmeru, ods.ii) pod názvom V prípade potreby politiky a opatrenia na dosiahnutie národných cieľov – na záver 6. ods. na záver vety „Po vyhodnotení plnenia Akčného plánu v rokoch 2023 až 2026 bude vypracovaná aktualizácia Akčného plánu s plnením v rokoch 2027 až 2030.“ doplniť za čiarkou znenie „so zameraním predovšetkým na realizáciu opatrení spojených s významnou legislatívnou, regulačnou a finančnou podporou využitia existujúcej plynárenskej infraštruktúry na prepravu nízkouhlíkových a obnoviteľných plynov na základe zmeny účelu tejto infraštruktúry s cieľom vytvoriť podmienky pre naplnenie klimatických cieľov na EÚ ako aj národnej úrovni“.	N	V súčasnosti zatiaľ nie je známe, čo bude predmetom aktualizácie Akčného plánu na roky 2027-2030.
eustream eustream, a.s.	O	**§ 3.3.** Str. 182, bod 3.3. – časť Plyn – Slovensko – maďarské prepojenie – vzhľadom na fakt, že predmetné prepojenie je od r.	A	Text upravený v zmysle pripomienky.

		2015 v komerčnej prevádzke je potrebné text upraviť do adekvátneho gramatického času. Zároveň je potrebné upraviť základné parametre prepojenia v 2. vete nasledovne - „Obojsmerný plynovod s ročnou kapacitou 4,5 mld. m3 bude mať dĺžku 113 kilometrov (z toho 94 kilometrov na území Maďarska a 19 kilometrov na slovenskom území).“		
eustream eustream, a.s.	O	**§ 4.5.2 ods. i.** Str. 276 – bod 4.5.2. i) - časť Charakteristika prepravnej siete - a) upraviť dĺžku plynovodov prepravnej siete z 2270 km na 2376 km b) upraviť výkon 4 kompresorových staníc zo 600 MW na 425 MW. c) v ods., v ktorom sa hovorí o prepojení Slovenska so susednými krajinami je potrebné doplniť i Poľskú republiku (hraničný bod Výrava);	A	Text upravený v zmysle pripomienky.
eustream eustream, a.s.	O	**§ 5.4. ods. iii.** str. 323, bod 5.4., časť iii. Ak je to relevantné, účinky na regionálnu spoluprácu – vypustiť text „Ďalším zohľadňovaným kritériom je snaha prispieť k integrácii trhov s plynom najefektívnejším spôsobom, najmä využitím existujúcej infraštruktúry v najvyššej možnej miere. Pozitívnym príkladom môže byť realizácia služby TRU, ktorá prostredníctvom existujúcej prepravnej infraštruktúry spoločnosti Eustream spája rakúsky a český trh s plynom. Vďaka tejto službe sa uvádza do praxe snaha Európskej únie o integráciu trhov prostredníctvom jednoduchého a nákladovo efektívneho spôsobu bez zbytočného vynaloženia investičných prostriedkov.“	A	Text vypustený v zmysle pripomienky.
GPSR Generálna prokuratúra	O	**Všeobecne - O:** K vyššie uvedenému materiálu Generálna prokuratúra Slovenskej republiky neuplatňuje pripomienky.	A	Pripomienkovateľ nevzniesol konkrétnu pripomienku.

Slovenskej republiky				
Klub 500 Klub 500	**Z**	**1. k opatreniam v sektore dopravy uvedených v tabuľke č. 31** 1. Zásadná pripomienka k opatreniam v sektore dopravy uvedených v tabuľke č. 31 Za v poradí druhé opatrenie navrhujeme doplniť nové tretie opatrenie v nasledovnom znení: Názov opatrenia: „3. Zvýšenie limitu pre biopalivá s možnosťou 2-násobného započítania“, Druh opatrenia/stručný popis opatrenia: „Zvýšenie stropu, stanoveného vo výške 1,7% pre biopalivá vyrobené zo surovín uvedených v prílohe IX časť B smernice o podpore obnoviteľných zdrojov, ktorý sa určuje ako podiel na konečnej energetickej spotrebe v doprave“, Očakávaný výsledok: „Dosiahnutie cieľa OZE v doprave“, Cieľová skupina: „dodávatelia palív“, Dátum začiatku a konca opatrenia: „2025-2030“. Odôvodnenie: V súvislosti s delegovanou smernicou Komisie (EÚ) 2024/1405 zo 14. marca 2024, ktorou sa mení príloha IX k smernici Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/2001, pokiaľ ide o doplnenie surovín na výrobu biopalív a bioplynu sa pristúpilo k rozšíreniu surovinovej bázy pre výrobu biopalív. Príloha IX bola doplnená o položku dočasné plodiny, ako sú medziplodiny a krycie plodiny, kam patrí o.i. aj cirok, ktorý má značný potenciál pestovania ako krycia plodina aj na Slovensku a ktorý už v súčasnosti testujú výrobcovia biopalív na Slovensku pomocou primiešavania v procese výroby bioetanolu s kukuricou, pričom cirok tvorí približne 5% takejto zmesi. Pri ročnej produkcii v objeme cca 180 tisíc ton bioetanolu, je objem vyrobeného	ČA	Text v prvom stĺpci upravený („Preskúmanie možnosti zvýšenia limitu pre biopalivá zo surovín z prílohy IX.B smernice RED“), text v ďalších stĺpcoch doplnený v zmysle pripomienky do tabuľky 31 ako nové opatrenie č.3

		biopaliva z ciroku, ktoré spadá do uvedenej prílohy IX-B. okolo 9 tisíc ton. Z dlhodobého hľadiska je možné očakávať priebežné navyšovanie podielu primiešavaného ciroku. Pri jeho spracovaní taktiež vzniká kukurično-cirokový olej, čo je technický olej z výpalkov odpadom/zvyškom z výroby a je vhodnou surovinou pre výrobu pokročilých biopalív. Pre možnosť pestovania ciroku ako medziplodiny pri pestovaní hlavnej plodiny bude jeho množstvo ako aj objem vyrobeného biopaliva s najväčšou pravdepodobnosťou narastať. Zvýšenie limitu IX-B pre biopalivá vyrobené z medziplodín a krycích plodín, ktoré sú vypestované pred, alebo po zbere hlavnej plodiny predstavujú zároveň dodatočný zdroj príjmov pre samotných poľnohospodárov. V neposlednom rade je Slovenská republika viazaná povinnosťami plnenia cieľov v oblasti obnoviteľných zdrojov energie v sektore dopravy stanovených v čl. 25 smernice EP a Rady (EU) 2023/2413, ktorý dodávateľovi paliva ukladá povinnosť zabezpečiť i) že aspoň 29 % podielu energie z obnoviteľných zdrojov na konečnej energetickej spotrebe v odvetví dopravy do roku 2030 alebo ii) zníženie intenzity skleníkových plynov o minimálne 14,5 % do roku 2030 v porovnaní so základným scenárom stanoveným v článku 27 ods. 1 písm. b) v súlade s orientačnou trajektóriou, ktorú určil členský štát. Okrem prechodných a krycích plodín majú potenciál prispieť k plneniu dekarbonizačných cieľov aj ostatné materiály, ktoré boli doplnené do prílohy IX-B, menovite poškodené plodiny a plodiny pestované na veľmi znehodnotenej pôde. Potenciál týchto materiálov v súčasnosti nie je možné presne vyčísliť. Na základe vyššie uvedeného preto žiadame prehodnotiť súčasný limit pre biopalivá vyrobené zo surovín v prílohe IX-B, ktorý je stanovený vo výške 1,7%, ktorý sa určuje ako podiel na konečnej energetickej spotrebe v doprave. Podľa		

		čl. 27 ods. 1 smernice EP a Rady (EU) 2023/2413 môžu členské štáty, kde je to odôvodnené, zvýšiť limit pričom zohľadnia dostupnosť surovín uvedených v časti B prílohy IX. Každé takéto zvýšenie sa oznámi Komisii spolu s jeho dôvodmi a podlieha schváleniu zo strany Komisie. Máme za to, že v prípade rozšírenia prílohy IX-B. Smernice EP a Rady (EU) 2023/2413 došlo k naplneniu takejto podmienky.		
Klub 500 Klub 500	**Z**	**pripomienka k opatreniam v sektore dopravy uvedených v tabuľke č. 31** 2. Zásadná pripomienka k opatreniam v sektore dopravy uvedených v tabuľke č. 31 Za v poradí siedme opatrenie navrhujeme doplniť nové ôsme opatrenie v nasledovnom znení: Názov opatrenia: „8. Rozvoj udržateľnej verejnej dopravy“, Druh opatrenia/stručný popis opatrenia: „Využitie zdrojov z operačného programu Slovensko na nákup autobusov jazdiacich na 100% biopalivo (B100,HVO), Očakávaný výsledok: „Zvýšenie podielu OZE v doprave (zvýšenie spotreby paliva B100,HVO)“, Cieľová skupina: „dodávatelia biopalív, MHD, prímestská autobusová doprava“, Dátum začiatku a konca opatrenia: „2025-2027“. Odôvodnenie: Navrhujeme rozšíriť tabuľku aj o možnosť financovania dopravných prostriedkov jazdiacich na 100% biopalivo. Takéto oparenie je možné vykonať prostredníctvom využitia podpory financovanie nákupu dopravných prostriedkov z Operačného programu Slovensko (OPSK), konkrétne cieľ č. 3 - prepojenejšia Európa, ktorý je zameraný na rozvoj inteligentnej, bezpečnej, udržateľnej transeurópskej dopravnej siete, vrátane	ČA	Text v druhom stĺpci upravený („preskúmanie možnosti využitia zdrojov z Programu Slovensko na nákup autobusov jazdiacich na 100% udržateľnú pohonnú látku“), text v ďalších stĺpcoch doplnený v zmysle pripomienky do tabuľky 31 ako nové opatrenie č.8

		vnútroštátnej, regionálnej a miestnej mobility. Sprostredkovateľským orgánom OPSK je Ministerstvo dopravy SR, ktoré modifikovalo výzvu, v ktorej bol doplnený nový kód dimenzie – 077, s cieľom upresnenia a rozšírenia opatrenia týkajúceho sa kvality ovzdušia a zníženia hluku, ktoré bolo schválené aj zo strany EK. Uvedená kategória obsahuje možnosť poskytnutia nenávratného príspevku na nákup vozidiel s pohonom na CNG (stlačený zemný plyn), biometán a biopalivá. Prijímateľmi príspevku sú samosprávy, resp. Dopravné podniky (MHD). Prostredníctvom nákupu a využívania autobusov jazdiacich na 100% biopalivo dôjde k okamžitej úspore emisií skleníkových plynov bez nutnosti zložitej úpravy infraštruktúry a celého vozového parku. Autobusy využívajúce ako palivo 100% biopalivo môžu v prípade potreby jazdiť aj na bežne dostupnú naftu B7. Ich nákupná cena je v porovnaní s autobusmi jazdiacimi na konvenčnú naftu o niečo vyššia, avšak poskytnutie nenávratného finančného prostriedku z OPSK na ich nákup by predstavovalo výrazný stimul pre ich nákup zo strany autobusových dopravcov, a teda o rozšírenie, resp. obnovenie ich vozového parku o tento typ vozidiel. Na Slovensku pritom máme skúsenosti s využívaním vozidiel jazdiacich na 100% biopalivo. V rámci pilotného program biojazda.sk sa využívajú nákladné vozidlá jazdiace na palivo B100%, ktoré preukázali úsporu emisií skleníkových plynov 70 %. Znižovanie emisií z verejnej dopravy je jedným zo základných spôsobov ako môžu subjekty verejnej správy priamo prispieť k znižovaniu celkových emisií skleníkových plynov z dopravy. Aj vzhľadom na podporné opatrenia OPSK je dôvodné predpokladať, že objednávatelia verejnej osobnej dopravy postupne pristúpia k obmene vozového parku za účelom zavádzania alternatívnych palív. Zvýšenie počtu vozidiel jazdiacich na čisté biopalivo ma		

		nielen výrazný potenciál pre znižovanie emisií v doprave a plnenie ambicióznych cieľov v oblasti obnoviteľných zdrojov, ale zároveň prispieva k vyššej bezpečnosti dodávok v Slovenskej republike pri využívaní domácich zdrojov a podpore domácej ekonomiky.		
Klub 500 Klub 500	**Z**	**3. k opatreniam v sektore dopravy uvedených v tabuľke č. 31** 3. Zásadná pripomienka k opatreniam v sektore dopravy uvedených v tabuľke č. 31 Za nové ôsme opatrenie navrhujeme doplniť nové deviate opatrenie v nasledovnom znení: Názov opatrenia: „9. Podpora pre rozvoj nízkoemisnej nákladnej dopravy“, Druh opatrenia/stručný popis opatrenia: „Zníženie registračných poplatkov pri nákupe a prepise nákladných automobilov kategórie N1 až N3. Zníženie ročnej sadzby dane pre nákladné automobily kategórie N1 až N3 (resp. ťahače)“, Očakávaný výsledok: „Zvýšenie podielu OZE v doprave (zvýšenie spotreby paliva B100, HVO)“, Cieľová skupina: „dodávatelia biopalív, prepravcovia“, Dátum začiatku a konca opatrenia: „2025“. Odôvodnenie: Návrh opatrení, ktorý obsahuje tabuľka č. 31 navrhujeme rozšíriť o podporu pre rozvoj nízkoemisnej nákladnej dopravy prostredníctvom zníženia registračných poplatkov pri nákupe a prepise nákladných automobilov kategórie N1 až N3. Uvedené opatrenie je komplementárne k opatreniam týkajúcich sa zvýšenia podielu OZE v doprave prostredníctvom zvýšenie podielu paliva B100, HVO. Zníženie registračných poplatkov a zníženie ročnej sadzby dane pre kategórie nákladných vozidiel N1 až N3 a ťahačov by predstavovalo pre dopravcov stimuláciu pre obnovu vozového	ČA	Text v druhom stĺpci upravený („preskúmanie možnosti zníženia registračných poplatkov pri nákupe a prepise nákladných automobilov kategórie N1 až N3 s pohonom na 100% udržateľné pohonné látky. Zníženie ročnej sadzby dane pre nákladné automobily kategórie N1 až N3 (resp. ťahače) s pohonom na 100% udržateľné pohonné látky.“), text v ďalších stĺpcoch doplnený v zmysle pripomienky do tabuľky 31 ako nové opatrenie č.10

		parku a výmene starších, emisne náročnejších vozidiel znížením finančnej záťaže pri nákupe nových vozidiel. Taktiež by mohlo viesť k zníženiu prevádzkových nákladov, nakoľko nové vozidlá sú zvyčajne efektívnejšie a majú nižšie prevádzkové náklady, čo by mohlo viesť k zníženiu nákladov pre dopravcov a následne aj pre spotrebiteľov (za predpokladu daňového zvýhodnenia B100, HVO). Obmena vozovej flotily využívajúcej ako palivo B100, HVO vedie o okamžitej úspore emisií o 70%, čo je dôležitý argument pre dopravcov s cieľom dekarbonizovať svoju flotilu. Opatrenie predstavuje súčasť širšej stratégie zameranej na podporu udržateľnej mobility a dekarbonizáciu dopravného sektora.		
MDSR Ministerstvo dopravy Slovenskej republiky	**Z**	**str. 9** V časti „Dimenzia energetickej efektívnosti“ žiadame preformulovať poslednú vetu tak, aby reflektovala aktualizovaný podiel sektorov na konečnej energetickej spotrebe SR k roku 2023 a uviesť základnú stratégiu energetickej efektívnosti do súladu s tabuľkou 2 Kľúčové ciele, politiky a opatrenia. Odôvodnenie: Identifikujeme nesúlad základnej stratégie energetickej efektívnosti v sektore domácností a kľúčových cieľov v tabuľke 2, ktorými sú politiky zamerané na zvýšenie úspor v domácnostiach postihnutých energetickou chudobou. Nie je jasné prepojenie medzi stanovenou stratégiou a cieľmi. V sektore domácností považujeme za prioritu zamerať sa na dekarbonizáciu dodávok energie do bytových domov v súlade s novými povinnosťami smernice 2023/1791, čo je nákladovo-efektívnym opatrením s najrýchlejším efektom na zníženie emisií CO2 v sektore budov. Obdobne považujeme za nevyhnutné urýchlené zavedenie opatrení zameraných na	ČA	Posledná veta v časti „Dimenzia energetickej efektívnosti“ texte vymazaná. Rozpor odstránený

		dekarbonizáciu nosičov energie a zvýšenie podielu obnoviteľných zdrojov energie v budovách v súlade s článkom 15a smernice 2023/2413 o podpore energie z obnoviteľných zdrojov. Považujeme za nevyhnutné nastaviť základnú stratégiu energetickej efektívnosti tak, aby bola vyvážená s ohľadom na významnosť zastúpenia sektorov na konečnú spotrebu energie a zohľadnenia nákladovej efektívnosti opatrení medzi sektormi.		
MDSR Ministerstvo dopravy Slovenskej republiky	**Z**	**Celému materiálu** Žiadame doplniť vládou schválený strategický dokument Dlhodobá stratégia obnovy fondu budov medzi dokumenty v rámci časti Kontext politík na národnej úrovni. Odôvodnenie: Dlhodobá stratégia obnovy fondu budov (ďalej len „stratégia“) je strategický dokument pripravený na základe § 4c zákona č. 555/2005 Z. z. o energetickej hospodárnosti budov a o zmene a doplnení niektorých zákonov a v súlade s nariadením (EÚ) 2018/1999, ktorý bol schválený vládou 20. januára 2021. Dlhodobá stratégia obnovy fondu budov stanovuje orientačné míľniky zníženia emisií CO2 v sektore budov v porovnaní s rokom 1990 s cieľom dosiahnuť do roku 2050 dekarbonizovaný fond budov. Obsahuje politiky, opatrenia a finančné nástroje na dosiahnutie míľnikov a považujeme ju za základný dokument v oblasti znižovania emisií vo fonde budov.	A	Strategický dokument doplnený v zmysle pripomienky
MDSR Ministerstvo dopravy Slovenskej republiky	**Z**	**tabuľka 3** V tabuľke 3 v treťom stĺpci k Smernici Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/1275 (str. 25 a 26) žiadame uviesť text: „Smernica podporuje zlepšovanie energetickej hospodárnosti budov a znižovanie emisií skleníkových plynov z budov s cieľom dosiahnuť fond budov s nulovými emisiami do roku	A	Text upravený v zmysle pripomienky

		2050, berúc do úvahy vonkajšie klimatické podmienky, miestne podmienky, požiadavky na kvalitu vnútorného prostredia a nákladovú efektívnosť. Smernicou sa posilní energetická nezávislosť Európy v súlade s plánom REPowerEÚ, a to znížením a postupným ukončením využívania fosílnych palív vo vykurovaní budov, zavádzaním solárnych zariadení a tiež zavádzaním infraštruktúry pre udržateľnú mobilitu. Od 1. januára 2025 sa nebudú poskytovať finančné stimuly na inštaláciu samostatných kotlov na fosílne palivá. Požadovaná bude od 1.1.2030 úroveň výstavby budov s nulovými emisiami pre všetky nové budovy a pre budovy verejných subjektov sa bude vyžadovať už od 1.1.2028.“. Odôvodnenie: Zosúladenie textu so Smernicou Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/1275 o energetickej hospodárnosti budov.		
MDSR Ministerstvo dopravy Slovenskej republiky	**Z**	**str. 38** V časti 2.1.1 bod ii vlastného materiálu žiadame zabezpečiť súlad výšky cieľa pre zníženie CO2 v sektore budov s výškou orientačného míľnika stanoveného pre rok 2030 (5,5 MtCO2) v schválenom dokumente Dlhodobá stratégia obnovy fondu budov. Odôvodnenie: Referenčný priemer rokov stanovený ako báza pre výpočet cieľa pre sektor budov nie je v súlade s nariadením (EÚ) 2018/842, ktorý stanovuje ciele v porovnaní s úrovňami v roku 2005. Zároveň takto výrazne odlišne stanovená báza predstavuje významný prvok nekonzistentnosti a nesúrodosti v stanovení cieľa ako aj v odpočte jeho plnenia, a to aj v kontexte porovnania s inými sektormi. Materiál neposkytuje detail na nominálnu hodnotu bázy (priemer	ČA	Informácia o výsledkoch modelovania v scenári WAM vo vzťahu k potenciálu zníženia emisií skleníkových plynov mimo ETS v roku 2030 bola presunutá z časti 2.1.1.ii) do časti 4.2.1. ii.

		rokov 2018-2020) ani vysvetlenie k použitej metodike a preukázanie zabezpečenia súladu s míľnikmi stratégie. Míľnik pre rok 2030 v sektore budov je stanovený s ohľadom na záväzný cieľ znížiť emisie CO2 o 55 % oproti roku 1990 (viď bod 2.1.1). Je dôležité vziať do úvahy, že zníženie o 8 % (t.j. tretina slovenského cieľa 22,7 %) oproti priemeru rokov 2018-2020 predstavuje oveľa väčšie nominálne zníženie emisií ako 8 % oproti referenčnému roku 2005, ktorý je referenčným rokom pre ostatné sektory. Aby bol cieľ pre sektor budov na úrovni 8 % odôvodnený, je potrebné stanoviť ho na rovnakom referenčnom roku 2005.		
MDSR Ministerstvo dopravy Slovenskej republiky	**Z**	**str. 50** V časti 2.2. bod i. vlastného materiálu žiadame vypustiť slovo „optimálna“ (úroveň obnovy). Odôvodnenie: V oblasti obnovy budov je možné predpokladať veľmi mierny rast obnovy rodinných domov najmä v súvislosti s realizáciou opatrenia Plánu obnovy a odolnosti v oblasti rodinných domov, avšak potenciál obnovy bytových domov je v dôsledku dlhodobých politík zameraných na zlepšovanie tepelno-technických vlastností budov značne vyčerpaný. Obnova budov obývaných vlastníkmi kladie veľké nároky na finančné zdroje vlastníkov (vlastné aj úverové), a preto je veľmi úzko spätá so schopnosťou vytvárať úspory, ako aj so samotnou motiváciou vlastníkov k obnove. Preto samotná obnova nemôže byť jediným a nosným prvkom, ktorý zabezpečí plnenie cieľa energetickej efektívnosti v sektore budov.	A	Text upravený v zmysle pripomienky
MDSR Ministerstvo dopravy	**Z**	**str. 51** Žiadame v poslednom odseku vypustiť vetu „V sektore domácností je dôležité zaviesť systém obnovy rodinných a	A	Veta bola vyškrtnutá

Slovenskej republiky		bytových domov, ktorý by zodpovedal min. 3 % obnovených budov ročne. Odôvodnenie: Slovenská republika systematicky pristupuje k obnove rodinných a bytových domov už viac ako 30 rokov. Má zavedené účinné finančné podporné nástroje na zlepšovanie tepelno-technických vlastnosti bytových budov. MD SR presadilo a zabezpečilo vznik aj ďalších motivujúcich a podporných finančných nástrojov obnovy rodinných aj bytových domov z Plánu obnovy a odolnosti (Obnov dom) a Programu Slovensko (Zlepšovanie tepelno-technických vlastností bytových domov), aby tak motivovalo vlastníkov k obnove. Obnova bytového fondu je na rozhodnutí vlastníkov, ktorých rozhodnutia je potrebné vnímať v kontexte rôznorodých socio-ekonomických charakteristík a životných situácií.		
MDSR Ministerstvo dopravy Slovenskej republiky	**Z**	**str. 142** Žiadame text „Tempo obnovy bytových domov na Slovensku dlhodobo dosahovalo vysokú úroveň, avšak v ostatných rokoch je badať výraznejší klesajúci trend. Zastabilizovanie tohto trendu bude preto do roku 2030, popri obnove rodinných domov, taktiež dôležitou prioritou.“ preformulovať nasledovne: „Tempo obnovy bytových domov na Slovensku dlhodobo dosahovalo vysokú úroveň, avšak v ostatných rokoch je badať výraznejší klesajúci trend, čo je prejavom výrazného podielu (viac ako 70 %) čiastočne alebo komplexne obnovených bytových domov.“. Odôvodnenie: Pri tak vysokej úrovni obnovy je požiadavka zastabilizovania nerealistická, cieľom je motivácia zvyšných 30 % k obnove. Naopak SR bude musieť začať riešiť problematiku obnovy už	A	Text bol preformulovaný v zmysle pripomienky

		obnovených budov aj z pohľadu ekonomickej efektívnosti vlastníkov.		
MDSR Ministerstvo dopravy Slovenskej republiky	**Z**	**str. 147** V časti Slnečná energia – fotovoltika žiadame doplniť požiadavky článku 10 Slnečná energia v budovách smernice 2024/1275. Odôvodnenie: Doplnenie je v súlade so zabezpečením aktuálnosti materiálu vzhľadom na schválenú legislatívu a nové povinnosti.	A	Text bol doplnený v zmysle pripomienky
MDSR Ministerstvo dopravy Slovenskej republiky	**Z**	**str. 151** Žiadame vypustiť text „Cieľom pri bytových domoch bude stabilizácia dlhodobo nepriaznivého trendu poklesu tempa ich obnovy.“. Odôvodnenie: Vzhľadom na fakt, že viac ako 70 % bytov v bytových domov prešla za ostatných 20 rokov procesom úplnej alebo čiastočnej obnovy je uvedená požiadavka nerealizovateľná a neodzrkadľuje reálny stav. Z pohľadu štátnej bytovej politiky a jej nástrojov je podpora nastavená tak, aby bolo možné aj zvyšných 30 % obnoviť a teda motivovať vlastníkov k obnove, avšak logicky je tento trend klesajúci a aj bude.	A	Predmetná veta bola preformulovaná nasledovne: Cieľom pri bytových domoch je aktivizovať vlastníkov bytov k obnove bytového fondu prostredníctvom nástrojov štátnej podpory obnovy budov s motivujúcimi prvkami. Podpora mobilizácie vlastných zdrojov vlastníkov za účelom obnovy nehnuteľnosti má účinok len pre skupinu obyvateľstva, ktorá je schopná vytvárať si úspory z príjmu.

MDSR Ministerstvo dopravy Slovenskej republiky	**Z**	**str. 151** Žiadame text „Štátny fond rozvoja bývania poskytuje úver na obnovu BD spoločenstvu vlastníkov za veľmi výhodnú úrokovú sadzbu (max. 2 %) na obdobie 20 rokov, pričom sa požaduje istá výška spolufinancovania z vlastných prostriedkov vlastníkov bytov v bytovom dome. Fond týchto prostriedkov si vytvárajú vlastníci povinnými mesačnými príspevkami.“ nahradiť nasledujúcim textom: „Štátny fond rozvoja bývania poskytuje úver na obnovu bytových domov až do výšky 100 % oprávnených výdavkov. Výška úrokovej sadzby sa odvíja od typu účelu úverovej podpory a je do 3 % (od 01.01.2024 je 1 – 3 %). Ak sa na stavbe súčasne realizujú minimálne dva z typov obnovy, spoločná úroková sadzba je vo výške najnižšej z hodnôt ročných úrokových sadzieb uvedených pre realizované typy obnovy. Dĺžka splácania úveru je 25 rokov. Žiadateľmi o podporu sú vlastníci bytov a nebytových priestorov v bytovom dome.“. Odôvodnenie: Pôvodný text nie je v súlade s existujúcimi podmienkami poskytovania úverov zo Štátneho fondu rozvoja bývania.	A	Text bol nahradený v zmysle pripomienky
MDSR Ministerstvo dopravy Slovenskej republiky	**Z**	**str. 152** Žiadame vypustiť text „Na základe vývoja z ostatných rokov je zrejmé, že znížené úrokové sadzby už pre domácnosti nezateplených bytových domov nie sú dostatočnou motiváciou pre obnovu. Preto by bolo vhodné zvážiť nahradenie zvýhodnených úrokov grantovou zložkou, ktorá by pre tieto domácnosti bola dostatočne motivačná. Zároveň je potrebné zohľadniť skutočnosť, že prevažná časť neobnovených bytových domov sú staršie tehlové nízkopodlažné stavby, zväčša v úplne pôvodnom stave, u ktorých sú merné náklady na obnovu výrazne	ČA	Bol vložený predkladateľom pripomienky navrhnutý alternatívny text

		vyššie ako u klasických 7 a viac podlažných panelových bytových domov, ktoré už sú v prevažnej miere obnovené.“. Odôvodnenie: Text pôvodne uvádzaný vo vlastnom materiálu nie je súlade s existujúcimi podmienkami poskytovania úverov zo Štátneho fondu rozvoja bývania. Od 1.1.2024 sú v rámci ŠFRB zavedené motivačné prvky vo forme odpustenia časti úveru do výšky 30 % sumy úveru (nepriamo grant), ktoré je podmienené splnením zákonom stanovených podmienok, najmä úsporou primárnej energie a realizáciu obnoviteľného zdroja energie. Taktiež je potrebné uviesť, že limity obstarávacích nákladov na jednotlivé účely sú nastavené dostatočne a neobmedzujú žiadny typ budovy pri realizácii obnovy a poskytnutí podpory.		
MDSR Ministerstvo dopravy Slovenskej republiky	**Z**	**str. 152** Zásadne nesúhlasíme s textom „Podpora obnovy bytových domov by mala byť prioritne smerovaná do menej rozvinutých okresov a krajov, u ktorých je zároveň potreba tepla na vykurovanie vzhľadom na klimatické podmienky výraznejšia než v oblastiach s menším počtom dennostupňov.“ a žiadame ho vypustiť. Odôvodnenie: Jedným z jej hlavných cieľov štátnej bytovej politiky aj obnovy bytového fondu, k čomu je vytvorené portfólio ekonomických nástrojov. Tie sa vyvíjajú dlhodobo a sú odrazom existujúcich sociálno-ekonomických podmienok SR. Návrh smerovania podpory obnovy ignoruje reálie, na ktorých je akákoľvek podpora v bývaní vytváraná. V prvom rade, je SR krajinou s 91,5% podielom vlastníctva bytov, t. z. že každé rozhodnutie o obnove podlieha výsostnému rozhodnutiu a právu vlastníka a	A	Text bol vymazaný

		zároveň je závislé na dostupnosti jeho finančných prostriedkoch. Z uvedeného vyplýva, že akákoľvek obnova (v území) je vítaná, nakoľko prispieva k zlepšovaniu energetickej hospodárnosti. Za druhé, aj vzhľadom na systematickú podpory obnovy je v SR obnovených viac ako 70% bytov v bytových domov, z uvedeného je zrejmé, že regionálne smerovanie teda nezohráva žiadnu rolu, práve naopak MD SR ako negatívum vníma nepripravenosť energetickej politiky, ktorá by po obnove mala nasledovať. V neposlednom rade je potrebné zdôrazniť, že vyšší podiel projektov podporených v Bratislavskom kraji len odzrkadľuje fakt, že Bratislavský kraj má štatisticky najvyšší počet bytových domov v celej SR.		
MDSR Ministerstvo dopravy Slovenskej republiky	**Z**	**str. 155** Žiadame preformulovať vetu „Na tento cieľ sa zameriava aj nová smernica o energetickej hospodárnosti budov, ktorá bude určovať normy pre nové aj existujúce budovy.“ nasledovne: „Tento cieľ je podporený aj požiadavkami smernice 2024/1275 o energetickej hospodárnosti budov (prepracované znenie), ktoré zavádza povinnosť obnovy existujúcej budovy do úrovne požiadaviek na novú výstavbu, povinnosť inštalácie solárnych zariadení v budovách ako aj povinnosť stanoviť minimálne normy energetickej hospodárnosti pre nebytové budovy a požiadavku znižovať priemernú primárnu energiu bytového fondu.“. Odôvodnenie: Spresnenie textu.	A	Text upravený v zmysle pripomienky
MDSR Ministerstvo dopravy	**Z**	**str. 155** Žiadame aktualizovať graf 21 a graf 22 pre konečnú energetickú spotrebu domácností.	A	Do textu materiálu boli doplnené grafy 21b a 22b plus krátky popis

Slovenskej republiky		Odôvodnenie: Máme za to, že Eurostat disponuje aktuálnejšími údajmi ako je rok 2019, čo je pre spracovanie aktualizácie žiadúce zohľadniť.		vývoja pre posledný dostupný rok (2022).
MDSR Ministerstvo dopravy Slovenskej republiky	**Z**	**str. 156** Žiadame vypustiť vetu „Taktiež sa postupne bude zvyšovať miera zatepľovania budov, ktorá súvisí s uplatňovaním prísnejších noriem návrhu revízie smernice o energetickej hospodárnosti budov.“. Odôvodnenie: Nesúhlasíme s uvedeným predpokladom a jeho zapracovaním do scenára WAM po roku 2030. Minimálne normy EHB budú platné pre nebytové budovy. Pre bytové budovy obývané vlastníkmi nie je stanovená povinnosť zaviesť minimálne normy. Obnova budov je rozhodnutím vlastníka a jeho finančných možností.	A	Veta bola vypustená
MDSR Ministerstvo dopravy Slovenskej republiky	**Z**	**str. 159** žiadame vypustiť text „Opätovné naštartovanie obnovy bytových domov na úroveň spred roka 2021 bude vzhľadom na prognózu nárastu výdavkov na vykurovanie a teplú úžitkovú vodu, z dôvodu rozširovania systému ETS, mimoriadne dôležitý. Z hľadiska snahy o vyrovnávanie sociálnych rozdielov medzi regiónmi je dôležité prioritne sa zamerať na obnovu bytových domov v menej rozvinutých regiónoch.“. Odôvodnenie: Vzhľadom na fakt, že viac ako 70 % bytov v bytových domov prešla za ostatných 20 rokov procesom úplnej alebo čiastočnej obnovy je uvedená požiadavka nerealizovateľná a neodzrkadľuje reálny stav.	ČA	Text upravený

MDSR Ministerstvo dopravy Slovenskej republiky	**Z**	**str. 220** V časti textu 4.1. Dekarbonizácia žiadame v opatreniach a v projekciách pre budovy zohľadniť novú požiadavku na inštaláciu solárnych zariadení v budovách v súlade s článkom 10 smernice 2024/1275 (kapitola 3.1.2 bod 1.) a taktiež vymenovať návrh opatrení na zabezpečenie plnenia orientačného cieľa podľa článku 15a Začleňovanie energie z obnoviteľných zdrojov do budov podľa smernice 2023/2413. V projekciách pre budovy je kľúčové zohľadniť dekarbonizáciu výroby tepla prostredníctvom systémov CZT (kapitola 3.1.2. bod 4.) v súlade s požiadavkou podľa článku 26 smernice 2023/1791, keďže najväčšia časť emisií v sektore domácností pochádza z vykurovania. Odôvodnenie: Považujeme za nevyhnutné zapracovať do scenárov do roku 2030 všetky nové politiky a opatrenia, ktoré prispejú k zníženiu emisií CO2 v budovách.	ČA	Pri cieľoch vo využívaní slnečnej energie boli započítané aj nové požiadavky na inštaláciu solárnych zariadení v budovách, a to najmä pri výrobe tepla.
MDSR Ministerstvo dopravy Slovenskej republiky	**Z**	**str. 220** Žiadame z textu vypustiť časť „ako sú napr. systémy riadenia energií“. Odôvodnenie: Považujem vplyv účinku zo zavádzania systémov automatizácie a riadenia budov na dekarbonizáciu za absolútne marginálnu. Uvedené systémy je možné využiť prevažne v nových nebytových budovách, ktoré tvoria nepatrnú časť fondu budov.	A	Predmetná časť textu bola vypustená.
MDSR Ministerstvo dopravy Slovenskej republiky	**Z**	**str. 221** V časti Výroba elektriny a tepla žiadame doplniť účinné systémy CZT s významným podielom OZE medzi menované opatrenia v súlade s kapitolou 3.1.2. bod 4.	A	Bola doplnená odrážka: „podpora účinných systémov CZT s významným podielom OZE“

		Odôvodnenie: Je potrebné zabezpečiť súlad textu v časti Teplárenstvo na strane 69 s opatreniami vo výrobe tepla. Materiál konštatuje, že viac ako tretina bytov je vykurovaných systémami CZT, ktoré pri prechode na tepelné čerpadlá umožňujú značnú úsporu nákladov na výrobu tepla (viď str. 69). Naviac je na modernizáciu teplárenstva už dlhodobo investované významné množstvo prostriedkov z verejných zdrojov, najmä z Modernizačného fondu.		
MDSR Ministerstvo dopravy Slovenskej republiky	**Z**	**str. 227** Žiadame upraviť text predposledného odseku tak, aby v energetickej efektívnosti vo vykurovaní zohľadnil aj dekarbonizáciu nosičov. Odôvodnenie: Požiadavka reflektuje nové povinnosti z viacerých smerníc a je neopomenuteľnou z pohľadu dekarbonizácie vykurovania.	A	Text bol upravený: SR bude postupovať v oblasti dekarbonizácie vykurovania a výroby energie v budovách v súlade s novými požiadavkami smernice (EÚ) 2023/2413 (ktorou sa mení smernica (EÚ) 2018/2001, nariadenie (EÚ) 2018/1999 a smernica 98/70/ES, pokiaľ ide o podporu energie z obnoviteľných zdrojov, a ktorou sa zrušuje smernica Rady (EÚ) 2015/652) a smernice (EÚ) 2023/1791 (o energetickej efektívnosti a o zmene

				nariadenia (EÚ) 2023/955 (prepracované znenie)). Pri obnove budov a výstavbe nových budov budú platiť prísnejšie požiadavky na energetickú hospodárnosť budov podľa smernice (EÚ) 2024/1275 o energetickej hospodárnosti budov (prepracované znenie).
MDSR Ministerstvo dopravy Slovenskej republiky	**Z**	**str. 235** Žiadame doplniť odkaz k vete „Od roku 2035 sa navyše začne zvyšovať podiel bezemisných plynov v potrubnej plynovej zmesi, ...“ preukazujúci tento predpoklad. Odôvodnenie: Máme za to, že zavedenie podielu obnoviteľnej časti do zemného plynu je zásadným krokom v oblasti dekarbonizácie hlavného nosiča energie vo vykurovaní a existujú štúdie a podklady, na základe ktorých je tvrdenie uvedené v kľúčovom dokumente.	ČA	Veta bola upravená nasledovne: Od roku 2035 scenár WAM predpokladá zvyšovanie podielu bezemisných plynov v potrubnej plynovej zmesi...
MDSR Ministerstvo dopravy Slovenskej republiky	**Z**	**str. 313** V časti Domácnosti žiadame preformulovať vetu „Investície v tomto sektore majú krátku dobu návratnosti - mali by viesť k zníženiu palivových nákladov o 510 mil. eur ročne.” tak, aby tvrdenie o dĺžke návratnosti bolo v súlade s Prílohou č. 4	A	Text upravený: Investície v tomto sektore by mali viesť k zníženiu palivových

		vyhlášky MH SR č. 327/2015 Z. z. o výpočte a plnení cieľov energetickej efektívnosti v znení neskorších predpisov. Odôvodnenie: Opatrenia obnovy, ktoré majú zásadný vplyv na zlepšenie energetickej hospodárnosti budovy, majú životnosť 25 - 30 rokov, čo považujeme za opatrenia s dlhou dobou návratnosti.		nákladov o 510 mil. eur ročne.
MDSR Ministerstvo dopravy Slovenskej republiky	O	**Celému materiálu** 1. Všeobecne materiál „Aktualizácia integrovaného národného energetického a klimatického plánu na roky 2021 - 2030“ nie je vyvážený z pohľadu zastúpenia jednotlivých sektorov vzhľadom na ich dôležitosť a vplyv na konečnú spotrebu energie, dosahovanie úspor energie a ciele v znižovaní emisií skleníkových plynov. Odôvodnenie: Predkladaný materiál je komplexnej povahy, a preto sa domnievame, že kľúčové politiky a stratégie v oblasti energetickej efektívnosti by mali reflektovať mieru významnosti sektorov na (ne)dosahovaní príspevkov k cieľom energetickej efektívnosti a znižovaniu emisií CO2, rozsah a účinnosť zavedených opatrení v každom sektore.	N	Príspevky jednotlivých sektorov k plneniu cieľov zohľadňujú aktuálny stav.
MDSR Ministerstvo dopravy Slovenskej republiky	O	**str. 151** Odporúčame text „Popri finančných prostriedkoch zo splácania existujúcich úverov budú dôležitým zdrojom financovania obnovy prostredníctvom Štátneho fondu rozvoja bývania taktiež prostriedky zo štrukturálnych fondov EÚ z Programu Slovensko.“ upraviť nasledovne „Dôležitým zdrojom financovania obnovy prostredníctvom Štátneho fondu rozvoja bývania sú taktiež prostriedky zo štrukturálnych fondov EÚ z Programu Slovensko.“.	A	Text upravený podľa pripomienky

		Odôvodnenie: Či už sú to splátky z poskytnutých úverov alebo štátny rozpočet, uvedené sú prostriedky Štátneho fondu rozvoja bývania, z pohľadu MD SR je preto irelevantná časť predvetia.		
MDSR Ministerstvo dopravy Slovenskej republiky	O	**tabuľka 8** Navrhujeme doplniť do tabuľky 8 orientačný národný podiel energie vyrábanej z obnoviteľných zdrojov energie v sektore budov v roku 2030. Odôvodnenie: Zabezpečenie súladu s plnením povinnosti podľa článku 15a odsek 1 smernice 2023/2413 o podpore energie z obnoviteľných zdrojov, a ktorou sa zrušuje smernica Rady (EÚ) 2015/652.	N	Údaje v tabuľke nie sú zamerané na sektory konečnej spotreby
MDSR Ministerstvo dopravy Slovenskej republiky	O	**str. 51** Navrhujeme preformulovať vetu v časti 2.2. bod i. začínajúcu „Dosiahnutie optimálnej úrovne obnovy ...“ . Odôvodnenie: Domnievame sa, že úroveň obnovy nebytových budov vo vlastníctve verejných subjektov nebude do roku 2030 optimálna, avšak bude možné zachovať doterajšiu úroveň obnovy pri zachovaní čiastočného financovania obnovy nebytových budov z verejných zdrojov v súlade so schválenými finančnými mechanizmami z Plánu obnovy a odolnosti a Programu Slovensko. Naďalej totiž zostáva nevyužitý potenciál využívania GES alebo ich kombinácie s verejnými zdrojmi pri obnove verejných budov.	N	Ide o popis scenára, ktorý predpokladal model WAM, nie je možné ho spätne zmeniť.
MDSR Ministerstvo dopravy	O	**str. 52** Navrhujeme nahradiť prvú vetu v časti 2.2. bod i. odsek 3 nasledovne: „Dlhodobá stratégia obnovy fondu budov (ďalej len „stratégia“) je strategický dokument pripravený na základe § 4c	A	Text upravený podľa pripomienky

Slovenskej republiky		zákona č. 555/2005 Z. z. o energetickej hospodárnosti budov a o zmene a doplnení niektorých zákonov a v súlade s nariadením (EÚ) 2018/1999, ktorý bol schválený vládou 20. januára 2021. Súčasťou stratégie je plán s merateľnými ukazovateľmi pokroku v kapitole 3, stanovenie orientačných míľnikov pre sektor budov v kapitole 3.3 a na ich dosiahnutie je spracovaný súhrn politík a opatrení zameraných na zlepšovanie energetickej hospodárnosti budov v kapitole 4.6. Stratégia taktiež uvádza odhad investičnej náročnosti obnovy budov po roku 2020.“. Odôvodnenie: Navrhovaný text považujeme za obsahovo adresnejší a komplexnejší.		
MDSR Ministerstvo dopravy Slovenskej republiky	O	**str. 53** V druhom odseku navrhujeme nahradiť pojem „A0“ slovným spojením „úroveň výstavby budov s takmer nulovou potrebou energie“ v príslušnom gramatickom páde a upraviť aj ostatný text materiálu. Odôvodnenie: Zabezpečenie súladu so zavedenou terminológiou.	ČA	Bol doplnený text a poznámka pod čiaru s vysvetlením
MDSR Ministerstvo dopravy Slovenskej republiky	O	**str. 53** Navrhujeme vypustiť celý text v bode ii. Odôvodnenie: Text je duplicitný k bodu ii. na strane 52.	N	Vecne súhlasíme. Z dôvodu zachovania štruktúry dokumentu ale text v bode ii. ponecháme
MDSR Ministerstvo dopravy Slovenskej republiky	O	**str. 146** Odporúčame aktualizovať grafy 12 a 13, ktorých zdrojom sú Eurostat údaje z roku 2019. Odôvodnenie:	N	Nie je možné akceptovať, rok 2019 je referenčný

		Požiadavka súvisí so zabezpečením aktuálnosti materiálu a s jeho povahou (aktualizácia).		
MDSR Ministerstvo dopravy Slovenskej republiky	O	**str. 193** Navrhujeme vypustiť z vymenovanej legislatívy „Zákon č. 443/2010 Z. z. o dotáciách na rozvoj bývania a o sociálnom bývaní v znení neskorších predpisov, na základe ktorého sa poskytujú dotácie na odstraňovanie systémových porúch bytových domov“. Odôvodnenie: V prvom rade dotácie na odstraňovanie systémových porúch bytových domov majú minimálny vplyv na znižovanie energetickej náročnosti, ale naopak súvisia so statickými/konštrukčnými poruchami bytovho domu a teda nemajú vplyv na riešenie problému energetickej chudoby. Za druhé kvôli obmedzeným zdrojom MD SR už niekoľko rokov nevyčlenilo rozpočet na účel dotácie na odstraňovanie systémových porúch bytových domov a teda dotácie nie sú v praxi poskytované, preto bol tento účel vytvorený aj v rámci ŠFRB.	N	Odstránenie odrážky so zákonom 443/2010 Z.z. nepovažujeme za vhodné. Aj keď vplyv tohto zákona môže byť malý a aj keď sa momentálne neuplatňuje, je stále súčasťou platnej legislatívy a spĺňa podmienku na zaradenie do skupiny legislatívnych noriem, ktoré vytvárajú podmienky na riešenie energetickej chudoby.
MDSR Ministerstvo dopravy Slovenskej republiky	O	**Celému materiálu** 32. Odporúčame nahradiť slovo „termoizolačných“ na „tepelno-technických“ v celom texte materiálu. Odôvodnenie: Zabezpečenie súladu so zavedenou terminológiou.	A	Text upravený v zmysle pripomienky
MDSR Ministerstvo dopravy Slovenskej republiky	O	**str. 229** Odporúčame v časti Projekcie emisií z dopravy do roku 2030 nahradiť pojem „domáca letecká doprava“ pojmom vnútroštátna letecká doprava“	A	Text upravený v zmysle pripomienky

		Odôvodnenie: Zabezpečenie súladu so zavedenou terminológiou.		
MDSR Ministerstvo dopravy Slovenskej republiky	O	**str. 227** Odporúčame preformulovať text uvedený pod grafmi v časti Projekcie emisií v sektore domácností tak, aby zohľadňoval všetky rozmery energetickej efektívnosti vo vykurovaní, a teda aj povinnosti v oblasti dekarbonizácie vykurovania a výroby energie v budovách v súlade s novými požiadavkami smerníc 2023/2413, 2023/1791 a 2024/1275. Odôvodnenie: Zabezpečenie energetickej efektívnosti vo vykurovaní je kombináciou viacerých opatrení, ktoré majú súčasne zohľadňovať politiky dekarbonizácie v oblasti vykurovania, najmä týkajúce sa dekarbonizácie nosičov energie na výrobu tepla a zavádzania obnoviteľných zdrojov energie v budovách.	A	Text doplnený v zmysle pripomienky
MDSR Ministerstvo dopravy Slovenskej republiky	O	**str. 228** V druhom odseku odporúčame preformulovať vetu nasledovne „Pri obnove budov a výstavbe nových budov budú platiť prísnejšie požiadavky na energetickú hospodárnosť budov podľa smernice 2024/1275 o energetickej hospodárnosti budov (prepracované znenie).“. Odôvodnenie: Precizovanie textu.	A	Text upravený v zmysle pripomienky
MDSR Ministerstvo dopravy Slovenskej republiky	O	**str. 229** Odporúčame vypustiť vetu „Zvyšovať sa tiež budú efekty uplatňovania prísnejších noriem energetickej efektívnosti budov.“.	A	Text upravený v zmysle pripomienky

		Odôvodnenie: Tvrdenie nie je možné verifikovať.		
MFSR Ministerstvo financií Slovenskej republiky	**Z**	**doložka vybraných vplyvov** Žiadame vypracovať doložku vybraných vplyvov v zmysle Jednotnej metodiky na posudzovanie vybraných vplyvov platnej od 1.10.2023. Zdôvodnenie: V súvislosti na konštatovanie predkladateľa v časti 10. doložky vybraných vplyvov, že „Plnenie jednotlivých opatrení bude závisieť od disponibilných zdrojov jednotlivých subjektov verejnej správy a bude zabezpečené v rámci schválených limitov dotknutých subjektov verejnej správy bez dodatočných požiadaviek na rozpočet," upozorňujeme, že v prípade legislatívnych návrhov opatrení a úloh pre subjekty územnej samosprávy je potrebné dodržať Čl. 6 ods. 2 ústavného zákona č. 493/2011 Z. z. o rozpočtovej zodpovednosti, v zmysle ktorého ak zákon pri úprave pôsobnosti ustanovuje nové úlohy obci alebo vyššiemu územnému celku, štát na ich plnenie súčasne zabezpečí obci alebo vyššiemu územnému celku zodpovedajúce finančné prostriedky.	A	Doložka vybraných vplyvov bola aktualizovaná podľa aktuálneho vzoru.
MFSR Ministerstvo financií Slovenskej republiky	**Z**	**Celému materiálu** Žiadame pojem „štrukturálne" odstrániť z celého materiálu a ponechať len pojem „fondy EÚ." Zdôvodnenie: Zmena označenia v programovom období 2021 – 2027	A	Text upravený v zmysle pripomienky
MFSR Ministerstvo financií Slovenskej republiky	**Z**	**vlastný materiál** Žiadame spresniť prvý riadok tabuľky 1 vo vlastnom materiáli. Zdôvodnenie: Súčasná verzia obsahuje pri cieli EÚ 2030 iba číselný údaj, je vhodné dodať informáciu, že ide o číslo s LULUCF. Pri slovenskom cieli pre rok 2030 žiadame explicitne dodať, že cieľ pre pokles emisií skleníkových plynov s LULUCF nebude stanovený alebo bližšie vysvetlenie predkladateľa.	A	Text upravený v zmysle pripomienky

MFSR Ministerstvo financií Slovenskej republiky	**Z**	**vlastný materiál** Žiadame doplniť do vlastného materiálu na stranu 32 do bodu L informáciu, že nízke príjmy zo spotrebných daní z elektriny, uhlia a zemného plynu vyplývajú najmä z vyššieho počtu fakultatívnych oslobodení. Zdôvodnenie: Slovensko je napr. jedna z dvoch krajín v rámci V4, ktorá stále oslobodzuje spotrebu v domácnostiach, problematike sa venovala napr. Revízia výdavkov na dotácie. Podobne aj v tabuľke 15.	A	Text upravený v zmysle pripomienky
MFSR Ministerstvo financií Slovenskej republiky	O	**vlastný materiál** Odporúčame určiť bázu výpočtu pre energetickú efektívnosť v tabuľke 1 vo vlastnom materiáli. Najmä pre čitateľa, ktorý sa nevenuje danej problematike môže byť nejasné, že ide o porovnanie s rokom 2019.	A	hodnoty cieľa energetickej efektívnosti boli stanovené v zmysle novely smernice o energetickej efektívnosti oproti referenčnému scenáru EÚ z roku 2020. Výpočet je podrobne uvedený v prílohe 3
MFSR Ministerstvo financií Slovenskej republiky	O	**Celému materiálu** Odporúčame v nadpise tabuľky 2 dodať, že ide o ciele do roku 2030.	A	Text upravený v zmysle pripomienky
MFSR Ministerstvo financií Slovenskej republiky	O	**Celému materiálu** Odporúčame používať slovenský ekvivalent názvu Just Transition Fund (Fond na spravodlivú transformáciu) naprieč textom.	A	Text upravený v zmysle pripomienky

MFSR Ministerstvo financií Slovenskej republiky	O	**Celému materiálu** Odporúčame opraviť informáciu „Celý výnos z aukcie je príjmom Environmentálneho fondu Slovenskej republiky od roku 2015.“ Zákon č. 414/2012 Z. z. v §18, ods. 7 stanovuje, že: „Výnos získaný z dražieb kvót podľa odsekov 1 a 2 je príjmom Environmentálneho fondu.“ V odseku 14 sa však stanovuje, že 30 % dražených kvót bude prevedených do Modernizačného fondu, ktorý nie je súčasťou Environmentálneho fondu. Informácia uvedená v texte je teda nesprávna.	A	Text upravený podľa pripomienky
MFSR Ministerstvo financií Slovenskej republiky	O	**Celému materiálu** Odporúčame vysvetliť, príp. doplniť do zoznamu skratiek termín AEA.	A	Skratka AEA (ročné emisné kvóty) bola doplnená
MFSR Ministerstvo financií Slovenskej republiky	O	**Celému materiálu** Odporúčame na strane 32 upraviť textáciu z „Príjmy z elektriny, uhlia a zemného plynu...“ na „Príjmy zo spotrebnej dane na elektrinu, uhlie a zemný plyn...“	A	Text upravený podľa pripomienky
MFSR Ministerstvo financií Slovenskej republiky	O	**Celému materiálu** Odporúčame upraviť informáciu na strane 75: „V budúcom roku sa Slovensko prostredníctvom spoločnosti SEPS pripája do medzinárodných platforiem na výmenu regulačnej energie (PICASSO a MARI).“ Ide už o tento rok.	A	Text upravený podľa pripomienky
MFSR Ministerstvo financií Slovenskej republiky	O	**Celému materiálu** Odporúčame aktualizovať informácie o smart grid projekte ACON na strane 77. Spomína sa termín realizácie 2024.	A	Text upravený podľa pripomienky
MFSR Ministerstvo	O	**Celému materiálu** Odporúčame zvážiť doplniť do tabuľky 15 EU ETS 2.	A	V tabuľke 15, stĺpec Opatrenie, bol vložený

financií Slovenskej republiky				nasledujúci text „Zároveň sa EU ETS rozširuje o odvetvie námornej dopravy a zavádza sa nový systém obchodovania s emisnými kvótami pre odvetvie budov, odvetvie cestnej dopravy a ďalšie odvetvia, v ktorom sa má dosiahnuť zníženie emisií o 42 % do roku 2030 v porovnaní s rokom 2005, tzv EU ETS 2.“
MFSR Ministerstvo financií Slovenskej republiky	O	**Celému materiálu** Odporúčame špecifikovať opatrenia v scenári WAM v tabuľke 16. Riadky 2-4 by bolo vhodné špecifikovať napr. o koľko sa zníži používanie tuhých fosílnych palív.	N	Dopady opatrení scenára WAM vo vyjadrení poklesu emisií skleníkových plynov sú uvedené v grafoch v kapitole 4.2.1
MFSR Ministerstvo financií Slovenskej republiky	O	**Celému materiálu** Odporúčame opraviť poznámku pod čiarou 81 na strane 110, prepojenie nefunguje.	A	Prepojenie v poznámke 29 bolo obnovené.
MFSR Ministerstvo financií	O	**Celému materiálu** Odporúčame aktualizovať informácie o využiteľnom podiele z dražby emisných kvót na strane 111 v kontexte novely zákona č.	A	Text upravený podľa pripomienky

Slovenskej republiky		414/2012 Z. z. a novely smernice ETS, ktorá stanovuje povinnú hranicu na 100 %.		
MFSR Ministerstvo financií Slovenskej republiky	O	**Celému materiálu** Odporúčame na strane 112 opraviť informáciu v prvej vete – ide o nepriame náklady, nie priame.	A	Text upravený podľa pripomienky
MFSR Ministerstvo financií Slovenskej republiky	O	**Celému materiálu** Odporúčame do tabuľky 25 rozdeliť zdroje na tie, ktoré sú určené na klimaticko-energetické ciele a tie, ktoré s týmito cieľmi nesúvisia.	N	Dostupné finančné nástroje pre oblasť zelenej transformácie sú uvedené v tabuľke č. 69, v časti Analýza ďalšej verejnej finančnej podpory alebo zdrojov na odstránenie identifikovaných nedostatkov v rámci bodu ii)
MFSR Ministerstvo financií Slovenskej republiky	O	**Celému materiálu** Odporúčame opraviť informáciu na strane 152. Podľa smernice EK štát bude musieť zabezpečiť 25 % financovania, teda nie je to odporúčanie, ale povinnosť.	A	Text upravený podľa pripomienky
MFSR Ministerstvo financií Slovenskej republiky	O	**Celému materiálu** Odporúčame aktualizovať poznámku pod čiarou číslo 73. Text sa odkazuje na začiatok roka 2024.	A	Text upravený podľa pripomienky
MFSR Ministerstvo	O	**Celému materiálu** Odporúčame prerobiť graf 90. V súčasnej verzii je nečitateľný.	A	Graf bol upravený

financií Slovenskej republiky				
MFSR Ministerstvo financií Slovenskej republiky	O	**Celému materiálu** Odporúčame do nadpisu grafu 105 určiť, či ide o podiel v objemových jednotkách alebo v jednotkách energie.	A	Text upravený podľa pripomienky
MFSR Ministerstvo financií Slovenskej republiky	O	**Celému materiálu** Odporúčame opraviť informáciu na strane 305, tretí odsek. Zníženie emisií o 20,2 MtCO2e by viedlo k poklesu emisií nie o 57 %, ale o 76 %, ako sa správne uvádza o štyri odseky nižšie.	A	Text upravený podľa pripomienky
MFSR Ministerstvo financií Slovenskej republiky	O	**Celému materiálu** Odporúčame doplniť jednotky do grafov 129 a 130.	A	Grafy upravené podľa pripomienky
MFSR Ministerstvo financií Slovenskej republiky	O	**Celému materiálu** Odporúčame v Tabuľke 19 zohľadniť, že v Zákone č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o dani z príjmov“) sú už v súčasnosti zvýhodnené vozidlá s alternatívnym pohonom (zaradené do odpisovej skupiny 0 s dobou odpisovania 2 roky).	N	Ide o popis opatrení zahrnutých do WAM. Bude zohľadnené v ďalšom modelovaní budúcich období.
MFSR Ministerstvo financií Slovenskej republiky	O	**Celému materiálu** Odporúčame v materiáli zohľadniť zmeny v zákone o dani z príjmov, ktoré nadobudnú účinnosť od 1.1.2025: Znižuje sa daňové zaťaženie zamestnancov tak, že sa znižuje nepeňažný príjem z použitia motorového vozidla s alternatívnym pohonom aj na súkromné účely z 1 % na 0,5 %. V rámci podpory elektromobility sa do nižšej 1. odpisovej skupiny (doba	N	Modelovanie už nie je možné z časového hľadiska opakovať s upravenými parametrami. Budú vzaté do úvahy pri

		odpisovania 4 roky) preraďujú elektrobusy a autobusy s alternatívnym pohonom a do 0. odpisovej skupiny elektrokolobežky a elektrobicykle (doba odpisovania 2 roky).		príprave ďalšieho NECP .
MFSR Ministerstvo financií Slovenskej republiky	O	**Celému materiálu** Odporúčame prehodnotiť tvrdenie na stranách 199 a 200 o „jednoduchosti a pomerne rýchlej realizovateľnosti“ akýchkoľvek opatrení cielených na energeticky chudobné domácnosti. Identifikácia takýchto domácností by si v praxi vyžadovala záväzné zadefinovanie pojmu domácnosti a kritérií, ktoré musí spĺňať, aby bola považovaná za energeticky chudobnú. Praktická realizácia by sa pravdepodobne nevyhla potrebe podávania žiadostí zo strany domácností vrátane dokladovania splnenia podmienok a zo strany realizátora aj vyhodnocovania a overovania poskytnutých údajov.	A	Text upravený podľa pripomienky
MFSR Ministerstvo financií Slovenskej republiky	O	**Celému materiálu** Odporúčame zjednotiť riadkovanie a typ písma v jednotlivých častiach, aby materiál pôsobil ucelenejšie.	A	Text upravený podľa pripomienky
MIRRI SR Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie Slovenskej republiky	**Z**	**Vlastný materiál.** Vlastný materiál, časť „Ďalšie finančné nástroje (podporné mechanizmy):, tabuľka č. 25 „Kľúčové fondy EÚ pridelené Slovensku (v bežných cenách), 2021 – 2027“, str. 114. Žiadame upraviť alokácie pre politiku súdržnosti pre jednotlivé fondy takto: „Politika súdržnosti spolu: 12 817,1 EFRR: 7 305,6 KF: 2 472,8 ESF+: 2 356,3 FST: 459,0“. Odôvodnenie: Potrebné upraviť v nadväznosti na schválené	A	Text upravený v zmysle pripomienky

		alokácie v rámci Partnerskej dohody a Programu Slovensko, ktoré sú výsledkom realizovaných a Európskou komisiou schválených presunov medzi fondami.		
MIRRI SR Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie Slovenskej republiky	**Z**	**Vlastný materiál.** Vlastný materiál, časť „Ďalšie finančné nástroje (podporné mechanizmy):, text nad tabuľkou č. 25 „Kľúčové fondy EÚ pridelené Slovensku (v bežných cenách), 2021 – 2027“, str. 114. Text nad tabuľkou č. 25 v znení „V tabuľke 24 sa uvádza prehľad fondov EÚ osobitne vyčlenených pre Slovensko na obdobie 2021 – 2027.“ žiadame upraviť tak, aby bol zabezpečený súlad číslovania tabuliek s textom materiálu. Odôvodnenie: Zosúladenie textu materiálu s číslovaním tabuliek.	A	Text upravený.
MIRRI SR Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie Slovenskej republiky	**Z**	**Vlastný materiál.** Vlastný materiál, Tabuľka 26: Podpora v rámci programu Slovensko pomocou SIEA, str. 118. Nie je zrejmé aké „orientačné alokácie“ sú v danej tabuľke použité. Ide o zdroj EÚ a národné spolufinancovanie, alebo len o zdroje EÚ? Napr. alokácie pre opatrenie 2.2.1 Finančné alokácie sú uvedené vo výške 15 000 000 EUR, pričom v Programe Slovensko je na finančné nástroje v tomto opatrení vyčlenených 35 000 000 EUR (EÚ zdroj). Alokácia pre opatrenie 2.2.3 vo výške 142 605 649,00 EUR a opatrenie 2.2.4 vo výške 13 096 436, 00 EUR predstavuje EÚ zdroj, avšak súčet alokácie pre opatrenie 2.2.1 vo výške 229 571 375 EUR, resp. pre opatrenie 2.2.2 vo výške 227 824 773 EUR nezodpovedá alokácii SIEA pre dané opatrenia . Uvedené žiadame zosúladiť s finančným plánom Programu Slovensko, verziou 1.5 zverejnenou na webovom sídle www.eurofondy.gov.sk. Odôvodnenie: Zabezpečenie súladu údajov a ich vykazovania s Programom Slovensko.	A	Tabuľka upravená.
MIRRI SR Ministerstvo	**Z**	**Vlastný materiál, kap. 2.1.2 Energia z obnoviteľných zdrojov, tab. č. 10 na str. 42**	ČA	Inštalácia výkonu veterných elektrární

investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie Slovenskej republiky		Žiadame zreálniť plánovanú kapacitu pre tento druh energie. Odôvodnenie: V odhade celkového očakávaného príspevku z OZE, v riadku veterná energia, je v roku 2030 plánovaná kapacita 750 MW, ktorá vzrastá z počiatočných 3 MW v roku 2023. Špecificky na rozvoj OZE môže Slovensko čerpať 286 mil. EUR z Plánu obnovy a odolnosti SR, Programu Slovensko a LIFE programu. Ďalšie fondy, ktoré môžu prispieť na rozvoj OZE sú Modernizačný fond a Horizont Európa. V Pláne obnovy a odolnosti SR majú byť podporené investície do podpory výstavby nových kapacít obnoviteľných zdrojov energií (OZE) a modernizácie existujúcich zariadení vyrábajúcich elektrinu z OZE v celkovom objeme 220 MW inštalovaného výkonu, ktoré prispejú k znižovaniu uhlíkovej náročnosti energetiky. V Programe Slovensko v opatreniach 2.2.1. a 2.2.3 budú podporované zariadenia veternej, slnečnej a geotermálnej energie, kde ukazovateľ „Dodatočná výrobná kapacita v oblasti energie z obnoviteľných zdrojov (z toho: elektrická, tepelná)“ pre viac rozvinutý región je v roku 2024 5MW a v roku 2029 95 MW a pre menej rozvinutý región v roku 2024 18 MW a v roku 2029 312 MW. Preto plánovaná kapacita 750 MW pre veternú energiu v roku 2030 uvedená v Aktualizácii integrovaného národného energetického a klimatického plánu na roky 2021 – 2030 sa javí ako nadhodnotená a bolo by vhodné plán zreálniť na základe dostupných finančných prostriedkov.		nie je viazaná iba na finančné zdroje fondov E Ú, predpokladajú sa aj súkromné investície. Rozpor odstránený
MIRRI SR Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a	**Z**	**Vlastný materiál, 3. Politiky a opatrenia, 3.2. Rozmer: energetická efektívnosť** V odseku „Doprava“ na str. 160 žiadame uviesť vo vete: „Program Slovensko podporí rozvoj železničnej dopravy vybudovaním a modernizáciou železničných tratí a	A	Text upravený

informatizácie Slovenskej republiky		intermodálnych spojení v celkovej výške viac ako 814 mil. €.“ správnu sumu alokácie 686 245 986 €, resp. viac ako 686 mil.€. Odôvodnenie: Potreba zosúladenia alokácií s aktuálnym znením Programu Slovensko a Jednotným metodickým dokumentom tvorby merateľných ukazovateľov a dimenzií intervencií (Metodický dokument riadiaceho orgánu, č. 1 zverejnený na eurofondy.gov.sk).		
MIRRI SR Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie Slovenskej republiky	**Z**	**Vlastný materiál, 3. Politiky a opatrenia, 3.1. Rozmer: dekarbonizácia** V odseku „Národný program „Zelená domácnostiam““ na str. 119 žiadame uviesť vo vete: „Na poukážky pre domácnosti je vyčlenených 151,6 mil. eur z európskych a národných zdrojov.“ správnu alokáciu v sume 155,1 mil.€. Odôvodnenie: Potreba zosúladenia alokácií s aktuálnym znením Programu Slovensko a Jednotným metodickým dokumentom tvorby merateľných ukazovateľov a dimenzií intervencií (Metodický dokument riadiaceho orgánu, č. 1 zverejnený na eurofondy.gov.sk).	A	Text upravený.
MIRRI SR Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie Slovenskej republiky	O	**Vlastný materiál vrátane príloh.** Odporúčame v celom materiáli opraviť resp. zjednotiť názov „Fond na spravodlivú transformáciu“. Odôvodnenie: V texte sa nachádzajú rôzne znenia fondu – správny názov podľa Nariadenia (EÚ) 2021/1056, ktorým sa zriaďuje Fond na spravodlivú transformáciu je „Fond na spravodlivú transformáciu.“	A	Text bol upravený v zmysle pripomienky.
MIRRI SR Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie	O	**Vlastný materiál – Zoznam skratiek.** Odporúčame do zoznamu skratiek doplniť skratku FST – Fond na spravodlivú transformáciu a skratku MIRRI SR – Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie Slovenskej republiky. Odôvodnenie: Aktuálne tieto skratky chýbajú v zozname skratiek, aj keď sú v materiáli používané.	A	Text upravený.

Slovenskej republiky				
MIRRI SR Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie Slovenskej republiky	O	**Vlastný materiál, kapitola 1.2, str. 16** Odporúčame slová „Nevyhnutná bude aj maximalizácia využívania finančných podporných mechanizmov v rokoch 2021-2030 (najmä Modernizačný fond, Plán obnovy a odolnosti, Just Transition Fund, REPowerEU, Inovačný fond a Sociálno-klimatický fond), ktoré pri správnom nastavení prioritných projektov na domácej úrovni môže významnou mierou prispieť ku prechodu na nízkouhlíkové hospodárstvo.“ nahradiť slovami „Nevyhnutná bude aj maximalizácia využívania finančných podporných mechanizmov v rokoch 2021-2030 (najmä Modernizačný fond, Plán obnovy a odolnosti, Program Slovensko (vrátane Fondu na spravodlivú transformáciu), REPowerEU, Inovačný fond a Sociálno-klimatický fond), ktoré pri správnom nastavení prioritných projektov na domácej úrovni môže významnou mierou prispieť ku prechodu na nízkouhlíkové hospodárstvo.“. Odôvodnenie: Fond na spravodlivú transformáciu je súčasťou Programu Slovensko, preto považujeme za vhodnejšie menovite definovať Program Slovensko (vrátane FST).	A	Text upravený.
MIRRI SR Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie Slovenskej republiky	O	**Vlastný materiál, kapitola 1.2, str. 19.** Odporúčame doplniť do Tabuľky 3: Politický kontext na úrovni EÚ aj Nariadenie o spoločných ustanoveniach (NSU), Nariadenie, ktorým sa zriaďuje FST a Nariadenie Komisie (EÚ) č. 651/2014 zo 17. júna 2014 o vyhlásení určitých kategórií pomoci za zlučiteľné s vnútorným trhom podľa článkov 107 a 108 zmluvy Text s významom pre EHP. Odôvodnenie: V kontexte uvedených nariadení a smerníc navrhujeme doplniť aj nariadenia týkajúce sa riadenia EÚ fondov (v kontexte	A	Tabuľka 3 upravená.

		programového obdobia 2021-2027), špecificky FST a nariadenie o blokových výnimkách, tzv. GBER.		
MIRRI SR Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie Slovenskej republiky	O	**Vlastný materiál, kapitola 1.2, časť Kontext politík na národnej úrovni, s. 33** Odporúčame kontext politík na národnej úrovni doplniť písmenom o), ktoré znie: „o) Plán spravodlivej transformácie územia Plán spravodlivej transformácie územia je východisková stratégia pre FST, ktorá bol pripravená participatívnym spôsobom za silnej účasti regiónov a sociálno-ekonomických partnerov. Plán spravodlivej transformácie je prílohou Programu Slovensko, rámcuje proces transformácie na Slovensku a definuje oprávnené regióny z FST. Zároveň zohľadňuje kľúčové výzvy a potreby regiónov oprávnených v rámci FST a definuje konkrétne opatrenia a aktivity na riešenie negatívnych dopadov transformácie.“. Odôvodnenie: V kontexte FST je Plán spravodlivej transformácie územia východiskovým strategickým dokumentom, ktorý definuje ciele a opatrenia s cieľom zabezpečiť znižovanie dopadov transformácie na najviac zasiahnuté územia.	A	Text upravený.
MIRRI SR Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie Slovenskej republiky	O	**Vlastný materiál, kapitola 3.1.1., časť Ďalšie finančné nástroje (podporné mechanizmy), str. 115-117** Odporúčame do časti „Programové obdobie 2021-2027 špecificky spomenúť aj FST v kontexte opatrení relevantných v rámci rámca „energetická efektívnosť“, ako sú spomínané v iných častiach dokumentu. Odôvodnenie: Doplnenie informácií v rámci možností zdrojov z Programu Slovensko aj o zdroje z FST, ktoré sa už v dokumente na viacerých miestach spomínajú.	A	Text upravený.
MIRRI SR Ministerstvo	O	**Vlastný materiál, kapitola 3.1.1., časť Ďalšie finančné nástroje (podporné mechanizmy), Tabuľka 26**	A	Tabuľka 26 upravená.

investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie Slovenskej republiky		Odporúčame do tabuľky vložiť aj opatrenia FST, ktoré implementuje SIEA: opatrenie 8.2.1 podľa zverejneného harmonogramu výziev a vyhlásených výziev z Programu Slovensko. Odôvodnenie: Precizovanie materiálu.		
MIRRI SR Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie Slovenskej republiky	O	**Vlastný materiál, kapitola 3.1.1., časť Ďalšie finančné nástroje (podporné mechanizmy), s. 127** Odporúčame doplniť zdroj financovania na podporu prieskumných vrtov aj aktivitu z FST, ku ktorej sa pripravuje výzva v Q4/2024. Odôvodnenie: Doplnenie možného zdroja financovania v kontexte prieskumných vrtov pre úplnosť informácie. Viď harmonogram výziev, Výzva: Podpora vyhľadávania, prieskumu a overovania zdrojov geotermálnej energie pre energetické využitie.	ČA	Podpora prieskumných vrtov je uvedená v Tabuľke 26. Podpora prieskumných vrtov je možná aj z aktivity z Fondu na spravodlivú transformáciu so spustením výzvy začiatkom roka 2025.
MIRRI SR Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie Slovenskej republiky	O	**Vlastný materiál, kapitola 3.1.1., časť Ďalšie finančné nástroje (podporné mechanizmy),** Odporúčame v predmetnej časti doplniť aj bod 8. podpora využívania geotermálnej energie. Odôvodnenie: V ďalších častiach sa spomína aj podpora geotermálnej energie s odkazom napr. na NP Využitie geotermálne energie v Košickej kotline. Navrhujeme doplniť samostatný bod k podpore geotermálnej energii aj na tomto mieste.	N	Samostatnú prevádzkovú podporu pre využitie geotermálnej energie zatiaľ nemáme pripravenú. V tejto súvislosti sa pripravuje nová legislatíva, ktorá pokryje oblasť využitia geotermálnej energie. Jej prijatie sa predpokladá ešte počas doby platnosti tohto NECP (do 2030).
MIRRI SR Ministerstvo	O	**Vlastný materiál, rozmer 3.2, str. 159, časť Doprava** Odporúčame slová „Podpora elektromobility bude	A	Text upravený.

investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie Slovenskej republiky		charakterizovaná masívnou podporou budovania infraštruktúry predovšetkým z prostriedkov Plánu obnovy a odolnosti a Fondu spravodlivej transformácie.“. nahradiť slovami „Podpora elektromobility bude charakterizovaná masívnou podporou budovania infraštruktúry predovšetkým z prostriedkov Plánu obnovy a odolnosti a doplnkovo z FST v kontexte podpory verejnej osobnej dopravy (možnosť obstarania nabíjacej a čerpacej infraštruktúry).“. Odôvodnenie: Odporúčame upraviť predmetnú vetu, keďže vzhľadom na prekryv aktivity z FST s aktivitou v rámci Plánu obnovy a odolnosti neplánujeme vyhlasovať výzvu čisto na podporu nabíjacích staníc. Vzhľadom na to bude pravdepodobne potrebné upraviť aj výšku alokácie v nasledujúcej vete. Výzva na verejnú osobnú dopravu s nulovými emisiami bola z FST vyhlásená 25.08.2023 a uzavretá 30.08.2024, viď https://portal.itms21.sk/vyhlasena-vyzva/?id=2761		
MIRRI SR Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie Slovenskej republiky	O	**Vlastný materiál, kapitola 3.2 Rozmer: energetická efektívnosť, časť Obchod a služby, str. 165** Odporúčame zmeniť výšku alokácie na finančné nástroje z FST z uvedených 25 mil. EUR na sumu 25,5 mil. EUR. Odôvodnenie: Potreba úpravy pre správnosť údajov.	A	Text upravený.
MIRRI SR Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a	O	**Vlastný materiál, kapitola 3.2 Rozmer: energetická efektívnosť, časť Obchod a služby, str. 165** Na str. 165 odporúčame doplniť textáciu: „Podporená bude obnova verejných budov na Hornej Nitre, a vo vybraných okresoch v Banskobystrickom a Košickom kraji.“.	A	Text upravený.

informatizácie Slovenskej republiky		Odôvodnenie: Potreba úpravy pre správnosť údajov. Z FST sú v Banskobystrickom samosprávnom kraji a v Košickom samosprávnom kraji oprávnené len vybrané okresy, nie celé územie kraja.		
MIRRI SR Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie Slovenskej republiky	O	**Vlastný materiál, kapitola 4.2.2 Energie z obnoviteľných zdrojov, str. 246** Odporúčame slová „Najvýznamnejším projektom je národný projekt: „Využitie geotermálnej energie v Košickej kotline.“ nahradiť slovami „Najvýznamnejším projektom v oblasti využívania geotermálnej energie na Slovensku je národný projekt: „Využitie geotermálnej energie v Košickej kotline“, financovaný z Fondu na spravodlivú transformáciu.“. Odôvodnenie: Precizovanie textu.	A	Text upravený.
MIRRI SR Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie Slovenskej republiky	O	**Vlastný materiál, kapitola 4.2.2 Energie z obnoviteľných zdrojov, str. 246** Odporúčame slová „Spustenie zariadenia v Ďurkove sa predpokladá do roku 2026. Ide o tepelný výkon 15 MW pri spustení prevádzky a následne 30 MW, pričom do budúcnosti má projekt potenciál až 100 MW. Do budúcna nie je vylúčené, že vyše polovica celkovej výroby tepla pre Košice bude pochádzať z geotermálnej energie. Zvyškové teplo by sa mohlo využiť na poľnohospodárske, rekreačné a ďalšie účely v obciach pozdĺž 15-kilometrovej trasy teplovodu, od Ďurkova do Košíc.“ nahradiť slovami „Spustenie zariadenia v Ďurkove sa predpokladá v priebehu roku 2027 s postupným navýšením tepelného výkonu z 15 MW na 30 MW, pričom do budúcnosti má projekt potenciál vytvoriť predpoklady pre využívanie až 100 MW tepelnej energie. Tým by sa podiel výroby tepla z geotermálnej energie pre Košice zvýšil v strednodobom výhľade až na 50 %.. Zvyškové teplo by sa mohlo využiť na poľnohospodárske, rekreačné a ďalšie účely v obciach pozdĺž	A	Text upravený.

		15-kilometrovej trasy teplovodu, od Ďurkova do Košíc. Odôvodnenie: Faktická úprava textu pre správnosť a ucelenosť poskytnutej informácie.		
MIRRI SR Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie Slovenskej republiky	O	**Vlastný materiál, kapitola 4.2.2 Energie z obnoviteľných zdrojov, Slnečná energia, str. 247** Odporúčame do posledného odseku doplniť informáciu o zdrojoch z FST určených na podporu OZE (slnečná energia). Odôvodnenie: Odporúčame doplniť text v kontexte zdrojov z FST, napr. v zmysle výzvy PSK-MIRRI-004-2023-DV-FST Podpora zariadení na výrobu elektriny zo slnečnej energie.	N	Výzva nie je aktuálna.
MIRRI SR Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie Slovenskej republiky	O	**Vlastný materiál, kapitola 4.6 podkapitola iv. Opis energetických dotácií vrátane dotácií na fosílne palivá, str. 293** Odporúčame v prípade všetkých výziev z Programu Slovensko uvádzať link na výzvy uvedené na portáli https://eurofondy.gov.sk/vyzvy/. Odôvodnenie: V odkazoch na plánované / vyhlasované výzvy sa nachádza link na web „edotacie.sk“, ktorá nie je oficiálnym zdrojom informácií.	N	Je uvedený korektný link na enviroportál.
MIRRI SR Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie Slovenskej republiky	O	**Vlastný materiál str. 316.** Na str. 316 odporúčame doplniť do prvého odseku zmienku o FST – Nariadenie NSU pokrýva aj FST. Odôvodnenie: Spresnenie poskytnutej informácie.	A	Text upravený.
MIRRI SR Ministerstvo investícií, regionálneho	O	**Vlastný materiál, str. 316.** V materiáli odporúčame slová „Operačný program Slovensko“ nahradiť slovami „Program Slovensko“. Odôvodnenie: Precizovanie textu.	A	Text upravený.

rozvoja a informatizácie Slovenskej republiky				
MIRRI SR Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie Slovenskej republiky	O	**Vlastný materiál, kapitola 5.3 Prehľad investičných potrieb, s. 318** Odporúčame slová „Mechanizmus spravodlivej transformácie rieši sociálne, hospodárske dôsledky transformácie, pričom sa zameriava na regióny, priemyselné odvetvia a pracovníkov, ktorí budú čeliť najväčším výzvam.“ nahradiť slovami „Mechanizmus spravodlivej transformácie rieši sociálne, hospodárske a environmentálne dôsledky transformácie, pričom sa zameriava na regióny, priemyselné odvetvia a pracovníkov, ktorí budú čeliť najväčším výzvam.“. Odôvodnenie: Mechanizmus spravodlivej transformácie (vrátane FST) sa zameriava aj na riešenie environmentálnych dopadov transformácie.	A	Text upravený.
MIRRI SR Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie Slovenskej republiky	O	**Vlastný materiál, kapitola 5.3 Prehľad investičných potrieb, s. 319 -320** Odporúčame zlúčiť informácie o Fonde na spravodlivú transformáciu, ktoré sú uvedené na dvoch stranách samostatne. Pre prehľadnosť a logickú nadväznosť textu navrhujeme spojiť informácie o FST/MST uvedené samostatne na str. 319-320 do jedného celku. Odôvodnenie: Úprava textu z dôvodu prehľadnosti a koherentnosti.	A	Text upravený.
MIRRI SR Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie	O	**Vlastný materiál, kapitola 5.3 Prehľad investičných potrieb, s. 320** Odporúčame slová „S cieľom podporovať prechod na klimatickú neutralitu a zmierňovať súvisiace negatívne sociálno-ekonomické dôsledky bol na úrovni Európskej únie zriadený Mechanizmus spravodlivej transformácie (MST), ktorého prvým pilierom je nový fond EÚ - Prvým pilierom MST je nový fond	A	Text upravený.

Slovenskej republiky		EÚ - Fond na spravodlivú transformáciu (FST) s celkovým rozpočtom 19,2 mld. eur (v bežných cenách).“ nahradiť slovami „S cieľom podporovať prechod na klimatickú neutralitu a zmierňovať súvisiace negatívne sociálno-ekonomické dôsledky bol na úrovni Európskej únie zriadený Mechanizmus spravodlivej transformácie (MST), ktorého prvým pilierom je nový fond EÚ - Fond na spravodlivú transformáciu (FST) s celkovým rozpočtom 19,2 mld. eur (v bežných cenách).“. Odôvodnenie: Odstránenie chyby v texte.		
MIRRI SR Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie Slovenskej republiky	O	**Vlastný materiál, str. 321** Odporúčame slová „Sociálne dôsledky klimatickej a energetickej transformácie (dôsledky na zamestnanosť a zručnosti) vrátane iných distribučných vplyvov“ nahradiť slovami „Sociálne dôsledky klimatickej a energetickej transformácie (dôsledky na zamestnanosť a zručnosti) vrátane iných distribučných vplyvov (informácia aktuálna k času schválenia Plánu spravodlivej transformácie územia, november 2022).“. Odôvodnenie: Precizovanie textu.	A	Text upravený.
MIRRI SR Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie Slovenskej republiky	O	**Vlastný materiál, kapitola 2.4.4 Energetická chudoba** Odporúčame v tejto časti uviesť aktuálnu verziu národnej definície energetickej chudoby. Odôvodnenie: Potreba doplnenia aktuálneho znenia národnej definície energetickej chudoby, v prípade ak je to možné.	N	Aktuálna verzia národnej definície energetickej chudoby zatiaľ nebola prijatá.
MIRRI SR Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a	O	**Vlastný materiál, príloha č. 2, časť 1.3.12; s. 44** Odporúčame vypustiť vetu: „Súčasťou balíka FST zameraného na obnovu verejných budov bude aj nenávratný finančný príspevok na technickú asistenciu pre obnovu verejných budov vo výške cca 2 mil. €, ktorý sa má týkať cca 150 budov v okrese	A	Text upravený.

informatizácie Slovenskej republiky		Prievidza a Partizánske.“. Odôvodnenie: Informácia je neaktuálna, keďže spomínaná technická asistencia ELENA sa nebude realizovať v kontexte obnovy budov na hornej Nitre.		
MIRRI SR Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie Slovenskej republiky	O	**Vlastný materiál, príloha č. 2, časť 1.3.12; s. 44** Odporúčame upraviť informáciu ohľadom sprostredkovateľského orgánu pre predmetné opatrenie - Implementácia predmetného opatrenia je v gescii SIEA, nie MIRRI SR. Odôvodnenie: Precizovanie textu.	A	Text upravený.
MIRRI SR Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie Slovenskej republiky	O	**Vlastný materiál, príloha č. 2, časť 1.4.4; s. 50** Odporúčame slová „Rozvoj infraštruktúry pre alternatívne palivá, vrátane pilotných riešení, je podporený taktiež prostredníctvom Programu Slovensko (Fond spravodlivej transformácie), v rámci ktorého sa plánuje zafinancovanie inštalácie 879 nabíjacích bodov.“ nahradiť slovami „Rozvoj infraštruktúry pre alternatívne palivá, vrátane pilotných riešení, je podporený taktiež doplnkovo prostredníctvom Programu Slovensko (Fond na spravodlivú transformáciu) v kontexte podpory verejnej osobnej dopravy (možnosť obstarania nabíjacej a čerpacej infraštruktúry).“. Odôvodnenie: Odporúčame upraviť predmetnú vetu, keďže vzhľadom na prekryv aktivity z FST s aktivitou v rámci Plánu obnovy a odolnosti sa neplánuje vyhlasovať samostatná výzva špecifická na podporu nabíjacích staníc.	A	Text upravený.
MIRRI SR Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a	O	**Vlastný materiál, príloha č. 2, časť 1.4.4; s. 50** Odporúčame slová „Intervencia je zameraná na nákup vozidiel čistej mestskej dopravy (22 ks). Hlavnou aktivitou je Rozvoj a podpora udržateľnej miestnej verejnej dopravy s nulovými emisiami a mikromobility pri uplatňovaní zásad inteligentnej	A	Text upravený.

informatizácie Slovenskej republiky		mobility.“ nahradiť slovami „Intervencia je zameraná na nákup vozidiel verejnej osobnej dopravy s nulovými emisiami a súvisiacej nabíjacej/čerpacej infraštruktúry v rámci opatrenia 8.2.3 Podpora udržateľnej miestnej dopravy (FST).“. Odôvodnenie: Precizovanie textu.		
MIRRI SR Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie Slovenskej republiky	O	**Vlastný materiál, príloha č. 2, časť 1.4.8; s. 56** Odporúčame slová „Implementácia opatrenia je v gescii Ministerstva dopravy SR.“ nahradiť slovami „Implementácia opatrenia je v gescii MIRRI SR.“. Odôvodnenie: Predmetné opatrenie je v gescii MIRRI SR. MD SR nie je sprostredkovateľským orgánom pre FST.	A	Text upravený.
MIRRI SR Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie Slovenskej republiky	O	**Vlastný materiál, Príloha 2** Odporúčame v rámci celého materiálu upraviť časový rámec Programu Slovensko z uvedeného 2024 - 2030 na 2021 – 2027. Odôvodnenie: Precizovanie textu.	A	Text upravený.
MIRRI SR Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie Slovenskej republiky	O	**Vlastný materiál, tabuľka č. 10** Odporúčame tabuľku č. 10 nerozdeľovať do 2 tabuliek, keďže súčasné zobrazenie pôsobí mätúco a neprehľadne. Odôvodnenie: Precizovanie textu	A	Tabuľka upravená.
MIRRI SR Ministerstvo	O	**Vlastný materiál, časť 4.3 „Rozmer: energetická efektívnosť“, prvý odsek, str. 250**	A	Text upravený.

investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie Slovenskej republiky		Odporúčame upraviť materiál podľa odôvodnenia. Odôvodnenie: V prvom odseku sa uvádza text „Slovenská republika má však napriek tejto skutočnosti siedmu najvyššiu energetickú náročnosť na základe stálych cien v EÚ - 28.“ Keďže EÚ má len 27 členských štátov, odporúčame text upraviť.		
MIRRI SR Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie Slovenskej republiky	O	**Vlastný materiál, časť 4.3 „Rozmer: energetická efektívnosť“, tretí odsek, str. 250** Odporúčame upraviť materiál podľa odôvodnenia. Odôvodnenie: V prvej vete sa uvádza text „...Primárna energetická spotreba predstavovala za rok 2022 16 618 ktoe, z toho spotreba zemného...“. Odporúčame formálne upraviť text materiálu.	A	Text upravený.
MIRRI SR Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie Slovenskej republiky	O	**Príloha č.2** Odporúčame v relevantných častiach dokumentu (1.1.1, 1.1.7, 1.2.1, 1.2.9, 1.3.10, 1.4.3, 1.4.5, 1.4.6, 1.4.7, 1.4.8, str. 64 – nové opatrenia) uvádzať uznesenie vlády SR č. 426 z 28. júna 2022 namiesto uznesenia vlády č. 329 z 27. mája 2020 bod C.2.Odôvodnenie: Uvedeným uznesením vlády SR bol schválený Program Slovensko. Pôvodné uznesenie odkazuje na úlohu vypracovať Program Slovensko.	A	Text upravený.
MIRRI SR Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie Slovenskej republiky	O	**Príloha č.2** Odporúčame v celom dokumente zosúladiť používanie názvu Program Slovensko. Odôvodnenia: Pri názve finančného mechanizmu sa uvádza aj odkaz na Program Slovensko (2024-2030), čo je nesprávny názov.	A	Text upravený.

MIRRI SR Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie Slovenskej republiky	O	**Príloha č.2** Odporúčame v časti 1.3.10, - upraviť názov opatrenia z „Obnova budov z prioritných osí mimo zelenej ekonomiky“ na „Obnova budov mimo cieľa politiky 2 - Zelenšia nízkouhlíková Európa“; - upraviť text opisu opatrenia nasledujúco: „Úspory energie sa očakávajú aj zo špecifického cieľa 4.2 Zlepšenie rovného prístupu k inkluzívnym a kvalitným službám v oblasti vzdelávania, odbornej prípravy a celoživotného vzdelávania rozvíjaním dostupnej infraštruktúry vrátane posilňovania odolnosti pre dištančné a online vzdelávanie a odbornú prípravu programu IROP, v rámci ktorého sú alokované finančné prostriedky prioritne na vybavenie učební a laboratórií.“ v celom texte opisu opatrenia namiesto „politických cieľov“ uvádzať „ciele politiky“. Odôvodnenie: Správne používanie termínov v súlade so schváleným Programom Slovensko.	A	Text upravený.
MIRRI SR Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie Slovenskej republiky	O	**Vlastný materiál, kap. 2.1.2 Energia z obnoviteľných zdrojov, tab. č. 10 na str. 42** Tabuľka 10: Odhad celkového očakávaného príspevku (inštalovaná kapacita, hrubé množstvo vyrobenej elektriny) jednotlivých technológií výroby energie z obnoviteľných zdrojov v SR pri výrobe elektriny v období rokov 2023 – 2030; Hodnoty celkovej inštalovanej kapacity a vyrobenej elektriny z obnoviteľných zdrojov v roku 2029 (3844 MW a 8916 GWh).V rámci Programu Slovensko sú cieľové hodnoty pre rok 2029: - dodatočná výrobná kapacita pre obnoviteľnú energiu 460 MW - celková vyrobená energia z obnoviteľných zdrojov 644 GWh. Plánovaná alokácia na podporu projektov je cca 430 mil. EUR. Plánované hodnoty uvedené v roku 2029 v tabuľke 10 sú teda z Programu Slovensko (vrátane FST) naplniteľné len na 12 %, resp. 7 %; vidíme ich ako mierne ambiciózne, bude potrebné	N	Na pokrytie investičných potrieb spojených s nárastom kapacity inštalácií OZE budú využité nielen finančné prostriedky v rámci Programu Slovensko, ale aj iné zdroje, napr. Modernizačný fond, PPA projekty, ako aj privátne investície.

		plné zapojenie aj ostatných uvedených nástrojov zelenej transformácie (plán obnovy, modernizačný fond, spoločná poľnohospodárska politika, environmentálny fond), aby boli tieto hodnoty dosiahnuteľné.		
MIRRI SR Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie Slovenskej republiky	O	**Vlastný materiál.** Vlastný materiál, 5.3.Prehľad investičných potrieb, iii. Analýza ďalšej verejnej finančnej podpory alebo zdrojov na odstránenie identifikovaných nedostatkov v rámci bodu ii). Odporúčame upraviť text odseku1 a odseku 2 na str. 316 a správne uviesť 5 cieľov politiky súdržnosti v zmysle európskej legislatívy (Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/1060 z 24. júna 2021, ktorým sa stanovujú spoločné ustanovenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja, Európskom sociálnom fonde plus, Kohéznom fonde, Fonde na spravodlivú transformáciu a Európskom námornom, rybolovnom a akvakultúrnom fonde a rozpočtové pravidlá pre uvedené fondy, ako aj pre Fond pre azyl, migráciu a integráciu, Fond pre vnútornú bezpečnosť a Nástroj finančnej podpory na riadenie hraníc a vízovú politiku). Odôvodnenie: Korektnosť uvádzaných informácií podľa legislatívy EÚ.	A	Text upravený.
MIRRI SR Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie Slovenskej republiky	O	**Vlastný materiál, 3. Politiky a opatrenia, časť Programové obdobie 2021-2027** Odporúčame okrem informácií o opatreniach identifikovaných v Partnerskej dohode SR 2021-2027 uviesť aj relevantné informácie uvedené v Programe Slovensko. Odôvodnenie: Partnerská dohoda SR 2021-2027 poskytuje základné informácie, ktoré sú v Programe Slovensko konkretizované. Napr. príspevok na opatrenia v oblasti klímy má v PD SR indikatívny charakter, ale program už uvádza presné čísla (záväzky) na úrovni SR v tejto oblasti.	N	Po konzultácii s predkladateľom doplnkové informácie nebudú doplnené v tejto časti, keďže sú už obsiahnuté v iných častiach materiálu.

MIRRI SR Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie Slovenskej republiky	O	**Príloha č. 2.** Odporúčame všade pri všetkých opatreniach, kde sa uvádza ako finančný mechanizmus Program Slovensko upraviť a správne uviesť v časti/riadku „Podstatnosť“ relevantné uznesenie vlády SR, resp. rozhodnutie EK. (tzn. Rozhodnutie EK z 22/11/2022 č. CCI2021SK16FFPR001 a UV z 28/6/2022 č. 426/2022). Odôvodnenie: Pri opatreniach financovaných z Programu Slovensko je nesprávne uvedené „Finančný mechanizmus schválený uznesením vlády SR č. 329 z 27. mája 2020 bod C.2.“ Úloha C.2. z uznesenia vlády SR č. 329 z 27. mája 2020 bola iba podnetom pre vypracovanie Programu Slovensko. Program bol schválený uznesením vlády SR č. 426 z 28. júna. 2022 a Rozhodnutím EK z 22/11/2022 č. CCI2021SK16FFPR001.	A	Text upravený
MPRVSR Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky	**Z**	**Čl. Kapitola 3 § Podkapitola 3.1.1 ods. c)** Vo vlastnom materiáli v kapitole 3. Politiky a opatrenia v podkapitole 3.1.1. Emisie skleníkových plynov a odstraňovanie, na strane 102 žiadame preformulovať text celého bodu c) Sektorové politiky a opatrenia v poľnohospodárstve. Odôvodnenie: V texte kapitoly sa nepíše o opatreniach, ale o ich parametroch, modelovaní a scenároch. V časti Príklad výberu opatrení v modeli sú uvedené 3 opatrenia, ktoré nereprezentujú celú škálu opatrení v poľnohospodárstve. Žiadame, aby sme predmetný text mohli naformulovať sami a vložiť do kapitoly 3.1.1 bodu c).	A	V časti 3.1.1. c) Sektorové politiky a opatrenia v poľnohospodárstve bol nahradený pôvodný text textom dodaným predkladateľom pripomienky.
MPRVSR Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky	**Z**	**Čl. Národné zámery a cie § Str. 38** Na str. 38 v kapitole Národné zámery a ciele žiadame odstrániť na strane 38 text v odstavci: „V porovnaní so záväzným cieľom SR pre sektory mimo ETS (-22,7%), na základe výsledku modelovania je v scenári WAM možné znížiť emisie skleníkových plynov v roku 2030 o 31,5%	ČA	Informácia o výsledkoch modelovania v scenári WAM vo vzťahu k potenciálu zníženia emisií skleníkových plynov mimo ETS v

		oproti roku 2005 prostredníctvom dosiahnutia nasledovných sektorových cieľov spadajúcich pod ESR: - Sektor cestnej dopravy má za cieľ do roku 2030 nepresiahnuť zvýšenie emisií o 10 % v porovnaní s referenčným rokom 2005; - Sektor budov, okrem emisií spadajúcich do EÚ ETS, má za cieľ do roku 2030 znížiť emisie oxidu uhličitého o 8 % v porovnaní s priemerom rokov 2018 až 2020; - Sektor poľnohospodárstva má za cieľ do roku 2030 znížiť emisie o 20 % v porovnaní s referenčným rokom 2005; - Sektor odpadov má za cieľ do roku 2030 znížiť emisie o 51 % v porovnaní s referenčným rokom 2005; - Sektor priemyselných procesov a používania rozpúšťadiel vrátane fluórovaných skleníkových plynov okrem emisií spadajúcich do systému obchodovania s emisiami má za cieľ do roku 2030 znížiť emisie o 45 % v porovnaní s referenčným rokom 2005; - Fugitívne emisie by sa mali znížiť o 85 %.“ Odôvodnenie: Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka nesúhlasí s cieľom zníženia emisií o 20%. Tento cieľ nie je v súlade s platným Strategickým plánom a s Odporúčaniami pre členské štáty týkajúce sa ich strategických plánov pre spoločnú poľnohospodársku politiku, na základe ktorých sa nastavovali environmentálne a klimatické opatrenia v Strategickom pláne na roky 2024-2027. Navyše, cieľ je dvojnásobne vyšší, ako bolo v pôvodnom návrhu INEKP, ktorý sme pripomienkovali vo februári 2024, nechápeme, z čoho vyplýva toto číslo a na základe akých dokumentov bolo stanovené. Žiadame preto vysvetlenie. Cieľ 20% je veľmi ambiciózny a je		roku 2030 bola presunutá z časti 2.1.1.ii) do časti 4.2.1. ii.

		nepravdepodobný. Hlavnou úlohou rezortu pôdohospodárstva je zabezpečenie kvalitných potravín obyvateľom a potravinovej sebestačnosti, preto všetky ciele v oblasti znižovania emisií musia odzrkadľovať tieto priority. Navyše väčšine ostatných rezortov sa ciele znížili, ale poľnohospodárstvu sa cieľ zdvojnásobil. Cieľ 20% znižovania emisií v poľnohospodárstve je pre nás neprijateľný a stanovenie sektorových cieľov je nad rámec Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady 2023/857, ktorým sa mení nariadenie (EÚ) 2018/842 o záväznom ročnom znižovaní emisií skleníkových plynov členskými štátmi v rokoch 2021 až 2030, ktorým sa prispieva k opatreniam v oblasti klímy, kde cieľ vždy platí pre krajinu za všetky sektory spoločne. Nakoľko s Ministerstvom poľnohospodárstva a rozvoja vidieka nebolo o predmetnom cieli znižovania emisií rokované, považujeme za neprípustné, aby bol takýto cieľ navrhnutý do strategického plánu. Dokument INEKP je natoľko dôležitý, že sa v ňom nemôžu uvádzať nereálne ciele. Žiadame preto, aby bol celý odstavec odstránený. Myslíme si, že taký strategický dokument by mal predovšetkým hovoriť o komplexných opatreniach na zníženie emisií na úrovni SR, nie stanovovať percentuálne ciele jednotlivým sektorom.		
MPRVSR Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky	O	**Čl. Str. 19** K vlastnému materiálu – na str. 19 navrhujeme opraviť názov strategického materiálu „Nová stratégia lesného hospodárstva EÚ do roku 2030“ na Nová stratégia pre lesy EÚ do roku 2030“.	A	Text upravený v zmysle pripomienky
MPRVSR Ministerstvo	O	**Čl. Str. 37-38** K vlastnému materiálu – na str. 37-38 navrhujeme	A	Text upravený v zmysle pripomienky

pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky		preformulovať uvedený odstavec nasledovne: Záväzky a národné ciele členského štátu týkajúce sa čistých odstránených emisií skleníkových plynov podľa článku 4 ods. 1 a 2 nariadenia (EÚ) 2018/841 Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2023/839 z 19. apríla 2023, ktorým sa mení nariadenie (EÚ) 2018/841, pokiaľ ide o rozsah pôsobnosti, zjednodušenie pravidiel týkajúcich sa podávania správ a dodržiavania záväzkov a stanovenie cieľov členských štátov na rok 2030, a nariadenie (EÚ) 2018/1999, pokiaľ ide o zlepšenie monitorovania, podávania správ, sledovania pokroku a preskúmania stanovuje pre Slovenskú republiku dosiahnuť v roku 2025 v sektore využívania krajiny, zmien vo využívaní krajiny a lesníctva splnenie tzv. pravidla „No debit“ podľa postupov účtovania stanovených v uvedenom nariadení, a v roku 2030 dosiahnuť množstvo čistých záchytov vyššie o 504 000 ton ekvivalentu CO2 v porovnaní s priemerom čistých záchytov v rokoch 2016-2018 v danej emisnej inventúre. Do plnenia cieľa je možné v prípade potreby započítať tzv flexibility, ktoré majú napomôcť členským štátom k ich dosiahnutiu.		
MPRVSR Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky	O	**Čl. Str. 45** K vlastnému materiálu na str. 45 za prvý odstavec: Pomer zásoby ihličnatého a listnatého dreva v SR bol 39,7 % ku 60,3 %. Znížila sa aj priemerná zásoba dreva na hektár na 248 m3 hrubiny bez kôry. Pri ihličnatých drevinách to bolo 277 m3 a pri listnatých 232 m3. navrhujeme doplniť vetu: V r. 2023 došlo k opätovnému nárastu zásob oproti r. 2022.	A	Text upravený v zmysle pripomienky

		Nárast síce nedosiahol úroveň 2021, pokles zásob však nateraz nie je taký výrazný.		
MPRVSR Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky	O	**Čl. Str. 47** K vlastnému materiálu – na str. 47 v poslednom odseku navrhujeme opraviť prvé slovo vety slovo „gafe“ na „grafe“.	A	Text upravený v zmysle pripomienky
MPRVSR Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky	O	**Čl. Str. 105** K vlastnému materiálu – na str. 105 písmeno d) navrhujeme prvé dva odstavce preformulovať nasledovne: d) Sektorové politiky a opatrenia v sektore využívanie krajiny, zmien vo využívaní krajiny a lesníctva (LULUCF) Širší zoznam opatrení bol navrhnutý na základe dostupnej literatúry a expertného odhadu. Zahŕňal opatrenia v každej z kategórií využívania krajiny podľa metodiky UNFCCC (lesy, orná pôda, trvalé trávnaté porasty, sídla, mokrade, ostatná krajina, výrobky z dreva). Zo zoznamu boli následne vybrané tie opatrenia, pre ktoré bolo možné určiť redukčný potenciál a ceny tak, aby boli využiteľné v SR a mali dostatočný potenciál zvyšovania záchytov. Vo finálnom zozname sa preto nenachádzajú žiadne opatrenia v kategóriách obydlia a ostatná krajina	A	Text upravený v zmysle pripomienky
MPRVSR Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky	O	**Čl. Str. 106** K vlastnému materiálu – na str. 106 navrhujeme preformulovať odstavec nasledovne : Nastavenie scenárov Scenár WEM (z angl. With Existing Measures) je referenčný scenár, ktorý bol prevzatý z podkladov Správy o projekciách	A	Text upravený v zmysle pripomienky

		emisií skleníkových plynov 2023 (SHMÚ), vypracovaných v spolupráci s Národným lesníckym centrom (NLC) a Národným poľnohospodárskym centrom (NPPC). Sú v ňom započítané opatrenia implementované najneskôr v roku 2020. a taktiež druhú odrážku pod ním preformulovať nasledovne: · implementačný potenciál opatrení je v roku 2050 dosiahnutý pri opatreniach konzultovaných s Národným lesníckym centrom NLC a NPPC, pre konverzie pôdnych druhovvyužívania krajiny sa predpokladá dvojnásobná konverzia v emisne prospešnom smere, pri ostatných opatreniach je implementačný potenciál výrazne znížený.		
MPRVSR Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky	O	**Čl. Str. 238** K vlastnému materiálu – na str. 238 v kapitole LULUCF do roku 2030 Navrhujeme upraviť text nasledovne: Sektor LULUCF je jediným sektorom, ktorý zachytáva viac emisií ako vypustí. V roku 2019 bolo v sektore LULUCF zachytených 5 515 kt CO2 ekvivalentov, čo zodpovedá približne 13,9 % všetkých emisií skleníkových plynov SR. Najväčší podiel patril lesom a lesnej pôde (68,7 %). Emisie boli tiež zachytené v poľnohospodárskej pôde - najmä v trvalých kultúrach (19,7 %), výrobkoch z dreva (4,5 %) a pri konverzii využívania ornej pôdy a iných pozemkov bez vegetácie na trvalé trávne porasty (1,7 %). Naopak, konverzia pozemkov na sídla a ostatné plochy emisie produkovala. Historicky najviac ovplyvňuje množstvo prírodných záchytov miera obnovy lesa. Záchyty tvoria rozdiel medzi množstvom uhlíka zachyteného v ročnom prírastku drevnej biomasy a jeho	A	Text upravený v zmysle pripomienky

		množstvom vyťaženým v rámci obnovy lesa. Vzhľadom k tomu, že prírastok biomasy závisí od vekovej a druhovej štruktúry lesa, zásahy a opatrenia v tejto oblasti majú dlhotrvajúci vplyv. Množstvo záchytov ďalej závisí od spôsobu využitia krajiny, pričom platí, že na Slovensku sa najviac uhlíka na hektár zachytáva na lesných pozemkoch, menej v dôsledku zatrávňovania a najnižšiu mieru záchytov na hektár majú poľnohospodárske pozemky (orné pôdy a trvalé kultúry). a taktiež text pod grafom na str. 238, prvý odsek navrhujeme upraviť nasledovne: Výrazné zvyšovanie množstva záchytov je z krátkodobého a strednodobého hľadiska náročné dosiahnuť bez zníženia ťažby dreva. Okrem úprav v lesnom hospodárstve sú hlavnými zdrojmi potenciálnych navýšení najmä konverzie medzi kategóriami využívania krajiny, t.j. zmeny druhu využitia, ktoré však narážajú na obmedzenia v poľnohospodárskej výrobe. Pre dosiahnutie zmien spôsobu narábania s pôdou (ako napr. menej hlboká orba či zakladanie agrolesníckych systémov) je potrebné vzdelávanie poľnohospodárov v tejto oblasti a prípadná finančná alebo nefinančná motivácia. Problémom sú tiež komplikované vlastnícke vzťahy pozemkov a nedostatok motivácie (nezáujem) vlastníkov pre zmenu využívania.		
MPRVSR Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky	O	**Čl. Str. 238** K vlastnému materiálu – na str. 238 odsek Projekcie emisií skleníkových plynov v LULUCF do roku 2030 navrhujeme upraviť nasledovne: Sektor LULUCF je špecifický tým, že sa v ňom reportuje len množstvo zachytených emisií v danom roku a neberú sa do úvahy prírastky alebo zachytený uhlík z predchádzajúcich rokov.	A	Text upravený v zmysle pripomienky

		Množstvo záchytov sa pritom aj bez aplikácie opatrení v čase mení. Scenár WEM je vyprodukovaný v spolupráci SHMÚ, NLC a NPPC a považujeme ho za referenčný. Jeho základným predpokladom je zachovanie historických trendov a postupov v obnove lesa a konverziách kategórií využívania krajiny.		
MPSVRSR Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky	O	**K vlastnému materiálu** Na konci prvého odseku pod medzititulom „Identifikácia domácností ohrozených energetickou chudobou na základe definície“ na strane 88 odporúčame doplniť tieto vety: „Slabou stránkou tohto návrhu definície je obmedzenosť údajovej základne pri identifikácii domácností ohrozených energetickou chudobou. Údaje Sociálnej poisťovne, Ústredia práce, sociálnych vecí a rodiny či Registra fyzických osôb neumožňujú spoľahlivé zaradenie jednotlivcov do domácností, čo znemožňuje vyčíslenie zaťaženia jednotlivých domácností nákladmi na energie.“ Odôvodnenie: HĺbkovÁ štúdia energetickej chudoby (Prognostický ústav SAV, jún 2023), z ktorej vychádza návrh definície energetickej chudoby, uvádza, že jeho silnou stránkou „je aj využitie už existujúcich (administratívnych) dát - údajov zo Sociálnej poisťovne, Ústredia práce, sociálnych vecí a rodiny a dodávateľov a distribútorov energií pre identifikáciu domácností“. Navzdory tomuto tvrdeniu, na základe administratívnych dát nie je možné identifikovať jednotlivé domácnosti, preto nie je možné ani prepojiť ich príjmy s údajmi od dodávateľov energií.	N	Definícia energetickej chudoby na národnej úrovni je stále v procese tvorby.
MPSVRSR Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny	O	**K vlastnému materiálu** Číselný údaj v druhej vete posledného odseku na strane 194 odporúčame objasniť, a to napríklad takto: „Výsledkom aritmetického priemeru uvedených parametrov je, že podiel	ČA	Text upravený v zmysle pripomienky. Odkaz pod čiarou nie je potrebný, vyššie je

Slovenskej republiky		úspor energie, ktoré sa majú dosiahnuť pomocou opatrení týkajúcich sa energetickej chudoby, v Slovenskej republike v roku 2019 predstavoval 8,4 %.“ Aspoň do poznámky pod čiarou odporúčame doplniť údaje, z ktorých sa vychádzalo pri výpočte. Odôvodnenie: Upresnenie formulácie navrhujeme v záujme zrozumiteľnosti textu a s cieľom zabrániť dezinterpretácii údaja.		citovaný článok 8(3) smernice, kde je výpočet uvedený.
MPSVRSR Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky	O	**K vlastnému materiálu** V súvislosti s nekompatibilitou legislatívnych definícií koncového odberateľa v zákonoch z oblasti regulácie sieťových odvetví, o ktorých sa píše na stranách 197 a 198, odporúčame ich úpravu a zjednotenie. Odôvodnenie: Stotožňujeme sa s tvrdením predkladateľa, že súčasná legislatívna definícia energetickej chudoby pre koncového odberateľa v kategórii domácnosti nie je dostatočne adresná. Nezohľadňuje domácnosti odoberajúce elektrinu a/alebo plyn a domácnosti žijúce v sociálnych bytoch alebo v nájme, ani nepokrýva klientov zariadení sociálnych služieb pobytovou formou, ktorým sa výdavky odberateľa za plyn a elektrinu premietajú aj do výšky úhrady za poskytovanú sociálnu službu. Je potrebná úprava a zjednotenie legislatívnych definícií domácností v jednotlivých zákonoch relevantných k sieťovým odvetviam.	N	Pripomienka ide nad rámec obsahu aktualizácie NECP. Môže byť zohľadnená v procese prípravy novely príslušnej legislatívy.
MPSVRSR Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky	O	**K vlastnému materiálu** Názov opatrenia „Zvýhodnené úvery na zateplenie domovov sociálnych služieb“ v Tabuľke 64 (Daňové opatrenia) na strane 297 odporúčame zmeniť na „Zvýhodnené úvery na zateplenie zariadení sociálnych služieb“. Odôvodnenie: Zákon č. 150/2013 Z. z. o Štátnom fonde rozvoja bývania, na	A	Text upravený v zmysle pripomienky

		ktorý predmetný materiál odkazuje, používa pojem „zateplenie zariadenia sociálnych služieb“.		
MPSVRSR Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky	O	**K doložke vybraných vplyvov** Formulár doložky odporúčame vypracovať podľa Prílohy č. 1 Jednotnej metodiky na posudzovanie vybraných vplyvov účinnej od 1. 10. 2023. Odôvodnenie: Pripomienka je v súlade s aktuálnym znením Jednotnej metodiky na posudzovanie vybraných vplyvov, ktoré vláda SR schválila uznesením č. 479/2023 zo dňa 27. 9. 2023 a ktoré je účinné od 1. 10. 2023.	A	Doložka vybraných vplyvov bola aktualizovaná podľa aktuálneho vzoru.
MŽPSR Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky	**Z**	**Celému materiálu** Na základe nasledujúcich bodov: - Aktualizácia integrovaného národného energetického a klimatického plánu na roky 2021 – 2030 je v zmysle § 4 zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon EIA“) strategickým dokumentom s celoštátnym dosahom, - Aktualizácia integrovaného národného energetického a klimatického plánu na roky 2021 – 2030 je zmenou strategického dokumentu „Integrovaný národný energetický a klimatický plán“, pre ktorý bolo vykonané konanie o posudzovaní vplyvov strategického dokumentu s celoštátnym dosahom; I. Zdôrazňujeme, že pre strategický dokument s celoštátnym dosahom Aktualizácia integrovaného národného energetického a klimatického plánu na roky 2021 – 2030 momentálne prebieha zisťovacie konanie o posudzovaní vplyvov strategického dokumentu na životné prostredie (ďalej len „SEA“) v zmysle	A	Proces SEA prebiehal súbežne s pripomienkovaním materiálu. Je publikovaný na stránke https://www.enviroportal.sk/eia/detail/aktualizacia-integrovaneho-narodneho-energetickeho-klimatickeho-planu-. Rozhodnutie bolo vydané 4.11.2024. Výsledky SEA nevyvolali potrebu nového MPK.

		príslušných ustanovení zákona EIA. Podľa § 17 ods. 4 zákona EIA rezortný orgán vykoná v prípade strategických dokumentov s celoštátnym dosahom zisťovacie konanie podľa § 7 a podľa § 7 ods. 5 zákona EIA rozhodnutím určí, či sa strategický dokument bude posudzovať podľa tohto zákona. II. Zároveň upozorňujeme na skutočnosť, že vzhľadom na doposiaľ neukončené zisťovacie konanie SEA môže prísť k zmene znenia strategického dokumentu s celoštátnym dosahom, preto navrhujeme zvážiť po ukončení SEA a z nej vyplývajúcich záverov, vykonať nové MPK, ktoré bude reflektovať na výsledky SEA."		
MŽPSR Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky	O	**str. 39 - k časti Aktualizácia NAS a NAP** V súvislosti s procesom prípravy novej Národnej adaptačnej stratégie navrhujeme za odsekom "Za odsekom: "Hlavným cieľom aktualizovanej národnej adaptačnej stratégie je zlepšiť pripravenosť Slovenska čeliť nepriaznivým dôsledkom zmeny klímy, priniesť čo najširšiu informáciu o súčasných adaptačných procesoch na Slovensku, a ustanoviť inštitucionálny rámec a koordinačný mechanizmus na zabezpečenie účinnej implementácie adaptačných opatrení na všetkých úrovniach a vo všetkých oblastiach, ako aj zvýšiť celkovú informovanosť o tejto problematike" doplniť nasledujúcu vetu: Na základe úlohy B.3. uznesenia vlády SR č. 478/2018 je potrebné do r. 2025 predložiť na rokovanie vlády novú národnú adaptačnú stratégiu (NNAS), ktorá bude reflektovať najnovšie vedecké poznatky v oblasti zmeny klímy. Na konci strany doplniť nasledujúci odsek: V Informácii o dosiahnutom pokroku pri realizácií adaptačných opatrení v SR[1] (uznesenie vlády SR č. 110/2023) sa v bode B	ČA	Text upravený po dohode s predkladateľom pripomienky. Vláda SR uložila uznesením č. 478/2018 B.3. MŽP SR do 31. 12. 2025 predložiť na rokovanie vlády aktualizáciu národnej adaptačnej stratégie s ohľadom na najnovšie vedecké poznatky v oblasti zmeny klímy.

		ministrovi ŽP odporúča priebežne zabezpečovať plnenie záväzkov vychádzajúcich z Rámcového dohovoru OSN o zmene klímy, Kjótskeho protokolu, Parížskej dohody, právnych aktov Európskej únie a národnej legislatívy súvisiacej s adaptáciou na nepriaznivé dôsledky zmeny klímy. MŽP SR na základe priebežných vyhodnotení členiek a členov PSA sfinalizovalo Informáciu o dosiahnutom pokroku pri plnení krátkodobých cieľov NAP (2021 – 2023)[2] a predložilo ju na rokovanie vlády SR (jún 2024). odkazy pod čiarou budú znieť: 1 - https://rokovania.gov.sk/RVL/Material/28128/1 2 - https://rokovania.gov.sk/RVL/Material/29702/1		
MŽPSR Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky	O	**str. 49** Navrhujeme zameniť názvy grafov 5 a 6 , ktoré zobrazujú prognózy ťažby ihličnatého dreva a listnatého dreva z dôvodu ich zámeny. t. j. súčasný názov Grafu č. 5 nahradiť za: Prognóza ťažby listnatého dreva, z toho buk, dub a ostatné listnaté dreviny (1000 m3) názov Grafu č. 6 nahradiť za: Prognóza ťažby ihličnatého dreva, z toho smrek a ostatné ihličnaté dreviny (1000 m3) Odôvodnenie: Pravdepodobne došlo k zámene názvov grafu, pretože titulky grafov nezodpovedajú popisu v grafoch č. 5 a 6 a ich súčasným legendám.	A	Názvy grafov opravené.
MŽPSR Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky	O	**str. 111 k časti Finančné opatrenia** Súčasný text "Environmentálny fond zverejnil najnovšiu výzvu v januári 2023 a otvorená bude po dobu dvoch mesiacov. Výška dotácie na jeden projekt môže dosiahnuť maximálne 400 000 eur. a pokryť najviac 95 % oprávnených nákladov. Žiadateľ tak musí z vlastných zdrojov spolufinancovať aspoň 5 % nákladov."	A	Text upravený v zmysle pripomienky

		nahradiť za: Environmentálny fond zverejnil najnovšiu výzvu pre rok 2024 na konci roka 2023, ktorá bola otvorená po dobu 2 mesiacov. Výška dotácie na jeden projekt môže dosiahnuť maximálne 500 000 eur. Výška dotácie je na úrovni 95% až 99% oprávnených nákladov v závislosti od veľkosti obce, pričom spolufinancovanie na úrovni 1% až 5% v závislosti od veľkosti obce. Odôvodnenie: Zámenu textu navrhujeme z dôvodu aktualizácie informácii.		
MŽPSR Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky	O	**str. 111 Finančné nástroje** Navrhujeme doplniť ďalší finančný nástroj, s nasledujúcim textom: Zvyšovanie energetickej efektívnosti verejných budov, tzv. "veľké L", financované z prostriedkov modernizačného fondu. Táto výzva bude zverejnená na konci roka 2024 a otvorená bude minimálne 2 mesiace. Výška dotácie na jeden projekt je od 500 000 do 5 000 000 eur so spolufinancovaním 5% a výškou dotácie na úrovni 95% oprávnených nákladov. Výzva bude vo veľkej časti kopírovať už existujúcu výzvu L na zvyšovanie energetickej efektívnosti budov, avšak financovanú priamo z rozpočtu EF. Hlavným rozdielom je zdroj financovania a zameranie aj na väčšie projekty. Odôvodnenie: Ide o nový finančný nástroj tzv. veľké L , ktorý bude slúžiť na financovanie Zvyšovanie energetickej efektívnosti verejných budov prostredníctvom modernizačného fondu.	A	Text upravený v zmysle pripomienky
MŽPSR Ministerstvo životného prostredia	O	**str. 113 k časti Finančné nástroje určené pre podnikateľský sektor** Navrhujeme doplniť ďalší finančný nástroj s nasledujúcim textom:	ČA	Text upravený po dohode s predkladateľom pripomienky.

Slovenskej republiky		Schéma štátnej pomoci z prostriedkov Modernizačného fondu na podporu investícií na výrobu energie z obnoviteľných zdrojov energie, na výrobu obnoviteľného vodíka a na podporu vysoko účinnej kogenerácie v znení dodatku č. 1, podľa ktorej je pripravovaná výzva na podporu investícii na výrobu energie z obnoviteľných zdrojov energie a na podporu vysoko účinnej kogenerácie určená pre priemysel. Predpokladaný dátum vydania je koniec roka 2024. Odôvodnenie: Aktualizácia uvádzaných informácií.		
MŽPSR Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky	O	**str. 298** V tabuľke 64: Daňové opatrenia pri opatrení "Dotácie Envirofondu, Oblasť J - Elektromobilita" doplniť nasledujúci text v stĺpci od resp. do: Oblasť J v rámci Environmentálneho fondu síce je možné financovať, avšak momentálne nie je používaná a ani v najbližšej dobe sa neplánuje túto oblasť využívať. Odôvodnenie: Aktualizácia uvádzaných informácii.	A	Doplnená poznámka v zmysle pripomienky
MŽPSR Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky	O	**str. 37 k časti 2.1.1. Emisie skleníkových plynov a odstraňovanie** Navrhujeme text "Pre Slovenskú republiku je to zníženie o 22,7 % oproti roku 2005" navrhujeme upraviť nasledovne "Pre Slovenskú republiku je to zníženie o 22,7 % do roku 2030 v porovnaní s rokom 2005". Odôvodnenie: Cieľový rok navrhujeme doplniť z dôvodu lepšej čitateľnosti dotknutého textu.	A	Text upravený v zmysle pripomienky
MŽPSR Ministerstvo životného	O	**str. 112 k časti Finančné nástroje určené pre podnikateľský sektor** Odsek: "V rámci schémy z prostriedkov Plánu obnovy a	A	Text upravený v zmysle pripomienky

prostredia Slovenskej republiky		odolnosti (komponent 4) bude poskytnutá pomoc vo výške 357 343 413,00 Euro." navrhujeme upraviť nasledovne: "V rámci schémy z prostriedkov Plánu obnovy a odolnosti (komponent 4) boli vyčlenené finančné prostriedky vo výške 357 343 413,00 Euro. Zároveň navrhujeme doplniť vetu: "Na základe dvoch uzavretých výziev MŽP SR na dekarbonizáciu priemyslu zameraných na podporu priemyselných podnikov zapojených do systému obchodovania s emisiami EU ETS boli v rámci Schémy štátnej pomoci na dekarbonizáciu priemyslu z prostriedkov Plánu obnovy schválené projekty vo výške 70 mil. eur." Odôvodnenie: Navrhované úpravy z dôvodu precizovania textu.		
MŽPSR Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky	O	**str. 245 k časti 4.2.2. Energia z obnoviteľných zdrojov - Geotermálna energia** K textu ""Geotermálna energia má na Slovensku druhý najväčší preskúmaný energetický potenciál, ktorý dosahuje 48 500 GWh. Technický potenciál dosahuje približne 6 300 GWh. Väčšiemu rozvoju týchto technológií OZE bráni najmä nerovnomerné rozmiestnenie tohto zdroja naprieč územím krajiny, vysoké investičné náklady spojené s prieskumom výdatnosti geotermálnych vrtov a administratívne bariéry spojené s posudzovaním vplyvov na životné prostredie a získaním povolenia na výstavbu a prevádzku inštalácie." navrhujeme doplniť: Odhadované príspevky (inštalované kapacity, hrubé množstvo jednotlivých technológii výroby energie z OZE, t. j. vrátane geotermálnej energie sú uvedené v tabuľke 10 (Odhadované príspevky jednotlivých technológii výroby energie z OZE pri výrobe elektriny v rokoch 2023-2030) a v tabuľke 11	A	Text upravený v zmysle pripomienky

		(Odhadované príspevky jednotlivých technológii výroby energie z OZE pri výrobe tepla a chladu v období rokov 2023 – 2030 (ktoe))		
MŽPSR Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky	O	**str. 246 k časti 4.2.2. Energia z obnoviteľných zdrojov - Geotermálna energia** Za vetou "Podpora vyhľadávania a prieskumu zdrojov geotermálnej energie za účelom ich sprístupnenia na energetické účely je zahrnutá aj v Programe Slovensko. Cieľom tohto opatrenia je najmä podporiť prieskumné vrty, ktoré sú najrizikovejšou časťou investície do využitia geotermálneho zdroja." navrhujeme doplniť text: "V zmysle Plánu obnovy a odolnosti SR (Komponent 19 REPowerEU – Reforma 1 Podpora udržateľnej energetiky – Čiastkové opatrenie 3 Zlepšenie využívania geotermálnej energie) sa vykoná pasportizácia najmenej 60 geotermálnych vrtov. Zabezpečí sa tak verejný prístup k informáciám o geotermálnych lokalitách na Slovensku." Odôvodnenie: Navrhovaný text informuje o zameraní podpory z Plánu obnovy a odolnosti SR.	A	Text upravený v zmysle pripomienky
MŽPSR Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky	O	**str. 293** V časti podkap. iv. Opis energetických dotácií vrátane dotácií na fosílne palivá, odsek "Prehľad o poskytnutých finančných prostriedkoch formou dotácie z Environmentálneho fondu ...navrhujeme oddeliť Výzvy pod Operačným programom Kvalita životného prostredia (OP KZP) od dotácii poskytované Environmentálnym fondom, s nasledujúcim textom: - Výzva zameraná na Zníženie energetickej náročnosti a zvýšenie využívania obnoviteľných zdrojov energie v podnikoch – OPKZP-PO4-SC421-2018-46	A	Text upravený v zmysle pripomienky

		- OPKZP-PO4-SC441-2019-53 - Rozvoj energetických služieb na regionálnej a miestnej úrovni - OPKZP-PO1-SC111-2019-51 - Zhodnocovanie biologicky rozložiteľných odpadov – výstavba bioplynových staníc využívaných na kombinovanú výrobu tepla a elektrickej energie - AKTUALIZOVANÁ VÝZVA: OPKZP-PO1-SC111-2016-16 - Príprava na opätovné použitie a zhodnocovanie nie nebezpečných odpadov - OPKZP-PO4-SC421-2018-46 - Zníženie energetickej náročnosti a zvýšenie využívania obnoviteľných zdrojov energie v podnikoch Odôvodnenie: Aktualizácia uvádzaných informácii a precizovanie textovej časti.		
MŽPSR Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky	O	**str. 319 k časti 5.3 Prehľad investičných potrieb** Odsek "Ministerstvo životného prostredia SR dňa 25. novembra 2022 vyhlásilo výzvu zameranú na dekarbonizáciu priemyslu s celkovou alokáciou viac ako 357 mil. eur. Z Plánu obnovy a odolnosti sú momentálne v realizácii 2 dekarbonizačné projekty priemyselných podnikov. Ide o dva projekty s celkovou investíciou 16, 8 mil. eur." navrhujeme upraviť nasledovne: "Ministerstvo životného prostredia SR dňa 25. novembra 2022 vyhlásilo výzvu určenú priemyselným podnikom SR zapojeným do systému obchodovania s emisiami EU ETS, ktorá je zameraná na dekarbonizáciu priemyslu s celkovou alokáciou viac ako 357 mil. eur. Z Plánu obnovy a odolnosti sú momentálne v realizácii 2 dekarbonizačné projekty priemyselných podnikov. Ide o dva projekty s celkovou investíciou 16, 8 mil. eur. Odsek "V roku 2024 MŽP SR má ambíciu pripraviť II. Výzvu na	A	Text upravený v zmysle pripomienky

		dekarbonizáciu priemyslu, ktorá umožní priemyselným podnikom v systéme EU ETS investovať do najmodernejších technológií, zabezpečí ich konkurencieschopnosť, zároveň zníži emisie skleníkových plynov a pomôže skutočnej ochrane životného prostredia. Prostriedky z tejto výzvy vo výške 340 mil. eur však musia byť vyčerpané do konca júna 2026" navrhujeme nahradiť textom: "MŽP SR vyhlásilo dňa 30.05.2024 výzvu č. 2 na dekarbonizáciu priemyslu z prostriedkov Plánu obnovy a odolnosti určenú priemyselným podnikom SR zapojeným do systému EU ETS. Po vyhodnotení doručených žiadostí existuje predpoklad, že MŽP SR podporí ďalšie 4 dekarbonizačné projekty v celkovej hodnote 52,6 mil. eur." Odôvodnenie: Navrhované úpravy slúžia na precizovanie textu.		
MŽPSR Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky	O	**str. 43 k tabuľke 11** V tabuľke 11: Odhad celkového očakávaného príspevku (konečná spotreba energie) jednotlivých technológií z obnoviteľných zdrojov v SR pri výrobe tepla a chladu v období rokov 2023 – 2030 (ktoe)text ""Geotermálna energia okrem využitia v tepelných čerpadlách" navrhujeme zmeniť na "Hlboká geotermálna energia" alebo "Geotermálna energia okrem využitia plytkej geotermálnej energie tepelnými čerpadlami". Odôvodnenie: Z kontextu vyplýva, že sa jedná o tepelné čerpadlá využívajúce plytkú geotermálnu energiu, ale tepelné čerpadlá môžu exploatovať geotermálnu energiu aj z hlbokých štruktúr, nielen z plytkých, preto je potrebné definovať o aký zdroj geotermálnej energie ide - či plytký alebo hlboký. Tepelné čerpadlo je iba	A	Text upravený v zmysle pripomienky

		technológia, spôsob akým sa exploatuje geotermálna energia z rôznej hĺbky.		
MŽPSR Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky	O	**str. 43 k tabuľke 11** V tabuľke 11 navrhujeme text ""Obnoviteľná energia z tepelných čerpadiel: aerotermálna, geotermálna, hydrotermálna" zmeniť na: "Obnoviteľná energia z tepelných čerpadiel typu: vzduch-vzduch, zem-voda, voda-voda". Odôvodnenie: Termínom "aerotermálna" sa pravdepodobne myslí systém vzduch-vzduch, môže byť totiž aj systém vzduch-voda. Termínom "geotermálna" sa asi myslí systém zem-voda a termínom "hydrotermálna" sa myslí asi systém voda-voda. Toto je zaužívaný spôsob členenia tepelných čerpadiel. Pojem geotermálny totiž v sebe zahŕňa aj hydrotermálny systém, keďže geotermálna energia môže byť zdrojom pre tepelné čerpadlo nielen typu zem-voda, ale aj voda-voda. A rovnako hydrotermálny v sebe zahŕňa geotermálnu vodu, ale aj systém tepelného čerpadla, ktoré exploatuje teplo z povrchových vôd.	A	Text upravený v zmysle pripomienky
MŽPSR Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky	O	**str. 60 k časti Podzemné zásobníky plynu** V štvrtom odseku odspodu v texte "Z hľadiska technických vlastností projekt počíta s vytvorením 340 mcm novej skladovacej kapacity...". navrhujeme mernú jednotku "mcm" na: mil. m3 t.j. s nasledujúcim textom "Z hľadiska technických vlastností projekt počíta s vytvorením 340 mil. m3 novej skladovacej kapacity..." Odôvodnenie: Jednotka mcm sa v slovenských podmienkach nepoužíva. Navyše v druhej časti vety je použitá jednotka mil. m3, takže sa jedná iba o zjednotenie. Pokiaľ použitie jednotky mcm má v uvedenom kontexte svoje opodstatnenie, tak je potrebné vysvetliť túto skratku v zozname skratiek.	ČA	Predmetný text bol vypustený na základe akceptovanej pripomienky iného subjektu

MŽPSR Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky	O	**str. 133 k časti Prevádzková podpora výroby tepla z OZE** Text "Za účelom dosiahnutia cieľov v oblasti OZE do roku 2030 bude potrebné zvážiť aj takú prevádzkovú podporu, ktorá umožní samostatnú prevádzkovú podporu výroby tepla z OZE pri výstavbe nových zariadení na výrobu tepla z biomasy, bioplynu, biometánu, geotermálnej a solárnej energie a aerotermálnej, geotermálnej a hydrotermálnej energie využívanej v tepelných čerpadlách." navrhujeme zmeniť na: "...zariadení na výrobu tepla z biomasy, bioplynu, biometánu, hlbokej geotermálnej a solárnej energie a energie využívanej v tepelných čerpadlách typu vzduch-vzduch, zem-voda, voda-voda." Odôvodnenie: Terminologická pripomienka	A	Text upravený v zmysle pripomienky
MŽPSR Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky	O	**str. 137 k časti vi.** Text "Za účelom implementácie opatrení zameraných na zvýšenie podielu OZE v odvetví vykurovania a chladenia a s cieľom zlepšovať kvalitu ovzdušia v lokalitách so zvýšeným emisnými zaťažením (najmä v dôsledku emisií jemných prachových častíc) sa ako potrebná javí výstavba nových systémov diaľkového vykurovania a chladenia na báze zariadení na výrobu tepla z obnoviteľných zdrojov energie (najmä geotermálna energia, biomasa, bioplyn, biometán, solárna energia a aerotermálna, geotermálna a hydrotermálna energia využívaná v tepelných čerpadlách), navrhujeme zmeniť na: Za účelom implementácie opatrení zameraných na zvýšenie podielu OZE v odvetví vykurovania a chladenia a s cieľom zlepšovať kvalitu ovzdušia v lokalitách so zvýšeným emisnými zaťažením (najmä v dôsledku emisií jemných prachových častíc) sa ako potrebná javí výstavba nových systémov diaľkového	ČA	Po dohode s prekladateľom pripomienky bol text materiálu upravený: Za účelom implementácie opatrení zameraných na zvýšenie podielu OZE v odvetví vykurovania a chladenia a s cieľom zlepšovať kvalitu ovzdušia v lokalitách so zvýšeným emisnými zaťažením (najmä v dôsledku

		vykurovania a chladenia na báze zariadení na výrobu tepla z obnoviteľných zdrojov energie (najmä geotermálna energia, biomasa, bioplyn, biometán, hlboká geotermálna a solárna energia a energia využívaná v tepelných čerpadlách typu vzduch-vzduch, zem-voda, voda-voda) Odôvodnenie: Terminologická pripomienka.		emisií jemných prachových častíc) sa ako potrebná javí výstavba nových systémov diaľkového vykurovania a chladenia na báze zariadení na výrobu tepla z obnoviteľných zdrojov energie (najmä hlboká geotermálna energia, biomasa, bioplyn, biometán, solárna energia a energia využívaná v tepelných čerpadlách typu vzduch-vzduch, zem-voda, voda-voda)
MŽPSR Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky	O	**str. 220** Text v poslednej odrážke "podpora OZE vrátane geotermálu vo výrobe tepla" zmeniť na: "podpora OZE vrátane geotermálnej energie vo výrobe tepla" Odôvodnenie: Geotermál by sme mohli označiť skôr ako hovorové slovo.	A	Text upravený v zmysle pripomienky
MŽPSR Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky	O	**kap. 4.2.2** V kapitole 4.2.2 Energia z obnoviteľných zdrojov sú vynechané tepelné čerpadlá akéhokoľvek typu. Z toho dôvodu navrhujeme doplniť texte v nasledujúcom kontexte: Tepelné čerpadlá, akéhokoľvek typu predstavujú dôležitú technológiu, ktorá umožňuje prechod z fosílnych palív najmä v sektore teplárenstva, či už inštaláciou v existujúcich zdrojoch	N	Tepelné čerpadlá v súvislosti s CZT sú uvedené v časti 2.3

		CZT alebo v sektore domácnostiach. Význam a aplikácia tepelných čerpadiel v dotknutých sektoroch je uvedených v kapitolách o elektroenergetike, ich aplikácia v jednotlivých scenároch je uvedená v relevantných kapitolách k sektoru služieb a domácnosti.		
MŽPSR Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky	O	**str. 245 k časti Geotermálna energia** Text "Väčšiemu rozvoju týchto technológií OZE bráni najmä nerovnomerné rozmiestnenie tohto zdroja naprieč územím krajiny , vysoké investičné náklady spojené s prieskumom výdatnosti geotermálnych vrtov a administratívne bariéry spojené s posudzovaním vplyvov na životné prostredie a získaním povolenia na výstavbu." navrhujeme zmeniť na: "Väčšiemu rozvoju týchto technológií OZE bránia najmä vysoké investičné náklady spojené s prieskumom geotermálnych štruktúr, administratívne bariéry spojené s posudzovaním vplyvov na životné prostredie a časovo náročné ostatné administratívne a povoľovacie procesy.	A	Text upravený v zmysle pripomienky
MŽPSR Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky	O	**str. 246** V I. a II. odstavci text ""Zdroje geotermálnej energie sú zastúpené predovšetkým geotermálnymi vodami, ktoré sú viazané na hydrogeologické kolektory nachádzajúce sa (mimo výverových oblastí) v hĺbkach 200 – 5 000 m. Na Slovensku sa pod pojmom geotermálna energia najčastejšie rozumie zemské teplo získavané výhradne prostredníctvom hlbokých vrtov (viac ako 500 m)." zmeniť na: "Pod pojmom geotermálna energia chápeme všetku energiu nachádzajúcu sa pod zemským povrchom. Táto energia je na Slovensku, okrem tepelných čerpadiel, ktoré využívajú teplo z plytkých horizontov, exploatovaná aj hlbokými geotermálnymi vrtmi. Hlboké zdroje geotermálnej energie sú zastúpené predovšetkým geotermálnymi vodami, ktoré sú viazané na	A	Text upravený v zmysle pripomienky

		hydrogeologické kolektory nachádzajúce sa (mimo prirodzených výverových oblastí) v hĺbkach 200 – 5 000 m. Potenciál geotermálnej energie je v SR nerovnomerne rozložený kvôli rozdielnym geologickým podmienkam, čo znamená, že niektoré útvary majú vyšší potenciál na jej využitie než iné" Odôvodnenie: Podľa § 3 ods. o) zákona č. 569/2007 Z. z. o geologických prácach je geotermálna energia tepelná energia zemského telesa, ktorej zdrojom je zostatkové teplo Zeme a teplo, ktoré vzniká pri rádioaktívnom rozpade hornín a pôsobením slapových síl. Táto definícia odráža to, že pod pojmom geotermálna energia rozumieme všetku energiu pod zemským povrchom bez ohľadu na hĺbku zdroja, takže aj vrt v hĺbke 3 000 m, aj vrt v hĺbke 10 m využívaný pre technológiu tepelného čerpadla, využívajú geotermálnu energiu. Je pravda, že na Slovensku aktuálne využívame najmä geotermálne vody. V blízkej budúcnosti sa toto prvenstvo asi nezmení, ale máme už aj snahy o prieskum geotermálnej energie suchých hornín. Do poslednej vety sme vložili slovo "prirodzených" - jedná sa o pramene, ktoré sú prirodzenými výverovými oblasťami geotermálnych vôd, čiže bez zásahu človeka.		
MŽPSR Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky	O	**str. 246 k časti Geotermálna energia** V 5. odstavci text "Geotermálna zóna ležiaca v katastri obcí Ďurkov, Svintepelica...". Zmeniť na: "Geotermálna oblasť ležiaca...". Odôvodnenie: Vyššie v predkladanom dokumente sa hovorí o geotermálnych oblastiach. Slovné spojenie geotermálna oblasť je používané častejšie a v tomto prípade pôjde aj o zjednotenie terminológie.	A	Text upravený v zmysle pripomienky
MŽPSR Ministerstvo	O	**príloha 2, modul geotermál str. 119** k časti textu..."environmentálne udržateľného potenciálu	A	Text upravený v zmysle pripomienky

životného prostredia Slovenskej republiky		geotermálnej energie a banských vôd na úrovni regiónov..." V tejto časti chceme upozorniť, že pokiaľ sa jedná o geotermálnu energiu získavanú banskými vodami, tak stále je to "iba" geotermálna energia (získavaná banskými vodami).		
MŽPSR Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky	O	**str. 126** Text "Skrátenie lehôt v povoľovacích procesoch pre obnoviteľné zdroje je súčasťou európskej legislatívy, ktorú SR bude transponovať" navrhujeme zmeniť nasledovne: Skrátenie lehôt v povoľovacích procesoch pre obnoviteľné zdroje je súčasťou európskej legislatívy (Smernice RED III), ktorú SR bude transponovať. Gestorom transpozície smernice RED III je Ministerstvo hospodárstva SR (ďalej len „MH SR“). Ministerstvo životného prostredia SR vystupuje v súvislosti so smernicou RED III len ako súčinný orgán v tých oblastiach, ktoré sa dotýkajú procesov posudzovania vplyvov na životné prostredie v kontexte zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o EIA“). V rámci zrýchlenia procesov posudzovania vplyvov na životné prostredie, MŽP SR pripravilo novelu zákona o EIA, ktorá je v procese schvaľovania v Národnej rade Slovenskej republiky, pričom zrýchlením procesov posudzovania v intenciách zákona o EIA sa predpokladá aj zrýchlenie nasledovných súvisiacich povoľovacích procesov v spojitosti s obnoviteľnými zdrojmi energie.“	A	Text materiálu upravený v zmysle pripomienky
NAFTA NAFTA a.s.	O	**Čl. 2.3.** V bode 2.3.Rozmer: energetická bezpečnosť, v časti Podzemné zásobníky plynu (str.61), navrhujeme nahradiť znenie: „V rôznej fáze rozpracovanosti sú aj projekty premeny ďalších vhodných geologických štruktúr na podzemné zásobníky plynu	A	Text upravený v zmysle pripomienky

		resp. iného využitia v súvislosti s energetikou (CCS). Na projekty plynárenskej infraštruktúry nadväzuje projekt vybudovania Podzemného zásobníka zemného plynu Veľké Kapušany spoločnosti NAFTA a.s. Podzemný zásobník zemného plynu Veľké Kapušany si kladie za cieľ podporiť bezpečnosť dodávok zemného plynu v regióne a vystupňovať integráciu trhov členských štátov EÚ - Poľska, Slovenska a Maďarska, zahŕňajúc taktiež susedný trh Ukrajiny. Z hľadiska technických vlastností projekt počíta s vytvorením 340 mcm novej skladovacej kapacity s odhadovaným výkonom ťažby 3,75 mil. m3/deň a vtláčania 3,75 mil m3/deň. Projekt podporí prioritný energetický plynový koridor Európskej únie (NSI East Gas) a bude mať významný cezhraničný dopad na okolité krajiny. Strategická je lokalizácia projektu na východnej hranici Európskej únie, v tesnej blízkosti jednej zo vstupných brán zemného plynu do EÚ - kompresorovej stanice Veľké Kapušany, v mieste, kde sa stretávajú 3 existujúce a 2 plánované trasy plynovodov. V tejto oblasti Slovenska sa pritom momentálne nenachádza žiadna uskladňovacia kapacita. Vybudovaním podzemného zásobníka s priamym napojením na kompresorovú stanicu Veľké Kapušany bude posilnená pozícia plynárenského uzla Veľké Kapušany, s predpokladaným zintenzívnením obchodných aktivít a postupnej transformácie uzla na plynárenský HUB. Na pohon kompresorov zásobníka sa tiež uvažuje s možným využitím odpadového tepla z existujúcich kompresorov stanice Veľké Kapušany (za predpokladu dodržania smeru tranzitu plynu z východu na západ resp. dostatočnej kapacite odpadného tepla na kompresorovej stanici Veľké Kapušany), čo by malo pozitívny ekologický dopad a neprinieslo by dodatočné zvýšenie emisií skleníkových plynov. “,		

		nasledovným znením: „ V rôznej fáze rozpracovanosti sú aj projekty premeny ďalších vhodných geologických štruktúr na podzemné zásobníky plynu resp. iného využitia v súvislosti s energetikou, ako napríklad projekty spoločnosti NAFTA a.s.: a) Projekt H2I S&D (HENRI) Spoločnosť NAFTA a.s. sa úspešne zapojila do výzvy na získanie štatútu IPCEI (Important Projects of Common European Interest) v oblasti vodíkových technológií. Projekt bol notifikovaný Európskou Komisiou 17.06.2022. Cieľom projektu je určenie vhodného ložiska pre skladovanie vodíka v zmesi so zemným plynom, prípadne v čistej forme a identifikovať maximálnu možnú koncentráciu, v akej by ho bolo možné skladovať v poréznom type ložiska. Prvá fáza projektu sa venuje hľadaniu vhodných ložísk pre skladovanie vodíka v zmesi so zemným plynom. V druhej fáze projektu bude vybudovaná pilotná testovacia technológia, v rámci, ktorej sa bude vodík vyrábať elektrolýzou vody anásledne bude v čistej forme resp. v definovanej koncentrácii (výstup z prvej fázy projektu) zmiešaný so zemným plynom a uskladnený v ložisku. Jedinečné údaje získané na základe projektu umožnia vytvoriť komplexný obraz o tom, ako bude možné uskladniť vodík, resp. jeho zmes v konkrétnych horninových štruktúrach. Tento projekt bol zaradený aj do Desaťročného plánu rozvoja siete TYNDP 2024. b) Retrofitting UGS Lab Jedná sa o projekt spoločnosti NAFTA a.s., ktorého cieľom je umožnenie skladovania zemného plynu v zmesi s vodíkom v objeme 5% H2 na existujúcom zásobníku Komplex PZZP Láb.		

		Projekt zahŕňa posúdenie kompletnej infraštruktúry z pohľadu vhodnosti pre skladovanie plynu s 5% vodíka, identifikáciu komponentov pre výmenu a materiálov, ktoré povedú k bezpečnej a spoľahlivej prevádzke zásobníka pre danú zmes najneskôr do roku 2030 Tento projekt bol zaradený aj do Desaťročného plánu rozvoja siete TYNDP 2024. c) UGS Veľké Kapušany Jedná sa o projekt vybudovania nového podzemného zásobníka energie Veľké Kapušany spoločnosťou NAFTA a.s. na východe Slovenska, v geologickej štruktúre Ptrukša (predpokladané technické parametre: pracovný objem 3 122 GWh, ťažobný a vtlačný výkon 34,44 GWh//deň) pri Veľkých Kapušanoch. Zásobník by mal skladovať zmes zemného plynu s vodíkom o objeme min. 20% vodíka. Projekt je lokalizovaný priamo v blízkosti ukrajinsko-slovenského vstupno/výstupného bodu Veľké Kapušany a v centre plynového koridoru NSI East a vodíkového koridoru HI EAST. Skladovanie zmesi s vyššou koncentráciou vodíka, prípadne čistého vodíka bude možné len na základe pozitívnych výsledkov Projektu HENRI. Projekt tak podporí prioritný energetický a vodíkový koridor Európskej únie (Corridor E-EAST and SOUTH EAST) v súlade s REPoweR EU a European Hydrogen Backbone a revidovaným Nariadením o usmerneniach pre transeurópsku energetickú infraštruktúru. Strategická je lokalizácia projektu na východnej hranici Európskej únie, v tesnej blízkosti jednej zo vstupných brán zemného plynu a v budúcnosti vodíka, príp. iných obnoviteľných plynov do EÚ. V tejto oblasti Slovenska sa pritom momentálne nenachádza žiadna uskladňovacia kapacita. Vybudovaním podzemného zásobníka s priamym napojením na kompresorovú stanicu Veľké Kapušany		

		bude posilnená pozícia energetického uzla Veľké Kapušany.“ Odôvodnenie: Úpravu navrhujeme vzhľadom na neaktuálnosť údajov.		
NAFTA NAFTA a.s.	O	**Čl. 2.3.** V bode 2.3.Rozmer: energetická bezpečnosť, v časti Podzemné zásobníky plynu (str.68), navrhujeme vypustiť znenie: „Spoločnosť NAFTA a.s. má pripravené dva projekty rozvoja zásobníkov. V jednom prípade ide o nový zásobník na východe Slovenska – geologická štruktúra Ptrukša (predpokladané technické parametre: pracovný objem 0,34 mld. m3, ťažobný a vtlačný výkon 3,75 mil. m3/deň) pri Veľkých Kapušanoch. Ďalším projektom je rozšírenie existujúceho komplexu Láb (predpokladané technické parametre: pracovný objem 0,55 mld. m3, zvýšenie ťažobného výkonu o 10 mil. m3/deň a vtlačného výkonu o 8 mil. m3/deň). Realizácia týchto projektov však bude závisieť od situácie na trhu so skladovaním zemného plynu ako aj od možností získania finančnej podpory zo zdrojov Európskej únie.“ Odôvodnenie: Úpravu navrhujeme vzhľadom na neaktuálnosť údajov a doplnenie aktuálnych údajov v rámci našej predchádzajúcej pripomienky.	A	Text upravený v zmysle pripomienky
NAFTA NAFTA a.s.	O	**Čl. 3.2.** V bode 3.2. Rozmer: energetická efektívnosť, v časti Plynárenstvo – infraštruktúra (str.179), si dovoľujeme upozorniť, že údaj „Potrebné investície identifikované v plynárenstve sú vo výške cca 30 mil. eur na celé desaťročné obdobie“ sa nám javí ako nesprávny, ak by mal ísť o údaj za prepravu, distribúciu aj skladovanie spolu, o to viac, že v nasledovnom období sa očakávajú rozsiahle investície do dekarbonizačných projektov.	ČA	Text upravený nasledovne: K potrebným identifikovaným investíciám v plynárenstve na celé desaťročné obdobie je potrebné pripočítať

				veľké investičné projekty cezhraničných prepojení uvedené v desaťročnom pláne rozvoja plynárenskej prepravnej siete (TYNDP).
NAFTA NAFTA a.s.	O	**Čl. 3.2.** V bode 3.2. Rozmer: energetická efektívnosť, v časti Plynárenstvo – infraštruktúra (str.180), navrhujeme znenie: „Prevádzkovatelia zásobníkov plynu ako svoje najdôležitejšie opatrenia identifikovali optimalizáciu prevádzky zásobníkov, modernizáciu systému monitorovania a riadenia produktivity strojov a technologických celkov a možnosť využitia technologického tepla v prevádzke.“ nahradiť novým znením: „Prevádzkovatelia zásobníkov plynu ako svoje najdôležitejšie opatrenia identifikovali optimalizáciu prevádzky zásobníkov, modernizáciu systému monitorovania ako aj projekty v oblasti dekarbonizácie, ktoré okrem vyššie uvedených projektov v oblasti skladovania vodíka, zahŕňajú napr. aj nasledovné projekty: a) Modernizácia kompresorov TK1,2 Spoločnosť NAFTA a.s. sa kontinuálne venuje aj zvyšovaniu stability a spoľahlivosti svojich zariadení na skladovanie zemného plynu a potenciálne skladovanie zmesi zemného plynu s vodíkom, s dôrazom na dodržiavanie princípov iniciatív Európskej únie v oblasti bezpečnosti dodávok a znižovania emisií skleníkových plynov. V tejto súvislosti NAFTA a.s. plánuje modernizáciu kompresorových jednotiek na prevádzkovanom zásobníku. Podstata projektu spočíva v	A	Text upravený v zmysle pripomienky

		náhrade dvoch kompresorov za dva nové elektrické kompresory. Modernizácia by viedla k výraznému zníženiu emisií, a to o 9000 ton CO2 ročne oproti roku 2020, zvýšeniu energetickej efektívnosti zariadení, ako aj k zníženiu využívania fosílnych palív. Na pohon kompresorov sa zároveň uvažuje s využitím elektrickej energie z obnoviteľných zdrojov. Ukončenie realizácie projektu sa očakáva v roku 2027. Tento projekt je zaradený do aj do Desaťročného plánu rozvoja siete TYNDP 2024. b) Výroba biometánu Cieľom tohto projektu spoločnosti NAFTA a.s. je výroba biometánu aj ako možného zdroja palivového plynu pre kompresorové jednotky v technológii podzemného zásobníka plynu v CA PZZP, v súlade s potrebou zelenej transformácie. Úspešná realizácia projektu povedie zníženiu emisií CO2e . c) Znižovanie metánových emisií Projekt spoločnosti NAFTA a.s. je zameraný na minimalizáciu emisií metánu uvoľňovaných počas prevádzky a údržby podzemného zásobníka implementáciou najlepších dostupných techník. Riadenie a znižovanie emisií metánu je významnou prioritou európskeho plynárenského priemyslu. Cieľom spoločnosti NAFTA a.s. je znížiť súčasné emisie metánu (Scope 1 a 2) o 50% do roku 2030 oproti roku 2020.“ Odôvodnenie: Úpravu navrhujeme vzhľadom na neaktuálnosť údajov.		
PS Progresívne Slovensko	O	**Celému materiálu** 1. Nedostatočný cieľ pre energetickú efektívnosť. Príspevok Slovenskej republiky pre rok 2030 pre konečnú energetickú spotrebu a pre primárnu energetickú spotrebu v	N	Cieľ pre energetickú efektívnosť je výsledkom modelovania, ktoré

		scenári WEM ani WAM nezodpovedá navrhovanej výške príspevkov v súlade s článkom 4 smernice (EÚ) 2023/1791 a prílohou I k uvedenej smernici. V súlade s Odporúčaním Komisie C(2023) 9615 final žiadame upraviť národný príspevok k energetickej efektívnosti v konečnej energetickej spotrebe a v primárnej energetickej spotrebe na dosiahnutie záväzného cieľa konečnej energetickej spotreby a indikatívneho cieľa primárnej energetickej spotreby Únie na rok 2030. Zároveň žiadame aktualizovať indikatívny národný príspevok v súlade s opravenými indikatívnymi národnými príspevkami, ktoré oznámila Európska komisia v marci 2024. Odôvodnenie: Tak ako sa píše v INEKP „Príspevok Slovenskej republiky pre rok 2030 bol stanovený na 8 590 ktoe pre konečnú energetickú spotrebu a 13 940 ktoe pre primárnu energetickú spotrebu, pričom v oboch prípadoch smernica pripúšťa odchýlku 2,5%. V scenári s existujúcimi opatreniami (WEM) sa očakáva nárast konečnej energetickej spotreby na 10 740 ktoe a primárnej energetickej spotreby na 18 038 ktoe v roku 2030. V ambicióznom scenári (scenár s dodatočnými opatreniami - WAM) sa očakáva pokles konečnej energetickej spotreby na 9 628 ktoe a primárnej energetickej spotreby na 16 419 ktoe v roku 2030.“ Cieľ v scenári WAM teda nie je v súlade s stanoveným cieľom ani s indikatívnym národným príspevok v súlade s opravenými indikatívnymi národnými príspevkami, ktoré oznámila Európska komisia v marci 2024 (https://energy.ec.europa.eu/document/download/1be582f1-5029-40c4-b9ca-04ca546b99ae_en?filename=2024_03_13_Detailed_calculations		spracoval Inštitút environmentálnej politiky a Inštitút hospodárskych analýz s použitím modelu energetického systému Compact-PRIMES pre Slovensko (CPS) s prepojením na makroekonomický model GEM-E3-SK.

		_for_EED_Article%204.pdf). Revidovaná smernica na rok 2023 zvyšuje cieľ EÚ v oblasti energetickej efektívnosti, čím sa pre krajiny EÚ stáva záväzným, aby do roku 2030 spoločne zabezpečili dodatočné zníženie spotreby energie o 11,7 % v porovnaní s prognózami referenčného scenára EÚ na rok 2020. Podľa aktualizovaných pravidiel sa krajiny EÚ dohodli, že pomôžu dosiahnuť cieľ EÚ stanovením orientačných národných príspevkov pomocou kombinácie objektívnych kritérií, ktoré odrážajú vnútroštátne podmienky. V marci 2024 Komisia oznámila opravené indikatívne národné príspevky (zahŕňajúce aj aktualizáciu referenčného scenára), ktoré sa majú použiť v aktualizovaných INEKP. V súlade s článkom 4 ods. 5 prepracovaného znenia smernice EED sa od členských štátov vyžaduje, aby vo svojich konečných aktualizovaných INEKP, použili opravený orientačný národný príspevok, ktorý oznámila Komisia, ako svoj orientačný národný príspevok pre FEC. Táto pripomienka je zásadná.		
PS Progresívne Slovensko	O	**Celému materiálu** 2. Nedostatočný návrh opatrení na splnenie cieľov energetickej efektívnosti. Požadujeme konkrétne, jasný návrh dodatočných opatrení, ktorých výsledok bude splnenie cieľov v oblasti energetickej efektívnosti, a to príspevok Slovenskej republiky pre rok 2030 minimálne na úrovni 8 590 ktoe pre konečnú energetickú spotrebu a 13 940 ktoe pre primárnu energetickú spotrebu, respektíve v súlade s opravenými indikatívnymi národnými príspevkami, ktoré oznámila Európska komisia v marci 2024. Odôvodnenie: Podľa INEKP sa v scenári WAM očakáva pokles konečnej	N	Cieľ pre energetickú efektívnosť je výsledkom modelovania. Náklady na dosiahnutie cieľov PES/KES sú v kapitole 5.3., podrobne špecifikované jednotlivé opatrenia a ich náklady sú v Prílohe 2.

		energetickej spotreby na 9 628 ktoe a primárnej energetickej spotreby na 16 419 ktoe v roku 2030, ktoré ale nie sú v súlade s upraveným príspevkom Slovenskej republiky pre rok 2030. Navyše, na dosiahnutie korektných cieľov je nutné aby boli stanovené dodatočné opatrenia a politiky, vďaka ktorým budú ciele dosiahnuté. V súlade s Odporúčaním Komisie C(2023) 9615 final odporúčame detailnejšie popísať ucelené politiky a opatrenia na dosiahnutie národného príspevku k energetickej efektívnosti a uviesť ich nadväzujúce financovanie, programy financovania energetickej efektívnosti a mechanizmy finančnej podpory, ktoré sú schopné mobilizovať súkromné investície a ďalšie spolufinancovanie. Rovnako tak ako Európska komisia, odporúčame špecifikovať reformy a opatrenia na mobilizovanie súkromných investícií potrebných na dosiahnutie cieľov v oblasti energetiky a klímy. Taktiež zlepšiť a rozšíriť analýzu investičných potrieb s cieľom zahrnúť komplexný a konzistentný prehľad verejných a súkromných investičných potrieb súhrnne a podľa odvetví. Táto pripomienka je zásadná.		
PS Progresívne Slovensko	O	**Celému materiálu** 3. Nesprávne stanovený cieľ obnovy verejných budov. V rámci stanovenia nového cieľa podľa čl. 6 smernice (EÚ) 2023/179, ktorá rozširuje povinnosť 3% ročnej obnovy verejných budov na všetky verejné budovy, navrhujeme stanoviť cieľovú hodnotu ročných úspor energie v budovách na 104,28 GWh. Odporúčame pritom dodržiavať postup uvedený v odporúčaní Komisie (EÚ) 2024/1716, ktoré poskytuje usmernenia k výkladu článkov 5, 6 a 7 smernice (EÚ) 2023/1791. Zároveň navrhujeme zosúladiť aj text v príslušnej prílohe 3 a v	ČA	Ciele budú prepočítané a uvedené podľa oboch metodík.

		kapitole 2.2. na str. 53. Odôvodnenie: Metodika MH SR nie je v súlade s odporúčaním Komisie a zámerom smernice – výslednú hodnotu pre čl. 6 nemožno násobiť podielom budov verejného sektora obnoviteľných na energetickú triedu A0 do roku 2030. Pôvodný cieľ, ktorého povinnosťou bolo obnovovať ročne 3 % podlahovej plochy budov ústredných orgánov štátnej správy bol stanovený na úrovni 52,17 GWh. Revízia smernice rozšírila túto povinnosť na všetky verejné budovy, z toho dôvodu nie je logické aby nový cieľ zodpovedal úrovni 8,87 GWh. Dôvodom je nesprávny postup výpočtu, ktorý je v prílohe 3 uplatnený. Výslednú cieľovú hodnotu pre čl. 6 aj v prípade alternatívneho prístupu nemožno násobiť podielom budov verejného sektora obnoviteľných do energetickej triedy A0. Takýto postup je v plnom rozpore s daným odporúčaním a so zámerom Smernice. Hodnota 104,28 GWh vyplýva z výpočtu MH SR bez prenásobenia podielom obnoviteľných budov do úrovne A0. Táto pripomienka je zásadná.		
PS Progresívne Slovensko	O	**Celému materiálu** 4. Nedostatočné opatrenia pre splnenie cieľov v sektore budov. Odporúčame špecifikovať a podrobne rozpísať sektorové politiky a opatrenia v sektore domácnosti a v sektore obchodu a služieb v kapitole 3. str. 110. Navrhujeme detailnejšie popísať politiky a opatrenia na dosiahnutie cieľov, ktoré v sektore domácností a obchodu a služieb popisuje INEKP vzhľadom na to, že podľa viacerých tvrdení v INEKP je nutné výrazne zvýšiť tempo a hĺbku obnovy budov. Je preto nutné aby INEKP popísal návrh politík a mechanizmov finančnej verejnej podpory, ktoré zabezpečia splnenie daných cieľov.	N	Uvedené opatrenia vychádzajú z výsledkov modelovania a reálne dosiahnuteľných cieľov z hľadiska technického i ekonomického.

		Odôvodnenie: V kapitole 2.2. sa uvádza, že v sektore domácností je dôležité zaviesť systém obnovy rodinných a bytových domov, ktorý by zodpovedal min. 3 % obnovených budov ročne. V kapitole 2.2. sa uvádza, že dosiahnutie optimálnej úrovne obnovy verejných budov navýši potrebu dodatočných úspor energie nad rámec úspor energie odhadovaných do roku 2030 o približne 200 GWh. Cieľová hodnota pre čl. 6 EED sa v porovnaní s cieľovou hodnotou pre plnenie povinnosti podľa čl. 5 smernice 2012/27 o energetickej efektívnosti (52,17 GWh) zvýši viac ako dvojnásobne, čo bude mať podľa INEKP za následok výraznú potrebu zvýšenia tempa obnovy verejných budov do energetickej triedy A0. To taktiež zásadným spôsobom navýši objem nákladov potrebných na zafinancovanie obnovy verejných budov. Podľa INEKP bude v sektore domácností dôležité zamerať sa predovšetkým na obnovu rodinných domov. Aktuálne finančné mechanizmy a podporné programy zďaleka nereflektujú požadovanú úroveň obnovy. Na to, aby bola táto úroveň dosiahnutá je potrebné, aby sa tempo obnovy zvýšilo aspoň trojnásobne. Aktuálne finančné mechanizmy na podporu obnovy rodinných domov prispejú podľa INEKP k dosiahnutiu požadovanej úrovne tempa obnovy len čiastočne. Na priblíženie sa k nej bude potrebné do roku 2030 vynaložiť ďalších, minimálne 1,37 mld. € z verejných zdrojov. Zastabilizovanie klesajúceho trendu úspor energie dosiahnutých obnovou bytových domov bude podľa INEKP jednou z priorít do roku 2030. Náklady na udržanie tempa obnovy na úrovni 3 % ročne sa odhadujú na 0,5 mld. € až 1 mld. € z verejných zdrojov do roku 2030. Návrh opatrení však dostatočne nepopisuje dodatočné politiky a		

		opatrenia, ktoré by zabezpečili dosiahnutie predmetných cieľov a potrieb Slovenskej republiky. Táto pripomienka je zásadná.		
PS Progresívne Slovensko	O	**Celému materiálu** 5. Cieľ pre podiel obnoviteľných zdrojov energie. Žiadame zvýšiť cieľ podielu obnoviteľných zdrojov energie na celkovom energetickom mixe na Slovensku do roku 2030, s ohľadom na odporúčanie Európskej komisie z decembra 2023 stanoviť cieľ 35 %, a to najmenej na 32%, v súlade so závermi modelovania Prognostického ústavu Slovenskej akadémie vied. Vyšší cieľ podielu obnoviteľných zdrojov energie žiadame uviesť vo všetkých relevantných ustanoveniach Národného energetického a klimatického plánu, počnúc kapitolou 1. Prehľad a postup stanovenia plánu podkapitola 1.1. Zhrnutie tabuľka 1 Celoeurópske a národné ciele, tabuľkou 2: Kľúčové ciele, politiky a opatrenia, ďalej podkapitolou 2.1.2. Energia z obnoviteľných zdrojov i. Prvky stanovené v článku 4 ods. 2 písm. a), až po tabuľku 66: Ciele dosiahnuté v jednotlivých scenároch v kapitole 5. Posúdenie vplyvu plánovaných politík a opatrení, 5.1. Účinky plánovaných politík a opatrení opísaných v oddiele 3 na energetický systém a emisie skleníkových plynov a odstraňovanie vrátane porovnania s projekciami vychádzajúcimi z existujúcich politík a opatrení (podľa opisu v oddiele 4). Odôvodnenie: Nesúhlasíme s návrhom cieľa pre využívanie OZE na konečnej spotrebe energie v SR vo výške len 25 % do roku 2030. Nezohľadňuje zvýšený cieľ pre podiel obnoviteľných zdrojov energie v EÚ na 42,5 % (s potenciálnym nárastom na 45 %) v nedávno aktualizovanej smernici EÚ o energii z obnoviteľných zdrojov (RED III.). EÚ v roku 2023 tak zvýšila svoj cieľ pre podiel obnoviteľných zdrojov energie o vyše 10 %, z doposiaľ	N	Cieľ pre OZE je výsledkom modelovania, ktoré spracoval Inštitút environmentálnej politiky a Inštitút hospodárskych analýz s použitím modelu energetického systému Compact-PRIMES pre Slovensko (CPS) s prepojením na makroekonomický model GEM-E3-SK. Odporúčanie na zvýšenie ambície bolo akceptované do výšky podielu, ktorý reálne vzišiel z modelovania (vo výške 25%, t. j. nárast o 2 % oproti návrhu aktualizácie z roku 2023).

		platných 32 % na 42,5 % do roku 2030, s dodatočným zvýšením na 45 %. Slovensko navrhuje zvýšiť svoj cieľ len o 5.8 %. Predovšetkým však navrhovaných 23% je výrazne nižší cieľ než cieľ 35 % podielu OZE vyplývajúci zo vzorca v prílohe II nariadenia 2018/1999 o riadení energetickej únie a opatrení v oblasti klímy. Zdôrazňujeme, že podľa tejto prílohy sa pri výpočte podielu majú zohľadniť faktory ako „hospodárske podmienky a potenciál vrátane HDP na obyvateľa; potenciál pre nákladovo efektívne využívanie energie z obnoviteľných zdrojov; zemepisné, environmentálne a prírodné obmedzenia vrátane obmedzení neprepojených oblastí a regiónov; v) úroveň elektrického prepojenia medzi členskými štátmi“. Experti Európskej komisie pri zohľadnení vyššie uvedených faktorov a dát poskytovaných Slovenskou republikou dospeli k odporúčaniu cieľa pre podiel OZE na úrovni 35%. Ďalším odborným podkladom pre stanovovanie výšky cieľa pre podiel OZE je práca Prognostického ústavu SAV. Podľa modelu 2050 Pathways Explorer (národná špecifikácia prebieha na Prognostickom ústave SAV) vďaka dodatočným opatreniam by mal byť podiel obnoviteľných zdrojov energie na celkovom energetickom mixe (pri zachovaní uhlíkovej neutrality do r. 2050) v SR 32,1 % v roku 2030 a mal by rásť aspoň na 53,3% v roku 2050. Podiel obnoviteľných zdrojov na Slovensku v roku 2022 predstavoval 17,5 %. V roku 2021 podiel OZE na energetickom mixe v SR predstavoval 17,4 %, 17,3 % v roku 2020 a 16,9 % v roku 2019. V energetickom mixe SR došlo medzi rokmi 2018 a 2019 k skokovému nárastu podielu OZE o 5 % - z 11,9 na 16,9 %. Dôvod však z drvivej väčšine nebol reálny nárast podielu OZE, ale podľa výskumu SAPI prevažne štatistické prepočítanie výskumu SHMU. Pri stanovovaní tohto cieľa taktiež podľa nás		

		nebol zohľadnený najnovší technologický a ekonomický vývoj v oblasti obnoviteľných zdrojov energie, a dostatočne nebol zohľadnený ani 5 % nárast podielu OZE v SR daný štatistickou úpravou (nie reálnym nárastom) v SR medzi rokmi 2018 a 2019. Je potrebné pri uvažovaní o výške cieľa zohľadniť okrem vyššie uvedeného aj fakt štatistickej úpravy, ktorá formálne navýšila podiel OZE v rokoch 2018-2019. Pripomíname tiež, že Slovenská republika má v súčasnosti viac finančných prostriedkov pre podporu aplikácií OZE, než mala ešte pred niekoľkými rokmi. Odhadované prostriedky potrebné na dosiahnutie cieľa zvýšenia podielu OZE nie sú premietnuté do konkrétnych opatrení NEACP by mal jasnejšie a systémovo prepojiť navrhované zvýšenie cieľových hodnôt s konkrétnymi existujúcimi a plánovanými opatreniami. Absentuje tiež zoznam opatrení, ktoré odstránia zbytočné bariéry pre OZE, urýchlia povoľovacie procesy pre OZE a proces ich pripojenia do siete. Návrh aktualizácie NEACP nedostatočne zohľadňuje skutočný ekonomický a technický potenciál obnoviteľných zdrojov energie, hlavne aktuálne najlacnejších a najdostupnejších zdrojov, ktorými sú fotovoltika a veterné elektrárne. Výrazné podhodnotenie potenciálu OZE v návrhu aktualizácie NEACP dokazuje okrem iného aj "štúdia veterného potenciálu Slovenska", ktorú pre Slovenskú asociáciu fotovoltického priemyslu a OZE (SAPI) vypracoval rakúsky Energiewerkstatt. Podľa Energiewerkstattu je teoretický technický potenciál veternej energetiky v SR 168 000 MW, čo predstavuje 420 000 GWh. Aj keby sa do roku 2030 podarilo realizovať len 1 % tohto technického potenciálu, vychádzajú prognózy SAPI a energetického think-tanku EMBER o takmer 400 MWp vyššie ako celkový odhad nárastu inštalovaného výkonu veternej		

		energetiky do roku 2030 podľa návrhu aktualizácie NEACP MH SR. Druhým významným faktom je vývoj v posledných rokoch v susednom Poľsku. Poľsko zažíva od roku 2018 solárny boom. Od roku 2016 do roku 2021 sa kapacita fotovoltických systémov v Poľsku zvýšila z 0,2 GW na 7,7 GW, najmä vďaka nasadeniu malých distribuovaných fotovoltických systémov v domácnostiach (5,9 GW). Cieľ 25,3 % OZE je nedostatočný, málo ambiciózny vzhľadom na aktuálny technologický a ekonomický vývoj. Veľkoplošné fotovoltické zariadenia sú podľa mnohých modelov a predpovedí najlacnejším zdrojom na výrobu energie. Nižšie uvádzame model Levelized Cost of Electricity (LCOE), t. j. celkové náklady na výrobu elektriny, pre rôzne typy zdrojov. Poznámka: graf začína v roku 2020 a končí v roku 2050. Zdroj: https://www.nrel.gov/docs/fy24osti/89960.pdf LCOE pre veľkoplošnú fotovoltaiku sú teraz na úrovni USD/MWh, pričom nasledujúci graf ukazuje klesajúci trend pre všetky tri modelované scenáre: konzervatívny (modrá), stredný (oranžová) a pokročilý (zelená). Zdroj: https://www.nrel.gov/docs/fy24osti/89960.pdf K podobným záverom dospeli aj iné správy o LCOE jednotlivých zdrojov. Správa spoločnosti Nuveen Infrastructure „Energy transition update: Levelized cost of electricity from renewables“ (Aktualizácia energetického prechodu: Levelizované náklady na elektrinu z obnoviteľných zdrojov) konštatuje: „Solárne moduly sú v súčasnosti najrýchlejšie rastúcim OZE a najlacnejším		

		zdrojom na mnohých trhoch. V roku 2017 zabezpečovala fotovoltika približne 2 % celkovej svetovej výroby elektriny, ale očakáva sa, že v nadchádzajúcom desaťročí sa jej podiel na trhu zvýši najmenej sedemnásobne a do roku 2030 bude vyrábať 15 % svetovej elektriny.“ https://d25ltszcjeom5i.cloudfront.net/58613/nwfanflqqd/Q2_2024_LCOE_white_paper.pdf Najvhodnejšia na rozvoj veľkoplošných zdrojov je priemyselne znehodnotená pôda, zvyčajne po ťažbe, zmiešanom odpade alebo ťažkej priemyselnej výrobe (brownfields, greyfields). Podobne aj pravidelná správa spoločnosti Lazard dokumentuje, že LCOE veľkoplošných fotovoltických zdrojov je v súčasnosti najnižšie spolu s veternými zdrojmi na mori, t. j. ide o najlacnejší súčasný zdroj vôbec. Zdroj: https://www.lazard.com/research-insights/levelized-cost-of-energyplus/ Fotovoltaika je zároveň druhým najmenej citlivým zdrojom elektrickej energie na zmeny vo financovaní. Najzraniteľnejšia je jadrová energia. Zdroj: https://www.lazard.com/research-insights/levelized-cost-of-energyplus/ Z čisto trhového hľadiska a z hľadiska investičných a prevádzkových kritérií je veľkoplošná fotovoltaika najvýhodnejším zdrojom vôbec. Táto pripomienka je zásadná.		
PS Progresívne Slovensko	O	**Celému materiálu** 6. Opatrenia a politiky pre zvýšenie podielu obnoviteľných zdrojov energie. V kapitole 3. Politiky a opatrenia, podkapitole 3.1.2. “Energia z	N	V aktualizácii NECP sú uvedené všetky podstatné opatrenia v oblasti OZE, na ktoré

		obnoviteľných zdrojov", časti "Politiky a navrhované opatrenia pre dosahovanie národného príspevku" žiadame doplniť ďalšie konkrétne opatrenia a politiky pre zvýšenie dynamiky rozvoja energie z obnoviteľných zdrojov na Slovensku, s osobitným zameraním na odstránenie zbytočných legislatívnych, administratívnych a technických bariér OZE na Slovensku. Odôvodnenie: V predmetnom návrhu IKEP absentuje viacero dôležitých opatrení a politík pre vytvorenie umožňujúceho prostredia, ktoré by prispelo k zvýšeniu dynamiky rozvoja obnoviteľných zdrojov energie na Slovensku. Výrazným nedostatkom navrhovaného INEKP je minimálne pozornosť bariéram rozvoja OZE v SR a veľmi limitované návrhy pre riešenie len niektorých z nich. Pre mnoho závažných prekážok rozvoja OZE neobsahuje predmetný INEKP žiadne opatrenia pre zlepšenie situácie. Predmetná kapitola a súvisiace texty sa vo veci podpory OZE zameriavajú prevažne na investičnú pomoc, ignorujúc pretrvávajúce závažné zbytočné legislatívne, administratívne a technické prekážky rozvoja OZE v SR. Navyše, žiaľ ani v oblasti investičnej pomoci nezahŕňa INEKP všetky zdroje a všetky predpokladané a potrebné nástroje podpory OZE. Táto pripomienka je zásadná.		je reálne krytie z verejných i súkromných zdrojov v plánovacom období.
PS Progresívne Slovensko	O	**Celému materiálu** 7. Nedostatočne popísané opatrenia na potrebné zvýšenie obnoviteľnej energie z tepelných čerpadiel. Odporúčame v kapitole 3.1.2 podrobne rozpísať opatrenia a politiky, ktoré zabezpečia uvažovaný nárast obnoviteľnej energie z tepelných čerpadiel takmer 2,5 násobne zo 101 ktoe v roku 2023 na 244 ktoe v roku 2030. Odôvodnenie: Podľa tabuľky 11 v INEKP sa v rámci odhadu celkového	ČA	Navrhované zvýšenie OZE v kategórii tepelných čerpadiel je reálne na základe projektu Zelená domácnostiam

		očakávaného príspevku (konečná spotreba energie) jednotlivých technológií z obnoviteľných zdrojov v SR pri výrobe tepla a chladu v období rokov 2023 – 2030 predpokladá, že obnoviteľná energia z tepelných čerpadiel vzrastie takmer 2,5 násobne zo 101 ktoe v roku 2023 na 244 ktoe v roku 2030. Tento predpoklad však nie je podložený žiadnym návrhom opatrení a politík v kapitole 3.1.2.		
PS Progresívne Slovensko	O	**Celému materiálu** 8. Nestanovený cieľ pre energetickú chudobu. Požadujeme doplniť do kapitol venujúcim sa problematike energetickej chudoby konkrétny merateľný cieľ zníženia energetickej chudoby, ako sa požaduje v nariadení (EÚ) 2018/1999, a pri zohľadnení odporúčania Komisie (EÚ) 2023/2407. Odôvodnenie: Táto pripomienka je v súlade s Odporúčaním Komisie C(2023) 9615 final, ktorá požaduje stanoviť konkrétny merateľný cieľ zníženia energetickej chudoby, ako sa požaduje v nariadení (EÚ) 2018/1999, a pri zohľadnení odporúčania Komisie (EÚ) 2023/2407. Táto pripomienka je zásadná.	N	V súčasnosti neexistuje v SR oficiálna národná definícia energetickej chudoby, preto nie je možné identifikovať presný počet domácností v energetickej chudobe. Až následne je možné stanoviť cieľ zníženia tohto počtu.
PS Progresívne Slovensko	O	**Celému materiálu** 9. Využívanie fosílneho zemného plynu. Žiadame upraviť ustanovenia o podpore, dotáciách, daňových úľavách a iných formách podpory fosílnych palív, vrátane zemného plynu tak, aby viedli k trajektórii znižovania ich používania a ich nahrádzania čistejšími alternatívami v súlade s cieľom Slovenska dosiahnuť klimatickú neutralitu do roku 2050 a v súlade s cieľmi Parížskej dohody o zmene klímy. Žiadame vypustiť v kapitole 1.2. Prehľad súčasnej politickej situácie, v časti „Opatrenia na zabezpečovanie environmentálnej	N	Zemný plyn má stále svoje miesto v energetickom mixe ako palivo prechodu. Harmonogram ukončenia jeho používania bude stanovený až v budúcom období.

		udržateľnosti“ na strane 15 bod „využívanie zemného plynu ako prechodného fosílneho paliva“, a vypustiť slová „a vysoký podiel zemného plynu v teplárenstve“ v poslednom odstavci na strane 15. V podkapitole 3.1.2. „Energia z obnoviteľných zdrojov“ v časti „Klúčové politiky pre OZE“ v prvom bode na strane 123 žiadame vypustiť slová „palivových článkov so zníženou uhlíkovou stopou v prípade využívania zemného plynu alebo“. V podkapitole 3.1.3. ”Iné prvky tohto rozmeru” žiadame doplniť konkrétne informácie o plánovanom postupnom ukončení podpory fosílnych palív, osobitne fosílneho zemného plynu a ropy s uvedením časovým míľnikov a opatrení tak, aby boli v súlade s cieľmi Parížskej dohody o zmene klímy. Odôvodnenie: Rozumieme špecifickým podmienkam SR, napr. vysokej plynofikácii v porovnaní s mnohými inými krajinami EÚ a potrebe postupného, sociálne a ekonomicky zvládnuteľného nahrádzania fosílneho zemého plynu čistejšími alternatívami. Súčasne je však potrebné dolniť, že si uvedomjeme závažné negatívne dôsledky, ktoré sebou primáša zbytočné, neprimerane dlhé predlžovanie rôznych foriem podpory pre využívanie fosílneho zemného plynu a negatívne vplyvy, ktoré to má na dosahovanie cieľov Parížskej dohody o zmene klímy a cieľa SR dosiahnuť klimatickú neutralitu do roku 2050. Fosílny zemný plyn je fosílne palivo, ktoré má takmer tak veľké a v niektorých prípadoch porovnateľne veľké emisie skleníkových plynov ako uhlie, pri započítaní celého životného cyklu (únikov atď.). IPCC (2014) uvádza emisie 490 gCO2eq/kWh pre zariadenia na kombinovaný cyklus zemného plynu, ktoré majú vyššie emisie ako väčšina technológií OZE s 11–230 gCO2eq/kWh.[1] Európska banka pre obnovu a rozvoj (EBRD) používa údaje zo štúdie [2], ktorá zarátava aj úniky		

		zemného plynu a emisie tak vychádzajú od 500-625 gCO2eq/kWh pri 2% únikoch až po 625-925 gCO2eq/kWh pri 5% únikoch. Vyššie číslo navyše udáva 20 ročný potenciál globálneho otepľovanie a nižšie zasa storočný. Prechod z uhlia na fosílny zemný plyn môže byť v krátkodobom horizonte dokonca kontraproduktívny. Na druhej strane tu máme stratégiu RePowerEU a potrebu náhrady fosílneho zemného plynu z Ruska a riziko vysokých cien fosílneho plynu aj v budúcich rokoch. Ťažba fosílneho zemného plynu z nových ložísk sa už nevojde do uhlíkového rozpočtu ak máme dosiahnuť ciele Parížskej dohody o zmene klímy. Rozvoj nových kapacít fosílneho zemného plynu nás môže zaviazať k fosílnym palivám zaväzuje do ďalekej budúcnosti. Podpora fosílneho plynu (vrátane infraštruktúry) z verejných zdrojov môže byť iba veľmi dočasná, obmedzená na nevyhnutné udržiavacie aktivity, alebo aktivity jeho postupnej náhrady bez a nízkouhlíkovými technológiami (napríklad rozvojom produkcie biometánu s vytriedeným bioodpadov dodržiavajúc kritériá udržateľnosti). Prípadná, výnimočná a skutočne nevyhnutná podpora pre projekty na báze spaľovania fosílneho plynu je potrebné podmieniť vyradením minimálne energeticky identického množstva fosílnych palív inde. Potrebujeme stratégiu dekarbonizácie plynárenského sektora v SR v súlade s kľúčovými klimatickými cieľmi. INEKP na str. 153 uvádza, že výmena starých plynových kotlov za nové kondenzačné má potenciál znížiť spotrebu zemného plynu v domácnostiach o takmer 1 TWh. Toto odporúčanie je v rozpore s cieľom politiky zavedenie systému EU ETS2 a stratégiou REPowerEU. Zavedenie systému obchodovania s emisnými kvótami v sektore budov ETS2 považuje INEKP za jedno z najkľúčovejších opatrení na dosahovanie cieľov v		

		sektore non-ETS. Podľa predpokladov v INEKP by cena emisnej povolenky v ETS2 mala v roku 2030 stáť 59,2 €/tCO2, pričom v roku 2035 by mala byť takmer dvojnásobná na úrovni 97,4 €/tCO2 a v roku 2040 až takmer trojnásobná na úrovni 139,2 €/tCO2. Cieľom systému ETS2 je prechod z technológií využívajúce zemný plyn (ako sú aj kondenzačné plynové kotle). Nepovažujeme preto za správne popisovať možnosti, ktoré by vyžadovali investície do technológií využívajúce fosílny zemný plyn. Táto pripomienka je v súlade s Odporúčaním Komisie C(2023) 9615 final, kde Európska komisia požaduje bližšie vysvetliť, ako Slovensko v konečnom znení aktualizovaného NEKP výrazne posilní rozmer energetickej bezpečnosti, okrem iného, podporovaním znižovania dopytu po plyne.		
PS Progresívne Slovensko	O	**Celému materiálu** 10. Absencia informácií o ostatných príjmoch z EU ETS a EU ETS2 mimo SKF. V časti Finančné opatrenia (str. 111) navrhujeme doplniť medzi zdroje financovania na potrebné politiky a opatrenia taktiež výnosy zo systému EU ETS a EU ETS2 podľa § 18 ods. 4 zákona č. 414/2012 Z. z. o obchodovaní s emisnými kvótami a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Na str. 152 navrhujeme doplniť medzi možné zdroje okrem Sociálno-klimatického fondu aj Modernizačný fond a výnosy zo systému EU ETS a EU ETS2 (teda z výnosu podľa § 18 ods. 4 zákona č. 414/2012 Z. z. o obchodovaní s emisnými kvótami) Rovnako tak odporúčame doplniť tie zdroje aj do časti „Náklady“ na str. 157 Odôvodnenie: Na základe novely zákona o obchodovaní s emisnými kvótami č.	A	Na financovanie navrhnutých opatrení je možné využiť výnosy získané z dražieb kvót, ktoré sú príjmom Environmentálneho fondu a je možné ich rozdeliť podľa §18 ods. 7 a 8 zákona o obchodovaní č. 414/2012 Z. z. o obchodovaní s emisnými kvótami.

		236/2024 Z. z. sa upravil spôsob využívania výnosom získaných z dražieb kvót podľa § 18 ods. 4. Zároveň však platí, že tieto výnosy sa používajú v súlade § 18 ods. 7 a 8 taktiež na opatrenia spojené s plneným klimatických a energetických cieľov SR. Je preto dôležité zabezpečiť aby tieto zdroje taktiež financovali opatrenie v súlade s INEKP a boli použité v súlade s klimatickou a energetickou politikou popísanou v INEKP. Podľa schváleného vládneho materiálu (UV-39486/2024) „Návrh na schválenie prerozdelenia prostriedkov z výnosu podľa § 18 ods. 4 zákona č. 414/2012 Z. z. o obchodovaní s emisnými kvótami a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov na tri nasledujúce kalendárne roky“ bude predpokladá výška výnosu (v objeme 100%) podľa § 18 ods. 4 zákona o obchodovaní v rozpočte Environmentálneho fondu na roky 2025 – 2027 na úrovni 947 mil. €. Je preto mimoriadne dôležité aby tieto prostriedky smerovali do opatrení, ktoré budú plniť ciele INEKP. Sociálno-klimatický fond nie je jediný zdroj, ktoré je možné na tieto účely využiť aj napriek tomu, že je v INEKP často krát spomínaný.		
PS Progresívne Slovensko	O	**Celému materiálu** 11. K častiam o obehovom a odpadovom hospodárstve Navrhovanú prioritu v podkapitole 1.2. Prehľad súčasnej politickej situácie, „i. Národný energetický systém a energetický systém Únie a politický kontext národného plánu“ v znení „zvýšenie energetického zhodnocovania odpadov, ktorý nemožno recyklovať (najmä prostredníctvom výroby vysokokvalitného tuhého paliva a druhotného paliva)“ je potrebné upraviť tak, aby zahŕňala výhradne využívanie tuhých alternatívnych palív (v spoluspaľovaní odpadov v cementárňach) vznikajúcich na území SR a nie ich dovoz zo zahraničia, bola v súlade s ďalšou časťou Národného energetického a klimatického	N	Materiál predpokladá zhodnotenie odpadu v zmysle hierarchie obehového hospodárstva, nijako nerieši dovoz odpadu. Ak by sa odpad, ktorý nie je možné recyklovať nespálil, musel by sa ukladať na skládky, čo je horšie riešenie ako jeho

		plánu a zamerala na podporu anaeróbnej digescie biologicky rozložiteľných odpadov a nezahŕňala podporu spaľovania komunálnych odpadov s využitím energie. Vypustiť vetu „Jedným zo spôsobov, ako znížiť závislosť na zemnom plyne pri vykurovaní, je vyššie využitie energetického zhodnocovania odpadov“ na strane 16 rovnakej kapitoly a vetu „Zariadenia vyrábajúce nízkoemisnú elektrinu a zariadenia na zhodnocovanie odpadov sú plne v súlade s energetickou politikou“ na strane 17, alebo ich upraviť podľa prvého odseku tejto pripomienky. Vypustiť záverečné slová „a energetického zhodnocovania odpadu, ktorý nemožno recyklovať, a teda by skončil na skládke“ z vety „Pre dosiahnutie cieľov v oblasti OZE je nevyhnutné využiť všetky dostupné možnosti, pričom jeden z najväčších potenciálov je v rozvoji zhodnocovania odpadov pri výrobe biometánu a energetického zhodnocovania odpadu, ktorý nemožno recyklovať, a teda by skončil na skládke“ z kapitoly 3.1.2. Energia z obnoviteľných zdrojov“ na strane 122. Nahradiť slovo „odpadov“ pojmom „bioodpaov“ vo vete „V sektore teplárenstva budú podporované účinné systémy CZT s dodávkou tepla z OZE, odpadového tepla z priemyselných procesov na ekonomicky nákladovom využívaní OZE, najmä lokálne dostupnej biomasy/biometánu a odpadov vrátane podpory viacpalivových systémov, ako aj tepelné čerpadlá, ktoré ako forma OZE umožňujú značnú úsporu nákladov na výrobu tepla.“ V podkapitole „e) Sektorové politiky a opatrenia v odpadovom hospodárstve“ žiadame predposledný odsek na strane 107 (popisujúci nekorektne len predpokladané pozitíva spaľovní komunálnych odpadov) buď vypustiť, alebo doplniť pre objektivitu aj o korektné informácie o negatívnych vplyvoch		spaľovanie s energetickým využitím.

		spaľovní komunálnych odpadoch, vrátane emisií skleníkových plynov a rizika konkurenčnej súťaže týchto zariadení s klimaticky šetrnejšími technika a technológiami ako anaeróbna digescia, či recyklácia. Rovnako je potrebné upraviť aj ďalšie ustanovenia týkajúce sa energetického zhodnocovania odpadov. Priorita zvýšenia energetického zhodnocovania odpadov nemá zahŕňať spaľovne komunálnych odpadov s využitím energie a nemá zahŕňať spoluspaľovanie odpadov dovezených z iných krajín pre spoluspaľovanie v cementárňach. Odôvodnenie: a) K vypusteniu, alebo úprave ustanovení ktoré by viedli k podpore spaľovania odpadov v spaľovniach komunálnych odpadov. Spaľovanie odpadov s využitím energie v spaľovniach komunálnych odpadov nie je, minimálne v značnej časti, obnoviteľným zdrojom energie. Zákon o podpore obnoviteľných zdrojov energie definuje obnoviteľný zdroj energie ako „nefosílny zdroj energie, a to vodná energia, veterná energia, slnečná energia, geotermálna energia, energia z okolia, biomasa, bioplyn, skládkový plyn, plyn z čistiarní odpadových vôd a energia prílivu, vĺn a iná energia oceánu“. Spaľovne komunálneho odpadu nie sú ani jednou z uvedených technológií a hlavne značná časť spaľovaného odpadu, napríklad plasty, sú fosílneho pôvodu (napr. plasty). To uvádzajú aj viaceré inštitúcie štátnej správy životného prostredia v európskych krajinách (napr. DEFRA). Len o časti energie zmesového odpadu v spaľovniach odpadov je možné uvažovať ako o obnoviteľných vzhľadom na prítomnosť uhlíka na báze fosílnych palív v odpade a len energetický príspevok z biogénnej časti by sa mohol započítavať do cieľov v oblasti obnoviteľnej energie.		

		Odpady biogénneho pôvodu (papier, kartón, potravinový odpad) je však z environmentálneho hľadiska výhodnejšie recyklovať. A niektoré biogénne materiály nie je možné charakterizovať ako obnoviteľné, jednak pre tzv. uhlíkový dlh, ich pôvod v nešetrnej ťažbe v monokultúrnych lesoch intenzívneho, pôdu vyčerpávajúceho poľnohospodárstva a pod. Ekosystémy, z ktorých tieto materiály pochádzajú, by nemohli prežiť bez zásahov človeka a bez energetických vstupov z fosílnych zdrojov. Taktiež spravidla potláčajú klimaticky lepšie techniky a technológie ako recyklácia, a v energetike sú konkurentom skutočný obnoviteľným zdrojom s výrazne nižšími emisiami skleníkových plynov. Texty v tejto podobe, ktoré len všeobecne deklarujú podporu energetickému zhodnocovnaiu odpadov vrátane spaľovní komunálnych odpadov s využitím energie nezohľadňujú Oznámenie Komisie „Úloha energetického zhodnocovania odpadu v obehovom hospodárstve“, Akčný plán EÚ pre obehové hospodárstvo z roku 2020, Program predchádzania vzniku odpadu SR na roky 2019 – 2025 a ďalšie strategické dokumenty a právne predpisy. Oznámenie Komisie „Úloha energetického zhodnocovania odpadu v obehovom hospodárstve“ spomedzi všetkých technológií uvádza ako environmentálne najšetrnejšiu technológiu energetického zhodnocovania odpadov anaeróbnu digesciu (bioodpadov), ktorej výsledkom je výroba bioplynu a digestátu. Naopak čo sa týka spaľovní odpadov s využitím energie upozorňuje na viacero rizík. Pri vyhodnocovaní potreby ďalšej kapacity na energetické zhodnocovanie zmesového odpadu (teda spaľovne TKO) by členské štáty mali posúdiť vplyv cieľov recyklácie na dostupnosť vstupných surovín a už existujúcu kapacitu spoluspaľovania a spaľovania. K negatívam		

		nadmerných kapacít spaľovania odpadov s využitím energie uvádza „krajiny, v ktorých sa množstvo vyprodukovaného zmesového odpadu blíži k existujúcej spaľovacej kapacite sa môžu spoliehať na dovoz odpadu, čo by mohlo negatívne ovplyvniť uplatňovanie zásad hierarchie odpadového hospodárstva. Na Slovensku máme už dnes pomerne dostatočné kapacity pre energetické zhodnocovanie zmesových komunálnych odpadov, spolu 635 000 ton odpadov ročne. Túto kapacitu v najbližších rokoch zvýši rozšírenie kapacít dvoch spaľovní komunálnych odpadov v Košiciach (o 100 000 ton/rok) a Bratislave (o cca 50 000 ton/rok) a zvýšenie kapacity spoluspaľovania odpadov v cementárňach o 50 000 ton. Spolu bude kapacita spaľovania odpadov s využitím energie už o niekoľko rokov v SR 830 000 ton, pričom produkcia zmesového komunálneho odpadu sa bude pohybovať okolo 1 milióna ton. A to sú len kapacity pre spaľovanie zmesových odpadov s využitím energie, ešte tu nie sú zarátané plánované kapacity anaeróbnej digescie pre vytriedené bioodpady (čo by riešilo ďalšie množstvá bioodpadov, ktoré zatiaľ končia v zmesovom odpade), napr. viacero takých zariadení plánuje vybudovať SPP. Pripomíname, že podľa Oznámenia Komisie nové kapacity spaľovania s využitím energie by sa nemali budovať ak sa existujúca kapacita týchto zariadení blíži produkcii zmesového TKO. Ak by sme chceli riešiť klimatické ciele s pomocou výstavby nových spaľovní odpadov, zvýšili by sme emisie skleníkových plynov, nie znížili. Spaľovne odpadov v EÚ majú už dnes viac než dvojnásobne väčšiu uhlíkovú intenzitu než priemer energetického mixu v EÚ a tento rozdiel sa bude pokračujúcou dekarbonizáciou ďalej zväčšovať. Európska environmentálna agentúra odhaduje, že priemerná uhlíková intenzita (CO2e/kWh) európskych energetických zdrojov – menovite fosílnych palív,		

		jadra a obnoviteľných zdrojov – je 249 g CO2e/kWh (EEA), štandardná elektráreň s plynovou turbínou s kombinovaným cyklom produkuje elektrinu s uhlíkovou intenzitou okolo 340 g CO2e/kWh (DBEIS, 2021), solárna, veterná či geotermálna energia majú ešte nižšiu uhlíkovú intenzitu; uhlíková intenzita spaľovní odpadov v EÚ dosahuje až 550 g CO2e/kWh i viac – viac než dvojnásobok priemeru siete EÚ. Spoločnosť Eunomia vypracovala štúdiu (pre Veľkú Britániu, avšak podmienky sa od SR zásadne nelíšia) v ktorej konštatuje, že ak dôjde k očakávaným zmenám v zložení zmesového odpadu a v energetike, spaľovanie odpadov (bez predúpravy) bude v roku 2035 uhlíkovo náročnejšie ako skládkovanie (bez predúpravy a biostabilizácie). Spaľovne odpadov s využitím energie dosahujú nízku mieru účinnosti výroby energie. Štúdia "Debunking Efficient Recovery - The Performance of EU Incineration Facilities" (Hogg 2023) uvádza, že aj v najlepších prípadoch sa pohybuje účinnosť výroby energie v spaľovniach odpadov okolo 20 %. To je v porovnaní s energetickou účinnosťou okolo 35 % pri výrobe elektriny z uhlia a 55 % pri paroplynových elektrárňach (CCGT) veľmi nízke. b) K dovozu odpadov zo zahraničia do zariadení na spoluspaľovanie odpadov v cementárňach. V posledných rokoch sa na Slovensko dováža veľké množstvo odpadov vo forme tuhých alternatívnych palív, v roku 2023 Ministerstvo životného prostredia SR povolilo doviezť celkovo 624 780 ton odpadov prevažne do cementární. Odpady dovezené o zahraničia a spálené pri spoluspaľovaní v cementárňach nemožno považovať za opatrenie znižujúce emisie skleníkových plynov Slovenska, naopak, ide o zbytočné zvýšenie emisií skleníkových plynov, o tzv. dovezené emisie. Formulácie je		

		potrebné upraviť tak, aby hovorili len o energetickom zhodnocovaní tuhých alternatívnych palív vznikajúcich na Slovensku. c) K súladu s ďalšou časťou Národného energetického a klimatického plánu a zamerala na podporu anaeróbnej digescie biologicky rozložiteľných odpadov. Oceňujeme, že vo významnej časti následných textov sa Národný energetický a klimatický plán korektne zmieňuje primárne o anaeróbnej digescii a korektne popisuje jej klimatické a environmentálne prínosy a poukazuje na potrebu podpory jej využívania. Avšak predošlé texty z úvodných častí plánu sú s týmto deklaráciami v rozpore, keďže pre významnú časť biologicky rozložiteľných komunálnych odpadov sú spaľovne komunálnych odpadov (ZEVO) priamym konkurentom zariadení pre anaeróbnu digesciu a výstavba ďalších spaľovní môže spôsobiť potláčanie aplikácie čistejších techník a technológií, vrátane anaeróbnej digescie.		
PS Progresívne Slovensko	O	**Celému materiálu** 12. Ku kapitole 2.5. „Rozmer: výskum, inovácia a konkurencieschopnosť“, strany 91 – 92: Absolútne kľúčovou oblasťou výskumu a vývoja sú alternatívne technológie pre batérie a skladovanie energie vrátane štúdia zmien správania v kontexte inteligentných a energeticky sebestačných domácností, komunít, obcí, fotovoltaických panelov vrátane ich recyklácie (t. j. ako znalosť alebo dopyt po využívaní nových technológií ovplyvňuje efektívnosť využívania týchto technológií). Táto oblasť by sa mala skúmať ako jedna z najdôležitejších nielen z hľadiska energetiky, ale aj z hľadiska bezpečnosti zdrojov a ekonomickej odolnosti.	N	V texte materiálu je uvedené, že výskum a vývoj v tejto oblasti bude zameraný, okrem iného aj na „vývoj technológií na uskladnenie energie a premenu energie“. To pokrýva i požiadavku uvedenú v pripomienke.

PS Progresívne Slovensko	O	**Celému materiálu** 13. Ku kapitole 3.2. „Rozmer: energetická efektívnosť“ str. 156, k textu: „Zároveň je však limitovaný finančnými implikáciami, najmä návratnosťou investície a dlhovými obmedzeniami. V minulosti sa realizovali viacero investičných projektov na zlepšenie energetickej efektívnosti, pričom väčšinou sa jednalo o projekty s krátkodobou finančnou návratnosťou v horizonte 2-3 rokov. Zásobník takýchto investícií sa relatívne rýchlo vyčerpáva, čo potvrdzujú súhrnné listy z energetických auditov veľkých podnikov pod správou MH SR, ako aj vyjadrenia týchto spoločností. Podniky majú vo svojich investičných zásobníkoch aj projekty zamerané na zvyšovanie energetickej efektívnosti so strednodobou až dlhodobou návratnosťou. Existujúca ponuka financovania však nedokáže podnikom poskytnúť finančné podmienky, pri ktorých by realizácia takýchto projektov mala pre predmetné podniky aj ekonomicko-finančné opodstatnenie. Základným trendom rozvoja energetických služieb, financovania projektov so strednodobou a dlhodobou dobou návratnosti je tzv. model mimo-dlhového financovania. Ten by daným podnikom umožnil realizovať investície bez toho, aby navýšil ich finančné záväzky a zaťažil tak ich finančnú súvahu. Podniky by takéto investície splácali v rámci svojich prevádzkových nákladov. V tomto prípade je nutné cieliť na podporu spoločnostiam poskytujúcim garantované energetické služby, ktorí by pre veľké podniky realizovali investičné projekty za účelom zníženia ich energetickej spotreby.“ Pri EPC je nízke riziko garantované realizátorom projektu, ktorý okrem výberu konkrétnych opatrení, dodávky technológie, zabezpečuje aj výhodné financovanie zo strany bánk a aktívny energetický manažment v nasledujúcich rokoch. Úver sa spláca z rozdielu za mandatórne výdavky na energie pred realizáciou	N	Použitý termín „predvídateľná energetická politika“ neprejudikuje, že dokáže zabrániť vzniku, resp. minimalizovať všetky výkyvy a zmeny s výrazným vplyvom na ceny energie.

		energetickej obnovy a modernizácie na základe minimálnej výšky úspor, ktorá vychádza z veľmi konzervatívnych odhadov nákladov a ako taká je garantovaná realizátorom úspor, t. j. v prípade jej nesplnenia rozdiel dorovnáva realizátor a garant projektu. Projekty EPC sú zároveň navrhnuté tak, aby boli nízkorizikové a výhodné pre všetkých troch hlavných aktérov (realizátora a garanta projektu, príjemcu služieb a užívateľa modernizovaných budov a finančnú inštitúciu) a aby motivovali realizátorov projektu a aktívneho dodávateľa energetického manažmentu k maximalizácii dosiahnutých úspor. Inými slovami, projekty EPC pracujú s pozitívnou aj negatívnou spätnou väzbou, t. j. penalizujú realizátora projektu a dodávateľa služieb, keď nie sú splnené minimálne garantované úspory, a zároveň zvyšujú zárobky, keď sú podmienky splnené nadštandardne. Dodávané riešenia tak okrem iného zahŕňajú aktívne poradenstvo pri nákupe energie, aby odberateľ služieb nakupoval energiu za najvýhodnejších podmienok. S tým súvisí aj ďalšia pripomienka k textu na strane 156: „Dôležitá bude predvídateľná energetická politika, ktorá minimalizuje prudké výkyvy a zmeny s výrazným vplyvom na ceny energie.“ Niektoré prudké výkyvy však vyplývajú z trhových princípov, t. j. z nepredvídateľnosti, a preto nie je možné predvídateľnou energetickou politikou zabrániť ich vzniku. Hoci to návrh priamo nehovorí, môže vzbudzovať dojem, že ak sa podarí presadiť predvídateľnú energetickú politiku, výskyt prudkých výkyvov a zmien so zásadným vplyvom na vývoj cien energie sa minimalizuje. Druhým takýmto opatrením je samozrejme trhové opatrenie, t. j. obchodná politika nákupu energie, ktorá zohľadňuje takéto možné výkyvy a zmeny, vrátane politických, a		

		primerane sa zabezpečuje (zjednodušene kombinácia nákupov na krátkodobých a dlhodobých trhoch).		
PS Progresívne Slovensko	O	**Celému materiálu** 14. K časti „Súbeh investičnej a prevádzkovej podpory“ na strane 135-136: Aukčný mechanizmus, v rámci ktorého sa ponúkajú najnižšie ponuky na prevádzkovú podporu a následne sa uzatvárajú zmluvy prostredníctvom mechanizmu CfD, je osvedčenou metódou v rámci nemeckej Energiewende. Tento mechanizmus umožňuje efektívnejšie využitie rovnakého objemu finančných prostriedkov a ich rozdelenie medzi väčší počet investorov alebo na vyšší inštalovaný výkon nových zdrojov OZE. Tento mechanizmus je stručne spomenutý v samotnom návrhu na strane 75 v súvislosti s reformou koncepcie trhu s elektrinou (EMDR).	N	Nie je jasné, k čomu pripomienka smeruje
PS Progresívne Slovensko	O	**Celému materiálu** 15. V úvodných ustanoveniach kapitoly 2. Národné zámery s ciele, rozmer 2.1. dekarbonizácia, v podkapitole 2.1.1. emisie skleníkových plynov a odstraňovanie, časti „Obehové hospodárstvo“ autori nekorektne používajú pojmy, v druhej a hlavne tretej vete nekorektne používajú pojem „zneškodňovanie“ (ktoré je len časťou nakladania s odpadmi) namiesto v danom kontexte korektného pojmu „nakladanie s odpadmi“.	N	Zneškodňovanie odpadov je termín používaný v Zákone 79/2015 Z.z. o odpadoch
PS Progresívne Slovensko	O	**Celému materiálu** 16. Tvrdenie, že sektor odpadového hospodárstva pozostáva len z kategórii „skládkovanie tuhých odpadov“, „biologické spracovanie tuhých odpadov“, „spaľovanie odpadov v spaľovniach a neriadené spaľovanie odpadov“, „čistenie odpadových vôd“ je neúplné a nekorektné. Zákon č. 79/2015 Z. z. o odpadoch definuje nakladanie s odpadmi nasledovne: „Nakladanie s odpadom je zber, preprava, zhodnocovanie	N	Predkladaný materiál nie je legislatívny a nemení platnú legislatívu. Nie je účelné v ňom v plnom rozsahu citovať platnú legislatívu.

		vrátane triedenia a zneškodňovanie odpadu vrátane dohľadu nad týmito činnosťami a nasledujúcej starostlivosti o miesta zneškodňovania a zahŕňa aj konanie obchodníka alebo sprostredkovateľa“. Navrhujem doplniť predmetné ustanovenie o činnosti definované zákonom o odpadoch.		
PS Progresívne Slovensko	O	**Celému materiálu** 17. K textu na strane 46: "Absentuje v nich kategória uhlíka vo výrobkoch z vyťaženého dreva“. Táto poznámka vyvoláva dojem, že hospodárske lesy sú v konečnom dôsledku pozitívnejšie z hľadiska sekvestrácie uhlíka ako prírodné lesy. To je však nezmysel, pretože najväčší príspevok prírodných lesov z hľadiska akumulácie uhlíka je práve pôdny pohlcovač, ktorý je v prípade hospodárskych lesov de facto nulový.	N	Práve naopak. To, že v hospodárskom lese absentuje kategória uhlíka vo výrobkoch z dreva poukazuje na to, že sú negatívnejšie z hľadiska sekvestrácie uhlíka.
RÚZSR Republiková únia zamestnávateľov	**Z**	**Kapitole 1.1., podkapitola Dimenzia energetická bezpečnosť, str. 9** Navrhujeme doplnenie vety za prvú vetu v prvom odseku: „Z pohľadu zaistenia bezpečnosti elektrizačnej sústavy je nevyhnutné zabezpečenie flexibility sústavy prostredníctvom dostatočného objemu frekvenčných a nefrekvenčných podporných služieb.“ Odôvodnenie: Doplnenie textu za účelom podrobnejšieho zadefinovania flexibility v dokumente. Je potrebné rozlišovať flexibilitu sústavy z pohľadu bezpečnosti prevádzky elektrizačnej sústavy a z pohľadu fungovania trhu s elektrinou. Flexibilita z pohľadu zaistenia bezpečnosti prevádzky elektrizačnej sústavy je zaistenie dostatočných objemov frekvenčných a nefrekvenčných podporných služieb, či už na úrovni prenosovej alebo distribučnej sústavy.	A	Text upravený v zmysle pripomienky

		Je potrebné mať na vedomí aj nefrekvenčné podporné služby, ktoré budú pri odľahčených stavoch elektrizačnej sústavy, rozvoji OZE v distribučných sústavách a kabelizácii častí elektrizačnej sústavy kľúčové pri zaistení bezpečnej prevádzky elektrizačnej sústavy.		
RÚZSR Republiková únia zamestnávateľov	**Z**	**Kapitole 1.1., podkapitola Dimenzia energetická bezpečnosť, str. 10** Navrhujeme doplnenie druhej vety na konci o „za účelom zaistenia flexibility sústavy z pohľadu efektívneho fungovania a likvidity vnútorného trhu s elektrinou“. Odôvodnenie: Doplnenie textu za účelom podrobnejšieho zadefinovania flexibility v dokumente. Je potrebné rozlišovať flexibilitu sústavy z pohľadu bezpečnosti prevádzky elektrizačnej sústavy a z pohľadu fungovania trhu s elektrinou. Flexibilita z pohľadu fungovania trhu s elektrinou je zaistenie dostatočného objemu flexibilných zdrojov s elektrinou schopných reagovať na prebytky a nedostatky elektriny v sústave, resp. na trhu s elektrinou prostredníctvom cenových signálov, čím sa zvýši efektivita a likvidita trhu s elektrinou.	A	Text upravený v zmysle pripomienky
RÚZSR Republiková únia zamestnávateľov	**Z**	**Kapitole 1.1., podkapitola Dimenzia výskum, inovácia a konkurencieschopnosť, str. 12, Tabuľka 2** Druhý a tretí odsek v riadku Vnútorný trh a stĺpci opatrenia znejú: „Zabezpečenie ďalšej integrácie a prepájania trhov s elektrinou vrátane plnenia výhľadových cieľov a cieľových hodnôt v rámci budovania jednotného trhu s elektrickou energiou EÚ v súlade s priamo aplikovateľnou európskou	A	Text upravený v zmysle pripomienky

		legislatívou ako aj odstraňovanie úzkych miest v prenosovej sústave Zvyšovanie flexibility elektrizačnej sústavy SR z pohľadu fungovania vnútorného trhu s elektrinou vzhľadom na očakávaný nárast výroby elektriny OZE do roku 2030“ Odôvodnenie: Doplnenie „odstraňovania úzkych miest v prenosovej sústave“, čo je kľúčové z pohľadu fungovania prepojeného trhu s elektrinou v jednotlivých časových horizontoch (Day Ahead a Intrady), pri ktorých je v prevádzke spoločná metodika výpočtu, založená na maximalizácii benefitu z prevádzky spoločného trhu s elektrinou. Úprava textu v súlade s ostatnými pripomienkami k podrobnejšiemu zadefinovania flexibility v dokumente.		
RÚZSR Republiková únia zamestnávateľov	**Z**	**Kapitole 1.1., podkapitola Dimenzia výskum, inovácia a konkurencieschopnosť, str. 12, Tabuľka 2** Druhý a tretí odsek v riadku Zvyšovanie energetickej bezpečnosti a stĺpci Opatrenia znejú: „Zabezpečenie zdrojovej primeranosti a sebestačnosti vo výrobe elektriny s primeranou proexportnou bilanciou elektrizačnej sústavy SR Zabezpečenie flexibility elektrizačnej sústavy z pohľadu bezpečnosti prevádzky elektrizačnej sústavy zabezpečením dostatočnosti frekvenčných a nefrekvenčných podporných služieb“. Odôvodnenie: Úprava textu za účelom významovej jednoznačnosti. Úprava	A	Text upravený v zmysle pripomienky

		textu v súlade s ostatnými pripomienkami k podrobnejšiemu zadefinovania flexibility v dokumente.		
RÚZSR Republiková únia zamestnávateľov	**Z**	**Kapitole 2.1.2.., tabuľka č. 12 Odhad celkového očakávaného príspevku jednotlivých technológií z OZE v SR v sektore dop** Čo sa týka vodíka z OZE sme toho názoru, že pre výrobu obnoviteľného vodíka sú dôležitým faktorom pre jeho výrobu dostatočné kapacity na výrobu elektrickej energie z obnoviteľných zdrojov, ktoré sú podľa nášho názoru nedostatočné, keďže sa predpokladá len 3,2%e nárast elektriny z OZE do roku 2030 v porovnaní s rokom 2024. V oblastiach, kde nie je možné alebo je veľmi nákladné používať priame alebo nepriame (batériové) riešenia využívajúce elektrickú energiu, by vodíkové technológie mohli byť vhodnou alternatívou s využitím možností prepravy vodíka. Na podporu využívania vozidiel na vodík je síce potrebná podpora rozvoja infraštruktúry avšak vzhľadom na zanedbateľný podiel vodíka používaného ako priame palivo by k dosiahnutiu cieľov a zvýšeniu využívania zeleného vodíka mohlo prispieť legislatívne umožnenie použitia toho vodíka ako medziproduktu vo výrobe konvenčných pohonných látok a takto použitý vodík umožniť zahrnúť do plnenia OZE cieľov v sektore dopravy. Z toho dôvodu žiadame text v tabuľke č. 12 v časti „vodík z obnoviteľných zdrojov energie“ upraviť tak, aby bolo zrejmé, že na účely plnenia cieľa OZE v doprave sa zohľadní aj obnoviteľný/nízkouhlíkový vodík (ďalej len „RFNBO“), ktorý sa použije ako medziprodukt vo výrobe konvenčných pohonných látok. Uvedené súvisí aj so skutočnosťou, že napr. elektrolyzér s kapacitou 10 MW je schopný ročne vyrobiť cca 1 600 t RFNBO, samozrejme za ideálnych výrobných podmienok, pričom toto množstvo ani zďaleka nezodpovedá množstvu RFNBO, ktoré bude potrebné	A	Tabuľka 12 bola upravená v zmysle pripomienky

		na splnenie energetického cieľa pre RFNBO v roku 2030. Na účely plnenia cieľa OZE v doprave súčasne žiadame do tabuľky č. 12 doplniť predmetný cieľ plniť aj prostredníctvom RCF – recycled carbon fules, t. j. palivo s obsahom recyklovaného uhlíka. Sme toho názoru, že aj RCF majú potenciál výrazne zvýšiť úspory emisií v porovnaní s tradičnými fosílnymi palivami a stať sa náhradou pre náročnejšie „dekarbonizovateľné" odvetvia, ako je letectvo a ťažké nákladné vozidlá. RCF sa vyrábajú z odpadových plastov alebo pneumatík, alebo dokonca z priemyselných odpadových plynov, ktorým sa nemožno vyhnúť, opätovne ich použiť alebo recyklovať. Na základe charakteru surovín na výrobu RCF je jedným z hlavných problémov dostupnosť surovín a zabezpečenie minimálnych úspor skleníkových plynov vyrobeného paliva. Za pomerne otázne považujeme aj odhady prínosov uvedené v tabuľke č. 12 týkajúce sa: - celkového množstva pre pokročilé biopalivá podľa prílohy IXA smernice 2018/2001 o podpore využívania energie z OZE (smernica RED). Je nutné v tejto súvislosti skonštatovať, že vo vzťahu k výrobe pokročilých biopalív, v súčasnosti je ich výroba stále obmedzená. Hoci sa vyvíjajú mnohé spôsoby výroby, sú buď ešte v príliš skorej fáze na to, aby sa do roku 2030 mohla realizovať komerčná výroba, alebo by si vyžadovali tok surovín, ktorý je na trhu ťažko dostupný. V tomto smere môže byť problematická aj revízia prílohy IX smernice RED keďže niektoré suroviny, ktoré boli v mnohých členských štátoch považované za suroviny na výrobu pokročilého biopaliva sa		

		presunuli do časti B prílohy IX smernice RED. Keďže došlo k presunu surovín do časti B prílohy IX smernice RED, považujeme za vhodné navýšiť maximálne povolené množstvo pre využitie týchto surovín pre plnenie cieľov v doprave. Čo sa týka pokročilého bioetanolu sa odhaduje, že poľnohospodárske zvyšky, ako je slama, sú k dispozícii v primeranom množstve, avšak nízka energetická hustota sťažuje ich zber. Táto technológia pracuje s nízkym výnosom z krmiva na etanol, navyše sa zdá, že komercializácia je tiež náročná a mnohé projekty sa v posledných rokoch zastavili, - príspevku elektriny v osobnej doprave. Na základe revízie Akčného plánu sa uvádza, že v roku 2024 sa predpokladá počet BEV v kategórii M1 v počte 22 000 kusov, pričom aktuálne je však v SR k 30.6.2024 zaregistrovaných 12 893 kusov BEV, a to v kategóriách M1 a N1, čiže zatiaľ vývoj nárastu počtu elektromobilov a tým pádom aj spotreby elektriny je mierne optimistický. Vychádzajúc zo súčasnej situácie v oblasti predaja elektromobilov je podľa nášho názoru otázne, či bude v roku 2030 dosiahnutý počet BEV v SR tak ako sa to uvádza v predikcii v Akčnom pláne, resp. v NECP pričom tento počet BEV sa predpokladá vo výške 183 000 kusov podľa Akčného plánu, resp. 193 000 podľa NECP a teda aj predikovaný nárast príspevku OZE elektriny v sektore cestnej dopravy.		
RÚZSR Republiková únia zamestnávateľov	**Z**	**Kapitole 2.3.., podkapitola Elektroenergetika str. 65** V časti „Elektroenergetika“ na str. 65 sa pôvodné znenie prvej vety v šiestom odstavci nahrádza týmto znením: „Problémom SR v oblasti poskytovania flexibility pri výrobe elektriny je nízky inštalovaný výkon elektrární, ktoré dokážu flexibilne reagovať na aktuálne požiadavky sústavy. Spoločne so	ČA	Text aktualizovaný: „Problémom SR v oblasti poskytovania flexibility pri výrobe elektriny je nízky inštalovaný výkon elektrární, ktoré

		zvyšujúcim sa podielom volatilných obnoviteľných zdrojov na výrobe elektriny, rastú požiadavky na zaistenie objemov niektorých druhov podporných služieb, ktoré prevádzkovateľ prenosovej sústavy nie je schopný vo výberových konaniach naplniť v niektorých mesiacoch roka.“ Odôvodnenie: Úprava textu za účelom správnosti textu a jednoznačnosti významu.		dokážu flexibilne reagovať na aktuálne požiadavky sústavy. Spoločne so zvyšujúcim sa podielom volatilných obnoviteľných zdrojov na výrobe elektriny, rastú požiadavky na zaistenie objemov niektorých druhov podporných služieb. Prevádzkovateľ PS bude zohľadňovať nástroje pre hodnotenie potrieb flexibility a dimenzovať potrebu flexibility a podporných služieb v súlade s metodikou ENTSO-E schválenou podľa nariadenia (EÚ) 2024/1747.“
RÚZSR Republiková únia zamestnávateľov	**Z**	**Kapitole 2.3.., podkapitola Elektroenergetika str. 66** V časti „Elektroenergetika“ na str. 66 sa odstraňujú body „obmedzením výroby OZE v prípade ich nadvýroby“ a „prenosovým vedením“. Odôvodnenie: Obmedzenie výroby OZE v prípade ich nadvýroby nie je	ČA	Text upravený podľa kompromisného znenia: Bod „obmedzením výroby OZE v prípade ich nadvýroby“ sa nahrádza bodom

		opatrenie, ktorým sa zvýši flexibilita sústavy, ale naopak ide o prevádzkové opatrenie, ktoré sa z dôvodu nedostatočnej flexibility sústavy využíva pri stavoch ohrozujúcich bezpečnosť sústavy. Výstavbou prenosového vedenia sa flexibilita sústavy nezvýši.		„obmedzením výroby OZE“. Bod „prenosovým vedením“ sa nahrádza bodom „zvýšením kapacity prenosových a distribučných vedení“.
RÚZSR Republiková únia zamestnávateľov	**Z**	**Kapitole 2.3.., podkapitola Elektroenergetika str. 66** Na str. 66 v časti Elektroenergetika sa znenie textu „Vyššie využitie slovenských PVE znamená, že pre ďalší rozvoj flexibility v slovenskej elektrizačnej sústave je vhodné uvažovať o modernizácii existujúcich PVE – zvýšením celkovej účinnosti sa zvyšuje aj celkový objem flexibility, ktorú dokáže PVE poskytnúť.“ nahrádza týmto znením: „Vyššie využitie slovenských PVE znamená, že pre ďalší rozvoj flexibility v slovenskej elektrizačnej sústave je vhodné uvažovať o modernizácii existujúcich PVE a VE – prostredníctvom zvýšenia inštalovaného výkonu, zvýšenia celkovej účinnosti, regulačného rozsahu alebo prevádzkového maxima sa zvyšuje aj celkový objem flexibility, ktorú dokáže PVE poskytnúť.“ Odôvodnenie: Rozsah modernizácie prečerpávacích vodných elektrární a VE zahŕňa viaceré prvky, nielen zvýšenie celkovej účinnosti, ale napr. aj zvýšenie inštalovaného výkonu, regulačného rozsahu alebo prevádzkového maxima. Tieto prvky by mali byť v texte taktiež zohľadnené.	A	Text upravený.

RÚZSR Republiková únia zamestnávateľov	**Z**	**Kapitole 2.3.., podkapitola Elektroenergetika str. 66** Na str. 66 v časti „Elektroenergetika“ sa za odsek o PVE Čierny Váh vkladá tento odsek: „V tejto súvislosti je preto kľúčový plánovaný projekt SE Integrátor, ktorý sa zameriava na ambicióznu modernizáciu PVE Čierny Váh. Projekt SE Integrátor Projekt SE Integrátor je jedinečný hybridizačný projekt, ktorý pozostáva z modernizácie prečerpávacej vodnej elektrárne („PVE“) Čierny Váh s inštalovaným výkonom 735 MW a vybudovanie batériového úložiska s inštalovaným výkonom v rozsahu do 80 MW. Realizátorom projektu je spoločnosť Slovenské elektrárne, a.s. (SE,a.s.). Predpokladaná realizácia projektu je do roku 2030. Projekt SE Integrátor je súčasťou ENTSO-E desaťročného plánu rozvoja siete pre rok 2022 („TYNDP 2022“) a v novembri 2023 bol zaradený na 6. zoznam projektov spoločného záujmu (PCI) Európskej únie. Modernizácia v zmysle projektu SE Integrátor predĺži prevádzkovú životnosť PVE Čierny Váh minimálne o dobu 25 rokov a spolu s integráciou batériového úložiska umožní, v kontexte narastajúceho podielu OZE, zabezpečiť efektívnym spôsobom potreby flexibility a podporných služieb pre slovenskú elektrizačnú sústavu. Projekt SE Integrátor poskytne flexibilitu v podobe podporných služieb (FCR, aFRR, mFRR, kontrola napätia, služba Štartu z	A	Text upravený.

		tmy), ktoré sú kľúčové v kontexte dopadu zvyšovania podielu OZE, dekarbonizácie energeticky náročného priemyslu a odstavovania fosílnych elektrární, ktoré sú v súčasnosti najväčším poskytovateľom týchto služieb. Projekt SE Integrátor bude kombinovať najmodernejšiu technológiu PVE pre dve zo šiestich ternárnych prečerpávacích jednotiek s výstavbou batériového úložiska. Prostredníctvom tejto unikátnej hybridizácie a koordinovanej prevádzky dôjde k vzájomnej synergií oboch technológií - obrovská zásoba energie v hornej nádrži (až 4 GWh) s rýchlym reakčným časom batérie. Práve táto synergia poskytne flexibilitu v podobe podporných služieb (FCR, aFRR, mFRR, kontrola napätia, služba Štartu z tmy), čím umožní integráciu veľkého množstva obnoviteľných zdrojov energie. Predpokladaná realizácie projektu je stanovená na rok 2030.“ Odôvodnenie: PVE Čierny Váh je v súčasnosti najväčším zariadením na uskladňovanie elektriny na Slovensku a vďaka svojim parametrom patrí k unikátnym typom prečerpávacích vodných elektrární. Projekt SE Integrátor má za cieľ zrealizovať ambicióznu modernizáciu PVE Čierny Váh, pričom význam projektu SE Integrátor bol potvrdený aj Európskou komisiou, ktorá ho v roku 2023 zaradila na 6. zoznam projektov spoločného záujmu (PCI). Vzhľadom na významné benefity tohto projektu pre oblasť flexibility elektrizačnej sústavy, ako aj fakt, že iné projekty PCI sú podrobnejšie popísané v iných častiach, považujeme za		

		vhodné uviesť viac informácií o tomto PCI projekte v tejto časti textu.		
RÚZSR Republiková únia zamestnávateľov	**Z**	**Kapitole 2.4.2.., strana 70** V časti „Infraštruktúra prenosu elektriny“ v kapitole 2.4.2. sa znenie tretieho odseku: „V rámci útlmu 220 kV PS sa plánuje zrealizovať pripojenie PVE Čierny Váh do 400 kV prenosovej sústavy a to vybudovaním novej severnej vetvy 400 kV linkou PVE Čierny Váh – Spišská Nová Ves ako druhé vedenie k existujúcemu pripojeniu PVE Čierny Váh – r 400 kV Liptovská Mara z dôvodu predpokladaného zvýšeného významu PVE Čierny Váh pre stabilizáciu siete pri vyššom podiele OZE, poskytovaním flexibilty a podporných služieb.“ nahrádza týmto znením: „V rámci útlmu 220 kV PS plánuje prevádzkovateľ PS zrealizovať v prípade modernizácie PVE Čierny Váh vybudovanie novej severnej vetvy, 400 kV vedenie PVE Čierny Váh – Spišská Nová Ves, ako druhé vedenie k existujúcemu pripojeniu PVE Čierny Váh – R400 kV Liptovská Mara z dôvodu predpokladaného zvýšeného významu PVE Čierny Váh pre stabilizáciu sústavy pri vyššom podiele OZE, poskytovaním flexibility a podporných služieb.“ Odôvodnenie: PVE Č. Váh je v súčasnom stave pripojení do 400 kV sústavy. Vybudovanie druhej severnej vetvy ako náhradu za 220 kV odstavené vedenie je v kompetencii PPS. Uvedený text v navrhovanom znení bude taktiež aj v súlade s textom uvedeným na strane 275	ČA	Text upravený podľa kompromisného návrhu: „V rámci útlmu 220 kV PS prevádzkovateľ PS plánuje zdvojenie severnej vetvy prepojenia západnej a východnej časti PS (vybudovaním nového 400 kV vedenia PVE Čierny Váh – Spišská Nová Ves, ako druhé vedenie k existujúcemu pripojeniu PVE Čierny Váh – R400 kV Liptovská Mara) s potenciálom zvýšenia spoľahlivosti vyvedenia výkonu PVE Č. Váh (v závislosti od včasnej požiadavky prevádzkovateľa zdroja).“

RÚZSR Republiková únia zamestnávateľov	**Z**	**Kapitole 2.1.2.., tabuľka č. 8 Odhadované trajektórie OZE, str. 41** Súhlasíme s poznámkou uvedenou pod tabuľkou č. 8 k cieľu OZE v doprave, a to, že dosiahnutie výšky 29%e sa považuje za nepravdepodobné. Podľa nášho názoru je cieľ OZE v podmienkach SR viac ako ambiciózny, pričom je nevyhnuté vziať do úvahy najmä nasledovné skutočnosti: • Aktuálnu mieru pokroku dosiahnutého v oblasti elektrifikácie vozidiel, dekarbonizácie sektora ťažkej dopravy a trhu s vozidlami využívajúcimi ako palivo plyn. Na základe revízie Akčného plánu rozvoja elektromobility v SR za rok 2024 (Akčný plán) sa uvádza, že v roku 2024 sa predpokladá počet BEV v kategórii M1 v počte 22 000 kusov. Aktuálne je však v SR k 30.6.2024 zaregistrovaných 12 893 kusov BEV, a to v kategóriách M1 a N1, čiže zatiaľ vývoj nárastu počtu elektromobilov je mierne optimistický. Vychádzajúc zo súčasnej situácie v oblasti predaja elektromobilov je podľa nášho názoru otázne, či bude v roku 2030 dosiahnutý počet BEV v SR tak ako sa to uvádza v predikcii v Akčnom pláne, pričom tento počet BEV sa predpokladá vo výške 183 000 kusov na čo predpokladáme, že reaguje aj cieľ OZE uvedený v predmetnej tabuľke kde sa predkladá, že do roku 2030 dôjde v SR k pomerne rýchlemu rozvoju elektromobility. Otázne však je akým spôsobom bude dosiahnutý v roku 2030 cieľ pre OZE v doprave vo výške 29%e , ak nedôjde k naplneniu cieľa v oblasti elektromobility v SR? Bude táto záťaž prenesená na dodávateľov kvapalných pohonných palív? Ak áno, je nutné skonštatovať, že naplnenie toho cieľa (29%e) zo strany povinných subjektov, ktoré uvádzajú na trh kvapalné pohonné palivá, je nereálne. • Pomer spotreby motorového benzínu a motorovej nafty v SR,	ČA	Cieľ pre dosiahnutie 29% podielu OZE v doprave je záväzne stanovený smernicou EÚ. V rámci návrhu odhadovanej trajektórie OZE v sektore dopravy sa predpokladá využitie všetkých dostupných technológií, nie len kvapalných pohonných látok. Z toho dôvodu nepredpokladáme, že by v prípade poklesu prínosu ostatných technológií k dosiahnutiu celkového cieľa bola chýbajúca záťaž plnenia prenesená len na kvapalné palivá. Pri nastavovaní trajektórie bola braná do úvahy maximálna započítateľná miera konvenčných biopalív (7%) a palív zo surovín z prílohy IX.B (1,7%).

		kedy tento pomer je 1:3 v prospech motorovej nafty, z toho dôvodu je potrebné umožniť čo najvyššie portfólio alternatívnych palív pre použitie v automobiloch s naftovým pohonom, a to aj v rámci súčasného vozidlového parku. • Vek a štruktúru vozidlového parku v SR, ktorý má aktuálne cca 15 rokov, pričom vozidlá so spaľovacím motorovom budú aj v roku 2030 stále tvoriť prevládajúci druh vozidiel. • Politiky OZE v okolitých štátoch ako aj globálny komoditný trh s palivami, vrátane biopalív. Sme toho názoru, že pri tvorbe dekarbonizačnej politiky do roku 2030, resp. politiky podpory obnoviteľných zdrojov v sektore dopravy je potrebné zohľadňovať aj dekarbonizačné politiky ostatných členských štátov tak, aby nedochádzalo k znevýhodňovaniu slovenského trhu a slovenských dodávateľov, z dôvodu odlišne nastavených cieľov. Keďže komoditný trh má najmä globálny charakter, biopalivá, suroviny na výrobu biopalív a alternatívne nástroje na znižovanie emisií smerujú na tie trhy, ktoré sú pre producentov ekonomicky najatraktívnejšie. • Reálnosť cieľov a realita plnenia musia korelovať a musia byť reálne dosažiteľné aby pôsobili motivačne. Slovenská ekonomika a štruktúra hospodárstva ako aj prepravnej flotily nedáva predpoklad na splnenie cieľa 29%e, nakoľko Slovensko nemá adekvátne zdroje OZE a aj v rámci návrhu revízie NECP sa predpokladá len 3,2%e nárast výroby elektriny z OZE v roku 2030 v porovnaní s rokom 2024 a ani nie je v celom návrhu NECP zrejmé, kde by tieto mali vzniknúť, keďže splneniu uvedeného cieľa nenapomôže ani vysoký podiel jadrovej energetiky v kontexte uvažovanej elektromobility a výroby RFNBO. Vzhľadom na vyššie uvedené žiadame cieľ OZE v doprave		

		znížiť tak, aby zohľadnil realitu energetického mixu v SR a súčasne žiadame doplniť za poslednú vetu v poznámke pod tabuľkou č. 8 označenej * vetu: „Za dosiahnuteĺné by SK považovalo cieľ na úrovni 25%.“		
RÚZSR Republiková únia zamestnávateľov	**Z**	**Kapitole 2.4.3.., strana 75** V kapitole 2.4.3. na str. 75 sa za 5 odsek (Nová regulačná politika ...) vkladá odsek v znení: „V súlade s vyššie uvedeným je nevyhnutné, aby ciele uvedené v regulačnej politike SR boli premietnuté aj do regulačného rámca v príslušných legislatívnych dokumentoch, čo umožní plniť ciele vyplývajúce z európskej a národnej legislatívy, zaistiť bezpečnosť prevádzky elektrizačnej sústavy a efektívne fungovanie vnútorného trhu s elektrinou. Je nevyhnutné, aby pripravované legislatívne dokumenty pojednávajúce o regulačných rámcoch určovali podmienky vykonávania nových regulovaných činností ako sú agregácia flexibility, zdieľanie elektriny, poskytovanie frekvenčných a nefrekvenčných podporných služieb aj na úrovni distribučných sústav, aby mohli byť efektívne odstraňované úzke miesta plnenia cieľov, ako sú napríklad zvyšovanie flexibility elektrizačnej sústavy z pohľadu bezpečnosti prevádzky sústavy a flexibility z pohľadu fungovania vnútorného trhu s elektrinou.“ Odôvodnenie: Text vložený z dôvodu, že aj keď regulačná politika pojednáva o cieľoch ohľadom flexibility, avšak v platnom regulačnom rámci nie sú uvedené spomínané nové činnosti a nové právomoci účastníkov trhu. Potreba ich implementácie do regulačného rámca je nevyhnutná pre plnenie cieľov.	ČA	Text upravený v kompromisnom znení: „V súlade s vyššie uvedeným je potrebné, aby ciele uvedené v regulačnej politike SR boli premietnuté aj do regulačného rámca v príslušných legislatívnych dokumentoch, čo umožní plniť ciele vyplývajúce z európskej a národnej legislatívy, zaistiť bezpečnosť prevádzky elektrizačnej sústavy a efektívne fungovanie vnútorného trhu s elektrinou. Je potrebné, aby pripravované legislatívne dokumenty upravujúce regulačný rámec obsahovali vhodné a stimulačné podmienky

				vykonávania nových regulovaných činností ako sú agregácia flexibility, zdieľanie elektriny, poskytovanie frekvenčných a nefrekvenčných podporných služieb a to aj na úrovni distribučných sústav, aby mohli byť efektívne odstraňované bariéry pre plnenie cieľov, ako sú napríklad zvyšovanie flexibility elektrizačnej sústavy z pohľadu bezpečnosti prevádzky sústavy a flexibility z pohľadu fungovania vnútorného trhu s elektrinou.“.
RÚZSR Republiková únia zamestnávateľov	**Z**	**Kapitole 2.4.3.., strana 77** Na koniec časti Trh s elektrinou v podkapitole Integrácia a prepájanie trhov v kap. 2.4.3 sa dopĺňa odsek v znení: „Z pohľadu plnenia cieľov vyplývajúcich z príslušnej národnej a európskej legislatívy v oblasti efektívneho fungovania trhu s elektrinou a bezpečnosti prevádzky elektrizačnej sústavy je nevyhnutné včas identifikovať úzke miesta, navrhnúť opatrenia na ich odstránenie a transparentne o nich informovať účastníkov trhu s elektrinou. V prípade investičných opatrení je tieto	ČA	Text upravený v kompromisnom znení: „Z pohľadu plnenia cieľov vyplývajúcich z príslušnej národnej a európskej legislatívy v oblasti efektívneho fungovania trhu s elektrinou a

		potrebné uvádzať v Desaťročnom pláne rozvoja prenosovej sústavy, v koordinovanej spolupráci s dotknutými účastníkmi trhu s elektrinou.“ Odôvodnenie: Doplnenie textu pre zdôraznenie faktu, že za účelom plnenia cieľov v oblasti prepojenia trhov s elektrinou a ich efektívne fungovanie pri zaistení bezpečnej prevádzky elektrizačnej sústavy je potrebné navrhovať vhodné opatrenia na odstraňovanie úzkych miest a informovať o tom dotknutých účastníkov trhu s elektrinou.		bezpečnosti prevádzky elektrizačnej sústavy je nevyhnutné včas identifikovať úzke miesta a navrhnúť opatrenia na ich odstránenie. V tejto súvislosti je v pokročilom štádiu prípravy projekt priameho prepojenia V490 na cezhraničné vedenie do Maďarska V449 (viď. súvisiace časti, bod 2.4.2 Infraštruktúra prenosu energie).“.
RÚZSR Republiková únia zamestnávateľov	**Z**	**Kapitole 2.4.3.., strana 84** Znenie tretieho odseku: „SR zatiaľ nemá stanovený štandard spoľahlivosti (VoLL, EENS, LOLE) a neuplatňuje kapacitný mechanizmus na zabezpečenie zdrojovej primeranosti. Pre stanovenie týchto parametrov je potrebné zohľadniť sociálno-ekonomický a národohospodársky záujem energetickej sebestačnosti, teda cenu nedodanej energie na základe predpokladaného zdrojového mixu v súlade s klimaticko-energetickými cieľmi a tiež na základe technických limitov prepojení národnej a celoeurópskej sústavy.“ sa nahrádzajú znením:	ČA	Text upravený podľa kompromisného znenia: "SR zatiaľ nemá stanovený štandard spoľahlivosti (VoLL, EENS, LOLE) a v súčasnosti sa neuplatňuje kapacitný mechanizmus na zabezpečenie zdrojovej primeranosti. Pre stanovenie týchto parametrov je potrebné zohľadniť sociálno-

		„SR zatiaľ nemá stanovený štandard spoľahlivosti (VoLL, EENS, LOLE) a v súčasnosti sa neuplatňuje kapacitný mechanizmus na zabezpečenie zdrojovej primeranosti. Pre stanovenie týchto parametrov je potrebné zohľadniť sociálno-ekonomický a národohospodársky záujem energetickej sebestačnosti, teda cenu nedodanej energie na základe predpokladaného zdrojového mixu v súlade s klimaticko-energetickými cieľmi a tiež na základe technických limitov prepojení národnej a celoeurópskej sústavy.“ Na koniec štvrtého odseku sa dopĺňa veta: „Z hľadiska predpokladaného rozvoja sústavy by bolo vhodné, aby sa stanovil pre SR štandard spoľahlivosti za účelom možného uplatnenia kapacitného mechanizmu v podmienkach SR.“ Odôvodnenie: Vyprecízovanie textu, nakoľko vzhľadom na nárast výroby OZE a odstavovanie zdrojov poskytujúcich flexibilitu je možné, že SR bude musieť zaviesť kapacitný mechanizmus z dôvodu nedostatku zdrojov poskytujúcich podporné služby za účelom zaistenia bezpečnosti a spoľahlivosti prevádzkovania sústavy.		ekonomický a národohospodársky záujem energetickej sebestačnosti, teda cenu nedodanej energie na základe predpokladaného zdrojového mixu v súlade s klimaticko-energetickými cieľmi a tiež na základe technických limitov prepojení národnej a celoeurópskej sústavy.“ Na koniec tretieho odseku sa dopĺňa veta: „Podľa predpokladaného rozvoja sústavy a v prípade zavedenia kapacitného mechanizmu v SR, MH SR v spolupráci s prevádzkovateľom PS stanoví štandard spoľahlivosti v podmienkach SR, v súlade s platnou európskou a národnou legislatívou.“

RÚZSR Republiková únia zamestnávateľov	**Z**	**Kapitole 2.4.3.., strana 86** Na str. 86 sa za odsek o poskytovaní mFRR-, ktorú v súčasnosti poskytujú v súčasnosti najmä vodné elektrárne vrátane prečerpávajúcich vkladá odsek v znení: „Jedným z významných plánovaných projektov zameraný na zvýšenie poskytovania podporných služieb na prečerpávacích vodných elektrárňach je projekt SE Integrátor, ktorý bol zaradený na zoznam projektov spoločného záujmu EÚ (pozri kap. 2.3.iv Národné zámery vzhľadom na zvyšovanie flexibility vnútroštátneho energetického systému).“ Odôvodnenie: Vzhľadom na benefity projektu SE Integrátor v oblasti poskytovania flexibility by mal byť spomenutý aj v kapitole 2.4.3.iv Národné zámery pri zabezpečovaní primeranosti elektrizačnej sústavy, ako aj pružnosti energetického systému vzhľadom na výrobu elektriny z obnoviteľných zdrojov vrátane harmonogramu dosahovania zámerov.	A	Text upravený.
RÚZSR Republiková únia zamestnávateľov	**Z**	**Kapitole 2.4.3.., strana 86** V poslednom odseku kap. 2.4.3 sa znenie textu „ktorá je v súčasnosti v legislatívnom procese“ nahrádza znením „prišlo“. Odôvodnenie: Vyprecizovanie textu a aktualizácia z dôvodu už zmeneného zákona č. 250/2012 Z. z. o regulácii v sieťových odvetviach v znení neskorších predpisov.	A	Text upravený podľa pripomienky
RÚZSR Republiková únia zamestnávateľov	**Z**	**Kapitole 3.1. Tabuľka č. 16, str. 99 a nasledujúce ustanovenia na str. 146, 219, 253, atď.** Navrhujeme zmenu znenia za technologicky neutrálnu t.j. navrhujeme preformulovať text „výmena dvoch vysokých pecí v	A	Text upravený.

		košickej oceliarni spojená s ukončením výroby koksu“. napr. nasledovne „Transformácia výrobných procesov v košickej oceliarni smerom k nízkouhlíkovým alternatívam“ Odôvodenie: Navrhujeme zmenu znenia spomínaných bodov v dokumente, s cieľom zabezpečiť väčšiu technologickú neutralitu znenia dokumentu a s cieľom v konečnom dôsledku zabezpečiť súlad so schváleným dekarbonizačným plánom spoločnosti.		
RÚZSR Republiková únia zamestnávateľov	**Z**	**Kapitole 3.1., Dekarbonizácia/Sektorové politiky, str. 96 a nasl.** Navrhujeme pri ustanoveniach pojednávajúcich o CZT jednotlivé časti preformulovať tak aby bolo zrejmé, že prioritne by postup mal byť taký, že v prvom rade by malo dôjsť k úsporám vďaka opatreniam energetickej účinnosti či na strane výroby (zariadenia kombinovanej výroby, využívanie odpadného tepla) ďalej na strane spotreby a až následne by sa malo uvažovať o podieloch OZE v CZT, čo je v podmienkach Slovenského hospodárstva a štruktúry OZE surovín len veľmi ťažko dosiahnuteľný ciel. Splneniu cieľa by tiež pomohlo kvalifikovanie tepla získaného z odpadu ako zdroja OZE. Rovnako, máme za to, že v NECP by mali byť zohľadnené odhadované náklady potrebné na rozvoj súčasnej a budúcej infraštruktúry ako CZT, tak elektrických distribučných sústav.	ČA	Na rozporovom konaní bolo vysvetlené, že princíp prvoradosti energetickej efektívnosti je už v texte zakomponovaný v cieľoch a opatreniach energetickej efektívnosti aj pre CZT.
RÚZSR Republiková únia zamestnávateľov	**Z**	**ku Kapitole 3.1.1.., Emisie skleníkových plynov a odstraňovanie, časť b) – Sektorové politiky a opatrenia v doprave, ta** V tabuľke č. 20, žiadame vypustiť opatrenie týkajúce sa predčasného vyraďovania vozidiel na spaľovací pohon vo veku aspoň 15, a to od roku 2045, ktoré znie: „Medzi rokmi 2045 a 2050 predčasné vyradenie vozidiel na spaľovací pohon vo veku	ČA	Text upravený na: "Poskytnutie dotácie na nákup bezemisného vozidla pri odovzdaní vozidla staršieho ako 15 rokov. Úprava emisných noriem za

		aspoň 15 rokov za účelom dosiahnutia klimatickej neutrality“. Toto navrhované opatrenie považujeme za protiústavné a sme toho názoru, že by sa jeho aplikáciu porušovali základné práva slobôd, a to právo na súkromné vlastníctvo a na ekonomické slobody. Súčasne predmetné opatrenie nezohľadňuje skutočnosť, že v súčasnosti EK pripravuje delegované nariadenie, ktorého predmetom je ustanovenie podmienok pre tzv. nízkoemisné palivá, ktorými môžu byť aj kvapalné palivá, ktoré je možné používať aj v bežnom vozidle so spaľovacím pohonom.		účelom dosiahnutia využívania bezemisných vozidiel alebo vozidiel na spaľovací pohon využívajúcich výhradne bezemisné palivá"
RÚZSR Republiková únia zamestnávateľov	**Z**	**Kapitole 3.1.2.., Tabuľka 29 strana 120 a 121** Navrhujeme v texte na str. 120 – 121 v časti „Národný program „Zelená domácnostiam“ v štvrtom odseku v poslednej vete bodku na konci nahradiť čiarkou a doplniť text, ktorý znie „ s výnimkou bytových domov napojených na systémy CZT, ak inštaláciou zariadenia dôjde k odpojeniu od účinného systému CZT, k odpojeniu od systému CZT, ktorý má schválený Plán prechodu na účinné CZT alebo k výraznému zhoršeniu parametrov účinného systému CZT.“ Celý doplnený odsek znie: Vlastníci rodinných a bytových domov vo všetkých regiónoch Slovenska vrátane Bratislavského samosprávneho kraja sa budú môcť znovu uchádzať o podporu formou poukážky na inštaláciu tepelných čerpadiel, fotovoltických panelov, slnečných kolektorov, kotlov na biomasu a veterných turbín, s výnimkou bytových domov napojených na systémy CZT, ak inštaláciou zariadenia dôjde k odpojeniu od účinného systému CZT, k odpojeniu od systému CZT, ktorý má schválený Plán prechodu na účinné CZT alebo k výraznému zhoršeniu parametrov účinného systému CZT.	ČA	MHSR čiastočne akceptuje pripomienku textom: „Zvyšovanie podielu tepla z OZE v systéme centralizovaného zásobovania zabezpečuje podmienka, že v bytovom dome pripojenom na systém centralizovaného zásobovania teplom nemôže dôjsť inštaláciou zariadenia podporeného z projektu Zelená domácnostiam k porušeniu podmienok skončenia odberu tepla.“

		Zdôvodnenie: Uvedené sa navrhuje z dôvodu zachovania princípu efektívneho využívania fondov EÚ. Zároveň v tejto súvislosti si dovol'ujeme upozorniť na Smernicu o podpore OZE č.2018/2001, najmä články 23 a 24, ktoré ustanovujú podmienky pre zvyšovanie podielu OZE v systémoch diaľkového vykurovania, o podpore pre zachovanie a budovanie "účinných" systémov CZT a o prechodnom období do roku 2025. Systémy CZT sú flexibilná infraštruktúra, ktorá dokáže efektívne využiť všetky zdroje energie vrátane OZE, odpadového tepla, využíva vysoko účinnú kombinovanú výrobu elektriny a tepla, čím šetrí primárne palivo, poskytuje podporné služby potrebné okrem iného pri zvyšovaní podielu určitých druhov OZE. V rámci revízie Smernice o energetickej efektívnosti (legislatívny balík Fit for 55) sa podmienky pre účinné CZT sprísňujú s dôrazom na vyšší podiel OZE v palivovom mixe. V prípade podpory inštalácie zariadenia na výrobu tepla / chladu u odberateľa (napr. podniku alebo bytového domu), ktorý je napojený na systém CZT sa zníži potenciál inštalácie zariadení na výrobu tepla a chladu na báze OZE v systémoch diaľkového vykurovania, ktoré dodávku tepla pre odberateľa (napr. podnik alebo bytový dom) zabezpečujú.		
RÚZSR Republiková únia zamestnávateľov	**Z**	**Kapitole 3.1.2.., Tabuľka 29 strana 128** Pôvodné znenie tretieho riadka v tabuľke 29: „2. Podpora nových prvkov flexibility“, „technické / rozvoj a integrácia prvkov flexibility do trhu s elektrinou za účelu limitovať negatívne dopady variabilných OZE na elektrizačnú sústavu“, „zabezpečenie stability elektrizačnej sústavy“, „Prevádzkovatelia sústav“, „2024 - “	ČA	Riadok tabuľky „2.Podpora nových prvkov flexibility“ upravený nasledovne: V druhom stĺpci: „technické / legislatívne, rozvoj a integrácia prvkov

		sa nahrádza týmto znením: „2. Zvýšenie flexibility elektrizačnej sústavy“, „technické / rozvoj a integrácia prvkov flexibility do trhu s elektrinou za účelu limitovať negatívne dopady variabilných OZE na elektrizačnú sústavu, legislatívne / legislatívny a regulačný rámec pre poskytovanie flexibility“, „zabezpečenie bezpečnosti elektrizačnej sústavy a fungovanie vnútorného trhu s elektrinou“, „Prevádzkovatelia sústav a Úrad pre reguláciu sieťových odvetví“, „2024 - “. Odôvodnenie: Upravené znenie príslušnej časti tabuľky 29 z dôvodu, že nie je potrebné prijímať len technické opatrenia, ale aj legislatívne opatrenia za účelom zvyšovania flexibility v elektrizačnej sústave.		flexibility do trhu s elektrinou za účelom limitovať negatívne dopady variabilných OZE na elektrizačnú sústavu, legislatívny a regulačný rámec pre poskytovanie flexibility. V treťom stĺpci: zabezpečenie stability a bezpečnosti elektrizačnej sústavy a fungovania trhu s elektrinou. V štvrtom stĺpci: Prevádzkovatelia sústav /ÚRSO.
RÚZSR Republiková únia zamestnávateľov	**Z**	**Kapitole 3.1.2.., Tabuľka 29 strana 129** Navrhujeme v texte na str. 129 v časti „Navrhované legislatívne, regulačné a technické opatrenia v oblasti vykurovania a chladenia“ v druhom odseku na konci nahradiť bodku spojkou „a“ a doplniť nasledovný text „.....a vytvoria podmienky pre ich efektívnu integráciu do systémov centrálneho zásobovania teplom na základe obojstrannej obchodnej výhodnosti a pri rešpektovaní technických možností h sústav CZT. Zároveň motivačné nástroje podpory OZE budú nastavené tak, aby nedochádzalo k neefektívnemu, vzájomne odporujúcemu čerpaniu nástrojov z verejných financií.“ Celý doplnený odsek znie:	A	Text upravený.

		Podmienky regulačných období po 2022 v oblasti tepelnej energetiky budú zohľadňovať povinnosť zvyšovania podielu OZE v systémoch diaľkového vykurovania. Tiež zohľadnia pripájanie samospotrebiteľov a vytvoria podmienky pre ich efektívnu integráciu do systémov centrálneho zásobovania teplom na základe obojstrannej obchodnej výhodnosti a pri rešpektovaní technických možností sústav CZT. Zároveň motivačné nástroje podpory OZE budú nastavené tak, aby nedochádzalo k neefektívnemu, vzájomne odporujúcemu čerpaniu nástrojov z verejných financií. Zdôvodnenie: Uvedené sa navrhuje s cieľom zavedenia transparentnej a spravodlivej regulácie a s cieľom zabezpečiť rovnováhu medzi záujmami jednotlivých účastníkov trhu.		
RÚZSR Republiková únia zamestnávateľov	**Z**	**Kapitole 3.1.2.., Tabuľka 31 strana 129 a nasl.** Navrhujeme nasledovné úpravy: Opatrenie č. 1 V návrhu opatrenia č. 1 – zvyšovanie minimálneho podielu pre dodávateľov biopalív žiadame text upraviť takt, aby bolo zrejmé, že je nevyhnutné : • zachovať princíp technologickej neutrality a umožniť využitie podľa možnosti čo najväčšieho množstva nástrojov vedúcich k plneniu cieľa v oblasti obnoviteľnej energie v sektore dopravy (teda nielen povinné podiely biopalív pre dodávateľov palív), • v najväčšej možnej miere obmedziť používanie tých politík, ktoré by znižovali flexibilitu pre povinné osoby. Opatrenie č. 4 Vo všeobecnosti súhlasíme s návrhom opatrenia č. 4 avšak	ČA	Do tabuľky 31 bolo doplnené v bode 1 „zvyšovanie minimálneho podielu udržateľných pohonných látok pre dodávateľov palív“. Podpora RFNBO v priemysle je v INEKP uvedená v časti venovanej priemyslu. Opatrenie 6 bolo prehodnotené a oslobodenie od spotrebnej dane bude pre všetky 100 %

		navrhujeme, aby sa podpora RFNBO (vodíka) neorientovala len na RFNBO (vodík), ktorý je uvedený na trh ako priame palivo ale aby sa podporovala aj možnosť, ak je RFNBO (vodíka) použitý ako medziprodukt pri výrobe konvenčných pohonných látok, a to vzhľadom na zanedbateľný podiel vodíka používaného ako priame palivo. Sme toho názoru, že aj táto možnosť využitia RFNBO (vodíka) má potenciál významne prispieť k diverzifikácii energie a energetickej bezpečnosti. Viaceré technológie na výrobu RFNBO (vodíka) sú vo vývoji alebo sú už k dispozícii, ale mnohé z nich sa ešte nepoužívajú v komerčnom meradle. V tejto súvislosti však poukazujeme na skutočnosť, že prekážkou v rozvoji týchto palív môžu byť vysoké počiatočné investície CAPEX, veľká dodatočná kapacita siete a výroba elektriny z obnoviteľných zdrojov. Opatrenie č. 6 V návrhu opatrenia č. 6 navrhujeme text upraviť tak, aby sa navrhovaná forma podpory vzťahovala nielen na 100% bionaftu (B100) ale aj na 100% parafinickú naftu, resp. 100% HVO. Výroba HVO je v súčasnosti pomerne rozvinutá, pretože už existujú priemyselné jednotky a v nasledujúcich rokoch sa plánuje uviesť do prevádzky mnoho ďalších, pričom je reálne, že na základe avizovaných oznámení o pripravovaných, resp. prebiehajúcich projektoch bude mať EÚ kapacitu viac ako 10 miliónov ton HVO. Výhodou tohto paliva je, že na rozdiel od nafty B100 má HVO parafínovú petrochemickú štruktúru, ktorá je funkčne takmer identická s fosílnou naftou, a preto môže byť HVO použité a zapracované ako náhrada alternatívnej nafty k fosílnej nafte bez potreby úpravy infraštruktúry alebo čistenia existujúcich zásob, pričom už v súčasnosti je možné 100% HVO natankovať do štandardného vozidla na naftový pohon bez		pokročilé udržateľné pohonné látky. Opatrenie 7 bolo preformulované „Legislatívna úprava zavedenia kreditného systému pre nákup a predaj OZE v doprave, a to pre všetky obnoviteľné palivá vrátane elektriny, vodíka a biometánu“

		nutnosti akýchkoľvek úprav, napr. Euro6. Palivo, ktoré je 100% HVO má až o 90 % nižšie emisie CO2 a má pozitívny vplyv na zníženie emisií pevných častíc a uhľovodíkov, a to o 30 %, na zníženie emisií oxidu uhoľnatého o 24 % a tiež produkuje o 9 % menej oxidov dusíka. V nadväznosti na vyššie uvedené žiadame text opatrenia č. 6 zmeniť nasledovne: 6. prevádzková podpora pre rozvoj dopravy finančné/ oslobodenie od spotrebnej dane pre 100% bionaftu (B100) a palivo, ktoré je 100 % HVO Zvýšenie podielu OZE v doprave Dodávatelia palív 2025 Opatrenie č. 7 V tabuľke č. 31 vo všeobecnosti súhlasíme s návrhom opatrenia č. 7, t. j. zavedenie možnosti obchodovania s prebytkovou OZE energiou v doprave. Žiadame však, aby zavedenie mechanizmu umožňujúcemu dodávateľom palív a osobám prispievajúcim k plneniu cieľov) vymieňať kredity za dodávky energie z obnoviteľných zdrojov bolo umožnené pre všetky obnoviteľné palivá, a to prostredníctvom transparentného kreditného systému, v ktorom budú môcť dodávatelia palív a osoby prispievajúce k plneniu cieľov registrovať prevody kreditov z jedného subjektu na druhý. Systém musí vychádzať z jednotného cieľa, ktorý by bol aplikovaný na všetky druhy palív v doprave v		

		rovnakej miere. V nadväznosti na vyššie uvedené žiadame text opatrenia č. 7 zmeniť nasledovne: 7. Zavedenie možnosti obchodovania s prebytkovou OZE energiou v doprave regulačné/ Legislatívna úprava zavedenia kreditného systému pre nákup a predaj OZE v doprave, a to pre všetky obnoviteľné palivá vrátane elektriny, vodíka a biometánu Zvýšenie podielu OZE v doprave dodávatelia palív, dodávatelia obnoviteľných palív vrátane elektriny, vodíka a biometánu 2025		
RÚZSR Republiková únia zamestnávateľov	**Z**	**Kapitole 3.1.2.., Tabuľka 31 strana 129 a nasl.** Za v poradí druhé opatrenie navrhujeme doplniť nové tretie opatrenie v nasledovnom znení: Názov opatrenia: „3. Zvýšenie limitu pre biopalivá s možnosťou 2-násobného započítania“, Druh opatrenia/stručný popis opatrenia: „Zvýšenie stropu, stanoveného vo výške 1,7% pre biopalivá vyrobené zo surovín uvedených v prílohe IX časť B smernice o podpore obnoviteľných zdrojov, ktorý sa určuje ako podiel na konečnej energetickej spotrebe v doprave“, Očakávaný výsledok: „Dosiahnutie cieľa OZE v doprave“, Cieľová skupina: „dodávatelia palív“, Dátum začiatku a konca opatrenia: „2025-2030“.	ČA	Text v prvom stĺpci upravený („Preskúmanie možnosti zvýšenia limitu pre biopalivá zo surovín z prílohy IX.B smernice RED“), text v ďalších stĺpcoch doplnený v zmysle pripomienky do tabuľky 31 ako nové opatrenie č.3

		Odôvodnenie: V súvislosti s delegovanou smernicou Komisie (EÚ) 2024/1405 zo 14. marca 2024, ktorou sa mení príloha IX k smernici Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/2001, pokiaľ ide o doplnenie surovín na výrobu biopalív a bioplynu sa pristúpilo k rozšíreniu surovinovej bázy pre výrobu biopalív. Príloha IX bola doplnená o položku dočasné plodiny, ako sú medziplodiny a krycie plodiny, kam patrí o.i. aj cirok, ktorý má značný potenciál pestovania ako krycia plodina aj na Slovensku a ktorý už v súčasnosti testujú výrobcovia biopalív na Slovensku pomocou primiešavania v procese výroby bioetanolu s kukuricou, pričom cirok tvorí približne 5% takejto zmesi. Pri ročnej produkcii v objeme cca 180 tisíc ton bioetanolu, je objem vyrobeného biopaliva z ciroku, ktoré spadá do uvedenej prílohy IX-B. okolo 9 tisíc ton. Z dlhodobého hľadiska je možné očakávať priebežné navyšovanie podielu primiešavaného ciroku. Pri jeho spracovaní taktiež vzniká kukuričnо-cirokový olej, čo je technický olej z výpalkov odpadom/zvyškom z výroby a je vhodnou surovinou pre výrobu pokročilých biopalív. Pre možnosť pestovania ciroku ako medziplodiny pri pestovaní hlavnej plodiny bude jeho množstvo ako aj objem vyrobeného biopaliva s najväčšou pravdepodobnosťou narastať. Zvýšenie limitu IX-B pre biopalivá vyrobené z medziplodín a krycích plodín, ktoré sú vypestované pred, alebo po zbere hlavnej plodiny predstavujú zároveň dodatočný zdroj príjmov pre samotných poľnohospodárov. V neposlednom rade je Slovenská republika viazaná povinnosťami plnenia cieľov v oblasti obnoviteľných zdrojov energie v sektore dopravy stanovených v čl. 25 smernice EP a Rady (EU) 2023/2413, ktorý dodávateľovi paliva ukladá povinnosť zabezpečiť i) že aspoň 29		

		% podielu energie z obnoviteľných zdrojov na konečnej energetickej spotrebe v odvetví dopravy do roku 2030 alebo ii) zníženie intenzity skleníkových plynov o minimálne 14,5 % do roku 2030 v porovnaní so základným scenárom stanoveným v článku 27 ods. 1 písm. b) v súlade s orientačnou trajektóriou, ktorú určil členský štát. Okrem prechodných a krycích plodín majú potenciál prispieť k plneniu dekarbonizačných cieľov aj ostatné materiály, ktoré boli doplnené do prílohy IX-B, menovite poškodené plodiny a plodiny pestované na veľmi znehodnotenej pôde. Potenciál týchto materiálov v súčasnosti nie je možné presne vyčísliť. Na základe vyššie uvedeného preto žiadame prehodnotiť súčasný limit pre biopalivá vyrobené zo surovín v prílohe IX-B, ktorý je stanovený vo výške 1,7%, ktorý sa určuje ako podiel na konečnej energetickej spotrebe v doprave. Podľa čl. 27 ods. 1 smernice EP a Rady (EU) 2023/2413 môžu členské štáty, kde je to odôvodnené, zvýšiť limit pričom zohľadnia dostupnosť surovín uvedených v časti B prílohy IX. Každé takéto zvýšenie sa oznámi Komisii spolu s jeho dôvodmi a podlieha schváleniu zo strany Komisie. Máme za to, že v prípade rozšírenia prílohy IX-B. Smernice EP a Rady (EU) 2023/2413 došlo k naplneniu takejto podmienky.		
RÚZSR Republiková únia zamestnávateľov	**Z**	**Kapitole 3.1.2.., Tabuľka 31 strana 129 a nasl.** Za v poradí siedme opatrenie navrhujeme doplniť nové ôsme opatrenie v nasledovnom znení: Názov opatrenia: „8. Rozvoj udržateľnej verejnej dopravy“, Druh opatrenia/stručný popis opatrenia: „Využitie zdrojov z operačného programu Slovensko na nákup autobusov jazdiacich na 100% bionaftu (B100 a HVO) “, Očakávaný výsledok: „Zvýšenie podielu OZE v doprave“, Cieľová skupina: „dodávatelia biopalív, MHD, prímestská autobusová doprava“, Dátum začiatku a konca opatrenia: „2025-2027“.	ČA	Tabuľka 31 upravená kompromisným znením.

		Odôvodnenie: Navrhujeme rozšíriť tabuľku aj o možnosť financovania dopravných prostriedkov jazdiacich na 100% bionaftu. Takéto oparenie je možné vykonať prostredníctvom využitia podpory financovanie nákupu dopravných prostriedkov z Operačného programu Slovensko (OPSK), konkrétne cieľ č. 3 - prepojenejšia Európa, ktorý je zameraný na rozvoj inteligentnej, bezpečnej, udržateľnej transeurópskej dopravnej siete, vrátane vnútroštátnej, regionálnej a miestnej mobility. Sprostredkovateľským orgánom OPSK je Ministerstvo dopravy SR, ktoré modifikovalo výzvu, v ktorej bol doplnený nový kód dimenzie – 077, s cieľom upresnenia a rozšírenia opatrenia týkajúceho sa kvality ovzdušia a zníženia hluku, ktoré bolo schválené aj zo strany EK. Uvedená kategória obsahuje možnosť poskytnutia nenávratného príspevku na nákup vozidiel s pohonom na CNG (stlačený zemný plyn), biometán a biopalivá. Prijímateľmi príspevku sú samosprávy, resp. Dopravné podniky (MHD). Prostredníctvom nákupu a využívania autobusov jazdiacich na 100% bionaftu dôjde k okamžitej úspore emisií skleníkových plynov bez nutnosti zložitej úpravy infraštruktúry a celého vozového parku. Autobusy využívajúce ako palivo 100% bionaftu môžu v prípade potreby jazdiť aj na bežne dostupnú naftu B7. Ich nákupná cena je v porovnaní s autobusmi jazdiacimi na konvenčnú naftu o niečo vyššia, avšak poskytnutie nenávratného finančného prostriedku z OPSK na ich nákup by predstavovalo výrazný stimul pre ich nákup zo strany autobusových dopravcov, a teda o rozšírenie, resp. obnovenie ich vozového parku o tento typ vozidiel. Na Slovensku pritom máme skúsenosti s využívaním vozidiel jazdiacich na 100% biopalivo. V rámci pilotného program biojazda.sk sa využívajú		

		nákladné vozidlá jazdiace na palivo B100%, ktoré preukázali úsporu emisií skleníkových plynov 70 %. Znižovanie emisií z verejnej dopravy je jedným zo základných spôsobov ako môžu subjekty verejnej správy priamo prispieť k znižovaniu celkových emisií skleníkových plynov z dopravy. Aj vzhľadom na podporné opatrenia OPSK je dôvodné predpokladať, že objednávatelia verejnej osobnej dopravy postupne pristúpia k obmene vozového parku za účelom zavádzania alternatívnych palív. Zvýšenie počtu vozidiel jazdiacich na čisté biopalivo ma nielen výrazný potenciál pre znižovanie emisií v doprave a plnenie ambicióznych cieľov v oblasti obnoviteľných zdrojov, ale zároveň prispieva k vyššej bezpečnosti dodávok v Slovenskej republike pri využívaní domácich zdrojov a podpore domácej ekonomiky.		
RÚZSR Republiková únia zamestnávateľov	**Z**	**Kapitole 3.1.2.., Tabuľka 31 strana 129 a nasl.** Za nové ôsme opatrenie navrhujeme doplniť nové deviate opatrenie v nasledovnom znení: Názov opatrenia: „9. Podpora pre rozvoj nízkoemisnej nákladnej dopravy“, Druh opatrenia/stručný popis opatrenia: „Zníženie registračných poplatkov pri nákupe a prepise nákladných automobilov kategórie N1 až N3 s pohonom na 100% bionaftu (B100 a HVO). Zníženie ročnej sadzby dane pre nákladné automobily kategórie N1 až N3 (resp. ťahače) s pohonom na 100% bionaftu“, Očakávaný výsledok: „Zvýšenie podielu OZE v doprave (zvýšenie spotreby paliva 100% bionafty – B100 a HVO)“, Cieľová skupina: „dodávatelia biopalív, prepravcovia“, Dátum začiatku a konca opatrenia: „2025“. Odôvodnenie: Návrh opatrení, ktorý obsahuje tabuľka č. 31 navrhujeme rozšíriť o podporu pre rozvoj nízkoemisnej nákladnej dopravy	ČA	Text upravený podľa kompromisného návrhu.

		prostredníctvom zníženia registračných poplatkov pri nákupe a prepise nákladných automobilov kategórie N1 až N3. Uvedené opatrenie je komplementárne k opatreniam týkajúcich sa zvýšenia podielu OZE v doprave prostredníctvom zvýšenie podielu paliva B100. Zníženie registračných poplatkov a zníženie ročnej sadzby dane pre kategórie nákladných vozidiel N1 až N3 a ťahačov by predstavovalo pre dopravcov stimuláciu pre obnovu vozového parku a výmene starších, emisne náročnejších vozidiel znížením finančnej záťaže pri nákupe nových vozidiel. Taktiež by mohlo viesť k zníženiu prevádzkových nákladov, nakoľko nové vozidlá sú zvyčajne efektívnejšie a majú nižšie prevádzkové náklady, čo by mohlo viesť k zníženiu nákladov pre dopravcov a následne aj pre spotrebiteľov (za predpokladu daňového zvýhodnenia B100). Obmena vozovej flotily využívajúcej ako palivo B100 vedie o okamžitej úspore emisií o 70%, čo je dôležitý argument pre dopravcov s cieľom dekarbonizovať svoju flotilu. Opatrenie predstavuje súčasť širšej stratégie zameranej na podporu udržateľnej mobility a dekarbonizáciu dopravného sektora.		
RÚZSR Republiková únia zamestnávateľov	**Z**	**ku Kapitole 3.2.., Pripomienka k stati 3.2. Rozmer: energetická efektívnosť na str. 153:** Formuláciu: “Výmena starých plynových kotlov za nové kondenzačné má potenciál znížiť spotrebu zemného plynu v domácnostiach o takmer 1 TWh (3 - 4 % z konečnej energetickej spotreby domácností). Poskytovanie finančných stimulov na inštaláciu samostatných kotlov na fosílne palivá bude však od 1.1.2025[2] zakázané, čo znemožní poskytovanie príspevkov na podporu aj pre sociálne a ekonomicky znevýhodnené domácnosti. Zavedením podpory na nákup nových kondenzačných plynových kotlov formou výmeny aspoň pre	A	Text upravený.

		zraniteľné domácnosti, by sa popri úspore energie rádovo v desiatkach GWh, dosiahlo predovšetkým zmiernenie nepriaznivých sociálnych dopadov.” navrhujeme doplniť vetou: „V zmysle Oznámenia Komisie o postupnom ukončení finančných stimulov na samostatne stojace kotly na fosílne palivá podľa prepracovaného znenia smernice o energetickej hospodárnosti budov (C/2024/6206) z 18.10.2024 bude možné z verejných zdrojov podporovať hybridné vykurovacie systémy, napríklad plynový kondenzačný kotol v kombinácii so solárnym ohrevom.“ Odôvodnenie: Je dôležité do budúcnosti umožniť podporu všetkých možností, ktoré môžu byť vhodným riešením zvýšenia energetickej efektívnosti vo vykurovaní domácností a sú v súlade s princípom „hodnoty za peniaze“.		
RÚZSR Republiková únia zamestnávateľov	**Z**	**ku Kapitole 3.2.., strana 179** V odseku „Vyhláška ÚRSO o cenovej regulácii ...“ sa znenie hrubou vyznačenej prvej vety „Vyhláška ÚRSO o cenovej regulácii v elektroenergetike zvýhodňuje pre individuálne sadzby taríf koncových odberateľov elektriny priamo pripojených do prenosovej sústavy“ nahrádza znením: „Vyhláška ÚRSO o cenovej regulácii v elektroenergetike zvýhodňuje individuálnymi sadzbami tarify za prevádzkovanie systému a tarify za systémové služby koncových odberateľov	A	Text upravený.

		elektriny spĺňajúcich podmienky pre udelenie individuálnych sadzieb uvedených taríf“. Odôvodnenie: Úprava textu za účelom súladu s cenovou vyhláškou ÚRSO.		
RÚZSR Republiková únia zamestnávateľov	**Z**	**Kapitole 4.4., podkapitola Jadrové elektrárne., strana 264** Do kap. 4.4, podkapitoly „Jadrové elektrárne“ do odseku „3. blok EMO prifázovali k sieti 31. januára 2023. V roku 2025 sa predpokladá začiatok prevádzky 4. bloku EMO. SR tak bude mať v prevádzke 6 jadrových blokov so celkovým inštalovaným výkonom 2944,88 MW.“ sa dopĺňa nasledujúca veta: „V budúcnosti sa uvažuje so zvyšovaním výkonu na viacerých jadrových elektrárňach.“ Odôvodnenie: Vzhľadom na plánované zvyšovanie výkonu navrhujeme doplnenie uvedenej informácie.	A	Text upravený.
RÚZSR Republiková únia zamestnávateľov	**Z**	**Kapitole 4.4., podkapitola podkapitola Prognóza vývoja zdrojovej základe do roku 2030., strana 266** str. 266 sa za odsek o PVE Čierny Váh vkladá tento odsek: „Jedným z významných plánovaných projektov zameraný na zvýšenie poskytovania podporných služieb na prečerpávacích vodných elektrárňach je projekt SE Integrátor, ktorý bol zaradený na zoznam projektov spoločného záujmu EÚ (pozri kap. 2.3.iv Národné zámery vzhľadom na zvyšovanie flexibility vnútroštátneho energetického systému).“ Odôvodnenie: Vzhľadom na benefity projektu SE Integrátor v oblasti	A	Text upravený.

		poskytovania flexibility by mal byť spomenutý aj v kapitole 4.4..ii Projekcie vývoja vzhľadom na existujúce politiky a opatrenia aspoň do roku 2040 (vrátane projekcií do roku 2030)		
RÚZSR Republiková únia zamestnávateľov	**Z**	**ku Kapitole 4.4., podkapitola podkapitola Prognóza vývoja zdrojovej základe do roku 2030., strana 267** V prvom odseku podkapitoly „Prognóza vývoja zdrojovej základne po roku 2030“ sa na koniec vkladá veta v znení: „Vývoj v tejto oblasti bude sledovaný a v dostatočnom časovom predstihu budú navrhnuté prípadné opatrenia s minimálnym dopadom na koncovú cenu elektriny, komunikované príslušným účastníkom trhu s elektrinou za účelom plnenia stanovených cieľov a bezpečnosti prevádzky elektrizačnej sústavy SR.“ Odôvodnenie: Nakoľko ide o vážnu problematiku z pohľadu plnenia cieľov v oblasti OZE a má dopad aj na koncovú cenu elektriny, doplnenie má indikovať, že touto problematikou sa budú zaoberať príslušné orgány štátnej správy a ostatné príslušné subjekty.	A	Text upravený.
RÚZSR Republiková únia zamestnávateľov	**Z**	**Kapitole 4.4., podkapitola podkapitola Prognóza vývoja zdrojovej základe do roku 2030., strana 268** Veta „Pred rozhodnutím o realizácii je potrebné prehodnotiť realizovateľnosť tohto projektu po technickej, obchodnej, finančnej a environmentálnej stránke, prípadná výstavba by mohla začať najskôr o 4 roky po takomto rozhodnutí.“ sa nahrádza vetou „Pred rozhodnutím o realizácii je potrebné prehodnotiť realizovateľnosť tohto projektu po technickej, obchodnej, finančnej a environmentálnej stránke.“	A	Text upravený.

		Odôvodnenie: Vypustenie konkrétneho údaju o výstavbe tohto projektu z predmetnej vety.		
RÚZSR Republiková únia zamestnávateľov	**Z**	**Kapitole 4.4., podkapitola Nové inovatívne technológie, strana 268** Na str. 268 sa za odsek o projekte Fénix vkladá odsek v znení: „Významným posunom v roku 2024 v oblasti budovania SMR bol úspech Slovenskej republiky v ďalšom grantovom projekte pod názvom „NEXT“, financovanej ministerstvom zahraničných vecí Spojených štátov amerických. Grantový projekt NEXT má za cieľ financovať aktivity, ktoré napomôžu krajinám k rozhodnutiu výstavby SMR a vytváranie kapacít na implementáciu. Okrem poradenských služieb v oblasti technických a regulačných požiadaviek pre SMR je medzi podporovanými aktivitami aj spolupráca s univerzitami, jadrovými zariadeniami, či príprava stratégií na zavádzanie SMR. Projekt NEXT úspešne nadväzuje na projekt Fénix zameraný na financovanie štúdie uskutočniteľnosti SMR. Po výbere najvhodnejšej lokality vyplývajúcej z tejto štúdie bude potrebné spraviť na mieste hĺbkové prieskumy, ktoré zabezpečia jasnú a kontinuálnu cestu pri realizácii plánu SMR.“ Odôvodnenie: V roku 2024 zaznamenala Slovenská republika konkrétny posun v rámci budovania SMR a považujeme za vhodné túto skutočnosť v materiáli uviesť, aby bol reflektovaný najnovší vývoj v oblasti rozvoja technológie SMR.	ČA	Text bol upravený : „Ďalším posunom v oblasti implementácie SMR bol úspech Slovenskej republiky v ďalšom grantovom projekte pod názvom „NEXT“, financovanom Ministerstvom zahraničných vecí Spojených štátov amerických. Grantový projekt NEXT má za cieľ financovať aktivity, ktoré napomôžu krajinám k rozhodnutiu výstavby SMR a vytváranie kapacít na implementáciu. Projekt NEXT úspešne nadväzuje na projekt Fénix pričom sa zameriava aj na konzultácie v oblasti

				ďalšej stratégie SMR na Slovensku.“
RÚZSR Republiková únia zamestnávateľov	**Z**	**u Kapitole 4.5.2., podkapitola Charakteristika Prenosovej sústavy SR, strana 274** Na str. 275 sa znenie odseku „Pripojením ďalšej kapacity z OZE a zvýšenia dovozu elektriny zo zahraničia sa predpokladá väčšie využívanie PpS. To môže mať za následok vznik rizikových situácií na severe a východe Slovenska a neefektívnosť vyťažovanie siete. Na základe podpory Európskej komisie prostredníctvom vyčlenených investícií v Action Plan for Grids sa preto plánuje zrealizovať pripojenie PVE Čierny Váh do 400 kV prenosovej sústavy a to vybudovaním novej severnej vetvy 400 kV linkou PVE Čierny Váh – Spišská Nová Ves ako druhé vedenie k existujúcemu pripojeniu PVE Čierny Váh – r 400 kV Liptovská Mara . V nadväznosti na požiadavku rozvoja a stability siete v Pláne obnovy a odolnosti (REPowerEU), je daný projekt rozhodujúci kvôli útlmu 220kV PS. Posilnenie severnej vetvy (vybudovanie druhého vedenia z PVE Čierny Váh) posilní spoľahlivosť a možnosť využitia PVE Čierny Váh z pohľadu poskytovania podporných služieb a fexibility počas odstávok, alebo poruchových stavov existujúceho vedenia, čím bude zabezpečená celková vyššia spoľahlivosť vyvedenia výkonu z PVE Čierny Váh a tým aj poskytovanie flexibility a podporných služieb z tohto zdroja.“ nahrádza týmto znením: „Pripojením ďalšej kapacity z OZE a zvýšenia dovozu elektriny zo zahraničia sa predpokladá väčšie využívanie PpS. To môže	ČA	Po dohode sa celý odsek vypúšťa. Rozpor odstránený.

		mať za následok vznik rizikových situácií na severe a východe Slovenska a neefektívnosť vyťažovanie siete. Na základe podpory Európskej komisie prostredníctvom vyčlenených investícií v Action Plan for Grids sa preto plánuje zrealizovať vybudovanie novej 400 kV severnej vetvy PVE Čierny Váh – Spišská Nová Ves ako druhé vedenie k existujúcemu pripojeniu PVE Čierny Váh – r 400 kV Liptovská Mara. V nadväznosti na požiadavku rozvoja a stability siete v Pláne obnovy a odolnosti (REPowerEU), je daný projekt rozhodujúci kvôli útlmu 220kV PS. Posilnenie severnej vetvy (vybudovanie druhého vedenia z PVE Čierny Váh) posilní prepojenie sústavy medzi západom a východom sústavy v severnej vetve a taktiež zvýši spoľahlivosť a možnosť využitia PVE Čierny Váh z pohľadu poskytovania podporných služieb a flexibility počas odstávok, alebo poruchových stavov existujúceho vedenia, čím bude zabezpečená celková vyššia spoľahlivosť vyvedenia výkonu z PVE Čierny Váh a tým aj poskytovanie flexibility a podporných služieb z tohto zdroja, ktoré sú veľmi dôležité pre PPS.“ Odôvodnenie PVE Č. Váh je už v súčasnosti pripojený do 400 kV sústavy. Realizácia druhého 400 kV vedenia, ktorá okrem iného zvýši pre prevádzkovateľa PS spoľahlivosť dodávky podporných služieb, je náhrada za 220 kV vedenie z dôvodu zachovania dvojitého prepojenia východu a západu v rámci severnej vetvy.		
RÚZSR Republiková únia zamestnávateľov	**Z**	**ku Kapitole 5.3., Prehľad investičných potrieb strana 321** Navrhujeme zmenu znenia bodu 2) Sociálne dôsledky klimatickej a energetickej transformácie (dôsledky na zamestnanosť a zručnosti) vrátane iných distribučných vplyvov. Navrhujeme zmenu znenia daného bodu v súvislosti s vplyvmi transformácie na zamestnanosť špecificky v U. S. Steel Košice,	A	Text upravený.

		s.r.o. Momentálne nie je možné vyčísliť „potvrdenú“ stratu, resp. nárast pracovných miest v USSK v tejto súvislosti, preto navrhujeme uviesť „Vplyv na zamestnanosť (strata, resp. nárast pracovných miest) závisí od zvolenej technológie pri dekarbonizácii podniku (U. S. Steel Košice, s.r.o.)		
RÚZSR Republiková únia zamestnávateľov	**Z**	**prílohe č. 1 Tabuľka s údajmi použitými pri tvorbe modelov WEM a WAM k časti 2:** Zoznam parametrov a premenných, ktoré sa majú nahlásiť v oddiele B národného plánu Pri tvorbe WEM a WAM scenárov navrhujeme zosúladiť údaje so štúdiou SEPS „Hodnotenie zdrojovej primeranosti ES SR do roku 2040 (MAF SEPS 2023)“: https://www.sepsas.sk/engine/wp-content/uploads/2023/10/MAF_SEPS.pdf Údaje o počte tepelných čerpadiel v prílohe č. 1 a v štúdii SEPS poukazujú na výraznú diferenciu pre základné scenáre: Základný scenár (A) predpokladá mierny nárast spotreby, mierny nárast OZE, včasné dokončenie EMO4 a udržanie PPC Malženice v prevádzke po celú dobu hodnotenia primeranosti ES SR – toto je možné považovať za WEM scenár. Progresívny scenár (B) predpokladá výraznejší nárast spotreby oproti základnému scenáru (A), výrazný rast OZE, včasné dokončenie EMO4 a nedostupnosť PPC Malženice od roku 2035. Dekarbonizačný scenár (C) predpokladá výrazný nárast spotreby, výrazný rast OZE, nedokončenie EMO4 a nedostupnosť PPC Malženice. WEM scenár INEKP by mal zahŕňať predpokladaný počet	N	Hodnoty uvádzajú s akými parametrami bol počítaný scenár WEM a WAM uvedený v NECP. Ak by sme ich menili, musel by sa znovu spustiť proces modelovania a podľa nových výsledkov spracovať novú aktualizáciu. MH SR a SEPS v budúcnosti zosúladia východzie dáta do modelov. Odstúpenie od pripomienky. Rozpor odstránený

		tepelných čerpadiel ako Základný scenár (A) štúdie zdrojovej primeranosti, avšak intrapolovaný pre rok 2030 (štúdia zdrojovej primeranosti obsahuje predpokladaný počet tepelných čerpadiel pre rok 2040). Odôvodnenie Máme za to, že pri modelovaní scenárov WEM a WAM v INEKP je potrebné zosúladiť ich so scenármi zdrojovej primeranosti ES SR do roku 2040, a to najmä v súvislosti so smernicou Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/1788 z 13. júna 2024 o spoločných pravidlách pre vnútorné trhy s obnoviteľným plynom, so zemným plynom a s vodíkom, ktorou sa mení smernica (EÚ) 2023/1791 a zrušuje smernica 2009/73/ES (prepracované znenie). Podľa článku 55 tejto smernice má byť 10-ročný plán rozvoja siete v rámci členského štátu v súlade s integrovaným národným energetickým a klimatickým plánom a jeho aktualizáciami rovnako ako plán rozvoja vodíkovej distribučnej siete (článok 56).		
RÚZSR Republiková únia zamestnávateľov	O	**Celému materiálu** Odporúčame používať v rámci elektroenergetiky pojem „sústava“ namiesto pojmu „sieť“, za účelom zosúladenia terminológie so zákonom o energetike. (napr. str. 69, 70 ...). Predmetom pripomienky je zosúladenie pojmov so Zákonom o energetike	N	Pojem vyplýva z názvu kapitoly podľa nariadenia (EÚ) 2018/1999 a je zaužívaný v EÚ legislatíve
RÚZSR Republiková únia zamestnávateľov	O	**Celému materiálu** V celom dokumente žiadame upraviť referencie na „US Steel“ resp. „U. S. Steel Košice, a.s.“ na „U. S. Steel Košice, s.r.o.“. Odôvodnenie: Súlad s právnou formou v ORSR.	A	Text upravený v zmysle pripomienky

RÚZSR Republiková únia zamestnávateľov	O	**Celému materiálu** Emisie v sektore ETS (k r. 2005) – SR 2030 – cieľ nie je stanovený. Odôvodnenie: Predkladateľ by mal zdôvodniť, prečo špecifický cieľ pre sektory ETS nebol stanovený.	A	Doplnená poznámka pod čiarou: Smernica 2023/959 nestanovuje národné ciele jednotlivým členským krajinám v odvetviach na ktoré sa vzťahuje EU ETS, z tohto dôvodu nebol stanovený ani na národnej úrovni v SR.
RÚZSR Republiková únia zamestnávateľov	O	**Kapitole 1.2., str. 13 a 14** Navrhujeme odstránenie bodu „kvalita dodávok energie za prijateľné ceny“ a zmena bodu z „zvyšovanie bezpečnosti dodávok energie“ na „zvyšovanie bezpečnosti a kvality dodávok energie za primerané ceny;“. Odôvodnenie: Doplnenie textu za účelom vyprecizovania významu	A	Text upravený
RÚZSR Republiková únia zamestnávateľov	O	**Kapitole 1.2., str. 13 a 14** Posledný bod v časti „Priority energetickej politiky SR“ znie „zvyšovanie bezpečnosti a spoľahlivosti prevádzky jadrových elektrární“. Odôvodnenie: Doplnenie textu za účelom vyprecizovania významu	A	Text upravený podľa pripomienky
RÚZSR Republiková únia zamestnávateľov	O	**Kapitole 1.2., str. 14** Do druhého bodu časti „Nové priority, ktorým sa dopĺňajú vyššie uvedené priority“ sa na koniec dopĺňa „za účelom zvýšenia flexibility elektrizačnej sústavy z pohľadu bezpečnosti prevádzky elektrizačnej sústavy a z pohľadu fungovania	A	Text doplnený podľa pripomienky

		vnútorného trhu s elektrinou“. Odôvodnenie: Doplnenie za účelom jednoznačnosti účelu podpory.		
RÚZSR Republiková únia zamestnávateľov	O	**Kapitole 2.4.1., str. 70** Slovo „elektrických sietí“ sa nahrádza slovom „elektrických sústav“ v nadpise kap. 2.4.1. Odôvodnenie: Úprava textu za účelom súladu pojmu so zákonom č. 251/2012 Z. z. o energetike a o zmene a doplnení niektorých zákonov.	N	Pojem vyplýva z názvu kapitoly podľa nariadenia (EÚ) 2018/1999 a je zaužívaný v EÚ legislatíve, jeho nahradenie by sa v texte príslušnej kapitoly nehodilo.
RÚZSR Republiková únia zamestnávateľov	O	**Kapitole 2.4.3.., strana 75** V predposlednom odseku kap. 3.4.3. Integrácia trhov, Trh s elektrinou sa upravuje termín pripájania Slovenska do medzinárodných platforiem. Slová „V budúcom roku sa Slovensko....“ sa nahrádzajú slovami „Koncom roku 2024 sa Slovensko...“. Odôvodnenie: Aktualizácia textu za účelom jeho zosúladenia s aktuálnym stavom v danej problematike.	A	Text upravený podľa pripomienky
RÚZSR Republiková únia zamestnávateľov	O	**Kapitole 2.4.3.., strana 80** Znenie odseku „Návrh novely zákona o energetike prináša okrem iného:“ sa nahrádza znením: „Novela zákona o energetike priniesla okrem iného:“. Odôvodnenie: Aktualizácia textu.	A	Text upravený podľa pripomienky

RÚZSR Republiková únia zamestnávateľov	O	**Kapitole 3.3.., strana 186** V poslednom odseku kap. 3.4.1. ii. sa rok výstavby nového 2x400 kV vedenia do Ukrajiny upravuje z „20302“ na „2030“. Odôvodnenie: Odstránenie chyby v písaní.	ČA	Text upravený podľa aktuálnych podkladov SEPS
RÚZSR Republiková únia zamestnávateľov	O	**Kapitole 4.5.2., podkapitola Charakteristika Prenosovej sústavy SR, strana 274** Odporúčame zaktualizovať schému prenosovej sústavy na Obrázku 5, nakoľko značná časť 220 kV sústavy už nie je v súčasnosti v prevádzke a absentujú v nej nové 400 kV vedenia do Maďarska. Taktiež odporúčame zaktualizovať text pod Obrázkom 5, keďže má SR s ČR už iba jedno jednoduché 220 kV vedenie a 5 vedení do Maďarska. Taktiež odporúčame zaktualizovať počet vedení v podkapitole Elektrické vedenia. Odôvodnenie: Navrhovaná úprava je z dôvodu aktualizácie údajov za účelom ich súladu so súčasným stavom, nakoľko časť 220 kV sústavy je už mimo prevádzky a v prevádzke sú už nové vedenia do Maďarska.	A	Obrázok a text aktualizované podľa pripomienky
SAPI Slovenská asociácia fotovoltického priemyslu a OZE (SAPI)	O	**str. 245 a nasl. - kapitola "Analýza aktuálnej situácie"** Navrhujeme názov kapitoly doplniť slovným spojením "a potenciál do budúcnosti" Odôvodnenie: Kapitola pojednáva nielen o aktuálnej situácii, ale aj o tom, aký potenciál rozvoja majú jednotlivé technológie do budúcnosti. Navrhuje sa preto reflektovať tento obsah aj v jej	A	Text upravený.

		názve. V podkapitole Veterná energia - na pevnine navrhujeme nahradiť slovné spojenie "tzv. akceleračných zón pre rozvoj veternej energie, v ktorých bude umožnené rýchlejšie povoľovanie a výstavba veterných elektrární" spojením "pilotných go-to zón, v ktorých bude otestované zrýchlené získavanie potrebných povolení na konkrétnych projektoch" Odôvodnenie: Akceleračné zóny majú v terminológii EÚ význam vytipovaných území, v ktorých sa bude dať zjednodušiť a zrýchliť proces. Dve pilotné go-to zóny, ktoré sú predmetom memoranda medzi MH SR a JESS, sú v skutočnosti konkrétnymi projektami a nie akceleračnými zónami. Štát má však okrem toho vytvoriť aj metodiku pre vznik akceleračných zón.		
SAPI Slovenská asociácia fotovoltického priemyslu a OZE (SAPI)	O	**kapitola 2.2. bod 4 (str. 53)** V rámci stanovenia cieľovej hodnoty ročných úspor energie na úrovni ekvivalentných úspor energie v budovách podľa čl. 6 odseku 1 výrazne odporúčame dodržiavať postup stanovený odporúčaním Komisie (EÚ) 2024/1716 z 19. júna 2024, ktorým sa stanovujú usmernenia k výkladu článkov 5, 6 a 7 smernice Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2023/1791. Metodika výpočtu cieľovej hodnoty MH SR nie je v súlade s príslušným odporúčaním EK a zámerom samotného článku Smernice. Výslednú cieľovú hodnotu pre čl. 6 aj v prípade alternatívneho prístupu nemožno násobiť podielom budov verejného sektora obnoviteľných do energetickej triedy A0 do roku 2030 vzhľadom na nákladovú efektívnosť a technickú uskutočniteľnosť. Takýto postup je v plnom rozpore s daným odporúčaním a so zámerom Smernice.	ČA	Text upravený v kapitole 2.2: "Predpokladané ročné úspory energie na dosiahnutie aspoň ekvivalentných úspor energie v budovách, na ktoré sa vzťahuje čl. 6 odsek 1, do 31. decembra 2030 predstavujú pre Slovenskú republiku 13,69 GWh. Okrem tohto cieľa bude súčasťou Integrovaných národných

		Navrhujeme preto stanoviť cieľovú hodnotu ročnej úspory energie na úrovni 104,28 GWh (bez prenásobenia podielom obnoviteľných budov), tak ako vyplýva z výpočtu MH SR. Odôvodnenie: Presný výklad a odporúčania implementácie čl. 6 smernice Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2023/1791 stanovuje Odporúčanie Komisie (EÚ) 2024/1716 z 19. júna 2024, ktorým sa stanovujú usmernenia k výkladu článkov 5, 6 a 7 smernice Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2023/1791. Vo vzťahu k implementácii, postupu a stanoveniu cieľov pre čl. 6 upravuje dané Odporúčanie viacero nejasností, ktoré v samotnom znení smernice neboli dostatočne interpretované. Odporúčanie detailne popisuje možnosti a postup stanovenia cieľa pre čl. 6 z pohľadu toho, aké budovy sa zahŕňajú do zoznamu budov, ktorý sa používa na výpočet ročnej požiadavky na obnovu (t. j. do východiskovej hodnoty), aj v prípade využitia alternatívneho prístupu. V tabuľke č. 3 Odporúčanie jasne popisuje, ktoré budovy sa zahŕňajú do východiskovej hodnoty pre výpočet ročného cieľa. Podľa tabuľky 3 sa zahŕňajú do východiskovej hodnoty aj budovy, ktorých premena na budovy s takmer nulovou potrebou energie nie je technicky, ekonomicky alebo funkčne uskutočniteľná (článok 6 ods. 2 pododsek 2). Postup MH SR je teda v rozpore s týmto odporúčaním. O rovnakom postupe hovorí aj druhý odsek bodu 5.2 daného Odporúčania. Podľa Odporúčania platí, že ak členské štáty		energetických a klimatických správ o pokroku SR, predkladaných Európskej komisii v zmysle čl. 17 nariadenia 2018/1999 o riadení energetickej únie, aj informácia o objeme úspor energie dosiahnutých obnovou verejných budov bez ohľadu na úroveň energetickej triedy do ktorej bola obnova zrealizovaná (odpočet voči základu pre výpočet cieľovej hodnoty pre čl. 6 smernice 2023/1791 o energetickej efektívnosti, t.j. 104,28 GWh/rok)."

		posúdia, že premena určitej budovy na budovu s takmer nulovou potrebou energie nie je technicky, ekonomicky alebo funkčne uskutočniteľná, a takúto budovu obnovia na nižšiu úroveň, nezapočítajú obnovu tejto budovy do plnenia požiadavky. Tieto budovy sa však naďalej zahŕňajú do zoznamu budov, ktorý sa používa na výpočet ročnej požiadavky na obnovu (t. j. do východiskovej hodnoty). Postup MH SR je teda aj tomto prípade v rozpore s týmto odporúčaním. Rovnako tak považujeme za nesprávnu metodiku stanovenia podielu budov verejného sektora obnoviteľných do energetickej triedy A0. Podľa metodiky MH SR ide o priemer obnovených budov terciárneho sektora do energetickej triedy A0 v období rokov 2014 – 2023. Takýto predpoklad považujeme za nesprávny. Požiadavka na dosiahnutie energetickej triedy A0 je platná pre budovy verejného sektora od roku 2018 a pre všetky ostatné budovy od roku 2021. Minimálnu požiadavku na energetickú hospodárnosť budovy je zároveň povinné splniť k času podania žiadosti o stavebné povolenie. Uvažovať s podielom budov v roku 2014 až 2018 považujeme za vysoko nesprávne a zavádzajúce. Budovy, ktoré museli splniť požiadavku na energetickú triedu A0 sa začali kolaudovať s odstupom roka až dvoch od vstúpenia požiadavky do platnosti. V realite je teda toto obdobie ešte o niečo posunuté. Vstúpenie požiadavky na energetickú triedu A0 do platnosti možno badať na výraznom vzostupe budov obnovených do triedy A0 v rokoch 2020 až 2023. Predovšetkým teda v roku 2023 kedy sa začali kolaudovať prvé obnovené budovy terciárneho sektora (mimo verejné budovy) do triedy A0. Ide o viac ako 7 násobný nárast oproti rokom 2014 – 2017 kedy požiadavky na triedu A0 nebola vôbec v platnosti. Z tohto dôvodu je zrejmé, že cieľom metodiky MH SR bolo výrazne znížiť cieľovú hodnotu úspor energie.		

		Takýto postup je však v plne v rozpore so zámerom samotnej smernice a považujeme ho za nesprávny. Zároveň je nutné poznamenať, že úroveň A0 je stanovená na základe výpočtu nákladovo optimálnych úrovní minimálnych požiadaviek na energetickú hospodárnosť budov a prvkov budovy, ktorý bol naposledy realizovaný v roku 2023. Výpočet potvrdil, že úroveň A0 je nákladovo optimálna a nemožno preto stanovovať výpočet cieľa na základe predpokladov o budovách, ktoré sú neobnoviteľné do úrovne A0.		
SAPI Slovenská asociácia fotovoltického priemyslu a OZE (SAPI)	O	**tabuľka 10 na str. 42** Navrhujeme upraviť trajektóriu zvyšovania inštalovanej kapacity a výroby elektriny vyrobenej zo slnečnej energii prostredníctvom fotovoltiky tak, aby reflektovala aktuálny vývoj na trhu. Konkrétne navrhujeme nasledujúcu úpravu: rok 2024: 1100 MW/1155 GWh, rok 2025: 1400 MW/1470 GWh, rok 2026: 1700 MW/1785 GWh, rok 2027: 2000 MW/2100 GWh, rok 2028: 2400 MW/2520 GWh, rok 2029: 2700 MW/2835 GWh, rok 2030: 3000 MW/3150 GWh. V nadväznosti na zmenenú trajektóriu navrhujeme upraviť aj celový cieľ pre príspevok OZE v elektroenergetike a na hrubej konečnej spotrebe vo všetkých sektoroch. Odôvodnenie: Podľa aktuálne dostupných údajov o pripojených zdrojoch dosiahne kumulatívny inštalovaný výkon fotovoltiky už do konca roku 2024 hodnotu presahujúcu 1100 MW. Toto tempo rastu je konzistentné s vývojom v roku 2022, pričom vykazuje dokonca mierne zvyšovanie dynamiky. Prírastky inštalovaného výkonu sú pritom poháňané primárne segmentom aktívnych odberateľov - domácností a firiem, kde sa v súčasnosti inštaluje	ČA	MH SR čiastočne akceptovalo pripomienku úpravou aktuálnej hodnoty.

		viac ako 90 % celého objemu výkonu. Z našich prognóz vyplýva, že v najbližších rokoch je možné bez problémov očakávať ročné prírastky na úrovni 300 - 400 MW. Navrhujeme preto použiť spodnú hranicu tohto rozmedzia (konzervatívny odhad) a ako koeficient priemerného využitia výkonu navrhujeme aplikovať hodnotu 1050 MWh/MW.		
SAPI Slovenská asociácia fotovoltického priemyslu a OZE (SAPI)	O	**tabuľke 10 na str. 42** V tabuľke trajektórii príspevkov jednotlivých druhov OZE pre geotermálnu energiu navrhujeme v rokoch 2029 a 2030 zvýšiť plánovaný inštalovaný výkon a výrobu elektriny takto: rok 2029: 24 MW/150 GWh, rok 2030: 44 MW/300 GWh. Následne navrhujeme upraviť celkový podiel príspevku OZE v elektroenergetike a na hrubej konečnej spotrebe všetkých sektorov. Odôvodnenie: Návrh je v súlade s obsahom kapitoly Analýza situácie, podkapitola Geotermálna energia (str. 245 a 246 dokumentu), kde sa uvádzajú projekty na výstavbu dvoch geotermálnych elektrární v Žiari nad Hronom a Prešove s celkovým inštalovaným výkonom 40 MWe. Máme za to, že podpora výroby elektriny z geotermálnych elektrární by mala byť jednou z priorít energetickej politiky SR, keďže sa jedná o využívanie dostupného domáceho potenciálu geotermálnej energie. Viaceré časti dokumentu zároveň uvádzajú konkrétne opatrenia na podporu rozvoja týchto zdrojov. Uvedené projekty sa už nachádzajú v procese povoľovania a je preto veľmi realistické očakávať ich výstavbu a spustenie do prevádzky do roku 2030.	N	Plánované kapacity uvedené v materiáli sú v súlade so scenárom WAM. V súčasnosti nevidíme dôvod na zvýšenie, vnímame to perspektívne až po roku 2030. Vyžadujú veľkú investičnú pomoc. Zatiaľ viac podporujeme výrobu tepla
SAPI Slovenská asociácia	O	**podkapitola "Opatrenia finančnej podpory na dosiahnutie cieľov – prevádzková podpora", str. 135** Na strane 135 navrhujeme za podkapitolu "Prevádzková podpora	N	Aukčný systém je implementovaný v platnej slovenskej

fotovoltického priemyslu a OZE (SAPI)		výroby biometánu" zaradiť ďalšiu podkapitolu s číslom 7. a nadpisom "Prevádzková podpora pre nové zariadenia OZE s využitím aukčných mechanizmov" a týmto navrhovaným obsahom: "Navrhuje sa spustenie aukčných mechanizmov na prevádzkovú podporu formou dvojstranných rozdielových zmlúv (CfD), v rámci ktorej sa pomocou aukcie vyberú projekty s najnižšou ponukou na prevádzkovú podporu, ktoré budú mať následne právo uzatvoriť CfD zmluvy so štátnym výkupcom. Jedná sa o osvedčenú metódu využívanú vo viacerých členských štátov EÚ. Tento mechanizmus umožňuje efektívnejšie využitie rovnakého objemu finančných prostriedkov na zvýšenie konkurencie medzi väčším počtom investorov. Aukčný mechanizmus je v súlade so schválenou reformou dizajnu trhu s elektrinou." Odôvodnenie: Napriek tomu, že SR aktuálne využíva investičnú podporu pre nové zariadenia OZE, ktorá je financovaná z RRF (nad 500 kW) a EŠIF (do 250 kW), z hľadiska nastavenia opatrení pre dosiahnutie cieľov uhlíkovej neutrality je potrebné zaviesť aj podporu výstavbu väčších výrobných zariadení OZE priamo pripojených do elektrizačnej sústavy prostredníctvom trhovo-orientovanej prevádzkovej podpory vo forme, ktorá je odporúčaná priamo zo strany Európskej komisie. Aukcie na CfD sú ekonomicky najefektívnejšou formou tejto podpory. Pre ich využitie je už aj legislatívny základ v zákone o podpore OZE v podobe aukcie na príplatky.		legislatíve, nie je potrebné uvádzať ako samostatné opatrenie v NECP.
SAPI Slovenská asociácia fotovoltického	O	**podkapitola 3.4.4. "Energetická chudoba"** V podkapitole 3.4.4. "Energetická chudoba" navrhujeme doplniť: - informáciu a konkrétne opatrenia na zabezpečenie súladu	ČA	Odrážka1 - Na koniec kapitoly 2.4.4. doplnená veta: "Integrovaný národný

priemyslu a OZE (SAPI)		medzi predloženým aktualizovaným INEKP a sociálno-klimatickým plánom, - konkrétny plán a harmonogram prijatia právnej definície energetickej chudoby, - podrobný odhad počtu domácností ohrozených energetickou chudobou a konkrétne ciele a opatrenia, ktorými štát plánuje toto číslo znižovať v období do roku 2030, - prepojiť programy na podporu zraniteľných domácností s opatreniami zameranými na energetickú účinnosť a obnoviteľné zdroje energie. Odôvodnenie : Podľa článku 4 ods. 2 a článku 6 ods. 3 nariadenia EP a Rady (EÚ) 2023/955 o zriadení Sociálno-klimatického fondu majú členské štáty zabezpečiť súlad a konzistentnosť medzi svojím sociálno-klimatickým plánom a aktualizovaným INEKP. Podľa článku 3 Governance Regulation a v súlade s odporúčaniami Európskej komisie (EÚ) 2023/2407 o energetickej chudobe majú členské štáty v aktualizovanom INEKP uviesť podrobný odhad počtu domácností ohrozených energetickou chudobou. Podľa oznámenia Komisie (2022/C 495/02) je riešenie energetickej chudoby nevyhnutné pre zabezpečenie spravodlivej transformácie a členské štáty majú povinnosť vytvoriť jasnú "legislatívnu definíciu energetickej chudoby" a konkrétne opatrenia na podporu zraniteľných domácností. Dokument obsahuje len všeobecné nástroje na riešenie energetickej chudoby, pričom absentujú konkrétne opatrenia a cieľové hodnoty pre jej znižovanie. Slovensko preto zatiaľ nenastavilo dostatočne účinné mechanizmy na pomoc zraniteľným domácnostiam. Na základe odporúčaní Európskej komisie z 18. 12. 2023 chýbajú konkrétne kroky na podporu zraniteľných		energetický a klimatický plán predstavuje dôležitý politický rámec, ktorý priamo ovplyvňuje budúci návrh a implementáciu Sociálno-klimatického plánu SR, ktorý má Slovenská republika predložiť Európskej komisii do 30. júna 2025. Opatrenia v Sociálno-klimatickom pláne SR budú koncipované v súlade s reformami a záväzkami stanovenými v NECP, pričom bude potrebné rešpektovať ciele Sociálno-klimatického fondu a jeho primárne zameranie na zraniteľné skupiny ohrozené energetickou chudobou." Pre absenciu oficiálnej národnej definície nie je možné akceptovať odrážky 2-4.

		skupín v podobe dostupných programov na renováciu budov a prístupu k obnoviteľným zdrojom energie. Navyše je potrebné stanoviť konkrétny cieľ na zníženie energetickej chudoby a jasne definovať opatrenia na jeho dosiahnutie. Dokument neobsahuje ani dostatočný odhad počtu domácností ohrozených energetickou chudobou, ako je požadované v čl. 3 Governance Regulation a v súlade s odporúčaním Komisie (EÚ) 2023/2407 o energetickej chudobe. Odhad domácností ohrozených energetickou chudobou je uvedený na strane 201 v časti i. podkapitoly 3.4.4 "Energetická chudoba", kde sa odhaduje, že približne 8,4 % slovenských domácností je ohrozených energetickou chudobou. Tento návrh vychádza zo štúdie SAV a zohľadňuje príjmovú situáciu a výdavky na energie, pričom sa využíva životné minimum na určenie prahovej hodnoty pre energetickú chudobu.		
SAPI Slovenská asociácia fotovoltického priemyslu a OZE (SAPI)	O	**podkapitola 2.4.3. "Integrácia trhov", časť "Inteligentné siete** V danej podkapitole navrhujeme doplniť podrobnejšie informácie o tom, ako budú tieto systémy podporovať flexibilitu siete a ako umožnia lepšie riadenie dopytu, najmä prostredníctvom technológií, ako je smart grid alebo energy storage. Navrhujeme, aby predložený dokument zohľadňoval zabezpečenie dostupnosti technológií, ako sú inteligentné meracie systémy osobitne pre odberateľov zapojených do energetických spoločenstiev. Odôvodnenie: V podkapitole chýbajú detaily o nasadzovaní konkrétnych technológií a nástrojov riadenia dopytu. Dostupnosť inteligentných meracích systémov je nevyhnutná pre spravodlivý prístup k energetickým službám, pretože umožňuje lepšiu	ČA	Zavádzanie inteligentných meracích systémov je popísané v podkapitole 2.4.3., časť iii.

		kontrolu a optimalizáciu spotreby, čo vedie k zníženiu nákladov. Rýchlejšie nasadzovanie IMS v rámci komunitnej energetike môže zároveň pomôcť ľuďom ohrozených energetickou chudobou, ktorý vďaka možnosti zdieľania elektriny môžu využívať lacnejšiu elektrinu vyrobenú z lokálnych OZE.		
SAPPO Slovenská asociácia palivového priemyslu a obchodu	O	**1) Časť 2 - Národné zámery a ciele, časť 2.1 – Dekarbonizácia, časť 2.1.2. – Energia z OZE, tabuľka č. 8 Odhadované traj** 1) Časť 2 - Národné zámery a ciele, časť 2.1 – Dekarbonizácia, časť 2.1.2. – Energia z OZE, tabuľka č. 8 Odhadované trajektórie OZE Súhlasíme s poznámkou uvedenou pod tabuľkou č. 8 k cieľu OZE v doprave, a to, že dosiahnutie výšky 29%e sa považuje za nepravdepodobné. Podľa nášho názoru je cieľ OZE v podmienkach SR viac ako ambiciózny, pričom je nevyhnuté vziať do úvahy najmä nasledovné skutočnosti: • Aktuálnu mieru pokroku dosiahnutého v oblasti elektrifikácie vozidiel, dekarbonizácie sektora ťažkej dopravy a trhu s vozidlami využívajúcimi ako palivo plyn. Na základe revízie Akčného plánu rozvoja elektromobility v SR za rok 2024 (Akčný plán) v ktorom sa uvádza, že v roku 2024 sa predpokladá počet BEV v kategórii M1 v počte 22 000 kusov. Aktuálne je však v SR k 30.6.2024 zaregistrovaných 12 893 kusov BEV, a to v kategóriách M1 a N1, čiže zatiaľ vývoj nárastu počtu elektromobilov je mierne optimistický. Vychádzajúc zo súčasnej situácie v oblasti predaja elektromobilov je podľa nášho názoru otázne, či bude v roku 2030 dosiahnutý počet BEV v SR tak ako sa to uvádza v predikcii v Akčnom pláne, pričom tento počet BEV sa predpokladá vo výške 183 000 kusov na čo predpokladáme, že	ČA	Cieľ pre dosiahnutie 29% podielu OZE v doprave je záväzne stanovený smernicou EÚ. V rámci návrhu odhadovanej trajektórie OZE v sektore dopravy sa predpokladá využitie všetkých dostupných technológií, nie len kvapalných pohonných látok. Z toho dôvodu nepredpokladáme, že by v prípade poklesu prínosu ostatných technológií k dosiahnutiu celkového cieľa bola chýbajúca záťaž plnenia prenesená len na kvapalné palivá. Pri nastavovaní trajektórie bola braná do úvahy maximálna

		reaguje aj cieľ OZE uvedený v predmetnej tabuľke kde sa predkladá, že do roku 2030 dôjde v SR k pomerne rýchlemu rozvoju elektromobility. Otázne však je akým spôsobom bude dosiahnutý v roku 2030 cieľ pre OZE v doprave vo výške 29%e , ak nedôjde k naplneniu cieľa v oblasti elektromobility v SR? Bude táto záťaž prenesená na dodávateľov kvapalných pohonných palív? Ak áno, je nutné skonštatovať, že naplnenie toho cieľa (29%e) zo strany povinných subjektov, ktoré uvádzajú na trh kvapalné pohonné palivá, je nereálne. • Pomer spotreby motorového benzínu a motorovej nafty v SR, kedy tento pomer je 1:3 v prospech motorovej nafty, z toho dôvodu je potrebné umožniť čo najvyššie portfólio alternatívnych palív pre použitie v automobiloch s naftovým pohonom, a to aj v rámci súčasného vozidlového parku. • Vek a štruktúru vozidlového parku v SR, ktorý má aktuálne cca 15 rokov, pričom vozidlá so spaľovacím motorovom budú aj v roku 2030 stále tvoriť prevládajúci druh vozidiel. • Politiky OZE v okolitých štátoch ako aj globálny komoditný trh s palivami, vrátane biopalív. Sme toho názoru, že pri tvorbe dekarbonizačnej politiky do roku 2030, resp. politiky podpory obnoviteľných zdrojov v sektore dopravy je potrebné zohľadňovať aj dekarbonizačné politiky ostatných členských štátov tak, aby nedochádzalo k znevýhodňovaniu slovenského trhu a slovenských dodávateľov, z dôvodu odlišne nastavených cieľov. Keďže komoditný trh má najmä globálny charakter, biopalivá, suroviny na výrobu biopalív a alternatívne nástroje na znižovanie emisií smerujú na tie trhy, ktoré sú pre producentov ekonomicky najatraktívnejšie. • Reálnosť cieľov a realita plnenia musia korelovať a musia byť reálne dosiahnuteľné, aby pôsobili motivačne. Slovenská ekonomika a štruktúra hospodárstva, ako aj		započítateľná miera konvenčných biopalív (7%) a palív zo surovín z prílohy IX.B (1,7%).

		prepravnej flotily nedáva predpoklad na splnenie cieľa 29%e, nakoľko Slovensko nemá adekvátne zdroje OZE a aj v rámci návrhu revízie NECP sa predpokladá len 3,2%e nárast výroby elektriny z OZE v roku 2030 v porovnaní s rokom 2024 a ani nie je v celom návrhu NECP zrejmé, kde by tieto mali vzniknúť, keďže splneniu uvedeného cieľa nenapomôže ani vysoký podiel jadrovej energetiky v kontexte uvažovanej elektromobility a výroby RFNBO. Vzhľadom na vyššie uvedené žiadame cieľ OZE v doprave znížiť tak, aby zohľadnil realitu energetického mixu v SR a súčasne žiadame návrh upraviť tak, aby tieto ciele boli zreálnené.		
SAPPO Slovenská asociácia palivového priemyslu a obchodu	O	**2) Časť 2 – Národné zámery a ciele, časť 2.1 – Dekarbonizácia, časť 2.1.2. – Energia z OZE, tabuľka č. 12 – Odhad celkov** 2) Časť 2 – Národné zámery a ciele, časť 2.1 – Dekarbonizácia, časť 2.1.2. – Energia z OZE, tabuľka č. 12 – Odhad celkového očakávaného príspevku jednotlivých technológií z OZE v SR v sektore dopravy (ktoe) Čo sa týka vodíka z OZE sme toho názoru, že pre výrobu obnoviteľného vodíka sú dôležitým faktorom pre jeho výrobu dostatočné kapacity na výrobu elektrickej energie z obnoviteľných zdrojov, ktoré sú podľa nášho názoru nedostatočné, keďže sa predpokladá len 3,2%e nárast elektriny z OZE do roku 2030 v porovnaní s rokom 2024. V oblastiach, kde nie je možné alebo je veľmi nákladné používať priame alebo nepriame (batériové) riešenia využívajúce elektrickú energiu by vodíkové technológie mohli byť vhodnou alternatívou s využitím možností prepravy vodíka. Na podporu využívania vozidiel na vodík je síce potrebná podpora rozvoja	ČA	V tabuľke 12 bolo na záver riadka „Vodík z obnoviteľných zdrojov energie“ doplnené „vrátane RFNBO“.

		infraštruktúry, avšak vzhľadom na zanedbateľný podiel vodíka používaného ako priame palivo by k dosiahnutiu cieľov a zvýšeniu využívania zeleného vodíka mohlo prispieť legislatívne umožnenie použitia toho vodíka ako medziproduktu vo výrobe konvenčných pohonných látok a takto použitý vodík umožniť zahrnúť do plnenia OZE cieľov v sektore dopravy. Z toho dôvodu žiadame text v tabuľke č. 12 v časti „vodík z obnoviteľných zdrojov energie“ upraviť tak, aby bolo zrejmé, že na účely plnenia cieľa OZE v doprave sa zohľadní aj obnoviteľný/nízkouhlíkový vodík (ďalej len „RFNBO“), ktorý sa použije ako medziprodukt vo výrobe konvenčných pohonných látok. Uvedené súvisí aj so skutočnosťou, že napr. elektrolyzér s kapacitou 10 MW je schopný ročne vyrobiť cca 1 600 t RFNBO, samozrejme za ideálnych výrobných podmienok, pričom toto množstvo ani zďaleka nezodpovedá množstvu RFNBO, ktoré bude potrebné na splnenie energetického cieľa pre RFNBO v roku 2030. Na účely plnenia cieľa OZE v doprave súčasne žiadame do tabuľky č. 12 doplniť predmetný cieľ plniť aj prostredníctvom RCF – recycled carbon fules, t. j. palivo s obsahom recyklovaného uhlíka. Sme toho názoru, že aj RCF majú potenciál výrazne zvýšiť úspory emisií v porovnaní s tradičnými fosílnymi palivami a stať sa náhradou pre náročnejšie „dekarbonizovateľné" odvetvia, ako je letectvo a ťažké nákladné vozidlá. RCF sa vyrábajú z odpadových plastov alebo pneumatík, alebo dokonca z priemyselných odpadových plynov, ktorým sa nemožno vyhnúť, opätovne ich použiť alebo recyklovať. Na základe charakteru surovín na výrobu RCF je jedným z hlavných problémov dostupnosť surovín a zabezpečenie minimálnych úspor skleníkových plynov		

		vyrobeného paliva. Za pomerne otázne považujeme aj odhady prínosov uvedené v tabuľke č. 12 týkajúce sa: - celkového množstva pre pokročilé biopalivá podľa prílohy IXA smernice 2018/2001 o podpore využívania energie z OZE (smernica RED). Je nutné v tejto súvislosti skonštatovať, že vo vzťahu k výrobe pokročilých biopalív, v súčasnosti je ich výroba stále obmedzená. Hoci sa vyvíjajú mnohé spôsoby výroby, sú buď ešte v príliš skorej fáze na to, aby sa do roku 2030 mohla realizovať komerčná výroba, alebo by si vyžadovali tok surovín, ktorý je na trhu ťažko dostupný. V tomto smere môže byť problematická aj revízia prílohy IX smernice RED keďže niektoré suroviny, ktoré boli v mnohých členských štátoch považované za suroviny na výrobu pokročilého biopaliva sa presunuli do časti B prílohy IX smernice RED. Keďže došlo k presunu surovín do časti B prílohy IX smernice RED, považujeme za vhodné navýšiť maximálne povolené množstvo pre využitie týchto surovín pre plnenie cieľov v doprave. Čo sa týka pokročilého bioetanolu sa odhaduje, že poľnohospodárske zvyšky, ako je slama, sú k dispozícii v primeranom množstve, avšak nízka energetická hustota sťažuje ich zber. Táto technológia pracuje s nízkym výnosom z krmiva na etanol, navyše sa zdá, že komercializácia je tiež náročná a mnohé projekty sa v posledných rokoch zastavili, - príspevku elektriny v osobnej doprave. Na základe revízie Akčného plánu sa uvádza, že v roku 2024 sa predpokladá počet BEV v kategórii M1 v počte 22 000 kusov, pričom aktuálne je však v SR k 30.6.2024 zaregistrovaných 12 893 kusov BEV, a to v kategóriách M1 a N1, čiže zatiaľ vývoj nárastu počtu		

		elektromobilov a tým pádom aj spotreby elektriny je mierne optimistický. Vychádzajúc zo súčasnej situácie v oblasti predaja elektromobilov je podľa nášho názoru otázne, či bude v roku 2030 dosiahnutý počet BEV v SR tak ako sa to uvádza v predikcii v Akčnom pláne, resp. v NECP pričom tento počet BEV sa predpokladá vo výške 183 000 kusov podľa Akčného plánu, resp. 193 000 podľa NECP, a teda aj predikovaný nárast príspevku OZE elektriny v sektore cestnej dopravy, - množstiev uvedených prvogeneračných palív vrátane biopalív podľa prílohy IX.B. Podľa nášho, nižšie uvedeného výpočtu, pri množstvách prvogeneračných biopalív v tabuľke č. 12 do roku 2030 by malo byť na našom trhu spotrebovaných zhruba 108,1 Ktoe (125,7 Kt) čistého biopaliva, ktoré by nebolo ničoho prímesou. Toto množstvo predstavuje takmer 3,49 % celkového objemu spotrebovaných palív. Takéto množstvo, vzhľadom na súčasný stav vozidlového parku, momentálne vnímame ako značne nereálne. Z tohto dôvodu by sme navrhovali buď postupné znižovanie množstiev biopaliva prvej generácie uvedených v tabuľke č.12 alebo zvýšiť podporu uvádzania paliva, ktorým je 100% HVO na trh, čo by pomohlo zreálniť uvedené hodnoty, pretože 100% HVO je plne kompatibilné s aktuálnymi automobilmi vyžívajúcimi na pohon motorovú naftu B7. Rok Biolátka Biolátka Podiel biopaliva nad max. V/V obj. Množstvo čistého 1. Gen. + IX B2.Gen. IX.A možný pri použití palív E10 a B7 biopaliva uvedeného na trh 2025 229,6 Ktoe 13,2 Ktoe -0,04% -1,2 Ktoe 2026 231,3 Ktoe 23,3 Ktoe 0,31% 9,7 Ktoe		

		2027 230,9 Ktoe 39,1 Ktoe 0,81% 25,1 Ktoe 2028 230,4 Ktoe 60,0 Ktoe 1,47% 45,5 Ktoe 2029 229,6 Ktoe 104,7 Ktoe 2,88% 89,4 Ktoe 2030 228,6 Ktoe 124,4 Ktoe 3,49% 108,1 Ktoe		
SAPPO Slovenská asociácia palivového priemyslu a obchodu	O	**3) Časť 3 – Politiky a opatrenia, bod 3.1. – Dekarbonizácia, časť 3.1.1. – Emisie skleníkových plynov a odstraňovanie, č** V tabuľke č. 20, žiadame vypustiť opatrenie týkajúce sa predčasného vyraďovania vozidiel na spaľovací pohon vo veku aspoň 15, a to od roku 2045, ktoré znie: „Medzi rokmi 2045 a 2050 predčasné vyradenie vozidiel na spaľovací pohon vo veku aspoň 15 rokov za účelom dosiahnutia klimatickej neutrality“. Toto navrhované opatrenie považujeme za protiústavné a sme toho názoru, že by sa jeho aplikáciou porušovali základné práva a slobody, a to právo na súkromné vlastníctvo a na ekonomické slobody. Súčasne predmetné opatrenie nezohľadňuje skutočnosť, že v súčasnosti EK pripravuje delegované nariadenie, ktorého predmetom je ustanovenie podmienok pre tzv. nízkoemisné palivá, ktorými môžu byť aj kvapalné palivá, ktoré je možné používať aj v bežnom vozidle so spaľovacím pohonom.	ČA	Text upravený: „Poskytnutie dotácie na nákup bezemisného vozidla pri odovzdaní vozidla staršieho ako 15 rokov. Úprava emisných noriem za účelom dosiahnutia využívania bezemisných vozidiel alebo vozidiel na spaľovací pohon využívajúcich výhradne bezemisné palivá“
SAPPO Slovenská asociácia palivového priemyslu a obchodu	O	**4) Časť 3 – Politiky a opatrenia, bod 3.1. – Dekarbonizácia, časť 3.1.2 - Energia z OZE, tabuľka č. 31 - Opatrenia v sek** Opatrenie č. 1 V návrhu opatrenia č. 1 – zvyšovanie minimálneho podielu pre dodávateľov biopalív žiadame text upraviť takt, aby bolo zrejmé, že je nevyhnutné : • zachovať princíp technologickej neutrality a umožniť využitie podľa možnosti čo najväčšieho množstva nástrojov vedúcich k plneniu cieľa v oblasti obnoviteľnej energie v sektore dopravy (teda nielen povinné podiely biopalív pre dodávateľov palív), • v najväčšej možnej miere obmedziť používanie tých politík, ktoré by znižovali flexibilitu pre povinné osoby.	ČA	Do tabuľky 31 bolo doplnené v bode 1 „zvyšovanie minimálneho podielu udržateľných pohonných látok pre dodávateľov palív“. Podpora RFNBO v priemysle je v INEKP uvedená v časti venovanej priemyslu. Opatrenie 6 bolo

		Opatrenie č. 4 Vo všeobecnosti súhlasíme s návrhom opatrenia č. 4 avšak navrhujeme, aby sa podpora RFNBO (vodíka) neorientovala len na RFNBO (vodík), ktorý je uvedený na trh ako priame palivo, ale aby sa podporovala aj možnosť, ak je RFNBO (vodíka) použitý ako medziprodukt pri výrobe konvenčných pohonných látok, a to vzhľadom na zanedbateľný podiel vodíka používaného ako priame palivo. Sme toho názoru, že aj táto možnosť využitia RFNBO (vodíka) má potenciál významne prispieť k diverzifikácii energie a energetickej bezpečnosti. Viaceré technológie na výrobu RFNBO (vodíka) sú vo vývoji alebo sú už k dispozícii, ale mnohé z nich sa ešte nepoužívajú v komerčnom meradle. V tejto súvislosti však poukazujeme na skutočnosť, že prekážkou v rozvoji týchto palív môžu byť vysoké počiatočné investície CAPEX, veľká dodatočná kapacita siete a výroba elektriny z obnoviteľných zdrojov. Opatrenie č. 6 V návrhu opatrenia č. 6 navrhujeme text upraviť tak, aby sa navrhovaná forma podpory vzťahovala nielen na 100% bionaftu (B100) ale aj na 100% parafinickú naftu, resp. 100% HVO. Výroba HVO je v súčasnosti pomerne rozvinutá, pretože už existujú priemyselné jednotky a v nasledujúcich rokoch sa plánuje uviesť do prevádzky mnoho ďalších, pričom je reálne, že na základe avizovaných oznámení o pripravovaných, resp. prebiehajúcich projektoch bude mať EÚ kapacitu viac ako 10 miliónov ton HVO. Výhodou tohto paliva je, že na rozdiel od nafty B100 má HVO parafínovú petrochemickú štruktúru, ktorá je funkčne takmer identická s fosílnou naftou, a preto môže byť		prehodnotené a oslobodenie od spotrebnej dane bude pre všetky 100 % pokročilé udržateľné pohonné látky. Opatrenie 7 bolo preformulované „Legislatívna úprava zavedenia kreditného systému pre nákup a predaj OZE v doprave, a to pre všetky obnoviteľné palivá vrátane elektriny, vodíka a biometánu“

		HVO použité a zapracované ako náhrada alternatívnej nafty k fosílnej nafte bez potreby úpravy infraštruktúry alebo čistenia existujúcich zásob, pričom už v súčasnosti je možné 100% HVO natankovať do štandardného vozidla na naftový pohon bez nutnosti akýchkoľvek úprav, napr. Euro6. Palivo, ktoré je 100% HVO má až o 90 % nižšie emisie CO2 a má pozitívny vplyv na zníženie emisií pevných častíc a uhľovodíkov, a to o 30 %, na zníženie emisií oxidu uhoľnatého o 24 % a tiež produkuje o 9 % menej oxidov dusíka. V nadväznosti na vyššie uvedené žiadame text opatrenia č. 6 zmeniť nasledovne: 6. prevádzková podpora pre rozvoj dopravy finančné/ oslobodenie od spotrebnej dane pre 100% bionaftu (B100) a palivo, ktoré je 100 % HVO Zvýšenie podielu OZE v doprave Dodávatelia palív 2025 Opatrenie č. 7 V tabuľke č. 31 vo všeobecnosti súhlasíme s návrhom opatrenia č. 7, t. j. zavedenie možnosti obchodovania s prebytkovou OZE energiou v doprave. Žiadame však, aby zavedenie mechanizmu umožňujúcemu dodávateľom palív (povinným osobám) vymieňať kredity za dodávky energie z obnoviteľných zdrojov bolo umožnené pre všetky obnoviteľné palivá, a to prostredníctvom transparentného kreditného systému a zavedenia jedného cieľa, ktorý by bol aplikovaný na všetky druhy palív v doprave v rovnakej miere. V nadväznosti na vyššie uvedené žiadame text opatrenia č. 7 zmeniť nasledovne:		

		7. Zavedenie možnosti obchodovania s prebytkovou OZE energiou v doprave regulačné/ Legislatívna úprava zavedenia kreditného systému pre nákup a predaj OZE v doprave, a to pre všetky obnoviteľné palivá vrátane elektriny, vodíka a biometánu Zvýšenie podielu OZE v doprave dodávatelia palív, dodávatelia obnoviteľných palív vrátane elektriny, vodíka a biometánu 2025 Časť 3 – Politiky a opatrenia, bod 3.1. – Dekarbonizácia/Sektorové politiky Navrhujeme pri ustanoveniach pojednávajúcich o CZT jednotlivé časti preformulovať tak, aby bolo zrejmé, že prioritne by postup mal byť taký, že v prvom rade by malo dôjsť k úsporám vďaka opatreniam energetickej účinnosti či na strane výroby (zariadenia kombinovanej výroby, využívanie odpadného tepla), ďalej na strane spotreby a až následne by sa malo uvažovať o podieloch OZE v CZT, čo je v podmienkach Slovenského hospodárstva a štruktúry OZE surovín len veľmi ťažko dosiahnuteľný ciel. Splneniu cieľa by tiež pomohlo kvalifikovanie tepla získaného z odpadu ako zdroja OZE. Rovnako, máme za to, že v NECP by mali byť zohľadnené odhadované náklady potrebné na rozvoj súčasnej a budúcej infraštruktúry ako CZT, tak elektrických distribučných sústav. Všetky pripomienky považujeme za zásadné.		
SEPS Slovenská elektrizačná	O	**Kapitola 2.1.** Text pripomienky: Navrhujeme vzájomnú zámenu grafov 5 a 6 v súlade s ich popismi. Odôvodnenie: Formálna úprava.	A	Grafy upravené v zmysle pripomienky

prenosová sústava, a.s.				
SEPS Slovenská elektrizačná prenosová sústava, a.s.	O	**Kapitola 2.1.2.** Zásadná pripomienka. Text pripomienky: Navrhujeme aktualizáciu použitých odhadov (na rok 2023) v príslušných tabuľkách na základe dostupných údajov. Odôvodnenie: Aktualizácia údajov.	N	Pripomienka nelokalizuje konkrétne tabuľky. Údaje uvedené v tabuľkách sú výsledkom modelovania.
SEPS Slovenská elektrizačná prenosová sústava, a.s.	O	**Kapitola 2.1.2., Tabuľka 10** Zásadná pripomienka. Text pripomienky: Odhadované hodnoty v tabuľke sú uvedené iba do roku 2030, (t. j. horizont cca 5 nasledujúcich rokov). Aby bol odhad MH SR pre plánovanie rozvoja sústavy použiteľný, navrhujeme uviesť odhadované hodnoty aspoň do roku 2035. Odôvodnenie: Pre účely plánovania rozvoja sústavy je potrebné poznať hodnoty napr. FVE a VTE minimálne do roku 2035.	N	NECP je spracovaný na obdobie rokov 2021-2030, údaje pre rok 2035 idú nad rámec plánovacieho obdobia aktualizácie NECP. Časť hodnôt OZE pre rok 2035 a rok 2040 je uvedená v Prílohe 1 (časť 2.7).
SEPS Slovenská elektrizačná prenosová sústava, a.s.	O	**Kapitola 2.3, podnadpis Elektroenergetika, posledný odsek** Text pripomienky. Navrhujeme slová „štandard spoľahlivosti“ nahradiť slovami „plnenie štandardu spoľahlivosti“. Odôvodnenie: Spresnenie textácie.	A	Text upravený v zmysle pripomienky
SEPS Slovenská elektrizačná prenosová sústava, a.s.	O	**Kap. 2.4.2.** Zásadná pripomienka. Text pripomienky: Navrhujeme kapitolu „ Infraštruktúra prenosu elektriny“ v prvom odseku upraviť nasledovne: „V oblasti infraštruktúry prenosu elektriny, slovenský prevádzkovateľ PS (SEPS) v spolupráci s českým prevádzkovateľom PS (ČEPS) pokračujú v príprave	A	Text upravený v zmysle pripomienky

		plánovaného prepojenia 1x400 kV Ladce (SK) – Otrokovice (CZ). Tento projekt sa podarilo zaradiť do zoznamu projektov spoločného záujmu (PCI). Ide o prepojenie, ktoré by nahradilo postupne odstavovanú 220 kV prenosovú sústavu (PS) na oboch stranách hranice SK/CZ. Súčasťou tohto posilnenia profilu je aj plánované navýšenie prenosovej schopnosti vedenia V404 Varín (SK) – Nošovice (CZ) v rámci pripravovanej obnovy na strane SEPS. SEPS realizuje investičné opatrenie na odstránenie úzkeho miesta vo vnútri PS SR na vedeniach 400 kV Veľký Ďur – Levice (V490 a V491), ktoré spôsobuje neplnenie povinnosti SEPS podľa článku 16 ods. 8 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/943 o vnútornom trhu s elektrinou mať k dispozícii pre prenos elektriny minimálne 70 % z kapacity každého vedenia PS. Ako (investičné) riešenie bolo zvolené zaústenie vedenia V492 Veľký Ďur – Horná Ždaňa do R400kV v elektrickej stanici (ESt) Levice a prepojenie vedení V490 Veľký Ďur – Levice a V449 Veľký Ďur – št. hr. SR/HU (Göd) vrátane úprav sekundárnych zariadení v súvisiacich ESt SEPS. SR je s Ukrajinou prepojená jednoduchým 400 kV vedením V440 z ESt Veľké Kapušany (SK) do ESt Mukačevo (UA) a SEPS realizuje projektovú a inžiniersku prípravu na zdvojenie tohto vedenia. V druhej fáze bude okrem tohto zdvojenia V440 zdvojený aj prenosový profil vedení 400 kV v trase od ESt Lemešany po ESt Veľké Kapušany (vedenia V409 a V410), a to v trase odstavených 220 kV vedení V071/V072).“ Odôvodnenie: Ide o aktualizáciu informácií o projektoch v prenosovej sústave.		
SEPS Slovenská elektrizačná prenosová sústava, a.s.	O	**Kap. 2.4.2.** Zásadná pripomienka. Text pripomienky: V kapitole „ Infraštruktúra prenosu elektriny“ navrhujeme odstrániť posledný odsek. Odôvodnenie: SEPS neuvažuje s realizáciou uvedeného projektu na pripojenie PVE Č. Váh do ESt R. Sobota a nemá ho	A	Po dohode sa celý odsek vypúšťa. Rozpor odstránený.

		zaradený ani v strednodobom ani v dlhodobom investičnom pláne.		
SEPS Slovenská elektrizačná prenosová sústava, a.s.	O	**Kapitola 2.4.3., časť iv, ods. 4** Text pripomienky: Navrhujeme nasledovné znenie tretej vety: „Štandard spoľahlivosti (RS – Reliability Standard) má byť vyjadrený ako očakávané trvanie nedodávky (LOLERS – Lost of Load Expectation) v h/rok, a prípadne doplnkovo aj predpokladaná nepokrytá energia (EENSRS – Expected Energy Not Served) v MWh/rok, ktoré by sa okrem iného mali brať do úvahy pri posudzovaní primeranosti zdrojov.“ Odôvodnenie: Spresnenie a doplnenie textácie.	A	Text upravený v zmysle pripomienky
SEPS Slovenská elektrizačná prenosová sústava, a.s.	O	**Kap. 2.4.3., časť iv, ods. 5** Text pripomienky: Navrhujeme nasledovné znenie odseku: „Súčasťou pravdepodobnostného spracovania celoeurópskeho výhľadu primeranosti18 sú aj indikatívne vypočítané už spomínané ukazovatele spoľahlivosti, predpokladaná nepokrytá energia (EENS – Expected Energy Not Served) v MWh/rok a očakávané trvanie nedodávky (LOLE – Loss of Load Expectation) v h/rok. Nenulové hodnoty nad rámec štandardu spoľahlivosti indikujú vo výsledkoch problém s primeranosťou sústavy členského štátu.“ Odôvodnenie: Spresnenie a doplnenie textácie.	A	Text upravený v zmysle pripomienky
SEPS Slovenská elektrizačná prenosová sústava, a.s.	O	**Kapitola 3.4.1., časť ii, ods. 3** Zásadná pripomienka. Text pripomienky: Navrhujeme nasledovné znenie ods. 3: „V súčasnosti nie je vo výstavbe žiadne nové prepojenie a ani sa neplánuje výstavba v najbližších 10 rokoch. Jeden z dvoch prebiehajúcich projektov je na slovensko-českom profile, presnejšie je to modernizácia existujúceho 400 kV OHL Varín (SK) – Nošovice (CZ), zameraná na rekonštrukciu zastaraných stožiarov a modernizáciu vodičov na vyššiu prenosovú schopnosť (od 1700 A do 2400 A).	A	Text upravený v zmysle pripomienky

		Ukončenie jeho rekonštrukcie sa očakáva v roku 2027. Druhým projektom na cezhraničnom profile je zdvojenie vedenia 400 kV medzi Slovenskom a Ukrajinou, a síce vedenia V440 od ESt Veľké Kapušany (SK) do ESt Mukačevo (UA), ktorý sa realizuje na základe podpísanej medzivládnej Roadmapy vlád Slovenska a Ukrajiny z apríla 2024. Pre potreby navýšenia prenosovej kapacity na slovensko-českom profile, spolupracuje SEPS s českým prevádzkovateľom prenosovej sústavy ČEPS, a.s., na príprave projektu výstavby nového 1x400 kV cezhraničného prepojenia medzi ESt Ladce (SK) a Otrokovice (CZ). Predpokladaný termín uvedenia cezhraničného vedenia do prevádzky je v roku 2035. Tento projekt získal štatút projektu európskeho významu (PCI) podľa nariadenia TEN-E.“ Odôvodnenie: Aktualizácia informácií o projektoch v prenosovej sústave.		
SEPS Slovenská elektrizačná prenosová sústava, a.s.	O	**Kap. 4.5.2., časť i** Zásadná pripomienka. Text pripomienky: Navrhujeme vypustiť nasledujúci odsek: „ Pripojením ďalšej kapacity z OZE a zvýšenia dovozu elektriny zo zahraničia sa predpokladá väčšie využívanie PpS. To môže mať za následok vznik rizikových situácií na severe a východe Slovenska a neefektívnosť vyťažovanie siete. Na základe podpory Európskej komisie prostredníctvom vyčlenených investícií v Action Plan for Grids sa preto plánuje zrealizovať pripojenie PVE Čierny Váh do 400 kV prenosovej sústavy a to vybudovaním novej severnej vetvy 400 kV linkou PVE Čierny Váh – Spišská Nová Ves ako druhé vedenie k existujúcemu pripojeniu PVE Čierny Váh – r 400 kV Liptovská Mara . V nadväznosti na požiadavku rozvoja a stability siete v Pláne obnovy a odolnosti (REPowerEU), je daný projekt rozhodujúci kvôli útlmu 220kV PS. Posilnenie severnej vetvy (vybudovanie	A	Po dohode sa celý odsek vypúšťa. Rozpor odstránený.

		druhého vedenia z PVE Čierny Váh) posilní spoľahlivosť a možnosť využitia PVE Čierny Váh z pohľadu poskytovania podporných služieb a flexibility počas odstávok, alebo poruchových stavov existujúceho vedenia, čím bude zabezpečená celková vyššia spoľahlivosť vyvedenia výkonu z PVE Čierny Váh a tým aj poskytovanie flexibility a podporných služieb z tohto zdroja.“ Odôvodnenie: SEPS neuvažuje s realizáciou uvedeného projektu na pripojenie PVE Č. Váh do ESt R. Sobota a nemá ho zaradený ani v strednodobom ani v dlhodobom investičnom pláne.		
SEPS Slovenská elektrizačná prenosová sústava, a.s.	O	**K celému dokumentu** Text pripomienky: Navrhujeme spresniť a zjednoznačniť označovanie a číslovanie kapitol na nižších úrovniach, resp. nečíslovaných ucelených tematických okruhov. Odôvodnenie: Z dôvodu náročnosti orientácie v množstve podobných tém a pojmov vyskytujúcich sa viacnásobne na rôznych miestach rozsiahleho dokumentu.	ČA	Štruktúra dokumentu je určená nariadením EÚ 2018/1999. Pri finalizácii textu bude podľa možností doplnené označovanie a číslovanie na nižších úrovniach.
SZVT Slovenský zväz výrobcov tepla	O	**str. 120 – 121 k časti „Národný program Zelená domácnostiam“** Navrhujeme v texte na str. 120 – 121 v časti „Národný program Zelená domácnostiam“ v štvrtom odseku v poslednej vete bodku na konci vety nahradiť čiarkou a doplniť text, ktorý znie „ s výnimkou bytových domov napojených na systémy CZT, ak inštaláciou zariadenia dôjde k odpojeniu od účinného systému CZT, k odpojeniu od systému CZT, ktorý má schválený Plán prechodu na účinné CZT alebo k výraznému zhoršeniu parametrov účinného systému CZT.“ Celý doplnený odsek znie: Vlastníci rodinných a bytových domov vo všetkých regiónoch	ČA	Predmetný odsek bol vypustený.

		Slovenska vrátane Bratislavského samosprávneho kraja sa budú môcť znovu uchádzať o podporu formou poukážky na inštaláciu tepelných čerpadiel, fotovoltických panelov, slnečných kolektorov, kotlov na biomasu a veterných turbín, s výnimkou bytových domov napojených na systémy CZT, ak inštaláciou zariadenia dôjde k odpojeniu od účinného systému CZT, k odpojeniu od systému CZT, ktorý má schválený Plán prechodu na účinné CZT alebo k výraznému zhoršeniu parametrov účinného systému CZT. Zdôvodnenie: Uvedené sa navrhuje z dôvodu zachovania princípu efektívneho využívania fondov EÚ. Zároveň v tejto súvislosti si dovol'ujeme upozorniť na Smernicu o podpore OZE č.2018/2001, najmä články 23 a 24, ktoré ustanovujú podmienky pre zvyšovanie podielu OZE v systémoch diaľkového vykurovania, o podpore pre zachovanie a budovanie "účinných" systémov CZT a o prechodnom období do roku 2025. Systémy CZT sú flexibilná infraštruktúra, ktorá dokáže efektívne využiť všetky zdroje energie vrátane OZE, odpadového tepla, využíva vysoko účinnú kombinovanú výrobu elektriny a tepla, čím šetrí primárne palivo, poskytuje podporné služby potrebné okrem iného pri zvyšovaní podielu určitých druhov OZE. V rámci revízie Smernice o energetickej efektívnosti (legislatívny balík Fit for 55) sa podmienky pre účinné CZT sprísňujú s dôrazom na vyšší podiel OZE v palivovom mixe. V prípade podpory inštalácie zariadenia na výrobu tepla / chladu u odberateľa (napr. podniku alebo bytového domu), ktorý je napojený na systém CZT sa zníži potenciál inštalácie zariadení na výrobu tepla a chladu na báze OZE v systémoch diaľkového vykurovania, ktoré dodávku		

		tepla pre odberateľa (napr. podnik alebo bytový dom) zabezpečujú.		
SZVT Slovenský zväz výrobcov tepla	O	**na str. 129 k časti „Navrhované legislatívne, regulačné a technické opatrenia v oblasti vykurovania a chladenia“** Navrhujeme v texte na str. 129 v časti „Navrhované legislatívne, regulačné a technické opatrenia v oblasti vykurovania a chladenia“ v druhom odseku na konci nahradiť bodku spojkou „a“ a doplniť nasledovný text „.....a vytvoria podmienky pre ich efektívnu integráciu do systémov centrálneho zásobovania teplom na základe obojstrannej obchodnej výhodnosti a pri rešpektovaní technických možností sústav CZT. Zároveň motivačné nástroje podpory OZE budú nastavené tak, aby nedochádzalo k neefektívnemu, vzájomne odporujúcemu čerpaniu nástrojov z verejných financií.“ Celý doplnený odsek znie: Podmienky regulačných období po 2022 v oblasti tepelnej energetiky budú zohľadňovať povinnosť zvyšovania podielu OZE v systémoch diaľkového vykurovania. Tiež zohľadnia pripájanie samospotrebiteľov a vytvoria podmienky pre ich efektívnu integráciu do systémov centrálneho zásobovania teplom na základe obojstrannej obchodnej výhodnosti a pri rešpektovaní technických možností sústav CZT. Zároveň motivačné nástroje podpory OZE budú nastavené tak, aby nedochádzalo k neefektívnemu, vzájomne odporujúcemu čerpaniu nástrojov z verejných financií. Zdôvodnenie: Uvedené sa navrhuje s cieľom zavedenia transparentnej a spravodlivej regulácie a s cieľom zabezpečiť rovnováhu medzi záujmami jednotlivých účastníkov trhu.	A	Text upravený v zmysle pripomienky

SZVT Slovenský zväz výrobcov tepla	O	**str. 272 ku kapitole "Bezpečnosť a spoľahlivosť prevádzky energetickej sústavy SR"** V kapitole „Bezpečnosť a spoľahlivosť prevádzky energetickej sústavy SR“ navrhujeme text na strane 272 „Zároveň ale plynové zdroje plnia veľmi dôležitú úlohu pri stabilizácii prenosovej sústavy, čo bude narastajúci problém pri raste výroby nestabilných OZE v celom regióne“, doplniť a upraviť nasledovne: „Zároveň ale plynové zdroje plnia veľmi dôležitú úlohu pri stabilizácii prenosovej sústavy, čo bude narastajúci problém pri raste výroby nestabilných OZE v celom regióne. V súlade s dokumentom SEPS Hodnotenia zdrojovej primeranosti ES SE do roku 2040, kde sa uvádza potreba pripojenia do elektrizačnej sústavy dodatočného výkonu flexibilného inštalovaného výkonu pre dodržanie zvoleného štandardu bezpečnosti, bude potrebné zaviesť a notifikovať vhodnú schému podpory pre vysoko účinné flexibilné zdroje na báze zemného plynu s dodávkou tepla do CZT aj po roku 2025. Odôvodnenie: Flexibilné zdroje na báze nízkoemisného zemného plynu s dodávkou tepla do CZT plnia nezastupiteľnú úlohu v energetickom ekosystéme SR. Centrálne zásobovanie teplom (CZT) bude v budúcnosti zohrávať ešte väčšiu úlohu pri naplňovaní environmentálnych cieľov (dekarbonizácia budov, energetiky, zvyšovanie podielu OZE), hlavne pre svoju vysokú flexibilitu palivovej základne, úsporu primárnej energie a možnosť uskladňovania energie. SMART kombinácie OZE + odpadové teplo + kombinovaná	A	Text upravený v zmysle pripomienky.

		výroba elektriny a tepla (KVET) v spojení s elektro - energetikou je možné len v systémoch diaľkového vykurovania. Primárnou úlohou VU KVET s dodávkou tepla cez CZT je zabezpečovať dodávky tepla konečným odberateľom tepla pripojeným do sústav CZT za primerané a konkurencieschopné ceny: - dlhodobá prax ukazuje, že z hľadiska cenovej citlivosti konečných odberateľov tepla je dlhodobo akceptovateľná (a teda konkurencieschopná) cena tepla dodaného cez systémy CZT na priemernej úrovni 140 EUR/MWh. Túto úroveň cenovej citlivosti reflektujú aj vládou prijaté opatrenia na zastropovanie cien tepla v aktuálnom krízovom období. Riziká vymenovaná v kapitole 1. vytvárajú enormný tlak na rast ceny tepla vysoko nad úroveň jej cenovej dostupnosti pre obyvateľov SR. - z poslednej zverejnenej Výročnej správy ÚRSO (str. 49) vyplýva, že 47,6 % tepla dodaného cez systémy CZT bolo vyrobeného kombinovanou výrobou elektriny a tepla. Aktuálne sa v legislatívnom procese nachádza návrh nového Zákona o kritickej infraštruktúre (gestor: MVSR) a ktorý má zámer vytvoriť nový právny rámec pre fungovanie kritickej infraštruktúry v SR po nedávnych krízových obdobiach. Medzi subjekt kritickej infraštruktúry má byť zaradený aj prevádzkovateľ sietí diaľkového vykurovania teplom/chladom. Väčšina zdrojov KVET v systémoch CZT je už dnes certifikovaná a zároveň poskytuje podporné služby pre vyvažovanie elektrizačnej sústavy. Potreba týchto služieb bude v blízkej budúcnosti podstatne narastať z dôvodu pripájania nových živelných OZE zdrojov do systému. S cieľom splniť záväzky vyplývajúce z európskej legislatívy v oblasti podielu OZE zdrojov sa Slovensko v		

		Integrovanom národnom energetickom a klimatickom Pláne (INEKP) zaviazalo v horizonte nasledujúcich 15 rokov dosiahnuť podiel inštalovaného výkonu živelných OZE zdrojov na úrovni 1 600 MW (FVE + VTE). Variabilné (živelné) OZE zdroje budú zvyšovať volatilitu elektrizačných prenosových sústav a aj s prídavným akumulačným zariadením, nebudú schopné samoregulácie. So zvyšujúcou sa volatilitou elektrizačnej sústavy z dôvodu pripájania nových variabilných OZE zdrojov ale aj zvyšujúcej sa variability spotreby, bude teda rásť potreba po dodatočnej flexibilite - flexibilných bilančných službách (najmä mFRR a aFRR - manual a automatic frequency restoration reserve - dnes SRV +/-) s cieľom vyregulovania vzniknutých odchýlok. S prevádzkou týchto vysoko účinných flexibilných zdrojov sú spojené riziká a výzvy a trh s elektrinou ako aj výroba a distribúcia tepla čelia v ostatnom období bezprecedentným zmenám. Jedná sa predovšetkým: • o nárast cenovej volatility na veľkoobchodnom trhu s elektrinou a zemným plynom, • prechod z uhoľných zdrojov na významne dotované kombinované cykly výroby elektriny a tepla na báze zemného plynu (ZP) v okolitých krajinách, • prevádzku plynových elektrární ako marginálnych zdrojov pri výrobe elektriny, • sprísňujúce sa požiadavky EK na plnenie cieľov udržateľnosti a kritérií účinného CZT (REDIII a Smernica o energetickej efektívnosti), • vysoká cena emisnej povolenky a rozšírenie systému povinnej účasti na EU ETS aj pre palivá používané v zdrojoch s inštalovaným výkonom do 20 MW od 2027.		

		V prípade zdrojov kombinovanej výroby elektriny a tepla (KVET) sa tieto riziká a výzvy kumulujú, čo vytvára enormný tlak na rentabilitu týchto zdrojov a ceny vyrábaných energií. Z pohľadu štátnej energetickej politiky sú zdroje VU KVET a účinné CZT kľúčové najmä z dôvodu: i možnosti čerpať verejné zdroje pri obnove a modernizácii, ii mať pod kontrolou palivový mix pri výrobe tepla, ktorý je dôležitým prvkom z hľadiska dosahovania emisných záväzkov vyplývajúcich z členstva SR v EÚ, iii dodávať potrebnú flexibilitu pre stabilitu prenosovej sústavy pri súčasnom efektívnom využití vstupných palív na výrobu viacerých energetických komodít súčasne, (iv) v súlade s plánom REPowerEU je udržateľnosť infraštruktúry a výrobných aktív na báze zemného plynu kľúčová pri postupnom zvyšovaní podielu obnoviteľných plynov (biometán, vodík). V neposlednom rade, masívne štátne dotácie do výstavby nových KVET zdrojov na báze ZP v okolitých krajinách (viď príloha č. 2), ako aj technologický pokrok a priebežne sa zvyšujúca technická účinnosť výroby elektriny na báze plynu vytvárajú tlak na ekonomiku prevádzky už existujúcich zdrojov VÚ KVET. Dotované zdroje kombinovanej výroby elektriny a tepla v okolitých krajinách ako aj stále vyšší podiel živelných OZE v energetickom mixe EU krajín postupne spôsobujú drastické zúženie “Clean Spark Spreadu” (CSS) cez cenu silovej elektriny klesajúcej pod 90 €/MWh1 a neumožňujú týmto zdrojom rentabilnú prevádzku a to tak pri výrobe elektrickej energie a tepla ako aj pri poskytovaní flexibility pre elektrizačnú sústavu (viď príloha č. 1).		

		Platnosť súčasnej schémy štátnej pomoci týchto zdrojov v SR uplynie 31/12/2025, je preto nevyhnutné urgentne začať rokovania s Európskou Komisiou o schválení novej schémy štátnej podpory pre VU KVET na báze zemného plynu s možnosťou poskytnutia priebežnej prevádzkovej podpory aj po roku 2025. Pripomienka zásadná		
SŽZ Slovenský živnostenský zväz	O	**Celému materiálu** K časti 1 Všeobecný rámec, Oddiel A) Národný plán, Kapitola 2 Národné zámery a ciele, 2.1. Rozmer Dekarbonizácia, časť. 2.1.2 Energia z obnoviteľných zdrojov, bod iv. Text k zásadnej pripomienke: Do vyššie uvedenej časti navrhujeme doplniť text (ako druhý odsek v poradí): „Drevná biomasa je obnoviteľný zdroj tepla, ktorý v podmienkach Slovenskej republiky predstavuje významný podiel na výrobe energie z obnoviteľných zdrojov. Základným predpokladom je dodržiavanie postupov udržateľného hospodárstva pri ťažbe drevnej hmoty.“ Odôvodnenie: V dokumente chýba zásadné kľúčové vymedzenie, že drevná biomasa je obnoviteľný zdroj tepla. Základným predpokladom drevnej biomasy ako obnoviteľného zdroja tepla je udržateľné hospodárstvo lesa, ako definuje Nová stratégia lesného hospodárstva EÚ do roku 2030.	A	Text doplnený v zmysle pripomienky
SŽZ Slovenský	O	**Celému materiálu** K časti 1 Všeobecný rámec, Oddiel A) Národný plán, Kapitola 2	N	Predkladateľ materiálu nezdieľa názor, že

živnostenský zväz		Národné zámery a ciele, 2.1. Rozmer Dekarbonizácia, časť. 2.1.2 Energia z obnoviteľných zdrojov, bod iv. Text k zásadnej pripomienke: Do vyššie uvedenej časti, do bodu Využitie dreva na energetické účely navrhujeme doplniť text: „Využitie dreva na energetické účely je CO2 neutrálne. To znamená že pri horení uvoľní do ovzdušia len toľko oxidu uhličitého, koľko strom počas svojho života uviaže uhlíka. Drevo je tak vhodný doplnok ku ostatným obnoviteľným zdrojom energie pre naše domácnosti. Má pritom najnižšiu primárnu energiu – to znamená, že zatiaľ čo na 1kWh elektriny vynaloží spoločnosť približne 3 KW energie, na plyn 1,5 KW tak na drevo len 0,2 kW.“ Odôvodnenie: V dokumente chýba jednoznačné definovanie toho, že využitie dreva na energetické účely je CO2 neutrálne. Zo všetkých prepočtoch, prognózach a analýzach v dokumente to síce vyplýva, ale nie je to priamo pomenované. Táto skutočnosť bude mať zásadný význam pre prechod na ekologické a CO2 neutrálne technológie vykurovania a ich podporu zo strany štátu predovšetkým v nízko rozvinutých regiónoch alebo ako alternatíva k iným spôsobom vykurovania.		využitie dreva na energetické účely je CO2 neutrálne.
ÚJDSR Úrad jadrového dozoru Slovenskej republiky	O	**Čl. str. 10** K vlastnému materiálu: Str. 10 Vo vete „Kľúčové oblasti....“ doplniť „diverzifikácie paliva“ Odôvodnenie: energetická bezpečnosť nezáleží len od diverzifikácie zdrojov energie, ale pri jednotlivých zdrojov energie aj od diverzifikácie dodávateľov.	ČA	Veta preformulovaná: „Kľúčové oblasti sú diverzifikácia dopravných trás, zdrojov energie a dodávateľov, zvyšovanie jadrovej

				bezpečnosti a spoľahlivosti a bezpečnosti dodávok energie.“
ÚJDSR Úrad jadrového dozoru Slovenskej republiky	O	**Čl. str. 12** Str. 12 vlastný materiál Diverzifikácia rafinérie na spracovanie rôznych typov ropy - doplniť aj diverzifikácia dodávateľov jadrového paliva. Odôvodnenie: o riadok vyššie sa uvádza diverzifikácia trás a zdrojov paliva, ale aj v rámci paliva je potrebná diverzifikácia, čo je v súčasnosti veľmi aktuálne.	A	Text upravený v zmysle pripomienky
ÚJDSR Úrad jadrového dozoru Slovenskej republiky	O	**Čl. vlastný materiál** Str. 14 Diverzifikácia energetických zdrojov a prepravných trás - V kontexte jadrového paliva doplniť aj „diverzifikácia dodávateľov“. Zvyšovanie bezpečnosti a spoľahlivosti jadrových elektrární - Nikde sa nehovorí o dostupnosti dodávok zariadení a technológií v zmysle údržby (ich dostupnosti), prosíme doplniť.	N	Pojem „Diverzifikácia energetických zdrojov a prepravných trás“ zahŕňa i zabezpečenie prevádzkyschopnosti (vrátane údržby) pre všetky druhy energetických nosičov a prepravy.
ÚJDSR Úrad jadrového dozoru Slovenskej republiky	O	**Čl. vlastný materiál** Str. 17 Diverzifikácia dodávok energie a ich trás - Uviesť aj diverzifikácia dodávateľov jadrového paliva pre jadrové elektrárne v SR. Nikde to materiál neuvádza a pritom je to jedno z kľúčových núdzových opatrení. Vo vete „Kľúčovým predpokladom a základným bezpečnostným záujmom SR je preto pokračovanie bezpečného využívania jadrovej energie a jej ďalší rozvoj“ Je potrebné očakávať, že rozdiely v cenách a dostupnosti energie v zime a v lete budú	A	Text upravený v zmysle pripomienky

		čoraz väčšie - Doplniť slová „zabezpečenia dodávateľov jadrového paliva“		
ÚJDSR Úrad jadrového dozoru Slovenskej republiky	O	**Čl. vlastný materiál** Str. 54 Vo vete: „Cieľ bezpečnosti dodávok elektriny bude dosiahnutý prostredníctvom: • zabezpečenia dostatočného množstva zdrojov na výrobu elektriny“. Doplniť, že nejde len o zdroje na výrobu elektriny, ale aj paliva, a teda „dostatočných zásob jadrového paliva“.	A	Text upravený v zmysle pripomienky
ÚJDSR Úrad jadrového dozoru Slovenskej republiky	O	**Čl. vlastný materiál** Str. 93 Vo vete „V jadrovej energetike si realizácia projektu nového jadrového zdroja a malých modulárnych reaktorov bude vyžadovať silnú inžiniersku podporu a odborné znalosti na ich výstavbu aj licencovanie, preto by bolo vhodné....“za slová „aj licencovanie“ doplniť „a kontrolu“. Odôvodnenie: Pôjde o úlohu dozorného orgánu v procese licencovania, na ktorú nemožno zabudnúť.	ČA	Do textu bolo doplnené „...licencovanie , resp. dohľad,...“.
ÚJDSR Úrad jadrového dozoru Slovenskej republiky	O	**Čl. vlastný materiál** Str. 268 Vo vete „potenciál pre možné skrátenie povoľovacích procesov“ navrhujeme vynechať, nie sme presvedčení, že povoľovací proces pri SMRs bude skrátený. Nevieme, z akých dát vychádza predkladateľ materiálu.	N	Pri unifikovaných dizajnoch SMR môže dochádzať ku skráteniu povoľovacích procesov, keď rovnaký dizajn už bude schválený napr. v inej krajine EÚ.
ÚJDSR Úrad jadrového dozoru	O	**Čl. vlastný materiál** Str. 299 Tabuľka 65-navrhujeme doplniť aj príspevky od držiteľa povolenia podľa § 34a zákona č. 541/2004 Z. z. o mierovom	A	Tabuľka doplnená podľa pripomienky

Slovenskej republiky		využívaní jadrovej energie (atómový zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.		
ÚMS Únia miest Slovenska	**Z**	**K Vlastnému materiálu, časti 3. Politiky, 3.2. Rozmer Energetická efektívnosť, iv. iné politiky, strana 173** Text pripomienky: Požadujeme aby v texte časti 3. Politiky, 3.2. Rozmer Energetická efektívnosť, iv. iné politiky v časti „Odborné vzdelávanie v energetike s cieľom zvyšovania počtu kvalifikovaných, zručných a kompetentných odborníkov, počnúc plánovaním až po realizáciu, bude absolútne kľúčovou prioritou ...bola na konci odstavca doplnená samostatná veta v znení: Nevyhnutným predpokladom pre dosiahnutie stanovených cieľov je zvyšovanie odborných kapacít v samospráve cieleným a finančne podporovaným vzdelávaním určeným zamestnancom v samospráve. Odôvodnenie: Nielen INKEP, ale i národná a európska legislatíva kladie zvýšené požiadavky na konanie a aktivity samospráv, stále existuje významný nedostatok kvalifikovaných odborníkov na úrovni samospráv, ktorý je spôsobený nielen nedostatkom na pracovnom trhu, ale aj nízkym ohodnotením, ktoré nedokáže konkurovať súkromnému sektoru. Tento nedostatok kapacít môže vážne spomaliť implementáciu potrebných opatrení a ohroziť dosahovanie cieľov stanovených v INKEP, vrátane strategického plánovania, modernizácie verejného osvetlenia, dekarbonizácie mestských systémov a aplikácie riešení energetickej chudoby. Preto žiadame, aby boli financovanie a podpora kapacít zabezpečené nielen na národnej, ale aj na lokálnej úrovni a zabezpečená bola úzka koordinácia s predstaviteľmi samospráv. Navrhujeme, aby boli samosprávy aktívne zapojené do procesu analýzy odborných kapacít a zručností v energetike, ktorá má byť dokončená do konca roka 2024. Je nevyhnutné zabezpečiť, že lokálne poznatky a	A	Text upravený podľa pripomienky

		špecifické potreby regiónov sú adekvátne zohľadnené pri formovaní strategických rozhodnutí v oblasti energetiky a klimatických opatrení.		
ÚMS Únia miest Slovenska	**Z**	**K Vlastnému materiálu, časti 3. Politiky, 3.2. Rozmer Energetická efektívnosť, iv. iné politiky, strana 174** Text pripomienky: Požadujeme aby v texte časti 3. Politiky, 3.2. Rozmer Energetická efektívnosť, iv. iné politiky v časti V nadväznosti na vytvorenie centra pre správu a analýzu energetických dát bude potrebné aj rozšírenie analytických kapacít na národnej úrovni ...bola na konci odstavca doplnená veta: Dáta budú súčasne dostupné a prístupné aj pre všetky úrovne samospráv pre realizáciu aktivít na regionálnej a miestnej úrovni. Odôvodnenie: Zabezpečenie transparentného a neobmedzeného prístupu k digitalizovaným energetickým dátam pre samosprávy, je nevyhnutné pre efektívne monitorovanie a riadenie spotreby energie a výrazne by zlepšilo schopnosť samospráv efektívne riadiť svoje energetické zdroje a plánovať smart riešenia. Dostupnosť digitalizovaných dát verejného sektora bez zvyšovania administratívnej záťaže samospráv je prvým predpokladom pre zlepšenie energetickej efektívnosti a integráciu inteligentných riešení, ktoré sú kľúčové pre dosiahnutie cieľov stanovených v smernici EU Fit for 55. Podporujeme preto snahu o koordináciu financovania energetickej efektívnosti na národnej, regionálnej a lokálnej úrovni a zriadenie národného centra financovania energetickej efektívnosti Ministerstvom hospodárstva SR.	ČA	Text doplnený: Tie dáta, ktorých povaha to umožní, budú súčasne dostupné a prístupné aj pre všetky úrovne samospráv pre realizáciu aktivít na regionálnej a miestnej úrovni.
ÚMS Únia miest Slovenska	**Z**	**K Vlastnému materiálu, časti 3. Politiky, 3.2. Rozmer Energetická efektívnosť, iv. iné politiky, strana 175** Text pripomienky: Požadujeme aby v texte časti 3. Politiky, 3.2. Rozmer Energetická efektívnosť, iv. iné politiky v časti	ČA	Text upravený: Osobitná pozornosť pri nastavení podpory sa bude venovať

		Opatrenia v sektore vykurovania a chladenia/Prevádzková pomoc pri prechode na účinné CZT bola na konci doplnená veta: Osobitná pomoc a podpora sa bude venovať potrebám menších sústav CZT v samospráve. Odôvodnenie: Považujeme za nevyhnutnú potrebu rozšírenia štátnej podpory tak, aby zodpovedala špecifikám a výzvam, ktorým čelia menšie CZT systémy, zohľadňujúc ich technologické a ekonomické obmedzenia. Stimulácia a podpora v oblasti diaľkového vykurovania v systémoch CZT sú v INKEP zamerané prevažne na KVET, čo pre menšie mestské systémy CZT, blokové a domové kotolne, nie je ekonomicky ani prevádzkovo rentabilné. V kontexte deklarovaných cieľov v INKEP by mali byť podporované rôzne prístupy k dekarbonizácii vykurovania, byť viac zameraná na využívanie OZE, menej na KVET na báze zemného plynu, a mali by zahŕňať aj menšie mestské a komunitné systémy, čo prispieva k rozvoju inteligentných miest a zvyšuje celkovú udržateľnosť energetických systémov v mestských oblastiach.		potrebám menších sústav CZT v samospráve.
ÚMS Únia miest Slovenska	**Z**	**K Vlastnému materiálu, časti 3. Politiky, Časť 3.1. Rozmer: dekarbonizácia, 3.1.2.Energia z obnoviteľných zdrojov, bod 4** Text pripomienky: Vetu 'Rozvinutá CZT infraštruktúra, ktorá je už dnes do značnej miery modernizovaná, postupne integruje nové inteligentné riešenia,' žiadame nahradiť textom: Zastaralá CZT infraštruktúra bude vyžadovať rozsiahle investície na modernizáciu, ktorá by umožnila postupne integrovať nové inteligentné riešenia. Odôvodnenie: Text neodráža reálny aby stavy CZT infraštruktúry, najmä v menších mestách a obciach, kde infraštruktúra vyžaduje zásadné investície do modernizácie, dekarbonizácie, účinných systémov a integrácie inteligentných	ČA	Text upravený: CZT infraštruktúra vyžaduje rozsiahle investície na modernizáciu, aby umožnila aj postupne integrovať nové inteligentné riešenia.

		technológií. Celý text potom vytvára ilúziu o bezproblémovosti tejto oblasti, čo je zavádzajúce.		
ÚMS Únia miest Slovenska	**Z**	**K Vlastnému materiálu, Časť 3.4. Rozmer: vnútorný trh s energiou, časť 3.4.4. Energetická chudoba** K Vlastnému materiálu, Časť 3.4. Rozmer: vnútorný trh s energiou, časť 3.4.4. Energetická chudoba, 2. Odporúčania ďalších možných opatrení štátnej politiky, v gescii ústredných orgánov štátnej, bod 2.5. Aktívne zapojenie samospráv do riešenia problematiky energetickej chudoby, str. 201 Text pripomienky: V druhom odstavci za vetu: Zástupcovia samospráv neboli súčasťou nadrezortnej pracovnej skupiny, ktorá bola vytvorená v nadväznosti na odporúčanie Vlády SR. Žiadame doplniť : Bez aktívnej účasti zástupcov samosprávy v pracovnej skupine v ďalšom období nebude možné efektívne stanoviť ďalší postup pre identifikáciu obyvateľov postihnutých energetickou chudobou ani prijať realizovateľné opatrenia. Odôvodnenie: Systematické zapojenie zástupcov samospráv do všetkých fáz vývoja a implementácie politík a opatrení týkajúcich sa energetickej chudoby, nielen v rámci verejných konzultácií, ale aj ako aktívnych účastníkov v nadrezortných pracovných skupinách je nevyhnutné. Implementačné aspekty navrhovaných opatrení musia byť súčasne preskúmané s prihliadnutím na miestne podmienky a špecifické potreby obyvateľstva, ktoré samosprávy najlepšie poznajú. Je nevyhnutné zabezpečiť dostatočné finančné a technické zdroje pre samosprávy, aby mohli efektívne riešiť problematiku energetickej chudoby v súlade so Smernicou o energetickej efektívnosti, ktorá požaduje zapojenie miestnych a regionálnych.	A	Text upravený podľa pripomienky
ÚMS Únia miest Slovenska	**Z**	**K Vlastnému materiálu časť 2.4. Rozmer:vnútorný trh s energiou, ods 2.4.2 Infraštruktúra prenosu energie / Plyn str. 72**	ČA	Predmetný text bol preformulovaný: c) prispieť k zlepšovaniu

		Text pripomienky: Žiadame vynechať bod c) prispieť k zlepšovaniu udržateľného rozvoja v Európe, nakoľko zemný plyn zohráva kľúčovú úlohu v energetickom mixe Európskej únie, a to najmä s ohľadom na hospodársky rozvoj a ochranu životného prostredia. Odôvodnenie: Zemný plyn neprispieva k dekarbonizácii slovenskej ekonomiky a v súčasnosti je považovaný za prechodné palivo, ktorým sa Európska únia snaží znížiť svoju závislosť na uhlí a postupne prechádzať k čistejším zdrojom energie, ako sú obnoviteľné zdroje. Ďalšia podpora zemného plynu nie je v súlade s cieľmi Európskej Únie a môže pre Slovensko v budúcnosti predstavovať ekonomické aj bezpečnostné riziká.		udržateľného rozvoja v Európe, nakoľko zemný plyn zohráva v krátkodobom a strednodobom horizonte dôležitú úlohu v energetickom mixe Európskej únie, a to najmä s ohľadom na hospodársky rozvoj a ochranu životného prostredia
ÚNMSSR Úrad pre normalizáciu, metrológiu a skúšobníctvo Slovenskej republiky	O	**K vlastnému materiálu** Na str. 173 vlastného materiálu, v treťom odseku, druhej vete odporúčame nahradiť slová "certifikátorov ISO 50001" slovami "osôb certifikujúcich systém energetického manažérstva v súlade s požiadavkami medzinárodnej normy ISO 50001". Odôvodnenie: Dosiahnutie súladu s terminológiou používanou v oblasti technickej normalizácie.	A	Text upravený v zmysle pripomienky.
ÚNMSSR Úrad pre normalizáciu, metrológiu a skúšobníctvo Slovenskej republiky	O	**K vlastnému materiálu** V prílohe č. 2 vlastného materiálu, na str. 11, v prvej časti tabuľky odporúčame preformulovať tretiu vetu z dôvodu, že ISO 50001 je medzinárodná norma, ktorá bola prijatá Medzinárodnou organizáciou pre normalizáciu (ISO). Z tohto dôvodu nepovažuje úrad za správnu formuláciu: „Zodpovedný orgán za ISO 50001 je SNAS.“.	ČA	Predmetný text bol vypustený.
URSO Úrad pre reguláciu	O	**K oddielu A, bodu 1. Prehľad a postup stanovenia plánu** Na str. 32, všeobecne k bodu 1.2. (Prehľad súčasnej politickej situácie) - Kontext politík na národnej úrovni, písmenu l) uvádzame: Akékoľvek zdaňovanie sa s pravdepodobnosťou	A	Konštatovanie predkladateľa pripomienky berie

sieťových odvetví		blízkou k istote prejaví na zvýšení cien, tovarov a služieb, raste inflácie a hlavne v znížení konkurencieschopnosti Slovenskej republiky.		predkladateľ materiálu na vedomie.
URSO Úrad pre reguláciu sieťových odvetví	O	**K oddielu A, bodu 3. Politiky a opatrenia** Na strane 110, v bode 3.1. (Rozmer: dekarbonizácia), v písmene f) (Sektorové politiky a opatrenia v sektore služieb) navrhujeme doplnenie nového bodu k opatreniam: · podpora využívania účinného systému CZT, ak je technicky dostupný, pripojenie naň je technicky možné a bolo by to ekonomicky efektívne. Odôvodnenie: Prevádzky obchodu a služieb sú aj v súčasnosti napojené na systémy CZT a táto skutočnosť má priaznivý vplyv na cenu tepla pre všetkých odberateľov tepla vrátane domácností.	ČA	Podpora využívania účinného systému CZT je už zakotvená v zákone 657/2004.
Verejnosť Verejnosť	O	**Čl. 2.3.** 1. V bode 2.3.Rozmer: energetická bezpečnosť, v časti Podzemné zásobníky plynu (str.61), navrhujeme nahradiť znenie: „V rôznej fáze rozpracovanosti sú aj projekty premeny ďalších vhodných geologických štruktúr na podzemné zásobníky plynu resp. iného využitia v súvislosti s energetikou (CCS). Na projekty plynárenskej infraštruktúry nadväzuje projekt vybudovania Podzemného zásobníka zemného plynu Veľké Kapušany spoločnosti NAFTA a.s. Podzemný zásobník zemného plynu Veľké Kapušany si kladie za cieľ podporiť bezpečnosť dodávok zemného plynu v regióne a vystupňovať integráciu trhov členských štátov EÚ - Poľska, Slovenska a Maďarska, zahŕňajúc taktiež susedný trh Ukrajiny. Z hľadiska technických vlastností projekt počíta s vytvorením 340 mcm novej skladovacej kapacity s odhadovaným výkonom ťažby 3,75 mil.	A	Text upravený v zmysle pripomienky.

		m3/deň a vtláčania 3,75 mil m3/deň. Projekt podporí prioritný energetický plynový koridor Európskej únie (NSI East Gas) a bude mať významný cezhraničný dopad na okolité krajiny. Strategická je lokalizácia projektu na východnej hranici Európskej únie, v tesnej blízkosti jednej zo vstupných brán zemného plynu do EÚ - kompresorovej stanice Veľké Kapušany, v mieste, kde sa stretávajú 3 existujúce a 2 plánované trasy plynovodov. V tejto oblasti Slovenska sa pritom momentálne nenachádza žiadna uskladňovacia kapacita. Vybudovaním podzemného zásobníka s priamym napojením na kompresorovú stanicu Veľké Kapušany bude posilnená pozícia plynárenského uzla Veľké Kapušany, s predpokladaným zintenzívnením obchodných aktivít a postupnej transformácie uzla na plynárenský HUB. Na pohon kompresorov zásobníka sa tiež uvažuje s možným využitím odpadového tepla z existujúcich kompresorov stanice Veľké Kapušany (za predpokladu dodržania smeru tranzitu plynu z východu na západ resp. dostatočnej kapacite odpadného tepla na kompresorovej stanici Veľké Kapušany), čo by malo pozitívny ekologický dopad a neprinieslo by dodatočné zvýšenie emisií skleníkových plynov. “, nasledovným znením: „ V rôznej fáze rozpracovanosti sú aj projekty premeny ďalších vhodných geologických štruktúr na podzemné zásobníky plynu resp. iného využitia v súvislosti s energetikou, ako napríklad projekty spoločnosti NAFTA a.s.: a) Projekt H2I S&D (HENRI) Spoločnosť NAFTA a.s. sa úspešne zapojila do výzvy na získanie štatútu IPCEI (Important Projects of Common European Interest) v oblasti vodíkových technológií. Projekt bol		

		notifikovaný Európskou Komisiou 17.06.2022. Cieľom projektu je určenie vhodného ložiska pre skladovanie vodíka v zmesi so zemným plynom, prípadne v čistej forme a identifikovať maximálnu možnú koncentráciu, v akej by ho bolo možné skladovať v poréznom type ložiska. Prvá fáza projektu sa venuje hľadaniu vhodných ložísk pre skladovanie vodíka v zmesi so zemným plynom. V druhej fáze projektu bude vybudovaná pilotná testovacia technológia, v rámci, ktorej sa bude vodík vyrábať elektrolýzou vody anásledne bude v čistej forme resp. v definovanej koncentrácii (výstup z prvej fázy projektu) zmiešaný so zemným plynom a uskladnený v ložisku. Jedinečné údaje získané na základe projektu umožnia vytvoriť komplexný obraz o tom, ako bude možné uskladniť vodík, resp. jeho zmes v konkrétnych horninových štruktúrach. Tento projekt bol zaradený aj do Desaťročného plánu rozvoja siete TYNDP 2024. b) Retrofitting UGS Lab Jedná sa o projekt spoločnosti NAFTA a.s., ktorého cieľom je umožnenie skladovania zemného plynu v zmesi s vodíkom v objeme 5% H2 na existujúcom zásobníku Komplex PZZP Láb. Projekt zahŕňa posúdenie kompletnej infraštruktúry z pohľadu vhodnosti pre skladovanie plynu s 5% vodíka, identifikáciu komponentov pre výmenu a materiálov, ktoré povedú k bezpečnej a spoľahlivej prevádzke zásobníka pre danú zmes najneskôr do roku 2030 Tento projekt bol zaradený aj do Desaťročného plánu rozvoja siete TYNDP 2024. c) UGS Veľké Kapušany Jedná sa o projekt vybudovania nového podzemného zásobníka energie Veľké Kapušany spoločnosťou NAFTA a.s. na východe		

		Slovenska, v geologickej štruktúre Ptrukša (predpokladané technické parametre: pracovný objem 3 122 GWh, ťažobný a vtlačný výkon 34,44 GWh//deň) pri Veľkých Kapušanoch. Zásobník by mal skladovať zmes zemného plynu s vodíkom o objeme min. 20% vodíka. Projekt je lokalizovaný priamo v blízkosti ukrajinsko-slovenského vstupno/výstupného bodu Veľké Kapušany a v centre plynového koridoru NSI East a vodíkového koridoru HI EAST. Skladovanie zmesi s vyššou koncentráciou vodíka, prípadne čistého vodíka bude možné len na základe pozitívnych výsledkov Projektu HENRI. Projekt tak podporí prioritný energetický a vodíkový koridor Európskej únie (Corridor E-EAST and SOUTH EAST) v súlade s REPoweR EU a European Hydrogen Backbone a revidovaným Nariadením o usmerneniach pre transeurópsku energetickú infraštruktúru. Strategická je lokalizácia projektu na východnej hranici Európskej únie, v tesnej blízkosti jednej zo vstupných brán zemného plynu a v budúcnosti vodíka, príp. iných obnoviteľných plynov do EÚ. V tejto oblasti Slovenska sa pritom momentálne nenachádza žiadna uskladňovacia kapacita. Vybudovaním podzemného zásobníka s priamym napojením na kompresorovú stanicu Veľké Kapušany bude posilnená pozícia energetického uzla Veľké Kapušany.“ Odôvodnenie: Úpravu navrhujeme vzhľadom na neaktuálnosť údajov.		
Verejnosť Verejnosť	O	**Čl. 2.3.** 2. V bode 2.3.Rozmer: energetická bezpečnosť, v časti Podzemné zásobníky plynu (str.68), navrhujeme vypustiť znenie: „Spoločnosť NAFTA a.s. má pripravené dva projekty rozvoja zásobníkov. V jednom prípade ide o nový zásobník na východe Slovenska – geologická štruktúra Ptrukša (predpokladané technické parametre: pracovný objem 0,34 mld. m3, ťažobný a	A	Text upravený v zmysle pripomienky.

		vtlačný výkon 3,75 mil. m3/deň) pri Veľkých Kapušanoch. Ďalším projektom je rozšírenie existujúceho komplexu Láb (predpokladané technické parametre: pracovný objem 0,55 mld. m3, zvýšenie ťažobného výkonu o 10 mil. m3/deň a vtlačného výkonu o 8 mil. m3/deň). Realizácia týchto projektov však bude závisieť od situácie na trhu so skladovaním zemného plynu ako aj od možností získania finančnej podpory zo zdrojov Európskej únie.“ Odôvodnenie: Úpravu navrhujeme vzhľadom na neaktuálnosť údajov a doplnenie aktuálnych údajov v rámci našej predchádzajúcej pripomienky.		
Verejnosť Verejnosť	O	**Čl. 3.2.** V bode 3.2. Rozmer: energetická efektívnosť, v časti Plynárenstvo – infraštruktúra (str.179), si dovoľujeme upozorniť, že údaj „Potrebné investície identifikované v plynárenstve sú vo výške cca 30 mil. eur na celé desaťročné obdobie“ sa nám javí ako nesprávny, ak by mal ísť o údaj za prepravu, distribúciu aj skladovanie spolu, o to viac, že v nasledovnom období sa očakávajú rozsiahle investície do dekarbonizačných projektov.	ČA	Text upravený nasledovne: K potrebným identifikovaným investíciám v plynárenstve na celé desaťročné obdobie je potrebné pripočítať veľké investičné projekty cezhraničných prepojení uvedené v desaťročnom pláne rozvoja plynárenskej prepravnej siete (TYNDP).
Verejnosť Verejnosť	O	**vlastny-material-aNECP.docx** Celé znenie pripomienok v ľahšie čitateľnom pdf: https://drive.google.com/file/d/14QBdiNrxGt4Y40wKtf1zg4mK	ČA	Do textu bola doplnená veta: V marci 2024 bola v SR

		CjRO_gqJ/view?usp=drive_link Pripomienka č. 1 Útlm využívania uhlia a následne ďalších fosílnych palív V súbore vlastny-material-aNECP.docx na s.38 v časti „II.“ navrhujeme na konci tretieho odstavca doplniť text o“ Výroba elektriny a tepla z uhlia bude postupne utlmená, ideálne do roku 2026. Zavedú sa opatrenia na postupné vyraďovanie využívania ďalších fosílnych palív.“, tak, že výsledný text bude „Zásadným je ešte zavedenie systému obchodovania s emisnými kvótami od roku 2027 v sektore budov a dopravy (ETS2) s predpokladanou cenou v roku 2030 okolo 59,2 eur za tonu uhlíka. Výroba elektriny a tepla z uhlia bude postupne utlmená, ideálne do roku 2026. Zavedú sa opatrenia na postupné vyraďovanie využívania ďalších fosílnych palív.“ Odôvodnenie: Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/1275 z 24. apríla 2024 o energetickej hospodárnosti budov (prepracované znenie) (Text s významom pre EHP) uvádza: „Dve tretiny energie spotrebovanej na vykurovanie a chladenie budov stále pochádzajú z fosílnych palív. V záujme dekarbonizácie sektora budov je mimoriadne dôležité pri vykurovaní a chladení postupne vyraďovať fosílne palivá. Členské štáty by preto mali vo svojich národných plánoch obnovy budov uviesť svoje vnútroštátne politiky a opatrenia na postupné ukončovanie používania fosílnych palív pri vykurovaní a chladení.“ Stratégia environmentálnej politiky Slovenskej republiky do roku 2030 uvádza, že „Výroba elektriny a tepla z uhlia bude postupne utlmená.“ Z hľadiska ochrany klímy a zníženia		ukončená prevádzka poslednej tepelnej elektrárne (o rok a pol roka skôr ako sa pôvodne plánovalo). V teplárenstve prebieha prechod na obnoviteľné zdroje energie a v teplárňach sa plánuje ukončenie využívania uhlia do konca roku 2028. Medzi aktualizovanými zámermi energetickej politiky je v text uvedené: „Ukazuje sa aj vhodnosť zapojenia tepelných čerpadiel do systémov centralizovaného zásobovania teplom. Jedným zo spôsobov, ako znížiť závislosť na zemnom plyne pri vykurovaní, je vyššie využitie energetického zhodnocovania odpadov, tepla z jadrovej elektrárne Bohunice a začatie

		znečistenia ovzdušia je nevyhnutné utlmiť využívanie uhlia čo najskôr a pokračovať s utlmovaním využívania. Pôvodným zámerom štátneho holdingu MHTH bolo, že v roku 2024 už košická ani žilinská tepláreň žiadne uhlie využívať nebudú. V závode MHTH Košice bude využívanie uhlia ukončené vo vykurovacej sezóne 2024/2025. V Žiline plánuje MHTH vybudovať multipalivový kotol na tuhé alternatívne palivo (TAP) vyrábané z odpadu a drevnú štiepku. Ak by všetky povoľovacie procesy a výstavba prebiehali hladko, do prevádzky by sa mohol dostať v roku 2026. „Uhlie je prekonané palivo, ktoré budeme môcť používať možno do roku 2028. Potom to bude finančne neúnosné, lebo banky neposkytnú úvery, poisťovne nepoistia a technológie sú zastaralé," objasňoval Erik Štefák zo spoločnosti MH Teplárenský holding počas konferencie Odpady 2024, kde prednášal práve o žilinskom projekte. Pripomienka je zásadná - - - - - - - - - - - - - - - - - - - Pripomienka č. 2 Podpora prechodu na nízkoteplotné systémy zásobovania teplom V súbore vlastny-material-aNECP.docx na s.14 v časti „1.2. Prehľad súčasnej politickej situácie - Priority energetickej politiky SR sú: " navrhujeme doplniť text o: " a prechodu na nízkoteplotné systémy zásobovania teplom." na „• podpora vysokoúčinnej kombinovanej výroby elektriny a tepla a prechodu na nízkoteplotné systémy zásobovania teplom;" Odôvodnenie: Nízkoteplotné systémy zásobovania teplom pomáhajú s využívaním odpadového tepla a obnoviteľných		využívania tepla z jadrovej elektrárne Mochovce v rozvodoch CZT okolitých miest a po roku 2030 aj tepla z malých modulárnych reaktorov."P3: V podmienkach SR bude zemný plyn ešte do roku 2030 fungovať ako prechodné palivo, predpokladá sa postupné primiešavanie obnoviteľnej zložky. V podmienkach SR bude zemný plyn ešte do roku 2030 fungovať ako prechodné palivo, postupne sa začne k nemu primiešavať obnoviteľná zložka. SR je jedna z najlepších krajín EÚ čo sa týka dekarbonizácie. S ohľadom na zachovanie hospodárskeho rozvoja krajiny nie je v záujme

		zdrojov energie, najmä tepelných čerpadiel, geotermálnej energie a solárnych systémov. V dôsledku zavedenia ETS2 sa nemôžeme spoliehať len na kombinovanú výrobu elektriny a tepla z fosílneho zemného plynu a biomasy, či neskôr aj biometánu a vodíka. Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/1275 z 24. apríla 2024 o energetickej hospodárnosti budov (prepracované znenie) (Text s významom pre EHP) uvádza: „Dve tretiny energie spotrebovanej na vykurovanie a chladenie budov stále pochádzajú z fosílnych palív. V záujme dekarbonizácie sektora budov je mimoriadne dôležité pri vykurovaní a chladení postupne vyraďovať fosílne palivá. Členské štáty by preto mali vo svojich národných plánoch obnovy budov uviesť svoje vnútroštátne politiky a opatrenia na postupné ukončovanie používania fosílnych palív pri vykurovaní a chladení. Mali by sa usilovať o postupné vyradenie samostatne stojacich kotlov na fosílne palivá a ako prvý krok by od roku 2025nemali poskytovať finančné stimuly na inštaláciu samostatne stojacich kotlov na fosílne palivá s výnimkou kotlov vybraných na investície pred rokom 2025 v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti zriadeného nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/241 (11) a Európskeho fondu regionálneho rozvoja a Kohézneho fondu podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/1058 (12). Naďalej by malo byť možné poskytovať finančné stimuly na inštaláciu hybridných vykurovacích systémov so značným podielom energie z obnoviteľných zdrojov, ako je kombinácia kotla so slnečnou tepelnou energiou alebo tepelným čerpadlom. Vnútroštátne politiky a opatrenia na postupné vyraďovanie by mal podporovať jasný právny základ pre zákaz zariadení na výrobu tepla na základe ich emisií		SR urýchľovať nahradzovanie podielu zemného plynu v energetickom mixe za OZE za účelom ďalšej dekarbonizácie. Tempo nárastu OZE bude zohľadňovať ekonomickú návratnosť investícií realizovaných v minulom desaťročí. Na strane 153 bol upravený text: Najvýznamnejším prínosom pre zníženie spotreby palív (najmä spotreby zemného plynu) z hľadiska zdrojov v domácnostiach je inštalácia tepelných čerpadiel do zateplených budov s potenciálom 250 GWh/rok.

		skleníkových plynov, druhu používaného paliva alebo minimálneho podielu energie z obnoviteľných zdrojov používanej na vykurovanie na úrovni budovy.“ Pripomienka je zásadná - - - - - - - - - - - - - - - - - - - Pripomienka č. 3 Odpadové teplo namiesto spaľovania odpadov V súbore vlastny-material-aNECP.docx na s.14 v časti „1.2. Prehľad súčasnej politickej situácie - Nové priority, ktorými sa dopĺňajú vyššie uvedené priority: “ navrhujeme zmeniť text z:“ • zvýšenie energetického zhodnocovania odpadov, ktorý nemožno recyklovať (najmä prostredníctvom výroby vysokokvalitného tuhého paliva a druhotného paliva).“ na „zvýšenie využívania odpadového tepla.“ Odôvodnenie: Využívanie odpadového tepla má spravidla minimálne emisie, lebo znižuje plytvanie energiou. Energetické zhodnocovanie odpadov je podľa záväznej hierarchie odpadového hospodárstva 2. najhorším spôsobom nakladania s odpadom. SR výrazne zaostáva s 49,5% mierou recykláciou v roku 2022 za plnením (55%) cieľa do roku 2025, ktorý sa navyše ešte zvyšuje (záväzne) na 65% do roku 2035. Nové spaľovne odpadov by túto situáciu ešte zhoršovali minimálne ďalších 25 rokov a existuje predpoklad, že by zvýšili dovoz odpadu zo zahraničia. Podľa správy OSN, má energetické zhodnocovanie odpadov, najmä plastov porovnateľné emisie skleníkových plynov ako spaľovanie uhlia. Pripomienka je zásadná - - - - - - - - - - - - - - - - - - - Pripomienka č. 4 Fosílny zemný plyn nie je environmentálne ani sociálne udržateľný		

		V súbore vlastny-material-aNECP.docx na s.15 v časti „Opatrenia na zabezpečovanie environmentálnej udržateľnosti:“ navrhujeme zmeniť text z: “ • využívanie zemného plynu ako prechodného fosílneho paliva;“ na „• využívanie opatrení v oblasti energetickej efektívnosti a obnoviteľných zdrojov energií namiesto fosílneho zemného plynu;“ Odôvodnenie: Toto je zastaraný text ešte z roku 2018, ktorý neberie do úvahy novú smernicu EPBD, zavedenie systému ETS2, klimatické ani sociálne aspekty zemného plynu. Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/1275 z 24. apríla 2024 o energetickej hospodárnosti budov (prepracované znenie) (Text s významom pre EHP) uvádza: „Dve tretiny energie spotrebovanej na vykurovanie a chladenie budov stále pochádzajú z fosílnych palív. V záujme dekarbonizácie sektora budov je mimoriadne dôležité pri vykurovaní a chladení postupne vyraďovať fosílne palivá. Členské štáty by preto mali vo svojich národných plánoch obnovy budov uviesť svoje vnútroštátne politiky a opatrenia na postupné ukončovanie používania fosílnych palív pri vykurovaní a chladení. Mali by sa usilovať o postupné vyradenie samostatne stojacich kotlov na fosílne palivá a ako prvý krok by od roku 2025nemali poskytovať finančné stimuly na inštaláciu samostatne stojacich kotlov na fosílne palivá s výnimkou kotlov vybraných na investície pred rokom 2025 v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti zriadeného nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/241 (11) a Európskeho fondu regionálneho rozvoja a Kohézneho fondu podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ)		

		2021/1058 (12). Naďalej by malo byť možné poskytovať finančné stimuly na inštaláciu hybridných vykurovacích systémov so značným podielom energie z obnoviteľných zdrojov, ako je kombinácia kotla so slnečnou tepelnou energiou alebo tepelným čerpadlom. Vnútroštátne politiky a opatrenia na postupné vyraďovanie by mal podporovať jasný právny základ pre zákaz zariadení na výrobu tepla na základe ich emisií skleníkových plynov, druhu používaného paliva alebo minimálneho podielu energie z obnoviteľných zdrojov používanej na vykurovanie na úrovni budovy.“ Sociálne zraniteľné domácnosti si nemôžu dovoliť vykurovanie plynom, a teda to ani neprispeje k zníženiu znečistenia ovzdušia ako niektoré ministerstvá predpokladali okolo roku 2018. Podľa správy Programu OSN pre životné prostredie (UNEP) musíme znížiť emisie metánu o 45% do roku 2030. Konzervatívna Medzinárodná energetická agentúra IEA odporúča ukončenie predaja kotlov na fosílny plyn do roku 2025 pre dosiahnutie uhlíkovej neutrality až v roku 2050. Pripomienka je zásadná - - - - - - - - - - - - - - - - - - - Pripomienka č. 5 Plynové kotly sú menej efektívne ako tepelné čerpadlá V súbore vlastny-material-aNECP.docx na s.153 navrhujeme zmeniť text z: “ Výmena starých plynových kotlov za nové kondenzačné má potenciál znížiť spotrebu zemného plynu v domácnostiach o takmer 1 TWh (3 - 4 % z konečnej energetickej spotreby domácností). Poskytovanie finančných stimulov na inštaláciu samostatných kotlov na fosílne palivá bude však od 1. 1. 2025 zakázané, čo znemožní poskytovanie príspevkov na podporu aj		

		pre sociálne a ekonomicky znevýhodnené domácnosti. Zavedením podpory na nákup nových kondenzačných plynových kotlov formou výmeny aspoň pre zraniteľné domácnosti, by sa popri úspore energie rádovo v desiatkach GWh, dosiahlo predovšetkým zmiernenie nepriaznivých sociálnych dopadov.“ na „Výmena starých plynových kotlov za nové kondenzačné má potenciál znížiť spotrebu zemného plynu v domácnostiach o takmer 1 TWh (3 - 4 % z konečnej energetickej spotreby domácností), čo je však výrazne menej ako pri využívaní tepelných čerpadiel. Poskytovanie finančných stimulov na inštaláciu samostatných kotlov na fosílne palivá bude však od 1. 1. 2025 zakázané v súlade so smernicou o energetickej hospodárnosti budov, čo napomôže rozvoju opatrení v oblasti energetickej hospodárnosti a obnoviteľných zdrojov energie.“ Odôvodnenie: Tepelné čerpadlá sú niekoľkonásobne efektívnejšie ako vykurovanie zemným plynom a majú potenciál nahradiť takmer 100% tohto fosílneho paliva v budovách. Kondenzačné plynové kotly znížia len spotrebu o cca 10-20%, a tým zafixujú využívanie fosílneho zemného plynu (80-90% pôvodnej spotreby) na ďalšie roky. Navyše, aj z hľadiska budúcnosti je vykurovanie tepelnými čerpadlami šesťnásobne efektívnejšie ako vykurovanie vodíkom , nehovoriac o cene zeleného vodíka a dostupnosti biometánu. Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/1275 z 24. apríla 2024 o energetickej hospodárnosti budov (prepracované znenie) (Text s významom pre EHP) uvádza: „Dve tretiny energie spotrebovanej na vykurovanie a chladenie budov stále pochádzajú z fosílnych palív. V záujme		

		dekarbonizácie sektora budov je mimoriadne dôležité pri vykurovaní a chladení postupne vyraďovať fosílne palivá. Členské štáty by preto mali vo svojich národných plánoch obnovy budov uviesť svoje vnútroštátne politiky a opatrenia na postupné ukončovanie používania fosílnych palív pri vykurovaní a chladení. Mali by sa usilovať o postupné vyradenie samostatne stojacich kotlov na fosílne palivá a ako prvý krok by od roku 2025nemali poskytovať finančné stimuly na inštaláciu samostatne stojacich kotlov na fosílne palivá s výnimkou kotlov vybraných na investície pred rokom 2025 v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti zriadeného nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/241 (11) a Európskeho fondu regionálneho rozvoja a Kohézneho fondu podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/1058 (12). Naďalej by malo byť možné poskytovať finančné stimuly na inštaláciu hybridných vykurovacích systémov so značným podielom energie z obnoviteľných zdrojov, ako je kombinácia kotla so slnečnou tepelnou energiou alebo tepelným čerpadlom. Vnútroštátne politiky a opatrenia na postupné vyraďovanie by mal podporovať jasný právny základ pre zákaz zariadení na výrobu tepla na základe ich emisií skleníkových plynov, druhu používaného paliva alebo minimálneho podielu energie z obnoviteľných zdrojov používanej na vykurovanie na úrovni budovy.“ Pripomienka je zásadná - - - - - - - - - - - - - - - - - - - Ďakujeme vopred. Splnomocneným zástupcom pri prerokovaní pripomienok je:		

		Juraj Melichár, Priatelia Zeme-CEPA, melichar@prateliazeme.sk		
Verejnosť Verejnosť	O	**Celému materiálu** Pripomienky organizácií Klimatická koalícia, Greenpeace Slovensko a Budovy pre budúcnosť k návrhu Aktualizácie Integrovaného národného energetického a klimatického plánu na roky 2021-2030 (LP/2024/560) Pripomienky k návrhu Aktualizácie Integrovaného národného energetického a klimatického plánu na roky 2021-2030 (INEKP), ktorý bol zverejnený dňa 16. 10. 2024 pod č. LP/2024/560 na portáli Slov-Lex: https://www.slov-lex.sk/elegislativa/legislativne-procesy/SK/LP/2024/560. Pripomienky vychádzajú z usmernení Európskej komisie pre členské štáty (pozri Oznámenie Komisie o usmerneniach pre členské štáty k aktualizácii národných energetických a klimatických plánov na roky 2021 – 2030 (2022/C 495/02)) a z odporúčaní Európskej komisie pre Slovensko z 18. 12. 2023 (pozri Odporúčanie Komisie (EÚ) 2024/617 z 18. decembra 2023 týkajúce sa návrhu aktualizovaného integrovaného národného energetického a klimatického plánu Slovenska na roky 2021 – 2030). V stanovenej lehote na pripomienkovanie týmto podávame nasledujúce pripomienky: Pripomienka č. 1	ČA	NECP je strategický plánovací dokument, preto opatrenia nie sú spracované do prílišných detailov. Pre emisie, OZE i efektívnosť sú v materiáli uvedené Trajektórie pre roky 2025 – 2030, sú uvedené pre emisie v grafe 39, pre OZE v tabuľke 8 až 12 a pre energetickú efektívnosť v Prílohe 2 kap.2. Príprava aktualizácie NECP bola transparentná. Začala v lete 2022 a všetky zúčastnené subjekty, či už išlo o štátne inštitúcie, priemyselné podniky, občianske združenia i verejnosť mali možnosť vyjadriť sa k materiálu už vo fáze jeho prípravy, ako

		Návrh aktualizácie INEKP žiadame prepracovať tak, aby obsahoval konkrétne implementačné kroky, jasnú trajektóriu dosiahnutia cieľov a transparentné financovanie opatrení. To zabezpečí, že ciele v oblasti dekarbonizácie a energetickej bezpečnosti budú reálne dosiahnuteľné a podložené konkrétnymi investičnými a politickými opatreniami. Odôvodnenie Predložený návrh Aktualizácie INEKP na dosiahnutie energetických a klimatických cieľov Slovenska do roku 2030 nespĺňa všetky kľúčové prvky reálneho plánu, keďže mnohé opatrenia nie sú implementovateľné, resp. ich implementácia nie je dostatočne podložená konkrétnymi krokmi a opatreniami. V dokumente chýba jasná trajektória, ako dosiahnuť stanovené ciele, a financovanie potrebné na realizáciu jednotlivých opatrení nie je dostatočne rozpracované. Konkrétne nedostatky: - Nedostatočná trajektória a implementačné kroky pre dosiahnutie cieľov: Predložený materiál uvádza všeobecné ciele a zámery, avšak chýba konkrétna trajektória a postupnosť krokov, ktoré by jasne demonštrovali, ako a kedy budú tieto ciele dosiahnuté. Viaceré opatrenia sú opísané veľmi všeobecne, bez konkrétnych detailov o tom, ako budú implementované. Napríklad: - Cieľ zvýšiť podiel obnoviteľných zdrojov energie (OZE) do		aj v pripomienkovaní neskôr spracovaného návrhu. V kap. 1.3 iii boli doplnené informácie o procese prípravy aktualizácie INEKP. Odporúčanie na zvýšenie ambície OZE bolo akceptované do výšky podielu, ktorý bol výsledkom modelovania (vo výške 25%, t. j. nárast o 2 % oproti návrhu aktualizácie z roku 2023). Pripájanie ďalších OZE budeme urýchľovať a uľahčovať doplnením go-to zón, najmä s ohľadom na vietor. Na konci kapitoly 3.1.3. bol doplnený text: V teplárenstve prebieha prechod na

		roku 2030 (pričom aj navrhovaný cieľ je nedostatočný, pozri naša pripomienka nižšie) nie je dostatočne podložený implementačnými krokmi, vrátane postupu prijímania potrebnej legislatívy, rozvoja potrebnej infraštruktúry a integrácie týchto zdrojov do siete. - Cieľ zvýšenia flexibility elektrizačnej sústavy a nasadzovanie inteligentných sietí nie je podložený konkrétnym plánom nasadzovania technológií (napr. na zvýšenie kapacít pre ukladanie energie alebo iných technológií, ako sú batériové systémy), časovým harmonogramom ani investičnými potrebami. Pritom je toto opatrenie kľúčové pre stabilitu siete a tým integráciu obnoviteľných zdrojov, - Nejasné financovanie opatrení: Predložený materiál nedostatočne uvádza očakávané investičné potreby (celkový pohľad), finančné mechanizmy a zdroje potrebné pre plánované politiky a na implementáciu viacerých kľúčových opatrení. Je potrebné uviesť primerané verejné a súkromné mechanizmy financovania opatrení, vrátane využitia grantov, pôžičiek, technickej pomoci, verejných záruk, ako aj popísať úlohu Národnej banky SR v príslušných schémach. Napríklad pre plánovanú modernizáciu energetickej infraštruktúry a výstavbu nízkouhlíkových zdrojov energie, ako sú veterné a solárne elektrárne, chýbajú podrobnosti		obnoviteľné zdroje energie a v teplárňach sa plánuje ukončenie využívania uhlia do konca roku 2028. Národná definícia energetickej chudoby sa pripravuje v súlade s transpozíciou smernice EED a prípravou Sociálno-klimatického plánu. SR transponovala požiadavky EÚ legislatívy balíčka „Čistá energia pre všetkých Európanov a Európanky“ z roku 2019 v oblasti „Riadenia odberu prostredníctvom agregácie“ (najmä čl. 17 smernice 2019/944) a aktuálna vnútroštátna právna úprava nie je v rozpore so súvisiacimi ustanoveniami nariadenia 2019/943 o vnútornom trhu s

		o financiách na výstavbu a prevádzku, rovnako ako o plánovaných verejných a súkromných investíciách. Pripomienka je zásadná. Pripomienka č. 2 Aktualizácia INEKP nebola pripravená v súlade s požiadavkami na skorú, účinnú a transparentnú participáciu všetkých relevantných aktérov a aktérok. Odôvodnenie Podľa oznámenia Komisie o usmerneniach (2022/C 495/02) majú členské štáty zabezpečiť skorú, účinnú a transparentnú participáciu všetkých relevantných aktérov a aktérok vrátane verejnosti pri príprave energetických a klimatických plánov. Zároveň, aby bola zabezpečená informovaná účasť stakeholderov, musia byť včas sprístupnené všetky relevantné dokumenty, správy a podklady od začiatku konzultačného obdobia. Efektívna účasť verejnosti by mala podľa Európskej komisie zahŕňať dialóg so širokou škálou zainteresovaných strán vrátane občianskej spoločnosti, sociálnych partnerov a miestnej samosprávy. Podľa oznámenia Komisie (2022/C 495/02) sa vyžaduje vytvorenie platformy „viacúrovňového dialógu v oblasti energetiky a klímy“ na zapojenie zainteresovaných strán a diskusiu o rôznych scenároch plánovaných politík v tejto oblasti.		elektrinou. Zavádzanie inteligentných meracích systémov je popísané v kapitole 2.4.3., časť iii. Podmienky, kritériá a postup zavádzania inteligentných meracích systémov IMS bol aktualizovaný novelou 399/2023 Z. z. k vyhláške 358/2013 Z.Z. V zmysle platnej legislatívy SR, ktorou sa transponovali požiadavky legislatívy EÚ v oblasti zdieľania elektriny, je umožnené zdieľanie elektriny medzi odbernými miestami v elektrizačnej sústave na celom území SR. Dedikovaný plán rozvoja komunít nie je spracovaný, ale jednotlivé predpisy

		Tieto podmienky, ktoré vyplývajú z predpisov EÚ a odporúčaní Európskej komisie, ako aj z medzinárodného práva, napríklad z Aarhuského dohovoru, neboli splnené. Osobitne: - Včasný a dostatočný prístup k relevantným dokumentom: Verejnosť aj väčšina záujmových skupín mala prístup k návrhu Aktualizácie INEKP až od 16. 10. 2024, a to len na 13 dní počas medzirezortného pripomienkového konania (MPK). Čo rozhodne nie je možné považovať za dostatočné aj vzhľadom na dĺžku, náročnosť a komplexnosť predloženého materiálu. Do zverejnenia návrhu bola k dispozícii len veľmi nekompletná verzia (ktorá sa zrejme postupne menila), a tak jej pripomienkovanie nemalo zmysel. O absolútne nedostatočných informáciách svedčia aj opakované žiadosti o informácie, ktoré podávala Klimatická koalícia (prvá žiadosť podaná 10. 7. 2024, druhá žiadosť podaná 27. 8. 2024 a jej pokračovanie podané 10. 10. 2024). Nimi sme sa okrem iného snažili zistiť aspoň časový rámec a harmonogram prípravy predloženého materiálu. - Účinná participácia: Konzultácie sa obmedzili len na verejné prezentácie na podujatiach, ktoré boli väčšinou organizované stakeholdermi, a niekoľko bilaterálnych stretnutí, ktoré sa udiali na podnet stakeholderov. Túto skutočnosť dokladá aj odpoveď MH SR na žiadosť o informácie, podanú Klimatickou koalíciou dňa 17. 7. 2024.		umožňujú ich vznik a podpora samospotrebiteľov a komunít je možná prostredníctvom časti 2.2.1 Programu Slovensko. EK poskytla MH SR vysvetlenie, ktoré potvrdzuje správnosť metodiky MH SR. Pre transparentnosť budú v texte materiálu v rámci stanovenia cieľovej hodnoty ročných úspor energie na úrovni ekvivalentných úspor energie v budovách uvedené hodnoty získané použitím oboch metodík.

		Hoci bolo veľmi náročné pripomienkovať dostupný text, ktorý až do jeho oficiálneho zverejnenia počas MPK nejavil znaky aktualizácie (napr. zapracovanie odporúčaní Európskej komisie), Klimatická koalícia a partnerské organizácie podali opakované podnety a pripomienky k návrhu Aktualizácie INEKP. Naše podnety obsahovali aj žiadosť o skoré zapojenie do procesu aktualizácie. Predložený materiál však nezohľadňuje tieto pripomienky a nie je zrejmé, ako sa navrhovateľ s našimi pripomienkami vysporiadal. Podnety a pripomienky Klimatickej koalície a partnerských organizácií: - Dňa 14. 7. 2023, Klimatická koalícia: Podnety k návrhu Aktualizácie Integrovaného národného energetického a klimatického plánu na roky 2021-2030 - Dňa 14. 7. 2023, Cyklokoalícia: Pripomienky k návrhu Aktualizácie Integrovaného národného energetického a klimatického plánu na roky 2021-2030 - Dňa 16. 6. 2023, Klimatická koalícia: Pripomienky k účasti verejnosti na procese aktualizácie a žiadosť o stretnutie k príprave Integrovaného národného energetického a klimatického plánu na roky 2021-2030 - Dňa 17. 5. 2023, Klimatická koalícia, Priatelia Zeme-CEPA, Slovenská klimatická iniciatíva a Cyklokoalícia: Žiadosť o zapojenie do aktualizácie		

		Integrovaného národného energetického a klimatického plánu na roky 2021-2030 - Február 2023, Únia miest Slovenska a Priatelia Zeme-CEPA: Pripomienky k materiálu Integrovaný národný energetický a klimatický plán na roky 2021-2030 - Október 2022, Cyklokoalícia: Podnety k aktualizácii Národného energetického a klimatického plánu 2021-2030 - Viacúrovňový dialóg, vytvorenie platformy: Napriek sľubom Ministerstva hospodárstva SR, že zriadi funkčnú pracovnú skupinu (dokonca tematické pracovné skupiny za účasti expertov a expertiek, vrátane z mimovládnych organizácií) v relatívne skorej fáze aktualizácie INEKP, nestalo sa tak. Navyše nebol zabezpečený proces, ktorý by zahŕňal zraniteľné skupiny, environmentálne mimovládne organizácie a miestne komunity, na ktoré majú energetické politiky priamy vplyv. Je to v nesúlade so zásadou inkluzívnosti. Pripomienka je zásadná. Pripomienka č. 3 V návrhu Aktualizácie INEKP v kapitole 1.3., časť iii. “Konzultácie so zainteresovanými stranami vrátane sociálnych partnerov a účasť občianskej spoločnosti a širokej verejnosti” navrhujeme dopracovať jasný a konkrétny opis transparentnosti procesu		

		prípravy predloženého materiálu, participácie zainteresovaných skupín a zapojenia všetkých relevantných aktérov a aktérok. Odôvodnenie Návrh Aktualizácie INEKP neobsahuje dostatočné informácie na posúdenie kvality a dostatočnosti konzultácií so zainteresovanými stranami a účasti občianskej spoločnosti a širokej verejnosti, nakoľko: - Neobsahuje jasný opis časového harmonogramu konzultácií, ktorý by ukázal, že verejnosť mala dostatok času efektívne participovať a dostatočný prístup k informáciám na účinné zapojenie sa do procesu. - Nemá špecifikované, ktoré záujmové skupiny sa konzultácií zúčastnili, ani ako boli zapojení relevantní aktéri a aktérky, ako napríklad občianska spoločnosť či sociálni partneri. Z toho dôvodu nemožno potvrdiť dodržanie zásady celospoločenského prístupu (“whole-of-society approach”). Na tento nedostatok predloženého materiálu poukázala aj Európska komisia a vo svojich odporúčaniach z 18. 12. 2023 odporučila Slovensku doplniť do návrhu dokumentu jasný a podrobnejší opis konzultačných mechanizmov, časového plánu a spôsobu zapojenia všetkých relevantných aktérov a aktérok. Pripomienka je zásadná. Pripomienka č. 4		

		V návrhu Aktualizácie INEKP v podkapitole 2.1.2. ”Energia z obnoviteľných zdrojov”, časť i. “Prvky stanovené v článku 4 ods. 2 písm. a)” žiadame upraviť upraviť výšku celkového podielu energie z obnoviteľných zdrojov, teda národný cieľ OZE do roku 2030. Konkrétne žiadame upraviť výšku podielu energie z obnoviteľných zdrojov na celkovom energetickom mixe, ktorú Slovensko plánuje dosiahnuť do roku 2030, na “aspoň 35 %”. Túto zmenu požadujeme následne vykonať v celom predloženom materiáli. Odôvodnenie Je potrebné zohľadniť potenciál pre rozvoj udržateľných, bezpečných a nákladovo efektívnych obnoviteľných zdrojov, ako aj trendy ich vývoja, v rámci ktorých Slovensko zaostáva aj v porovnaní s krajinami strednej a východnej Európy. Táto pripomienka nadväzuje na odporúčania Európskej komisie č. 2024/617 pre Slovensko zo dňa 18. 12. 2023 (resp. SWD(2023) 925 final), v ktorých sa jednoznačne uvádza potreba “výrazne zvýšiť ambíciu dosiahnuť podiel energie z obnoviteľných zdrojov (OZE) aspoň 35 % ako príspevok k záväznému cieľu Únie na rok 2030”, ktorý bol stanovený na minimálne 42,5 %, optimálne 45 %. Takýto cieľ pre EÚ a jej členské štáty vyplýva z čl. 3 ods. 1 smernice (EÚ) 2018/2001 v platnom znení, v súlade so vzorcom v prílohe II k nariadeniu (EÚ) 2018/1999. Okrem cieľa je nevyhnutné zahrnúť aj orientačnú trajektóriu, ktorá		

		dosiahne referenčné body na roky 2025 a 2027 podľa článku 4 písm. a) bodu 2 nariadenia (EÚ) 2018/1999 (odporúčanie č. 5). Pripomienka je zásadná. Pripomienka č. 5 V návrhu Aktualizácie INEKP v podkapitole 3.1.2. “Energia z obnoviteľných zdrojov”, časť “Politika vyššieho využívania OZE” žiadame doplniť konkrétne politiky pre akceleráciu energie z obnoviteľných zdrojov. Odôvodnenie Materiál neobsahuje plány na dosiahnutie zrýchlenia a zefektívnenia procesov dôležitých pre rozvoj OZE. Slovensko má konkrétne záväzky, ktoré mu vyplývajú z Plánu obnovy a odolnosti SR, vrátane kapitoly REPowerEU, ako aj implementácie smernice (EÚ) 2018/2001 v platnom znení (RED III). Tieto záväzky reflektuje aj Európska komisia vo svojich odporúčaniach zo dňa 18. 12. 2023 (odporúčanie č. 7): “Opísať predovšetkým to, ako [Slovensko] plánuje ďalej zjednodušovať povoľovanie, a podrobne opísať technológie výroby energie z obnoviteľných zdrojov, pre ktoré plánuje rýchlejšími a jednoduchšími postupmi určiť „oblasti zrýchlenia výroby energie z obnoviteľných zdrojov“ (pozn.: tzv. akceleračné zóny).” A súčasne (odporúčanie č. 18): “Uviesť, ako sú politiky a opatrenia zahrnuté v aktualizovanom		

		pláne v súlade s plánom obnovy a odolnost Slovenska vrátane kapitoly REPowerEU.” Konkretizácia takýchto plánov, doplnenie už prebiehajúcich procesov (implementácia Plánu obnovy a odolnosti na sekcii NIKA Úradu vlády SR) a synchronizácia predloženého materiálu s inými politikami je dôležitá na zabezpečenie schodnej a efektívnej trajektórie slovenského hospodárstva k uhlíkovej neutralite. Zrýchlený rozvoj OZE musí prebiehať podľa plánu, v súlade s mapovaním a metodikou dohodnutou medzi dotknutými stakeholdermi. Takéto plánovanie zabezpečí ochranu prírody a prospech aj pre samosprávy a ľudí v dotknutých komunitách. Pripomienka je zásadná. Pripomienka č. 6 V návrhu Aktualizácie INEKP v kapitole 3.1. “Rozmer: dekarbonizácia”, podkapitola 3.1.3. ”Iné prvky tohto rozmeru” žiadame doplniť informáciu o ukončení podpory fosílnych palív, osobitne fosílneho plynu a ropy: dokedy a aké kroky (politiky, rozhodnutia a opatrenia) plánuje Slovensko na úplné ukončenie podpory fosílnych palív. Odôvodnenie Návrh Aktualizácie INEKP opisuje v rôznych svojich častiach zámer podporiť a dokonca rozvinúť využívanie fosílnych palív. Napríklad sa v príslušnom kontexte uvádza: - cieľom je zachovať postavenie SR v oblasti prepravy plynu prostredníctvom prepravnej		

		siete, - strednodobé a dlhodobé opatrenia smerujú predovšetkým k budovaniu, vzájomných prepojení prepravných sietí poskytujúcich možnosti na diverzifikáciu dodávok plynu a k budovaniu, resp. rozširovaniu zásobníkov plynu, - vyjadrenie podpory konkrétnym projektom (súvisiacim s fosílnymi palivami) … s cieľom maximalizovať využitie finančných prostriedkov z EÚ, - podpora prechodu z uhlia na zemný plyn, - opatrenia za účelom podpory ťažby plynu. Podpora a plány súvisiace s fosílnymi zdrojmi výrazne prevyšujú plány, ktoré smerujú k dekarbonizácii slovenskej ekonomiky, napríklad cez zvyšovanie energetickej efektívnosti a využitie obnoviteľných zdrojov energie. Pritom také je celkové smerovanie EÚ, také sú záväzky, napríklad podľa čl. 3 a Prílohy I Governance Regulation, a taktiež konkrétne usmernenia Európskej komisie aj k aktualizácii predloženého materiálu. Dlhodobé plány na podporu fosílneho plynu nielenže nereflektujú európske plány, ale zároveň vystavujú Slovensko rizikám vyplývajúcim zo závislosti od tohto zdroja. Tento prístup nezodpovedne vystavuje obyvateľstvo nestabilnému zvyšovaniu cien energií a nezabezpečuje bezpečné dodávky energií. Zároveň je v priamom rozpore so snahou o znižovanie emisií skleníkových plynov, keďže fosílny plyn je zdroj, ktorý produkuje významné množstvo metánu, najmä pri		

		ťažbe a preprave - čo odporuje našim záväzkom aj morálke. Pripomienka je zásadná. Pripomienka č. 7 V návrhu Aktualizácie INEKP v podkapitole 3.4.4. “Energetická chudoba” žiadame doplniť: - informáciu a konkrétne opatrenia na zabezpečenie súladu medzi predloženým aktualizovaným INEKP a sociálno-klimatickým plánom, - konkrétny plán a harmonogram prijatia právnej definície energetickej chudoby, - podrobný odhad počtu domácností ohrozených energetickou chudobou a konkrétne ciele a opatrenia, ktorými štát plánuje toto číslo znižovať v období do roku 2030, - prepojiť programy na podporu zraniteľných domácností s opatreniami zameranými na energetickú účinnosť a obnoviteľné zdroje energie. Odôvodnenie Podľa článku 4 ods. 2 a článku 6 ods. 3 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2023/955 o zriadení Sociálno-klimatického fondu majú členské štáty zabezpečiť súlad a konzistentnosť medzi svojím sociálno-klimatickým plánom a aktualizovaným INEKP. Podľa článku 3 Governance Regulation a v súlade s odporúčaniami Európskej komisie (EÚ) 2023/2407 o energetickej chudobe majú členské štáty v aktualizovanom INEKP uviesť podrobný odhad počtu domácností ohrozených energetickou		

		chudobou. Podľa oznámenia Komisie (2022/C 495/02) je riešenie energetickej chudoby nevyhnutné pre zabezpečenie spravodlivej transformácie a členské štáty majú povinnosť vytvoriť jasnú "legislatívnu definíciu energetickej chudoby" a konkrétne opatrenia na podporu zraniteľných domácností. Podľa odporúčaní Európskej komisie z 18. 12. 2023 v návrhu Aktualizácie INEKP zatiaľ nie je stanovená jasná právna definícia energetickej chudoby. A hoci sa uvádza, že prebiehajú práce na tejto definícii, chýba konkrétny harmonogram jej prijatia a implementácie. Návrh obsahuje len všeobecné nástroje na riešenie energetickej chudoby, pričom absentujú konkrétne opatrenia a cieľové hodnoty pre jej znižovanie. Slovensko preto zatiaľ nenastavilo dostatočne účinné mechanizmy na pomoc zraniteľným domácnostiam. Na základe odporúčaní Európskej komisie z 18. 12. 2023 chýbajú konkrétne kroky na podporu zraniteľných skupín v podobe dostupných programov na renováciu budov a prístupu k obnoviteľným zdrojom energie. Navyše je potrebné stanoviť konkrétny cieľ na zníženie energetickej chudoby a jasne definovať opatrenia na jeho dosiahnutie. Návrh Aktualizácie INEKP neobsahuje ani dostatočný odhad počtu domácností ohrozených energetickou chudobou, ako je požadované v čl. 3 Governance		

		Regulation a v súlade s odporúčaním Komisie (EÚ) 2023/2407 o energetickej chudobe. Odhad domácností ohrozených energetickou chudobou je uvedený na strane 201 v časti i. podkapitoly 3.4.4 “Energetická chudoba”, kde sa odhaduje, že približne 8,4 % slovenských domácností je ohrozených energetickou chudobou. Tento návrh vychádza zo štúdie SAV a zohľadňuje príjmovú situáciu a výdavky na energie, pričom sa využíva životné minimum na určenie prahovej hodnoty pre energetickú chudobu. Predložený materiál neobsahuje konkrétne merateľné ciele na zníženie počtu domácností ohrozených energetickou chudobou. Na strane 199 sa uvádza, že znižovanie energetickej chudoby je dlhodobý proces, ktorý si vyžaduje prijatie legislatívnych úprav, medzirezortných opatrení a nastavenie podporných mechanizmov. Spomína sa len, že legislatívne opatrenia už platné v Slovenskej republike, ako je zákon č. 321/2014 Z. z. o energetickej efektívnosti, prispievajú k zlepšeniu energetickej efektívnosti a znižovaniu energetickej chudoby. Nie je tu však uvedený jasný časový harmonogram alebo konkrétne termíny. Tieto odkazy sú veľmi všeobecné a nedostatočné, čo kritizovala aj Európska komisia vo svojich odporúčaniach. V oznámení Komisie o usmerneniach (2022/C 495/02, resp. C/2022/9264 final) Európska komisia		

		vyzýva členské štáty, aby „do aktualizovaných NEKP v čo najväčšej miere zahrnuli podkladovú analýzu potrebnú na vypracovanie sociálno-klimatických plánov“ a aby vysvetlili, „ako ich plán využíva výnosy zo Sociálno-klimatického fondu na dosahovanie príslušných zámerov, cieľov a príspevkov.“ Pripomienka je zásadná. Pripomienka č. 8 V návrhu Aktualizácie INEKP, v podkapitole 2.4.3 "Integrácia trhov", časť “Trh s elektrinou”, a naprieč dokumentom v súvislosti s rozvojom flexibilnej elektrizačnej sústavy žiadame doplniť konkrétne ciele pre reakciu na dopyt po energii ("demand-side response") a spresniť rozvoj moderných riešení. Taktiež žiadame vypracovať podrobný plán na posilnenie elektrizačnej sústavy s cieľom umožniť integráciu obnoviteľných zdrojov energie a rozvoj energetických komunít na celom území Slovenska. Odôvodnenie Napriek tomu, že dokument sa zameriava na integráciu obnoviteľných zdrojov energie, odporúčania Európskej komisie tiež vyžadujú zahrnutie konkrétnych cieľov pre reakciu na dopyt po energii ("demand-side response") a podporu moderných riešení, ktoré umožnia spotrebiteľom a spotrebiteľkám aktívne reagovať na zmeny cien a podmienky trhu. Tento aspekt však v návrhu nie je dostatočne rozpracovaný. Súčasná		

		prax, kde distribučné spoločnosti v niektorých častiach Slovenska odmietajú pripojenie obnoviteľných zdrojov kvôli nedostatočnej kapacite prenosovej sústavy, poukazuje na nevyhnutnosť strategického plánu na posilnenie sústavy a umožnenie rozvoja energetických komunít vo všetkých regiónoch. Pripomienka je zásadná. Pripomienka č. 9 V návrhu Aktualizácie INEKP, v podkapitole 2.4.3. “Integrácia trhov”, časť “Inteligentné siete” a ďalej prierezovo v dokumente pri téme inteligentných sietí a meracích systémov žiadame doplniť podrobnejšie informácie o tom, ako budú tieto systémy podporovať flexibilitu siete a ako umožnia lepšie riadenie dopytu, najmä prostredníctvom technológií, ako je smart grid alebo energy storage. Žiadame, aby predložený dokument zohľadňoval zabezpečenie dostupnosti technológií, ako sú inteligentné meracie systémy, pre všetkých záujemcov a záujemkyne o využívanie služieb zdieľania elektriny. Osobitná pozornosť by mala byť venovaná ľuďom ohrozeným energetickou chudobou, pre ktorých sú tieto technológie kľúčové pri správe spotreby energie, znižovaní nákladov a predchádzaní finančným ťažkostiam spojeným s energetickou neefektívnosťou. Odôvodnenie Detaily o nasadzovaní konkrétnych technológií a nástrojov		

		riadenia dopytu chýbajú. Dostupnosť inteligentných meracích systémov je nevyhnutná pre spravodlivý prístup k energetickým službám, pretože umožňuje lepšiu kontrolu a optimalizáciu spotreby, čo vedie k zníženiu nákladov. Ľudia ohrození energetickou chudobou môžu vďaka týmto technológiám lepšie spravovať svoju spotrebu, predísť finančným ťažkostiam a zvýšiť energetickú efektívnosť. Zabezpečenie ich prístupu k týmto riešeniam podporuje sociálnu spravodlivosť a pomáha plniť ciele v oblasti znižovania emisií a energetickej udržateľnosti. Pripomienka je zásadná. Pripomienka č. 10 Do návrhu Aktualizácie INEKP v súvislosti s rozvojom a podporou energetických spoločenstiev žiadame: - doplniť plán na rozvoj energetických spoločenstiev, - rozpracovať odstránenie bariér, ktoré bránia vzniku a rozvoju energetických spoločenstiev. Odôvodnenie Napriek tomu, že Slovenská republika prebrala do právneho poriadku požiadavky vyplývajúce z balíčka „Čistá energia pre všetkých Európanov a Európanky“, ktorý má za cieľ nediskriminačnú účasť obnoviteľných zdrojov na všetkých trhoch s energiou, obnoviteľné zdroje a energetické spoločenstvá stále čelia bariéram, ktoré		

		bránia ich efektívnemu rozvoju. Navrhujeme, aby INEKP obsahoval konkrétny plán, ako odstrániť konkrétne finančné a byrokratické prekážky, ktoré bránia rozvoju energetických komunít, osobitne: - Zvýšiť kapacitu prenosovej sústavy, aby energetické spoločenstvá mohli vznikať na celom území Slovenska. - Členom a členkám energetickej komunity bezplatne vymeniť inteligentný elektromer do 3 mesiacov. - Zvýšiť maximálny inštalovaný výkon fotovoltických zariadení z 10 kWp na 50 kWp na jeden merač. - Odstrániť obmedzenia prístupu k energetickej komunite na regionálnom základe. - Odstrániť distribučné poplatky pri spoločnom využívaní energie v rámci bytového domu, znížiť daň a distribučné poplatky pre členov energetického spoločenstva. - Vytvoriť osobitnú finančnú schému, ktorá bude podporovať rozvoj energetických komunít so separátnym programom cieleným na ľudí ohrozených energetickou chudobou. - Vytvoriť informačný “one-stop-shop” pre záujemcov a záujemkyne o energetické spoločenstvá. Pripomienka je zásadná. Pripomienka č. 11		

		V návrhu Aktualizácie INEKP, v rámci stanovenia cieľovej hodnoty ročných úspor energie na úrovni ekvivalentných úspor energie v budovách podľa čl. 6 odseku 1, navrhujeme stanoviť cieľovú hodnotu ročnej úspory energie na úrovni 104,28 GWh (bez prenásobenia podielom obnoviteľných budov), tak ako vyplýva z výpočtu MH SR. Odôvodnenie Metodika výpočtu cieľovej hodnoty MH SR nie je v súlade s príslušným odporúčaním EK a zámerom samotného článku smernice. Výslednú cieľovú hodnotu pre čl. 6 aj v prípade alternatívneho prístupu nemožno násobiť podielom budov verejného sektora obnoviteľných do energetickej triedy A0 do roku 2030 vzhľadom na nákladovú efektívnosť a technickú uskutočniteľnosť. Takýto postup je v plnom rozpore s daným odporúčaním a so zámerom smernice. Navrhujeme dodržiavať postup stanovený odporúčaním Komisie (EÚ) 2024/1716 z 19. 6. 2024, ktorým sa stanovujú usmernenia k výkladu článkov 5, 6 a 7 smernice Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2023/1791, a ktoré teda stanovuje presný výklad a odporúčania implementácie čl. 6 uvedenej smernice. Vo vzťahu k implementácii, postupu a stanoveniu cieľov pre čl. 6 upravuje dané odporúčanie viacero nejasností, ktoré v samotnom znení smernice neboli dostatočne interpretované.		

		Odporúčanie detailne popisuje možnosti a postup stanovenia cieľa pre čl. 6 z pohľadu toho, aké budovy sa zahŕňajú do zoznamu budov, ktorý sa používa na výpočet ročnej požiadavky na obnovu (t. j. do východiskovej hodnoty), aj v prípade využitia alternatívneho prístupu. V tabuľke č. 3 odporúčanie jasne popisuje, ktoré budovy sa zahŕňajú do východiskovej hodnoty pre výpočet ročného cieľa. Podľa tabuľky 3 sa zahŕňajú do východiskovej hodnoty aj budovy, ktorých premena na budovy s takmer nulovou potrebou energie nie je technicky, ekonomicky alebo funkčne uskutočniteľná (článok 6 ods. 2 pododsek 2). Postup MH SR je teda v rozpore s týmto odporúčaním. O rovnakom postupe hovorí aj druhý odsek bodu 5.2 daného odporúčania. Podľa odporúčania platí, že ak členské štáty posúdia, že premena určitej budovy na budovu s takmer nulovou potrebou energie nie je technicky, ekonomicky alebo funkčne uskutočniteľná, a takúto budovu obnovia na nižšiu úroveň, nezapočítajú obnovu tejto budovy do plnenia požiadavky. Tieto budovy sa však naďalej zahŕňajú do zoznamu budov, ktorý sa používa na výpočet ročnej požiadavky na obnovu (t. j. do východiskovej hodnoty). Postup MH SR je teda aj v tomto prípade v rozpore s týmto odporúčaním. Rovnako tak považujeme za nesprávnu metodiku stanovenia podielu budov verejného sektora obnoviteľných do energetickej triedy A0. Podľa		

		metodiky MH SR ide o priemer obnovených budov terciárneho sektora do energetickej triedy A0 v období rokov 2014 – 2023. Takýto predpoklad považujeme za nesprávny. Požiadavka na dosiahnutie energetickej triedy A0 je platná pre budovy verejného sektora od roku 2018 a pre všetky ostatné budovy od roku 2021. Minimálnu požiadavku na energetickú hospodárnosť budovy je zároveň povinné splniť k času podania žiadosti o stavebné povolenie. Uvažovať s podielom budov v roku 2014 až 2018 považujeme za vysoko nesprávne a zavádzajúce. Budovy, ktoré museli splniť požiadavku na energetickú triedu A0, sa začali kolaudovať s odstupom roka až dvoch od nadobudnutia platnosti tejto požiadavky. V realite je teda toto obdobie ešte o niečo posunuté. Nadobudnutie platnosti požiadavky na energetickú triedu A0 možno badať na výraznom vzostupe počtu budov obnovených do triedy A0 v rokoch 2020 až 2023. Predovšetkým teda v roku 2023, keď sa začali kolaudovať prvé obnovené budovy terciárneho sektora (mimo verejných budov) do triedy A0. Ide o viac ako 7-násobný nárast oproti rokom 2014 – 2017, kedy požiadavka na triedu A0 nebola vôbec platná. Z tohto dôvodu je zrejmé, že cieľom metodiky MH SR bolo výrazne znížiť cieľovú hodnotu úspor energie. Takýto postup je však v plne v rozpore so zámerom samotnej smernice a považujeme ho		

		za nesprávny. Zároveň je nutné poznamenať, že úroveň A0 je stanovená na základe výpočtu nákladovo optimálnych úrovní minimálnych požiadaviek na energetickú hospodárnosť budov a prvkov budovy, ktorý bol naposledy realizovaný v roku 2023. Výpočet potvrdil, že úroveň A0 je nákladovo optimálna a nemožno preto stanovovať výpočet cieľa na základe predpokladov o budovách, ktoré sú neobnoviteľné do úrovne A0. Pripomienka je zásadná.		
ZVVB Združenie pre výrobu a využitie biopalív, o.z. (ZVVB)	O	**3) Časť 3 – Politiky a opatrenia, bod 3.1. – Dekarbonizácia, časť 3.1.1. – tabuľka č. 31** 1. Pripomienka k opatreniam v sektore dopravy uvedených v tabuľke č. 31 Za v poradí druhé opatrenie navrhujeme doplniť nové tretie opatrenie v nasledovnom znení: Názov opatrenia: „3. Zvýšenie limitu pre biopalivá s možnosťou 2-násobného započítania“, Druh opatrenia/stručný popis opatrenia: „Zvýšenie stropu, stanoveného vo výške 1,7% pre biopalivá vyrobené zo surovín uvedených v prílohe IX časť B smernice o podpore obnoviteľných zdrojov, ktorý sa určuje ako podiel na konečnej energetickej spotrebe v doprave“, Očakávaný výsledok: „Dosiahnutie cieľa OZE v doprave“, Cieľová skupina: „dodávatelia palív“, Dátum začiatku a konca opatrenia: „2025-2030“. Odôvodnenie: V súvislosti s delegovanou smernicou Komisie (EÚ) 2024/1405 zo 14. marca 2024, ktorou sa mení príloha IX k smernici	ČA	Text v prvom stĺpci upravený („Preskúmanie možnosti zvýšenia limitu pre biopalivá zo surovín z prílohy IX.B smernice RED“), text v ďalších stĺpcoch doplnený v zmysle pripomienky do tabuľky 31 ako nové opatrenie č.3

		Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/2001, pokiaľ ide o doplnenie surovín na výrobu biopalív a bioplynu sa pristúpilo k rozšíreniu surovinovej bázy pre výrobu biopalív. Príloha IX bola doplnená o položku dočasné plodiny, ako sú medziplodiny a krycie plodiny, kam patrí o.i. aj cirok, ktorý má značný potenciál pestovania ako krycia plodina aj na Slovensku a ktorý už v súčasnosti testujú výrobcovia biopalív na Slovensku pomocou primiešavania v procese výroby bioetanolu s kukuricou, pričom cirok tvorí približne 5% takejto zmesi. Pri ročnej produkcii v objeme cca 180 tisíc ton bioetanolu, je objem vyrobeného biopaliva z ciroku, ktoré spadá do uvedenej prílohy IX-B. okolo 9 tisíc ton. Z dlhodobého hľadiska je možné očakávať priebežné navyšovanie podielu primiešavaného ciroku. Pri jeho spracovaní taktiež vzniká kukuričnо-cirokový olej, čo je technický olej z výpalkov odpadom/zvyškom z výroby a je vhodnou surovinou pre výrobu pokročilých biopalív. Pre možnosť pestovania ciroku ako medziplodiny pri pestovaní hlavnej plodiny bude jeho množstvo ako aj objem vyrobeného biopaliva s najväčšou pravdepodobnosťou narastať. Zvýšenie limitu IX-B pre biopalivá vyrobené z medziplodín a krycích plodín, ktoré sú vypestované pred, alebo po zbere hlavnej plodiny predstavujú zároveň dodatočný zdroj príjmov pre samotných poľnohospodárov. V neposlednom rade je Slovenská republika viazaná povinnosťami plnenia cieľov v oblasti obnoviteľných zdrojov energie v sektore dopravy stanovených v čl. 25 smernice EP a Rady (EU) 2023/2413, ktorý dodávateľovi paliva ukladá povinnosť zabezpečiť i) že aspoň 29 % podielu energie z obnoviteľných zdrojov na konečnej energetickej spotrebe v odvetví dopravy do roku 2030 alebo ii) zníženie intenzity skleníkových plynov o minimálne 14,5 % do roku 2030 v porovnaní so základným scenárom stanoveným v		

		článku 27 ods. 1 písm. b) v súlade s orientačnou trajektóriou, ktorú určil členský štát. Okrem prechodných a krycích plodín majú potenciál prispieť k plneniu dekarbonizačných cieľov aj ostatné materiály, ktoré boli doplnené do prílohy IX-B, menovite poškodené plodiny a plodiny pestované na veľmi znehodnotenej pôde. Potenciál týchto materiálov v súčasnosti nie je možné presne vyčísliť. Na základe vyššie uvedeného preto žiadame prehodnotiť súčasný limit pre biopalivá vyrobené zo surovín v prílohe IX-B, ktorý je stanovený vo výške 1,7%, ktorý sa určuje ako podiel na konečnej energetickej spotrebe v doprave. Podľa čl. 27 ods. 1 smernice EP a Rady (EU) 2023/2413 môžu členské štáty, kde je to odôvodnené, zvýšiť limit pričom zohľadnia dostupnosť surovín uvedených v časti B prílohy IX. Každé takéto zvýšenie sa oznámi Komisii spolu s jeho dôvodmi a podlieha schváleniu zo strany Komisie. Máme za to, že v prípade rozšírenia prílohy IX-B. Smernice EP a Rady (EU) 2023/2413 došlo k naplneniu takejto podmienky.		
ZVVB Združenie pre výrobu a využitie biopalív, o.z. (ZVVB)	O	**3) Časť 3 – Politiky a opatrenia, bod 3.1. – Dekarbonizácia, časť 3.1.1. – tabuľka č. 31** 2. pripomienka k opatreniam v sektore dopravy uvedených v tabuľke č. 31 Za v poradí siedme opatrenie navrhujeme doplniť nové ôsme opatrenie v nasledovnom znení: Názov opatrenia: „8. Rozvoj udržateľnej verejnej dopravy“, Druh opatrenia/stručný popis opatrenia: „Využitie zdrojov z operačného programu Slovensko na nákup autobusov jazdiacich na 100% bionaftu (B100)“, Očakávaný výsledok: „Zvýšenie podielu OZE v doprave (zvýšenie spotreby paliva B100)“, Cieľová skupina: „dodávatelia biopalív, MHD, prímestská autobusová doprava“, Dátum začiatku a konca opatrenia: „2025-2027“.	ČA	Text v druhom stĺpci upravený („preskúmanie možnosti využitia zdrojov z Programu Slovensko na nákup autobusov jazdiacich na 100% udržateľnú pohonnú látku“), text v ďalších stĺpcoch doplnený v zmysle pripomienky do tabuľky 31 ako nové opatrenie č.8

		Odôvodnenie: Navrhujeme rozšíriť tabuľku aj o možnosť financovania dopravných prostriedkov jazdiacich na 100% bionaftu. Takéto oparenie je možné vykonať prostredníctvom využitia podpory financovanie nákupu dopravných prostriedkov z Operačného programu Slovensko (OPSK), konkrétne cieľ č. 3 - prepojenejšia Európa, ktorý je zameraný na rozvoj inteligentnej, bezpečnej, udržateľnej transeurópskej dopravnej siete, vrátane vnútroštátnej, regionálnej a miestnej mobility. Sprostredkovateľským orgánom OPSK je Ministerstvo dopravy SR, ktoré modifikovalo výzvu, v ktorej bol doplnený nový kód dimenzie – 077, s cieľom upresnenia a rozšírenia opatrenia týkajúceho sa kvality ovzdušia a zníženia hluku, ktoré bolo schválené aj zo strany EK. Uvedená kategória obsahuje možnosť poskytnutia nenávratného príspevku na nákup vozidiel s pohonom na CNG (stlačený zemný plyn), biometán a biopalivá. Prijímateľmi príspevku sú samosprávy, resp. Dopravné podniky (MHD). Prostredníctvom nákupu a využívania autobusov jazdiacich na 100% bionaftu dôjde k okamžitej úspore emisií skleníkových plynov bez nutnosti zložitej úpravy infraštruktúry a celého vozového parku. Autobusy využívajúce ako palivo 100% bionaftu môžu v prípade potreby jazdiť aj na bežne dostupnú naftu B7. Ich nákupná cena je v porovnaní s autobusmi jazdiacimi na konvenčnú naftu o niečo vyššia, avšak poskytnutie nenávratného finančného prostriedku z OPSK na ich nákup by predstavovalo výrazný stimul pre ich nákup zo strany autobusových dopravcov, a teda o rozšírenie, resp. obnovenie ich vozového parku o tento typ vozidiel. Na Slovensku pritom máme skúsenosti s využívaním vozidiel jazdiacich na 100% biopalivo. V rámci pilotného program biojazda.sk sa využívajú		

		nákladné vozidlá jazdiace na palivo B100%, ktoré preukázali úsporu emisií skleníkových plynov 70 %. Znižovanie emisií z verejnej dopravy je jedným zo základných spôsobov ako môžu subjekty verejnej správy priamo prispieť k znižovaniu celkových emisií skleníkových plynov z dopravy. Aj vzhľadom na podporné opatrenia OPSK je dôvodné predpokladať, že objednávatelia verejnej osobnej dopravy postupne pristúpia k obmene vozového parku za účelom zavádzania alternatívnych palív. Zvýšenie počtu vozidiel jazdiacich na čisté biopalivo ma nielen výrazný potenciál pre znižovanie emisií v doprave a plnenie ambicióznych cieľov v oblasti obnoviteľných zdrojov, ale zároveň prispieva k vyššej bezpečnosti dodávok v Slovenskej republike pri využívaní domácich zdrojov a podpore domácej ekonomiky.		
ZVVB Združenie pre výrobu a využitie biopalív, o.z. (ZVVB)	O	**3) Časť 3 – Politiky a opatrenia, bod 3.1. – Dekarbonizácia, časť 3.1.1. – tabuľka č. 31** 3. pripomienka k opatreniam v sektore dopravy uvedených v tabuľke č. 31 Za nové ôsme opatrenie navrhujeme doplniť nové deviate opatrenie v nasledovnom znení: Názov opatrenia: „9. Podpora pre rozvoj nízkoemisnej nákladnej dopravy“, Druh opatrenia/stručný popis opatrenia: „Zníženie registračných poplatkov pri nákupe a prepise nákladných automobilov kategórie N1 až N3. Zníženie ročnej sadzby dane pre nákladné automobily kategórie N1 až N3 (resp. ťahače)“, Očakávaný výsledok: „Zvýšenie podielu OZE v doprave (zvýšenie spotreby paliva B100)“, Cieľová skupina: „dodávatelia biopalív, prepravcovia“, Dátum začiatku a konca opatrenia: „2025“. Odôvodnenie: Návrh opatrení, ktorý obsahuje tabuľka č. 31 navrhujeme rozšíriť o podporu pre rozvoj nízkoemisnej nákladnej dopravy	ČA	Text v druhom stĺpci upravený („preskúmanie možnosti zníženia registračných poplatkov pri nákupe a prepise nákladných automobilov kategórie N1 až N3 s pohonom na 100% udržateľné pohonné látky. Zníženie ročnej sadzby dane pre nákladné automobily kategórie N1 až N3 (resp. ťahače) s pohonom na 100% udržateľné

		prostredníctvom zníženia registračných poplatkov pri nákupe a prepise nákladných automobilov kategórie N1 až N3. Uvedené opatrenie je komplementárne k opatreniam týkajúcich sa zvýšenia podielu OZE v doprave prostredníctvom zvýšenie podielu paliva B100. Zníženie registračných poplatkov a zníženie ročnej sadzby dane pre kategórie nákladných vozidiel N1 až N3 a ťahačov by predstavovalo pre dopravcov stimuláciu pre obnovu vozového parku a výmene starších, emisne náročnejších vozidiel znížením finančnej záťaže pri nákupe nových vozidiel. Taktiež by mohlo viesť k zníženiu prevádzkových nákladov, nakoľko nové vozidlá sú zvyčajne efektívnejšie a majú nižšie prevádzkové náklady, čo by mohlo viesť k zníženiu nákladov pre dopravcov a následne aj pre spotrebiteľov (za predpokladu daňového zvýhodnenia B100). Obmena vozovej flotily využívajúcej ako palivo B100 vedie o okamžitej úspore emisií o 70%, čo je dôležitý argument pre dopravcov s cieľom dekarbonizovať svoju flotilu. Opatrenie predstavuje súčasť širšej stratégie zameranej na podporu udržateľnej mobility a dekarbonizáciu dopravného sektora.		pohonné látky.“), text v ďalších stĺpcoch doplnený v zmysle pripomienky do tabuľky 31 ako nové opatrenie č.10

Vznesené hromadné pripomienky

Subjekt	Podporo-vatelia	Pripomienka	Vyh.	Spôsob vyhodnotenia
Verejnosť Verejnosť	1	**Celému materiálu** Pripomienky organizácií Klimatická koalícia, Greenpeace Slovensko a Budovy pre budúcnosť k návrhu Aktualizácie Integrovaného národného energetického a klimatického plánu na roky 2021-2030 (LP/2024/560)	ČA	NECP je strategický plánovací dokument, preto opatrenia nie sú spracované do prílišných detailov. Pre emisie, OZE i efektívnosť sú v

		Pripomienky k návrhu Aktualizácie Integrovaného národného energetického a klimatického plánu na roky 2021-2030 (INEKP), ktorý bol zverejnený dňa 16. 10. 2024 pod č. LP/2024/560 na portáli Slov-Lex: https://www.slov-lex.sk/elegislativa/legislativne-procesy/SK/LP/2024/560. Pripomienky vychádzajú z usmernení Európskej komisie pre členské štáty (pozri Oznámenie Komisie o usmerneniach pre členské štáty k aktualizácii národných energetických a klimatických plánov na roky 2021 – 2030 (2022/C 495/02)) a z odporúčaní Európskej komisie pre Slovensko z 18. 12. 2023 (pozri Odporúčanie Komisie (EÚ) 2024/617 z 18. decembra 2023 týkajúce sa návrhu aktualizovaného integrovaného národného energetického a klimatického plánu Slovenska na roky 2021 – 2030). V stanovenej lehote na pripomienkovanie týmto podávame nasledujúce pripomienky: Pripomienka č. 1 Návrh aktualizácie INEKP žiadame prepracovať tak, aby obsahoval konkrétne implementačné kroky, jasnú trajektóriu dosiahnutia cieľov a transparentné financovanie opatrení. To zabezpečí, že ciele v oblasti dekarbonizácie a energetickej bezpečnosti budú reálne dosiahnuteľné a podložené konkrétnymi investičnými a politickými opatreniami. Odôvodnenie		materiáli uvedené Trajektórie pre roky 2025 – 2030, sú uvedené pre emisie v grafe 39, pre OZE v tabuľke 8 až 12 a pre energetickú efektívnosť v Prílohe 2 kap.2. Príprava aktualizácie NECP bola transparentná. Začala v lete 2022 a všetky zúčastnené subjekty, či už išlo o štátne inštitúcie, priemyselné podniky, občianske združenia i verejnosť mali možnosť vyjadriť sa k materiálu už vo fáze jeho prípravy, ako aj v pripomienkovaní neskôr spracovaného návrhu. V kap. 1.3 iii boli doplnené informácie o procese prípravy aktualizácie INEKP.

		Predložený návrh Aktualizácie INEKP na dosiahnutie energetických a klimatických cieľov Slovenska do roku 2030 nespĺňa všetky kľúčové prvky reálneho plánu, keďže mnohé opatrenia nie sú implementovateľné, resp. ich implementácia nie je dostatočne podložená konkrétnymi krokmi a opatreniami. V dokumente chýba jasná trajektória, ako dosiahnuť stanovené ciele, a financovanie potrebné na realizáciu jednotlivých opatrení nie je dostatočne rozpracované. Konkrétne nedostatky: - Nedostatočná trajektória a implementačné kroky pre dosiahnutie cieľov: Predložený materiál uvádza všeobecné ciele a zámery, avšak chýba konkrétna trajektória a postupnosť krokov, ktoré by jasne demonštrovali, ako a kedy budú tieto ciele dosiahnuté. Viaceré opatrenia sú opísané veľmi všeobecne, bez konkrétnych detailov o tom, ako budú implementované. Napríklad: - Cieľ zvýšiť podiel obnoviteľných zdrojov energie (OZE) do roku 2030 (pričom aj navrhovaný cieľ je nedostatočný, pozri naša pripomienka nižšie) nie je dostatočne podložený implementačnými krokmi, vrátane postupu prijímania potrebnej legislatívy, rozvoja potrebnej infraštruktúry a integrácie týchto zdrojov do siete. - Cieľ zvýšenia flexibility elektrizačnej sústavy a nasadzovanie inteligentných sietí nie je		Odporúčanie na zvýšenie ambície OZE bolo akceptované do výšky podielu, ktorý bol výsledkom modelovania (vo výške 25%, t. j. nárast o 2 % oproti návrhu aktualizácie z roku 2023). Pripájanie ďalších OZE budeme urýchľovať a uľahčovať doplnením go-to zón, najmä s ohľadom na vietor. Na konci kapitoly 3.1.3. bol doplnený text: V teplárenstve prebieha prechod na obnoviteľné zdroje energie a v teplárňach sa plánuje ukončenie využívania uhlia do konca roku 2028. Národná definícia energetickej chudoby sa pripravuje v súlade

		podložený konkrétnym plánom nasadzovania technológií (napr. na zvýšenie kapacít pre ukladanie energie alebo iných technológií, ako sú batériové systémy), časovým harmonogramom ani investičnými potrebami. Pritom je toto opatrenie kľúčové pre stabilitu siete a tým integráciu obnoviteľných zdrojov, - Nejasné financovanie opatrení: Predložený materiál nedostatočne uvádza očakávané investičné potreby (celkový pohľad), finančné mechanizmy a zdroje potrebné pre plánované politiky a na implementáciu viacerých kľúčových opatrení. Je potrebné uviesť primerané verejné a súkromné mechanizmy financovania opatrení, vrátane využitia grantov, pôžičiek, technickej pomoci, verejných záruk, ako aj popísať úlohu Národnej banky SR v príslušných schémach. Napríklad pre plánovanú modernizáciu energetickej infraštruktúry a výstavbu nízkouhlíkových zdrojov energie, ako sú veterné a solárne elektrárne, chýbajú podrobnosti o financiách na výstavbu a prevádzku, rovnako ako o plánovaných verejných a súkromných investíciách. Pripomienka je zásadná. Pripomienka č. 2 Aktualizácia INEKP nebola pripravená v súlade s požiadavkami na skorú, účinnú a transparentnú participáciu všetkých relevantných aktérov a		s transpozíciou smernice EED a prípravou Sociálno-klimatického plánu. SR transponovala požiadavky EÚ legislatívy balíčka „Čistá energia pre všetkých Európanov a Európanky“ z roku 2019 v oblasti „Riadenia odberu prostredníctvom agregácie“ (najmä čl. 17 smernice 2019/944) a aktuálna vnútroštátna právna úprava nie je v rozpore so súvisiacimi ustanoveniami nariadenia 2019/943 o vnútornom trhu s elektrinou. Zavádzanie inteligentných meracích systémov je popísané v kapitole 2.4.3., časť iii. Podmienky, kritériá a postup zavádzania

		aktérok. Odôvodnenie Podľa oznámenia Komisie o usmerneniach (2022/C 495/02) majú členské štáty zabezpečiť skorú, účinnú a transparentnú participáciu všetkých relevantných aktérov a aktérok vrátane verejnosti pri príprave energetických a klimatických plánov. Zároveň, aby bola zabezpečená informovaná účasť stakeholderov, musia byť včas sprístupnené všetky relevantné dokumenty, správy a podklady od začiatku konzultačného obdobia. Efektívna účasť verejnosti by mala podľa Európskej komisie zahŕňať dialóg so širokou škálou zainteresovaných strán vrátane občianskej spoločnosti, sociálnych partnerov a miestnej samosprávy. Podľa oznámenia Komisie (2022/C 495/02) sa vyžaduje vytvorenie platformy „viacúrovňového dialógu v oblasti energetiky a klímy“ na zapojenie zainteresovaných strán a diskusiu o rôznych scenároch plánovaných politík v tejto oblasti. Tieto podmienky, ktoré vyplývajú z predpisov EÚ a odporúčaní Európskej komisie, ako aj z medzinárodného práva, napríklad z Aarhuského dohovoru, neboli splnené. Osobitne: - Včasný a dostatočný prístup k relevantným dokumentom: Verejnosť aj väčšina záujmových skupín mala prístup k návrhu Aktualizácie INEKP až od 16. 10. 2024, a to len na 13 dní počas medzirezortného pripomienkového konania		inteligentných meracích systémov IMS bol aktualizovaný novelou 399/2023 Z. z. k vyhláške 358/2013 Z.Z. V zmysle platnej legislatívy SR, ktorou sa transponovali požiadavky legislatívy EÚ v oblasti zdieľania elektriny, je umožnené zdieľanie elektriny medzi odbernými miestami v elektrizačnej sústave na celom území SR. Dedikovaný plán rozvoja komunít nie je spracovaný, ale jednotlivé predpisy umožňujú ich vznik a podpora samospotrebiteľov a komunít je možná prostredníctvom časti 2.2.1 Programu Slovensko. EK poskytla MH SR

		(MPK). Čo rozhodne nie je možné považovať za dostatočné aj vzhľadom na dĺžku, náročnosť a komplexnosť predloženého materiálu. Do zverejnenia návrhu bola k dispozícii len veľmi nekompletná verzia (ktorá sa zrejme postupne menila), a tak jej pripomienkovanie nemalo zmysel. O absolútne nedostatočných informáciách svedčia aj opakované žiadosti o informácie, ktoré podávala Klimatická koalícia (prvá žiadosť podaná 10. 7. 2024, druhá žiadosť podaná 27. 8. 2024 a jej pokračovanie podané 10. 10. 2024). Nimi sme sa okrem iného snažili zistiť aspoň časový rámec a harmonogram prípravy predloženého materiálu. - Účinná participácia: Konzultácie sa obmedzili len na verejné prezentácie na podujatiach, ktoré boli väčšinou organizované stakeholdermi, a niekoľko bilaterálnych stretnutí, ktoré sa udiali na podnet stakeholderov. Túto skutočnosť dokladá aj odpoveď MH SR na žiadosť o informácie, podanú Klimatickou koalíciou dňa 17. 7. 2024. Hoci bolo veľmi náročné pripomienkovať dostupný text, ktorý až do jeho oficiálneho zverejnenia počas MPK nejavil znaky aktualizácie (napr. zapracovanie odporúčaní Európskej komisie), Klimatická koalícia a partnerské organizácie podali opakované podnety a pripomienky k návrhu Aktualizácie INEKP. Naše podnety obsahovali aj žiadosť		vysvetlenie, ktoré potvrdzuje správnosť metodiky MH SR. Pre transparentnosť budú v texte materiálu v rámci stanovenia cieľovej hodnoty ročných úspor energie na úrovni ekvivalentných úspor energie v budovách uvedené hodnoty získané použitím oboch metodík.

		o skoré zapojenie do procesu aktualizácie. Predložený materiál však nezohľadňuje tieto pripomienky a nie je zrejmé, ako sa navrhovateľ s našimi pripomienkami vysporiadal. Podnety a pripomienky Klimatickej koalície a partnerských organizácií: - Dňa 14. 7. 2023, Klimatická koalícia: Podnety k návrhu Aktualizácie Integrovaného národného energetického a klimatického plánu na roky 2021-2030 - Dňa 14. 7. 2023, Cyklokoalícia: Pripomienky k návrhu Aktualizácie Integrovaného národného energetického a klimatického plánu na roky 2021-2030 - Dňa 16. 6. 2023, Klimatická koalícia: Pripomienky k účasti verejnosti na procese aktualizácie a žiadosť o stretnutie k príprave Integrovaného národného energetického a klimatického plánu na roky 2021-2030 - Dňa 17. 5. 2023, Klimatická koalícia, Priatelia Zeme-CEPA, Slovenská klimatická iniciatíva a Cyklokoalícia: Žiadosť o zapojenie do aktualizácie Integrovaného národného energetického a klimatického plánu na roky 2021-2030 - Február 2023, Únia miest Slovenska a Priatelia Zeme-CEPA: Pripomienky k materiálu Integrovaný národný energetický a klimatický plán na roky 2021-2030 - Október 2022, Cyklokoalícia: Podnety k aktualizácii Národného energetického a		

		klimatického plánu 2021-2030 - Viacúrovňový dialóg, vytvorenie platformy: Napriek sľubom Ministerstva hospodárstva SR, že zriadi funkčnú pracovnú skupinu (dokonca tematické pracovné skupiny za účasti expertov a expertiek, vrátane z mimovládnych organizácií) v relatívne skorej fáze aktualizácie INEKP, nestalo sa tak. Navyše nebol zabezpečený proces, ktorý by zahŕňal zraniteľné skupiny, environmentálne mimovládne organizácie a miestne komunity, na ktoré majú energetické politiky priamy vplyv. Je to v nesúlade so zásadou inkluzívnosti. Pripomienka je zásadná. Pripomienka č. 3 V návrhu Aktualizácie INEKP v kapitole 1.3., časť iii. “Konzultácie so zainteresovanými stranami vrátane sociálnych partnerov a účasť občianskej spoločnosti a širokej verejnosti” navrhujeme dopracovať jasný a konkrétny opis transparentnosti procesu prípravy predloženého materiálu, participácie zainteresovaných skupín a zapojenia všetkých relevantných aktérov a aktérok. Odôvodnenie Návrh Aktualizácie INEKP neobsahuje dostatočné informácie na posúdenie kvality a dostatočnosti konzultácií so zainteresovanými stranami a účasti občianskej spoločnosti a širokej verejnosti, nakoľko:		

		- Neobsahuje jasný opis časového harmonogramu konzultácií, ktorý by ukázal, že verejnosť mala dostatok času efektívne participovať a dostatočný prístup k informáciám na účinné zapojenie sa do procesu. - Nemá špecifikované, ktoré záujmové skupiny sa konzultácií zúčastnili, ani ako boli zapojení relevantní aktéri a aktérky, ako napríklad občianska spoločnosť či sociálni partneri. Z toho dôvodu nemožno potvrdiť dodržanie zásady celospoločenského prístupu (“whole-of-society approach”). Na tento nedostatok predloženého materiálu poukázala aj Európska komisia a vo svojich odporúčaniach z 18. 12. 2023 odporučila Slovensku doplniť do návrhu dokumentu jasný a podrobnejší opis konzultačných mechanizmov, časového plánu a spôsobu zapojenia všetkých relevantných aktérov a aktérok. Pripomienka je zásadná. Pripomienka č. 4 V návrhu Aktualizácie INEKP v podkapitole 2.1.2. ”Energia z obnoviteľných zdrojov”, časť i. “Prvky stanovené v článku 4 ods. 2 písm. a)” žiadame upraviť upraviť výšku celkového podielu energie z obnoviteľných zdrojov, teda národný cieľ OZE do roku 2030. Konkrétne žiadame upraviť výšku podielu energie z obnoviteľných zdrojov na celkovom energetickom mixe, ktorú Slovensko plánuje dosiahnuť do roku 2030, na “aspoň 35 %”.		

		Túto zmenu požadujeme následne vykonať v celom predloženom materiáli. Odôvodnenie Je potrebné zohľadniť potenciál pre rozvoj udržateľných, bezpečných a nákladovo efektívnych obnoviteľných zdrojov, ako aj trendy ich vývoja, v rámci ktorých Slovensko zaostáva aj v porovnaní s krajinami strednej a východnej Európy. Táto pripomienka nadväzuje na odporúčania Európskej komisie č. 2024/617 pre Slovensko zo dňa 18. 12. 2023 (resp. SWD(2023) 925 final), v ktorých sa jednoznačne uvádza potreba “výrazne zvýšiť ambíciu dosiahnuť podiel energie z obnoviteľných zdrojov (OZE) aspoň 35 % ako príspevok k záväznému cieľu Únie na rok 2030”, ktorý bol stanovený na minimálne 42,5 %, optimálne 45 %. Takýto cieľ pre EÚ a jej členské štáty vyplýva z čl. 3 ods. 1 smernice (EÚ) 2018/2001 v platnom znení, v súlade so vzorcom v prílohe II k nariadeniu (EÚ) 2018/1999. Okrem cieľa je nevyhnutné zahrnúť aj orientačnú trajektóriu, ktorá dosiahne referenčné body na roky 2025 a 2027 podľa článku 4 písm. a) bodu 2 nariadenia (EÚ) 2018/1999 (odporúčanie č. 5). Pripomienka je zásadná. Pripomienka č. 5 V návrhu Aktualizácie INEKP v podkapitole 3.1.2. “Energia z obnoviteľných zdrojov”, časť “Politika vyššieho využívania OZE” žiadame doplniť konkrétne		

		politiky pre akceleráciu energie z obnoviteľných zdrojov. Odôvodnenie Materiál neobsahuje plány na dosiahnutie zrýchlenia a zefektívnenia procesov dôležitých pre rozvoj OZE. Slovensko má konkrétne záväzky, ktoré mu vyplývajú z Plánu obnovy a odolnosti SR, vrátane kapitoly REPowerEU, ako aj implementácie smernice (EÚ) 2018/2001 v platnom znení (RED III). Tieto záväzky reflektuje aj Európska komisia vo svojich odporúčaniach zo dňa 18. 12. 2023 (odporúčanie č. 7): "Opísať predovšetkým to, ako [Slovensko] plánuje ďalej zjednodušovať povoľovanie, a podrobne opísať technológie výroby energie z obnoviteľných zdrojov, pre ktoré plánuje rýchlejšími a jednoduchšími postupmi určiť „oblasti zrýchlenia výroby energie z obnoviteľných zdrojov" (pozn.: tzv. akceleračné zóny)." A súčasne (odporúčanie č. 18): "Uviesť, ako sú politiky a opatrenia zahrnuté v aktualizovanom pláne v súlade s plánom obnovy a odolnost Slovenska vrátane kapitoly REPowerEU." Konkretizácia takýchto plánov, doplnenie už prebiehajúcich procesov (implementácia Plánu obnovy a odolnosti na sekcii NIKA Úradu vlády SR) a synchronizácia predloženého materiálu s inými politikami je dôležitá na zabezpečenie schodnej a efektívnej trajektórie slovenského hospodárstva k uhlíkovej neutralite.		

		Zrýchlený rozvoj OZE musí prebiehať podľa plánu, v súlade s mapovaním a metodikou dohodnutou medzi dotknutými stakeholdermi. Takéto plánovanie zabezpečí ochranu prírody a prospech aj pre samosprávy a ľudí v dotknutých komunitách. Pripomienka je zásadná. Pripomienka č. 6 V návrhu Aktualizácie INEKP v kapitole 3.1. "Rozmer: dekarbonizácia", podkapitola 3.1.3. "Iné prvky tohto rozmeru" žiadame doplniť informáciu o ukončení podpory fosílnych palív, osobitne fosílneho plynu a ropy: dokedy a aké kroky (politiky, rozhodnutia a opatrenia) plánuje Slovensko na úplné ukončenie podpory fosílnych palív. Odôvodnenie Návrh Aktualizácie INEKP opisuje v rôznych svojich častiach zámer podporiť a dokonca rozvinúť využívanie fosílnych palív. Napríklad sa v príslušnom kontexte uvádza: - cieľom je zachovať postavenie SR v oblasti prepravy plynu prostredníctvom prepravnej siete, - strednodobé a dlhodobé opatrenia smerujú predovšetkým k budovaniu, vzájomných prepojení prepravných sietí poskytujúcich možnosti na diverzifikáciu dodávok plynu a k budovaniu, resp. rozširovaniu zásobníkov plynu, - vyjadrenie podpory konkrétnym projektom (súvisiacim s fosílnymi palivami) … s cieľom maximalizovať využitie finančných prostriedkov z EÚ,		

		- podpora prechodu z uhlia na zemný plyn, - opatrenia za účelom podpory ťažby plynu. Podpora a plány súvisiace s fosílnymi zdrojmi výrazne prevyšujú plány, ktoré smerujú k dekarbonizácii slovenskej ekonomiky, napríklad cez zvyšovanie energetickej efektívnosti a využitie obnoviteľných zdrojov energie. Pritom také je celkové smerovanie EÚ, také sú záväzky, napríklad podľa čl. 3 a Prílohy I Governance Regulation, a taktiež konkrétne usmernenia Európskej komisie aj k aktualizácii predloženého materiálu. Dlhodobé plány na podporu fosílneho plynu nielenže nereflektujú európske plány, ale zároveň vystavujú Slovensko rizikám vyplývajúcim zo závislosti od tohto zdroja. Tento prístup nezodpovedne vystavuje obyvateľstvo nestabilnému zvyšovaniu cien energií a nezabezpečuje bezpečné dodávky energií. Zároveň je v priamom rozpore so snahou o znižovanie emisií skleníkových plynov, keďže fosílny plyn je zdroj, ktorý produkuje významné množstvo metánu, najmä pri ťažbe a preprave - čo odporuje našim záväzkom aj morálke. Pripomienka je zásadná. Pripomienka č. 7 V návrhu Aktualizácie INEKP v podkapitole 3.4.4. “Energetická chudoba” žiadame doplniť: - informáciu a konkrétne opatrenia na zabezpečenie súladu medzi predloženým		

		aktualizovaným INEKP a sociálno-klimatickým plánom, - konkrétny plán a harmonogram prijatia právnej definície energetickej chudoby, - podrobný odhad počtu domácností ohrozených energetickou chudobou a konkrétne ciele a opatrenia, ktorými štát plánuje toto číslo znižovať v období do roku 2030, - prepojiť programy na podporu zraniteľných domácností s opatreniami zameranými na energetickú účinnosť a obnoviteľné zdroje energie. Odôvodnenie Podľa článku 4 ods. 2 a článku 6 ods. 3 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2023/955 o zriadení Sociálno-klimatického fondu majú členské štáty zabezpečiť súlad a konzistentnosť medzi svojím sociálno-klimatickým plánom a aktualizovaným INEKP. Podľa článku 3 Governance Regulation a v súlade s odporúčaniami Európskej komisie (EÚ) 2023/2407 o energetickej chudobe majú členské štáty v aktualizovanom INEKP uviesť podrobný odhad počtu domácností ohrozených energetickou chudobou. Podľa oznámenia Komisie (2022/C 495/02) je riešenie energetickej chudoby nevyhnutné pre zabezpečenie spravodlivej transformácie a členské štáty majú povinnosť vytvoriť jasnú “legislatívnu definíciu energetickej chudoby” a konkrétne opatrenia na podporu zraniteľných domácností. Podľa odporúčaní Európskej komisie z 18. 12. 2023 v návrhu		

		Aktualizácie INEKP zatiaľ nie je stanovená jasná právna definícia energetickej chudoby. A hoci sa uvádza, že prebiehajú práce na tejto definícii, chýba konkrétny harmonogram jej prijatia a implementácie. Návrh obsahuje len všeobecné nástroje na riešenie energetickej chudoby, pričom absentujú konkrétne opatrenia a cieľové hodnoty pre jej znižovanie. Slovensko preto zatiaľ nenastavilo dostatočne účinné mechanizmy na pomoc zraniteľným domácnostiam. Na základe odporúčaní Európskej komisie z 18. 12. 2023 chýbajú konkrétne kroky na podporu zraniteľných skupín v podobe dostupných programov na renováciu budov a prístupu k obnoviteľným zdrojom energie. Navyše je potrebné stanoviť konkrétny cieľ na zníženie energetickej chudoby a jasne definovať opatrenia na jeho dosiahnutie. Návrh Aktualizácie INEKP neobsahuje ani dostatočný odhad počtu domácností ohrozených energetickou chudobou, ako je požadované v čl. 3 Governance Regulation a v súlade s odporúčaním Komisie (EÚ) 2023/2407 o energetickej chudobe. Odhad domácností ohrozených energetickou chudobou je uvedený na strane 201 v časti i. podkapitoly 3.4.4 “Energetická chudoba”, kde sa odhaduje, že približne 8,4 % slovenských domácností je ohrozených energetickou chudobou. Tento návrh vychádza zo štúdie SAV a zohľadňuje		

		príjmovú situáciu a výdavky na energie, pričom sa využíva životné minimum na určenie prahovej hodnoty pre energetickú chudobu. Predložený materiál neobsahuje konkrétne merateľné ciele na zníženie počtu domácností ohrozených energetickou chudobou. Na strane 199 sa uvádza, že znižovanie energetickej chudoby je dlhodobý proces, ktorý si vyžaduje prijatie legislatívnych úprav, medzirezortných opatrení a nastavenie podporných mechanizmov. Spomína sa len, že legislatívne opatrenia už platné v Slovenskej republike, ako je zákon č. 321/2014 Z. z. o energetickej efektívnosti, prispievajú k zlepšeniu energetickej efektívnosti a znižovaniu energetickej chudoby. Nie je tu však uvedený jasný časový harmonogram alebo konkrétne termíny. Tieto odkazy sú veľmi všeobecné a nedostatočné, čo kritizovala aj Európska komisia vo svojich odporúčaniach. V oznámení Komisie o usmerneniach (2022/C 495/02, resp. C/2022/9264 final) Európska komisia vyzýva členské štáty, aby „do aktualizovaných NEKP v čo najväčšej miere zahrnuli podkladovú analýzu potrebnú na vypracovanie sociálno-klimatických plánov“ a aby vysvetlili, „ako ich plán využíva výnosy zo Sociálno-klimatického fondu na dosahovanie príslušných zámerov, cieľov a príspevkov.“ Pripomienka je zásadná.		

		Pripomienka č. 8 V návrhu Aktualizácie INEKP, v podkapitole 2.4.3 "Integrácia trhov", časť “Trh s elektrinou”, a naprieč dokumentom v súvislosti s rozvojom flexibilnej elektrizačnej sústavy žiadame doplniť konkrétne ciele pre reakciu na dopyt po energii ("demand-side response") a spresniť rozvoj moderných riešení. Taktiež žiadame vypracovať podrobný plán na posilnenie elektrizačnej sústavy s cieľom umožniť integráciu obnoviteľných zdrojov energie a rozvoj energetických komunít na celom území Slovenska. Odôvodnenie Napriek tomu, že dokument sa zameriava na integráciu obnoviteľných zdrojov energie, odporúčania Európskej komisie tiež vyžadujú zahrnutie konkrétnych cieľov pre reakciu na dopyt po energii ("demand-side response") a podporu moderných riešení, ktoré umožnia spotrebiteľom a spotrebiteľkám aktívne reagovať na zmeny cien a podmienky trhu. Tento aspekt však v návrhu nie je dostatočne rozpracovaný. Súčasná prax, kde distribučné spoločnosti v niektorých častiach Slovenska odmietajú pripojenie obnoviteľných zdrojov kvôli nedostatočnej kapacite prenosovej sústavy, poukazuje na nevyhnutnosť strategického plánu na posilnenie sústavy a umožnenie rozvoja energetických komunít vo všetkých regiónoch. Pripomienka je zásadná.		

		Pripomienka č. 9 V návrhu Aktualizácie INEKP, v podkapitole 2.4.3. “Integrácia trhov”, časť “Inteligentné siete” a ďalej prierezovo v dokumente pri téme inteligentných sietí a meracích systémov žiadame doplniť podrobnejšie informácie o tom, ako budú tieto systémy podporovať flexibilitu siete a ako umožnia lepšie riadenie dopytu, najmä prostredníctvom technológií, ako je smart grid alebo energy storage. Žiadame, aby predložený dokument zohľadňoval zabezpečenie dostupnosti technológií, ako sú inteligentné meracie systémy, pre všetkých záujemcov a záujemkyne o využívanie služieb zdieľania elektriny. Osobitná pozornosť by mala byť venovaná ľuďom ohrozeným energetickou chudobou, pre ktorých sú tieto technológie kľúčové pri správe spotreby energie, znižovaní nákladov a predchádzaní finančným ťažkostiam spojeným s energetickou neefektívnosťou. Odôvodnenie Detaily o nasadzovaní konkrétnych technológií a nástrojov riadenia dopytu chýbajú. Dostupnosť inteligentných meracích systémov je nevyhnutná pre spravodlivý prístup k energetickým službám, pretože umožňuje lepšiu kontrolu a optimalizáciu spotreby, čo vedie k zníženiu nákladov. Ľudia ohrození energetickou chudobou môžu vďaka týmto technológiám lepšie spravovať svoju spotrebu, predísť finančným ťažkostiam a zvýšiť energetickú efektívnosť.		

		Zabezpečenie ich prístupu k týmto riešeniam podporuje sociálnu spravodlivosť a pomáha plniť ciele v oblasti znižovania emisií a energetickej udržateľnosti. Pripomienka je zásadná. Pripomienka č. 10 Do návrhu Aktualizácie INEKP v súvislosti s rozvojom a podporou energetických spoločenstiev žiadame: - doplniť plán na rozvoj energetických spoločenstiev, - rozpracovať odstránenie bariér, ktoré bránia vzniku a rozvoju energetických spoločenstiev. Odôvodnenie Napriek tomu, že Slovenská republika prebrala do právneho poriadku požiadavky vyplývajúce z balíčka „Čistá energia pre všetkých Európanov a Európanky“, ktorý má za cieľ nediskriminačnú účasť obnoviteľných zdrojov na všetkých trhoch s energiou, obnoviteľné zdroje a energetické spoločenstvá stále čelia bariéram, ktoré bránia ich efektívnemu rozvoju. Navrhujeme, aby INEKP obsahoval konkrétny plán, ako odstrániť konkrétne finančné a byrokratické prekážky, ktoré bránia rozvoju energetických komunít, osobitne: - Zvýšiť kapacitu prenosovej sústavy, aby energetické spoločenstvá mohli vznikať na celom území Slovenska. - Členom a členkám energetickej komunity bezplatne vymeniť		

		inteligentný elektromer do 3 mesiacov. - Zvýšiť maximálny inštalovaný výkon fotovoltických zariadení z 10 kWp na 50 kWp na jeden merač. - Odstrániť obmedzenia prístupu k energetickej komunite na regionálnom základe. - Odstrániť distribučné poplatky pri spoločnom využívaní energie v rámci bytového domu, znížiť daň a distribučné poplatky pre členov energetického spoločenstva. - Vytvoriť osobitnú finančnú schému, ktorá bude podporovať rozvoj energetických komunít so separátnym programom cieleným na ľudí ohrozených energetickou chudobou. - Vytvoriť informačný "one-stop-shop" pre záujemcov a záujemkyne o energetické spoločenstvá. Pripomienka je zásadná. Pripomienka č. 11 V návrhu Aktualizácie INEKP, v rámci stanovenia cieľovej hodnoty ročných úspor energie na úrovni ekvivalentných úspor energie v budovách podľa čl. 6 odseku 1, navrhujeme stanoviť cieľovú hodnotu ročnej úspory energie na úrovni 104,28 GWh (bez prenásobenia podielom obnoviteľných budov), tak ako vyplýva z výpočtu MH SR. Odôvodnenie		

		Metodika výpočtu cieľovej hodnoty MH SR nie je v súlade s príslušným odporúčaním EK a zámerom samotného článku smernice. Výslednú cieľovú hodnotu pre čl. 6 aj v prípade alternatívneho prístupu nemožno násobiť podielom budov verejného sektora obnoviteľných do energetickej triedy A0 do roku 2030 vzhľadom na nákladovú efektívnosť a technickú uskutočniteľnosť. Takýto postup je v plnom rozpore s daným odporúčaním a so zámerom smernice. Navrhujeme dodržiavať postup stanovený odporúčaním Komisie (EÚ) 2024/1716 z 19. 6. 2024, ktorým sa stanovujú usmernenia k výkladu článkov 5, 6 a 7 smernice Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2023/1791, a ktoré teda stanovuje presný výklad a odporúčania implementácie čl. 6 uvedenej smernice. Vo vzťahu k implementácii, postupu a stanoveniu cieľov pre čl. 6 upravuje dané odporúčanie viacero nejasností, ktoré v samotnom znení smernice neboli dostatočne interpretované. Odporúčanie detailne popisuje možnosti a postup stanovenia cieľa pre čl. 6 z pohľadu toho, aké budovy sa zahŕňajú do zoznamu budov, ktorý sa používa na výpočet ročnej požiadavky na obnovu (t. j. do východiskovej hodnoty), aj v prípade využitia alternatívneho prístupu. V tabuľke č. 3 odporúčanie jasne popisuje, ktoré budovy sa zahŕňajú do východiskovej hodnoty pre výpočet ročného cieľa. Podľa tabuľky 3 sa zahŕňajú		

		do východiskovej hodnoty aj budovy, ktorých premena na budovy s takmer nulovou potrebou energie nie je technicky, ekonomicky alebo funkčne uskutočniteľná (článok 6 ods. 2 pododsek 2). Postup MH SR je teda v rozpore s týmto odporúčaním. O rovnakom postupe hovorí aj druhý odsek bodu 5.2 daného odporúčania. Podľa odporúčania platí, že ak členské štáty posúdia, že premena určitej budovy na budovu s takmer nulovou potrebou energie nie je technicky, ekonomicky alebo funkčne uskutočniteľná, a takúto budovu obnovia na nižšiu úroveň, nezapočítajú obnovu tejto budovy do plnenia požiadavky. Tieto budovy sa však naďalej zahŕňajú do zoznamu budov, ktorý sa používa na výpočet ročnej požiadavky na obnovu (t. j. do východiskovej hodnoty). Postup MH SR je teda aj v tomto prípade v rozpore s týmto odporúčaním. Rovnako tak považujeme za nesprávnu metodiku stanovenia podielu budov verejného sektora obnoviteľných do energetickej triedy A0. Podľa metodiky MH SR ide o priemer obnovených budov terciárneho sektora do energetickej triedy A0 v období rokov 2014 – 2023. Takýto predpoklad považujeme za nesprávny. Požiadavka na dosiahnutie energetickej triedy A0 je platná pre budovy verejného sektora od roku 2018 a pre všetky ostatné budovy od roku 2021. Minimálnu požiadavku na energetickú hospodárnosť		

		budovy je zároveň povinné splniť k času podania žiadosti o stavebné povolenie. Uvažovať s podielom budov v roku 2014 až 2018 považujeme za vysoko nesprávne a zavádzajúce. Budovy, ktoré museli splniť požiadavku na energetickú triedu A0, sa začali kolaudovať s odstupom roka až dvoch od nadobudnutia platnosti tejto požiadavky. V realite je teda toto obdobie ešte o niečo posunuté. Nadobudnutie platnosti požiadavky na energetickú triedu A0 možno badať na výraznom vzostupe počtu budov obnovených do triedy A0 v rokoch 2020 až 2023. Predovšetkým teda v roku 2023, keď sa začali kolaudovať prvé obnovené budovy terciárneho sektora (mimo verejných budov) do triedy A0. Ide o viac ako 7-násobný nárast oproti rokom 2014 – 2017, kedy požiadavka na triedu A0 nebola vôbec platná. Z tohto dôvodu je zrejmé, že cieľom metodiky MH SR bolo výrazne znížiť cieľovú hodnotu úspor energie. Takýto postup je však v plne v rozpore so zámerom samotnej smernice a považujeme ho za nesprávny. Zároveň je nutné poznamenať, že úroveň A0 je stanovená na základe výpočtu nákladovo optimálnych úrovní minimálnych požiadaviek na energetickú hospodárnosť budov a prvkov budovy, ktorý bol naposledy realizovaný v roku 2023. Výpočet potvrdil, že úroveň A0 je nákladovo optimálna a nemožno preto stanovovať výpočet cieľa na základe predpokladov		

		o budovách, ktoré sú neobnoviteľné do úrovne A0. Pripomienka je zásadná.		

Sumarizácia vznesených pripomienok podľa subjektov

Č.	Subjekt	Pripomienky do termínu	Pripomienky po termíne	Nemali pripomienky	Vôbec nezaslali
1.	**APZD** – Asociácia priemyselných zväzov a dopravy	24 (7o, 17z)	0 (0o, 0z)		
2.	**AZZZ SR** – Asociácia zamestnávatelských zväzov a združení Slovenskej republiky	38 (11o, 27z)	0 (0o, 0z)		
3.	**BBSK** – Banskobystrický samosprávny kraj	0 (0o, 0z)	0 (0o, 0z)		X
4.	**BPB** – Budovy pre budúcnosť	1 (1o, 0z)	0 (0o, 0z)		
5.	**BSK** – BRATISLAVSKÝ SAMOSPRÁVNY KRAJ	0 (0o, 0z)	0 (0o, 0z)		X
6.	**Cyklokoalícia** – Cyklokoalícia	1 (1o, 0z)	0 (0o, 0z)		
7.	**GPSR** – Generálna prokuratúra Slovenskej republiky	1 (1o, 0z)	0 (0o, 0z)		
8.	**KBS** – Konferencia biskupov Slovenska	0 (0o, 0z)	0 (0o, 0z)		X
9.	**KOZSR** – Konfederácia odborových zväzov Slovenskej republiky	0 (0o, 0z)	0 (0o, 0z)		X
10.	**KSK** – Košický samosprávny kraj	0 (0o, 0z)	0 (0o, 0z)		X
11.	**Klub 500** – Klub 500	3 (0o, 3z)	0 (0o, 0z)		

12.	**MDSR** – Ministerstvo dopravy Slovenskej republiky	36 (14o, 22z)	0 (0o, 0z)		
13.	**MFSR** – Ministerstvo financií Slovenskej republiky	28 (24o, 4z)	0 (0o, 0z)		
14.	**MHSR** – Ministerstvo hospodárstva Slovenskej republiky	0 (0o, 0z)	0 (0o, 0z)		X
15.	**MINCRS** – Ministerstvo cestovného ruchu a športu Slovenskej republiky	0 (0o, 0z)	0 (0o, 0z)	X	
16.	**MIRRI SR** – Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie Slovenskej republiky	45 (39o, 6z)	0 (0o, 0z)		
17.	**MKSR** – Ministerstvo kultúry Slovenskej republiky	0 (0o, 0z)	0 (0o, 0z)	X	
18.	**MOSR** – Ministerstvo obrany Slovenskej republiky	0 (0o, 0z)	0 (0o, 0z)	X	
19.	**MPRVSR** – Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky	10 (8o, 2z)	0 (0o, 0z)		
20.	**MPSVRSR** – Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky	5 (5o, 0z)	0 (0o, 0z)		
21.	**MSSR** – Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky	0 (0o, 0z)	0 (0o, 0z)	X	
22.	**MVSR** – Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky	0 (0o, 0z)	0 (0o, 0z)	X	
23.	**MZSR** – Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky	0 (0o, 0z)	0 (0o, 0z)		X
24.	**MZVEZ SR** – Ministerstvo zahraničných vecí a európskych záležitostí Slovenskej republiky	0 (0o, 0z)	0 (0o, 0z)	X	
25.	**MŠVVaMSR** – Ministerstva školstva, výskumu, vývoja a mládeže Slovenskej republiky	0 (0o, 0z)	0 (0o, 0z)	X	

26.	**MŽPSR** – Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky	25 (24o, 1z)	0 (0o, 0z)		
27.	**NAFTA** – NAFTA a.s.	4 (4o, 0z)	0 (0o, 0z)		
28.	**NBS** – Národná banka Slovenska	0 (0o, 0z)	0 (0o, 0z)	X	
29.	**NBÚ** – Národný bezpečnostný úrad	0 (0o, 0z)	0 (0o, 0z)	X	
30.	**NKÚSR** – Najvyšší kontrolný úrad Slovenskej republiky	0 (0o, 0z)	0 (0o, 0z)		X
31.	**NSK** – Nitriansky samosprávny kraj	0 (0o, 0z)	0 (0o, 0z)		X
32.	**NSSR** – Najvyšší súd Slovenskej republiky	0 (0o, 0z)	0 (0o, 0z)		X
33.	**OAPSVLÚVSR** – Odbor aproximácie práva sekcie vládnej legislatívy Úradu vlády SR	0 (0o, 0z)	0 (0o, 0z)		X
34.	**PMÚSR** – Protimonopolný úrad Slovenskej republiky	0 (0o, 0z)	0 (0o, 0z)	X	
35.	**PS** – Progresívne Slovensko	17 (17o, 0z)	0 (0o, 0z)		
36.	**PSK** – Prešovský samosprávny kraj	0 (0o, 0z)	0 (0o, 0z)		X
37.	**RÚZSR** – Republiková únia zamestnávateľov	47 (11o, 36z)	0 (0o, 0z)		
38.	**SAPI** – Slovenská asociácia fotovoltického priemyslu a OZE (SAPI)	7 (7o, 0z)	0 (0o, 0z)		
39.	**SAPPO** – Slovenská asociácia palivového priemyslu a obchodu	4 (4o, 0z)	0 (0o, 0z)		

40.	**SEPS** – Slovenská elektrizačná prenosová sústava, a.s.	11 (11o, 0z)	0 (0o, 0z)		
41.	**SK8** – Samosprávne kraje Slovenska	0 (0o, 0z)	0 (0o, 0z)		X
42.	**SPPK** – Slovenská poľnohospodárska a potravinárska komora	0 (0o, 0z)	0 (0o, 0z)		X
43.	**SVSLPRK** – Splnomocnenec vlády Slovenskej republiky pre rómske komunity	0 (0o, 0z)	0 (0o, 0z)		X
44.	**SZVT** – Slovenský zväz výrobcov tepla	3 (3o, 0z)	0 (0o, 0z)		
45.	**SŠHRSR** – Správa štátnych hmotných rezerv Slovenskej republiky	0 (0o, 0z)	0 (0o, 0z)		X
46.	**SŽZ** – Slovenský živnostenský zväz	2 (2o, 0z)	0 (0o, 0z)		
47.	**TSK** – Trenčiansky samosprávny kraj	0 (0o, 0z)	0 (0o, 0z)		X
48.	**TTSK** – Trnavský samosprávny kraj	0 (0o, 0z)	0 (0o, 0z)		X
49.	**UOOU SR** – Úrad na ochranu osobných údajov Slovenskej republiky	0 (0o, 0z)	0 (0o, 0z)		X
50.	**UPVSR POaZE** – Úrad podpredsedu vlády Slovenskej republiky pre Plán obnovy a znalostnú ekonomiku	0 (0o, 0z)	0 (0o, 0z)		X
51.	**URSO** – Úrad pre reguláciu sieťových odvetví	2 (2o, 0z)	0 (0o, 0z)		
52.	**UpUPaVSR** – Úrad pre územné plánovanie a výstavbu Slovenskej republiky	0 (0o, 0z)	0 (0o, 0z)		X
53.	**Verejnosť** – Verejnosť	5 (5o, 0z)	0 (0o, 0z)		

54.	**ZMOS** – Združenie miest a obcí Slovenska	0 (0o, 0z)	0 (0o, 0z)		X
55.	**ZVVB** – Združenie pre výrobu a využitie biopalív, o.z. (ZVVB)	3 (3o, 0z)	0 (0o, 0z)		
56.	**eustream** – eustream, a.s.	16 (16o, 0z)	0 (0o, 0z)		
57.	**hlavné mesto** – Hlavné mesto Slovenskej republiky Bratislava	0 (0o, 0z)	0 (0o, 0z)		X
58.	**ÚDZS** – Úrad pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou	0 (0o, 0z)	0 (0o, 0z)		X
59.	**ÚGKKSR** – Úrad geodézie, kartografie a katastra Slovenskej republiky	0 (0o, 0z)	0 (0o, 0z)		X
60.	**ÚJDSR** – Úrad jadrového dozoru Slovenskej republiky	8 (8o, 0z)	0 (0o, 0z)		
61.	**ÚMS** – Únia miest Slovenska	6 (0o, 6z)	0 (0o, 0z)		
62.	**ÚNMSSR** – Úrad pre normalizáciu, metrológiu a skúšobníctvo Slovenskej republiky	2 (2o, 0z)	0 (0o, 0z)		
63.	**ÚPVSR** – Úrad priemyselného vlastníctva Slovenskej republiky	0 (0o, 0z)	0 (0o, 0z)	X	
64.	**ÚVO** – Úrad pre verejné obstarávanie	0 (0o, 0z)	0 (0o, 0z)	X	
65.	**ÚVSR** – Úrad vlády Slovenskej republiky	0 (0o, 0z)	0 (0o, 0z)		X
66.	**Ústavný súd SR** – Kancelária Ústavného súdu Slovenskej republiky	0 (0o, 0z)	0 (0o, 0z)		X
67.	**ŠÚSR** – Štatistický úrad Slovenskej republiky	0 (0o, 0z)	0 (0o, 0z)		X

68.	**ŽSK** – Žilinský samosprávny kraj	0 (0o, 0z)	0 (0o, 0z)		X
	Spolu	**354 (230o, 124z)**	**0 (0o, 0z)**	**12**	**29**